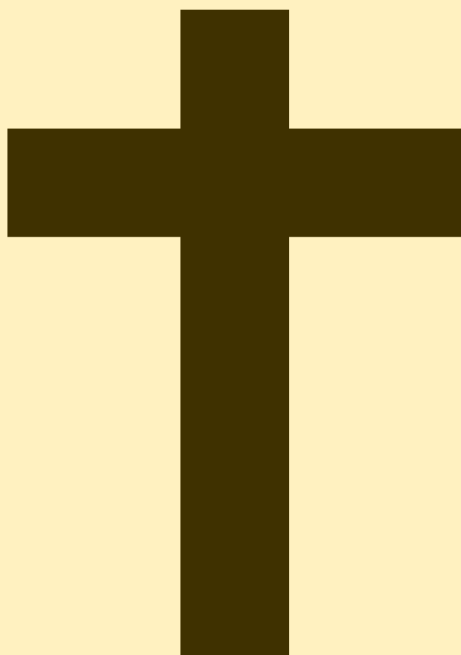

Boga New Testament Portion

Portions of the New Testament in the Boga language of
Nigeria

Boga New Testament Portion
Portions of the New Testament in the Boga language of Nigeria

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: (Boga)

Contributor: Language Developers and Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Sep 2025 from source files dated 2 Jul 2025

7ff1e4ab-f55d-5b63-a0cb-c9c683f93166

Contents

Markus	1
ACTS	30
1 KORINTIYAWECHA	76

Kwascha Laulawadi Yarat Markus

Yohanna læ Sæt Baptima Tahsandə Banda Yəso dī

¹ Leya kweshcha shundə kə ɗar Yəso kərəsti hweya Fara.

² Nda i yarandə tapənaa Ishaya hi tə ndatwa: "Ni thlən læ thlənda mban le na tahsandə mbandeku dī.

³ Burata nifə le naka atfata hur loktara, le naka ndatwa tahsan mbanda læ Mwanda dī kə pupwenangnguni mbachikən'en hi."

⁴ Bak Yohanna nakna basə hur loktarə tə ndatwa: "Chikawuni kətərənhi kə sangfichə Baptisma kə kalang fichə bəbichitfechi'enhi."

⁵ Nat nofchi Yahudiya tə Urshelima dəknda bəd'en tərəkəndəhi saən baptisma kanda a suhwaɗ Urdun.

⁶ Yohanna njela'en pom ngelupa kənaən mumi'en tə poma, dəsəmtə'en mbecha tə decha.

⁷ Ndakənwa yuna bata diffitəna le nak mwanchin mə njang chika sahət pahəmchi'en səkwisi kə koppihi kə kwasayihiwa.

⁸ Saayi Baptisma kuni tə ama paɗ nakna sət ikən tə Chidchid chit Shemedə.

Sa Fichə Baptisma Yəso

⁹ Hanmunchiniyu bak Yəso thlata Nazarat a thlet həmət Galili. Yohanna saən baptisma a suhwaɗ Urdun.

¹⁰ Nak Yəso cheta kisha hur ama chatkichuyu nakən in'afshi hi bak Shemedə Fara hai kə ɗar indi'en nda ngungwidnga.

¹¹ Səkkə nofchə burata a afshi tə ndatwa: "Sokən naka hwe'engna le yahti paɗ lela səkti mbənkənfa."

Kəkada Shedan Yəso

¹² Chatkichuyu pəkkə Shemedə Farə ndə kə hur loktara.

¹³ Mundə kumchit fwada Shedan kəkadanda a hur loktara. Məla hur loktara tə də hərəmcha nak mala'ika Fara kəssandəsi.

Tirke Yəso Tora Galili

¹⁴ Diffitəkən kəsang fichə Yohanna, bak Yəso kə hachahai Galili nakne basə kweshcha shunda Fara.

¹⁵ Ndakənwa: "Bed hanmunchəkən nduk. Fara yehsə chedanda kuni wa kutur nakən. Chikawuni kə tərənhi, fəram kit kə kwescha shunda Fara."

Ed Yəso Tərka Kimshechi'en

¹⁶ Nak Yəso bərtəhi tə mi suhwaɗ Galili, nakən Siman tə Andarawus hwanman Siman kanda muh langtanganga kəthləm fa tumchə naknda.

¹⁷ Ndag Yəso kandəwa: "Kuramnji ni sandəkuni kəfa bat tə nofcha mbədengna."

¹⁸ Chatkichuyu malangndə tum tincha kurəkəndəndə.

¹⁹ Nak Yəso witə kə ban, nakən Yakubu hweeya Zabadi tə Yohanna hwanmankən a hur kommbawal, kanda tahsandə langtangchengnanda.

²⁰ Akən kanda malkəndə shinnandəhi, Zabadi hur kommbawal tə tahət fa torcheng nanda kurəkəndəndi.

Yəso Riktə Bəbi Shemedə

²¹ Baknda Kafarnahum, bak farə yipta Yahudawecha, yimkə Yəso bət humta Yahudawechihi, nakne sakanda kandəhar.

²² Shekda ng i'ndə kandə tə witə sakiniyu, nda nifə səkkəsi, nga nda malndəmcha thlahbət Musa wa.

²³ Nifəsa hur bət humta Yahudawechikənhi tə bəbi Shemedə fa hwakən,
²⁴ ndakənwa: "Mə kəməkə tə kani Yəso lə Nazarat ta? Baku kə təkangnə kanihiwa? A shini ndu wunnaku. Sokən naku Chidchid le baka mbəda Fara."
²⁵ "Bokang Yəso bəbi shemedkənhi ndaənwa ngasu ba, chukisha fat'en!"
²⁶ Bəbi shemedkən nakna saktanda mələ hwata cheknakisha fat'en.
²⁷ Pəđang ənatkən nofchəkənfa sahangndə ndani witə mə leya? Yuwa sakandadi tə səktəsiwa? Ndangna bəbi shemedchəkənwa kə chendakish pad səkkəndəndi.
²⁸ Kusheng i sət Yəso yu səkkəficha a hachahai Galili nat.

Kənna Yəso Nofcha də oi

²⁹ Diffitə chendengnanda kisha bət humta Yahudawechihi, pəđang Yəso tə Yakubu tə Yohanna kə hura'a nda Siman tə Andarawus.
³⁰ Nak thlaəbər Siman hahchin hafat kakənnda, chatkichuyu bwa'angnda Yəso.
³¹ Dək Yəso bəsndi kəskən har'en thlaən, chat kənkəna dadi nakna sət tor dəsəmta.
³² Diffitə həmta farəhi ngomang ndə haacha tə fa bəbi luwurcha,
³³ Nofchi hur həmətkən ngomkənda kish kə mi hura'a,
³⁴ Kənanng Yəso hachəkənadi tə fa bəbi luwurcha, pad malawutə fa bəbi luwurchəkən kə shuwunnəwa kəthləm shinndəndi.

Pidet Yəso Hwanda Bədi Nguchit Nifəsi

³⁵ Thlaakəna bingtə tung, mwee bət shumma kə bət nguđuk ka hwanda.
³⁶ Siman tə tahət nofchəkən naknda katndi.
³⁷ Mbəsangnda, ndangndəwa: "Chikawun mələ kassa."
³⁸ Ndang Yəso kandəwa: "Tama hwanhəmchi naka ban, kənni basa pənniyu pad ndəkən cheka bat tə nji."
³⁹ Wu'yaən hachahai Galili nak na basa bət humta Yahudawechihi nak na chandə bəbi luwurcha kish.

Kəna Yəso Nifə tə Tarkwinda fa

⁴⁰ Bak nifə tə tarkwinda fa, kəpkənhi nakna hwanandə tə ndatwa: "Ma yehnəsi kənitəna dadi."
⁴¹ Hadaən Yəso fa, təkə'ən harfa, ndakənwa: "Yehisi kənu dadi."
⁴² Chat kichuyu yimkə tarkwiinkənhi kənkənadi.
⁴³ Ndang Yəso wa pədu kə mbwa'ana nifəwa,
⁴⁴ "Mbwa'ana chikawunwa, pədu du chedan fadə ku Pərist kə fərnə i la fərtə ficha ma kənafichə nifa dadi nda ənnənə sakandə Musa kuni har yu, kə sokka ənnat səndəwa kinnadi."
⁴⁵ Pədakən nakna mbwa'anda nofcha nakna fanandə shuwunkənhi kə'ən, kəthləm ndəkən Yəso mbəla'utə kaləfathi a thlet hwanhəmchəkənwa. Pədakən kə bət ngunduk, pad nak nofcha bata mbəd'en chika tə teni.

2

Kəna Yəso Nifə le Saka di

¹ Diffitə hwanmunchəkən dimek, ngərang Yəso in kə Kafarnahum, səkkə nofchəwa məlahuri.
² Bak nofchə oi, pad mwa'u bətsəwa taa kə mikənnda, məlan pad nakna basa pathla Fara kanda.
³ Ndəkən bat nofcha mbəd'en tə tərəd, nofchə fwadə tərəkəndi.
⁴ Mbəsundə bət kə thləmatkən ndukwa, kəthləm yakat nofcha tərəkəndə tə dar kətənkən, pahangndəhi fərkəndənda hai kə mbanitə Yəso a dar bət hunat'en.
⁵ Nak Yəso fər kitchidengnandəhi, ndangna le sakadiyuwa: "Hweya kalu fichə bəbifechekuhi."
⁶ Maldəmchi fərkə kit kə kussa Musa yu nak dədassa mbənniyu naknda yarandəhi hur hanndəkikecheng nanda.

⁷ "Kəthləm mi nat nifiya shundə kichuyu? Mbwitə i nguchik keeke kə bəda Fara, wunla kalang bəbichitfata nifəhi manga Faruwa?"

⁸ Tangtang ned Yəso hi hur shemed'en i nannda yara, ndangna kandəwa: "Kəthləm mi natuni yarə kichuyu hur hanndəkikechengnuni?"

⁹ Len nak pa'pa i? kə ndangna le sakadiyuwa kalufichi bəbifandekuhiwa ndu kəndangnəwa thla'u tərū bət hunadeku kə wii nə witekuwa?

¹⁰ Kəthləm kəsənuniwa alchita hweya nifəsi kə kalən bəbifathi a hur kishi'iya, ndangna le sakadə təkənwa:

¹¹ "Ndukiwa thla'u tərū dəngleku kə pədana dadi kə hure'eku."

¹² Thlaakən tukwas tərəkən ndənglə'en cheknakissha hur hurəkən, banitə chikawuni, shekndang ində kanda naknda mwanandə Fara, ndangndəwa: "Tamwuma nat ən kicheyawa."

Ed Yəso Lawi

¹³ Ngərkən chetakish pad kə mi hawurta, bak ngom nofcha bəd'en, pad sakangnakandə har.

¹⁴ Nakna mbərtəhi, nakən Lawi hweya Halfa dəs bət thlət chamta, ndaənwa: "Kurunji" thlaakən kurukənndi.

¹⁵ Nak Yəso səm'əna a hurhura'a Lawi tə fa thlət chamcha tə fa bəbichitfata, tə kimshechi'en kəthləm nofchə ka'en kurukəndi.

¹⁶ Kə nat maldəmcha fa sakandə ndelwercha Musa di fichile naka Farisiyawecha, Yəso mələ səm'ən tə fa bəbifecha, tə fa thlət chamcha, ndangnda kimshechi'enwa kəthləm mi natna səm'ən tə fa thlət chamcha pad tə fa bəbifecha?

¹⁷ Kə səktə Yəso kandə kichuyu, ndangna kandəwa: "Nofchi nak ngwalngwal hi, kəməwu ən kandə tə lə fər hanbəbaawa, fichile nak hahchin na kanndi. Buwi kəthləm kə i fichile fərkə kitwa, baki kəthləm fa bəbichitfata".

Sahhami Yəso kə Dar Cherə Ama

¹⁸ Nakənya kimshecha Yohanna tə Farisiyawecha kanda cherə ama. Bak nofcha mbəda Yəso sahangndəwa: "Kəthləm mi nat kimshecha Yohanna tə i Farisiyawecha cherə ama pad ichiwa kanda cherə amwa?"

¹⁹ Ngəməng Yəso wa, təkənənət səmat pera nata thləmat shikechikən kənnda cherə ama? Ngu nat kichuwa, ma mwe səmat perəkən tə kandəwa.

²⁰ Hanmunchəkəna bata le nat ficha tərəndə səmat perəkəna thləmannda farinəyu nanda cherə ama.

²¹ Nifəsi na bumandə yuwa njela'a tə dōhət njelaawa kəthləm ma shid kichu na dōhət njeləkəna thlahtadi ka'en.

²² Nifəsi na thlər yuwa am innabi kə hur dōhət kupat wa, kəthləm nan fəltə di pad nu kubat i hurkənyu tə kupatkən nat. Kəthləm dəkən naku thlər yuwa am innabi kə hur yuwa kupata.

Yəso Ləmwanda Məlan na Farə Yipta

²³ Farəyipta nak Yəso bərtəhi tə hur hitə hwarma, nak kimshechi'ena bwerət hwarəm kənna mi.

²⁴ Ndag Farisiyawechəwa: "Nu, kəthləm mi nannda sət i ngəməwuchit kustəkən kə səficha farə yipta?"

²⁵ Ngəməən kandəwa: "Tamwuni changngandəwowa, i sət Dauda yahkən dəsəmta kəthləm mitafi'en, kandang tə nofchi'en fichile naka thləmatkənwa?"

²⁶ Yim kəna kətən mwanandə Fara a thlahbədi nat Abiyata kə kapat Pərist, chiikən njohmi tahsandə fichihi kəthləm kapat Pərist le kamuchiksi kə chii nifə sōmənwa, kapat Pərist ndak kamkəsi kə chi'en. Pad fərangna fichile naka thləmatkən yu.

²⁷ "Ndag Yəso kandəwa, sək fichə Farəyipta Yahudawecha kəthləm nifa, su fichə nifa kəthləm Farəyiptəwa."

²⁸ Kəthləm ndəkən, Hweya Nifə məlan naka Ləmwanda nat tə i Farəyipta."

3

Nifa le Sat Har'ennadi a Kafarnahum

¹ Farə le yimkə Yəso bət humta Yahudawechihi, nakən nifa le sat har'enadi.

² Nak nofcha kələndə ndu na Yəso kənandadadi farə yipta kəthləm kə mbəsndə i nannda tərāmiyafa

³ Ndang Yəso le sat har'ennadiyuwa: "Thla'u thlaru mbanitə nofcha."

⁴ Sahang Yəso kanda: "Mə mbutə kustəkən kəsəficha Farə Yipta? kafatwa ndu bəbichitfatwa, kə həkang fichə shisshingtəwa ndu kə bəlang fichəwa?" ngaskəndə shetəta.

⁵ Kəlang Yəso kandə tə səb hur ka'ən kəthləm kwaakwaachit hanndəkikechengnanda. Ndaənwa: "pupwanan harekuhi." Pupwanaən hi kənəkənadi.

⁶ Chek Farisiyawecha tə wesha kə bənda nofcha Hiridus kəthləm kə tahsangndə mbayihi nannda bələndə Yəso.

Nofchə oi Kurəkə Yəso

⁷ Thlaakə Yəso tə kimshechi'en kəmi hawurta, kurəkə nofchə ndə oi thlata Galili nat tə nofcha Yahudiya,

⁸ səkkəndə ichi nat nanna sətta, yakat nofchə ka'ən bəknda mbəd'en, thlata Urshelima, Edom tə hachahai Urdun taa kə Taya tə Sidon.

⁹ Kəthləm rahanda njekthlə-njekthləchitta nofchihar, ndangna kimshechi'enwa dama kəlam han kommbawal har ərta, kəthləm terə nofcha məninda təkaharfa.

¹⁰ Kənandə nofcha dadi oi, nat fa hafecha nangnda bahtə nduk kəthləm kə mbunangndəharfa.

¹¹ Chika kwat nat bəbi shemechikən ndi chat kopkəndəhi kanda kukwara ndangndəwa: "Sokən naka hweya Fara."

¹² Tiidaən thləmechengnanda kə mbwa'anda nifə ndu wunnakənwa.

Ted Yəso Kimshechi Kumngərənsə Chap

¹³ Tərkəna dargwiya akən fichile yahtən bəknda bəsndi

¹⁴ Tədkən nofchə kum ngərənsə chap akən kandəwa kimshechi'en fichile na nat təndi, bahnan la thlənkanda kə dənda basa.

¹⁵ Paɖ nuni mbəs alchit chandə bəbi luwurcha kish.

¹⁶ Fichile tadtən kum ngərənsə chap yu, Saminu (le dəfandənwa Bitrus),

¹⁷ Yakubu hweya Zabadi tə Yohanna hwanmankən (le dəfandən paɖwa Buwanarjis sakətkənwa hwecha bok era"),

¹⁸ Andarawus, tə Saminu, tə Filibus, tə Bartamalawus, tə Matiyu, tə Toma, tə Yakubu hweya Halfa, tə Taddawus, tə Saminu lə Kan'anata.

¹⁹ Tə Yahuda Iskariyoti le hi'yang Yəso di.

Yəso tə Ba'alzabul

²⁰ Chat paɖak Yəso huri, ngərkə nofcha ngomtə oi, məlan tə kimshechi'en bəsundə har səm ndəsəmtəwa.

²¹ Kə səkə nofchi'en dəknda kəsanda kəthləm nofcha ndatwa: "Təraa luwurcha."

²² Maldəmchə fa sakandə delwercha Musa di, fichile baka a Urshelima ndangndəwa: "Kutur luwurchə naka fi'en paɖ tə alchita kutur luwurcha la rəktən luwurcha kish."

²³ Ak Yəso kanda, shuwunkən tə kanda hur sakətkən, ndakənwa təkəni nat shedanna bəla kəandə shedanna kish?

²⁴ Ma shek kuturichithi chap, kuturichitkən ngu soktəwa.

²⁵ Kichu paɖ ma shek huraahi chap hurəkən ngu thlarəwa.

²⁶ Shedan ma thla'ada fat'enfa kəssakənhi ngu bəla thlarəwa kəthləm ndukwat'en baka.

²⁷ Kitchitkən nifəsina bəla yimta hura'a lə alchit kə herka'ənwa, manga tə kənaən lə alchitkənhi kana mbəla herkindəwa.

²⁸ Kitchikən tənī mbwa'anda kuni nat bəbifechi sət nofcha na fīcha kalandakandəhi tə chika wun njirfat sətnda,

²⁹ Chika tə kichu le njirkə Chidchid tə Shemedə ngu fīcha kalandəhiwa nakna nat kəla bəbichitfat kə pware.

³⁰ Mbukə Yəso kichu kəthləm lə ndangndəwa: "Bəbi shemed'ensi."

Man Yəso tə Hwanmanchikən

³¹ Bak mankən tə hwanmanchikən thlarkənda kish, thlənkindəwa kəban.

³² Yakat nofchi tauranghiyu shuwunkəndə tə ndi ndangndəwa, yatu tə hwanmanchiwa kanda katsa kish yehndə sa natsa.

³³ Ngəmaən kindəwa: "Wun yaa tə hwanmanchina?"

³⁴ Təbərəkənhi tə bəda fīchile das das yu ndangnakandəwa: "Nam kindəya fīchileya naka nda yaa tə hwanmanchina"

³⁵ Nat le sək i yahtə Fara məlan na hwanyaa tə yaa.

4

Sakətkən tə la Həfta

¹ Paḍ tərkaakə Yəso sakandadə mi kapat hawurta ngomkə nofchə ka'ən, tərəkəna hur kommbawal sokkənhi kə hurkən, nofchə oi a mi chicheng hawurkən.

² Nakna sakandakandəhara a hur sakətkən tə ndatwa.

³ Səkama! chek lə huḍata kish ka həfta

⁴ Nakna weshə witəkən, funə witəkən həmkənda hai kə hur mbanda, bak handishcha chathlanda.

⁵ Funə witəkən paḍ həhatkənnda ḍar fufurta bəḍi nguchit furtəsə ḍiichin, tīfkənda kish ledled, kəthləm ngafurtəsə ḍarkən ḍiichinwa,

⁶ Təkkə hwatfarəhi, lifirkəndəḍi kəthləm nga thlorə'ensə ḍiichinwa, hwarkənəḍi.

⁷ Paḍ funə həhatkənda hur ndahcha, mwankənda paḍ njekthlang ndahchiyu bəla'utə sət hwechafuwa.

⁸ Funə paḍ həhatkəndahai kə hachahai ḍiichin mbulkən səkən hwechafa, funə kumchit məkkan, funə kumchit tehhweth, funə paḍ kumchit kum.

⁹ Ndak Yəso wa: "Le nat thləmat səktə'ensi kə səkkən."

I Sək Fərtən Sakətkən

¹⁰ Nak Yəso ichtikən, fīchile nduk təndə tə kimshechi'en kumngərənsə chap, sahaḥndə sakət shuniniyu.

¹¹ Ndagndakandəwa: "kunang ngəmafīcha kunisi kə sənnuni i naka buḍweeta hur mwanda Fara, fīchile nguchika hurnuni, chikamə naki mbwa'anda kanda hur sakətkən.

¹² Nanda kəllathi kə kəllathi chika kichu ngunda natwa, kə kində thləmathi kə kat thləmathi chika kichu ngunda səktəwa. Kəthləm ma shidndə kichu nanda təbərtəhi bənda Fara kə kalang fīchi bəbichitfechengnanda kindəhi.

¹³ Ndagndakandəwa, awi sənwuni sakət shuniniyuwa? Nakuni sən yakat sakchikənwa kənni?

¹⁴ Lə huḍadiyu hiftə shunda Fara.

¹⁵ Fīchile həhatkahai kə hur mbandəyu, kandang naka sakət fīchile həftə fīchə shuwunkəna hanndəkikechengnandəyu, kə səktənda chat kichuyu bak shedanna thlanda kindəhar.

¹⁶ Kichu paḍ hanwitə həftə fīcha hur fufurtəyu, kandang naka fīchile səkkə shuwunkən thləkində tə mbənfata.

¹⁷ A nakən sutə thlora hanndəkikechengnandəsuwa, nga alchindengnandəsuwa, ma yimnda hur bahtə kəthləm shuniniyu chikndə hansarəhi.

¹⁸ Funə paɸ kandang naka sakət fichile həhatka hur ndahchiyu, kandang səkkə shuwunkən,

¹⁹ paɸ ənat kishita tə kənecha tə yah icha kishita, yimkəndəsi njaən shuwunkənna kanda suwa kweshchaənwa.

²⁰ Fichile həhtə ficha hur furtə diichinyu kandang naka sakət fichile səkkə shuwunkən thləknda, səkndə torsi mbəskəndə chekətkən, funə kumchit məkkan, funə kumchit tehhweth, funə kumchitkum.

Tikesha le Supwanda Fichə tə I'nafta

²¹ Dək Yəso mban tə ndanda kanduwa: "Mələpakaa la bak fichə tə tikesha huri kəthləm kə supwang fichə tə i'naftəwa, manga kichuwa kə dəffichəhi kəka bət hunatwa? le batunitəkən kəthləm kə dəffuni kə bədi la dəftəfichəwa?"

²² Ənsənaka bəbweetə nguchit ficha chandakishwa, ənsa supta nguchit ficha kwal-landandəwa.

²³ Le nat thləmat səktənsi kə səkkən!"

²⁴ Paɸ ndangna kandəwa, dəffam i'ndəsi, kə ɸar ənənə səktuniyu, somədi kəkədtusi, tə ndəkən nat ficha kəkədtəsi.

²⁵ Kəthləm le natən'ensi, məlan nat ficha chekanda, le nguchitən'ensi paɸ chikale naka har'en na ficha thlandəhar kə chekang ficha le natənsə'en.

Sakət Tifta Wita

²⁶ Ndakən paɸwa: "Mwanda Fara nakən nda nifə weshkə witə'enna hachahaya.

²⁷ Kə hunanhi kə thləən tifikə witəkənna kish, mwankən, sənute ndu səkən kəniwa.

²⁸ Furtə tə i'ndə'en la bəlaakən mwanandə hwarma paɸ kə bələn, sən hwechafa.

²⁹ Ma nihidi hwasəən tə chelta, kəthləm shee thlahbət nəhatə'en."

Sakətkən tə Hwan Musdad

³⁰ Ndakən paɸwa, nakma kəkədandə mwanda Farə tə mi? Manga kichuwa witə sakətkən natma kəkədandəfa?

³¹ Nakən nda hwan musdad, le nak ngudəh a hur ichi la həftəficha hachahaya.

³² Chika tə kichu ma həffa ficha, nan mwanda kə mbəranka tahət afchihi hur hitəkənyu, njarkənhi ka'ən paɸ kana handishcha sokta kaaftə'en.

³³ Tə sakət shuwunchə ka'ən mbutə Yəso shunda Fara, kə sərət səndəngnanda.

³⁴ Mbwa'autə shunda kanda nga tə sakətkənwowa, paɸ maməlan ichitkən, la mbwa'angna kimshechi'en chikami.

Yəso Bokada Kapat Rənnahi

³⁵ Farəniyu sək farəhufta, ndangna kimshechi'enwa: "Chamən hawurkən kə mi chicheng le taatəyu."

³⁶ Malkəndə ngomnofchikən diffi'in, pəɸakndə tənda hur kommbawal ichitkən, paɸ kurəkə tahchikən kanda.

³⁷ Ndəkən thlətə husomba tərənna ka'ən, nak rənnikəna həhrandə kommbawal təkən, nak ama hasa hur kommbawal təkən nda nan nəhata.

³⁸ Yəso paɸ mələ hur kommbawal təkən a ɸar bət sokta mələ sabweni, nahnang kimshechi'en ndangndəwa: "Mələm, nəma təkəhi, kəmmuwowa?"

³⁹ Nahənkən, bokangna rənnikənhi, ndangna rah amkənwa: "Thlarruhi! kə ngasənə kəmma!" Ndəkən thlərtə rənnikənhi shəyyet.

⁴⁰ Ndangna kimshchi'enwa: "Kəthləm mə lechituni kakəchiuyu? Paa kənəkənya ngafərkit engnunisəwowa?"

⁴¹ Lechitndadə kaka'ən, ndangndandaniwa: "Witə nifəməkicheya, rənna'a tə ama kanda fəra mwanda?"

**Kəna Yəso Nifadi, le Nak tə Hafat Bəbi Shemeda fa
(Matt 8:28-44; Luk 8:26-39)**

5

¹ Kə chandəndə suhwada kə hachahai Garasinawechea.

² Kə tərte Yəso haya hur kommbawal, thlaakə nifa le nak tə bəbi shemedə, mbət shok tə'en mbət thlohurcha bakna mbəda Yəso.

³ Nifəkən kwatmurcha naka mbət shoktə'en, nifəsi la mbəllakkə kənnanduwa chika tə chalalochiwa.

⁴ Kəthləm kurbafichə kənnandə harchi'en tə sarəchi'en tə chalalocha, nat təkichu dədahaən chalalo təkənnada sarə'en. Nga nifəsi tə alchitafa la mbəllakkə kəssandəhiwa.

⁵ Nda fidikta tə fara la nakna kwat murchə tə dar shohlacha kənnə nata tit ka'en, pad kənnə bursa ndə fat'enadi tə ngwicha.

⁶ Kə natən Yəso langnga, paakənsi tə rahta dəkna həmta mbanitəkən.

⁷ Hwakən tə alchit tə kapat burata ndakənwa: "Mə natu sətəsa nji, Yəso hweya Fara le nak mwanchin? A humudi tə Fara, mə fərinə pwanchiuwa.

⁸ Mbukən kichu kəthləm nda Yəso wa: "Chukisshafata nifiya sokən bəbi shemedə."

⁹ Ndəkən sahandə Yəso wa: "Thləmmuwa kəni?" A ngəmmənwə: "Thləmnəwa terchin, kəthləm nakani oi."

¹⁰ A hwanaən Yəso tə ndatwa: "Mə rəkinə kanda mbənniyuwa."

¹¹ Kəthləm mbənniyu kapat chaba katuchisi naka hərimtə nduk tə shohlata.

¹² Bəbi shemechiyu hwanangnduwa: "Kə malaən kanda kə yimnda hur katuchiyu."

¹³ A ngəmməng na kandəsi. Thlaakə bəbi shemechiyu chekndakish, yimkənnəda hur katuchiyu, katuchiyu shee ndə aru kumchit chap (2,000), a rah kənda ka həhhatta hur hawurta, təkəndəhi nat ahur ama.

¹⁴ Kə nat fa hərəm katuchiyu kichu, rah kənda ka mbuta həmta, tə han həmchikən chek nofchakish ka nat i səkka.

¹⁵ Kə batnda thləmmat Yəso, nak ndə nifi nak soh tə bəbi shemecha fəyu, das tə njelecha fa məlla hur idi'en thlaakənnəda lechik nda.

¹⁶ Fichile sət fichi ənnat kənnə hwaniteng na ndəyu, ndəkən chekandəndə dwaachik kənnə kanda, i kəs kə lə bəbi shemediyu tə katuchiyu.

¹⁷ Thlaakə nofchikən hwanang ndə Yəso kə mallən thlet həmteng nandə hi.

¹⁸ Kə nat Yəso yimta kommbawal, nifi soh nak tə bəbi shemedi fiyu hwanaən Yəso wa nan dətkəkən.

¹⁹ Nat tə kichu Yəso ngəmmawusuwa, ndaənwa du huri kə mbəda fahchuwa, kə mbwa'angna kanda witə pəktat ichi sutə Ləmwanda tə hədi hədandufa.

²⁰ Thlaakə nifiyu pədakən dək na nata mbu i sandə ficha Dikafolis sakkətkən həmchə kum witə pəktat i chi sandə Yəso. Uf nofcha pəđang ənnatəkən kandə fa.

*Kənnə Yəso Hweya Yayirusa di
Tə Nuhnifa le Nak tə Hafat Thlərfwara fa
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)*

²¹ Yim kə Yəso hur kommbawal chaən kə mi chicheng le, bak nofchi oiya kətwurangndəhi məllan pad məlla mi chicheng hawurkən.

²² Yunəsə ərta naka kapat nifa a mbət humta Yahudawechihi, thləmkən wa Yayirus. Kə natən Yəso himkənhi mbanitəkən,

²³ nakna hwanandə ka'en tə ndatwa: "Hwe'engna le nak ngudəh, kə nuhhweya məlla miya murta, nja hwanuta tama kə dənna təkaharfa kəthləm kə kənkadi."

²⁴ Pədak Yəso təndi, kuwurkə nofchi kandə oi nangnda njekkathləndi.

²⁵ Nuhnifəssa mbənniyu hurak kum ngərənsə chap tə hafat thlərfwara fa.

²⁶ A sheetə pwanchə oi a hara fəfər hambəbecha, tubwadə i nak sə'en nat, chika tə kichu mbəsutə səmməchitwa hafatkən nakən kəmban kəmban.

²⁷ Kə səktən kussheng Yəso, dəkən tə dīfītəkən tə hur terə nofchiyu təkə'en hara njela'enfa.

²⁸ Nak na yarəwa: "Matəkadi hara njela'enfa ni kəndadi"

²⁹ Chatkichuyu thlarkə thlərfwarkən hi, səkkənsa fat'enwa kinadi.

³⁰ Chatkichuyu səkkə Yəso ched alchəta kishsha fat'en, təbbərkən hi hur terə nofcha ndakənwa: "Wun təkang hara njele'engnə fa?"

³¹ Ngəməng kimshechi'en wa: "Sa nat nofchə njekthlənjekthla, kanna ndatwa, wun təkukə harfa?"

³² Kəlak Yəso hi kəthləm kə nan ndu wun təkang harfa.

³³ Nuhiyu kə sənən i səka fat'en lechikən, bakna mbəsndi kopkənhi mbwaən nat kitchit i'səka.

³⁴ Ndaənwa: "Hwe'engna, fərkitchideku kənudadi. Pədu ngwalngwal, kinhafadekudi."

³⁵ Məlla dar shunda chat bak funa mbəda Yayirus kapat nifa ndangnduwa: "Hwe'eku teppa miri! mə sək natu bahandə Maldəm padi?"

³⁶ Nattə kicchu Yəso dufutə i'nda i nannda mbutuwa, ndangna kapat nifəkənwa: "Məlechinuwa, so kən fəru kit ndak."

³⁷ Malautə, chikka wun kə kurən ndəwa tərəkən Bitrus tə Yakubu tə Yohanna hwamman Yakubu.

³⁸ Kə saatənda hura'a Yayirus kapat nifa, nak Yəso nofcha kanda tita funa hwata.

³⁹ Yimkənna hurikən, ndangnakandəwa: "Kəthləm mə natuni tita kə nuni nata hwata? Nuhhwaniya məruwa, tənakasəweni."

⁴⁰ Nangnda masanda masə njirfata. Chaən nofchi kisha hurikən nat, akən shin hwankən tə mankən, tə kimshechi'en fichile naka thləmmatkən, yimkənnda mbədi nat nuhhwaniyu.

⁴¹ Kəskən har'en ndaənwa: "Talita kumi." (sakətkənwa: "Hannuhhweya, ndakiwa thla'u").

⁴² Chat kichuyu thlaakə nuhhwaniyu nakna witahi. (hurat'en kumngərənsə chap). Nofchi naka mbənniyu pəđang ənatkənkandəfa.

⁴³ Kahang Yəso thləmmachengnandə tə ndatwa mə səni nifə isəkyawa, fəramən dəsəmtə kə səməən.

6

Cherfichə Yəso a Nazarat

(Matt 13:53-58, Lk 4:16-30)

¹ Malkə Yəso mbənnihiyu ngəraən inna həmtə'en, kimshechi'en pad kuwurkəndəndi.

² Kə saatə farə yipta, tərkaakən sakandəda mbət humta Yahudawechihi. Nofchə oi naka kathləmmata, pad pəđang ənnatkən kandəfa nakndandatwa: "A'ai mbəstə nifiya witə ichiya? witə sənəmə fəra ndə fichə kicheya? batna nata sət ənat sheka i'nniya?"

³ Leya nga məllan naka lə kukwat ichiyuwa, hweya Maryamu hwamman nda Yakubu, tə Yusufu, tə Yahuda, tə Siman? Hwamman chikən kə nishcha nga kandang ni thləmmat nəm yawowa?" Cherkəndəndəfa.

⁴ Nđang Yəso kandəwa: "Tapəna'a bahutə mwanduwa manga himtə'en tə hur hwammanchikən, tə hur hura'enwa."

⁵ Yəso mbəla'u tə sət tor ənnat fər sheka i'nda mbənniyuwa, kənaənfunađi dimek hur fichile nak hahchin tə dəffa hara kanda in.

⁶ Pəđang ənatkənfə tə bah fər kitchəđəngnanda. A wu'yaən han həməcha, nakne sakanda kandə har.

Thlin Yəso Kimshechi'en Kumngərənsə Chap

(Mt 10:5-15; Lk 9:1-16)

⁷ Akən kimshechi'en kumngərənsə chap, thlinkən kanndə chap chap, a fəraən alchita kanda i rək bəbi shemecha.

⁸ Bokang na kandəwa makunna pədata mətəriduni ən inwa, chika dəsəmta, chika yokta, chika dəngla, chika handəbəltə kə hur kwandangchengnuniwa, səssal ndak natuni tərta.

⁹ Tə paɸ kə puni pahamcha, mə hummaɸuni njelaa chapwa.

¹⁰ Ndangna kandə paɸwa: "Uf huri'i yimtunisi, kə sokkuni mbənniyu kə farinatuni thlata.

¹¹ Uf mbəɸi cher tə ndə kuni paɸ kawundə thləmmata kuniwa, manuni pəɸata, kə təppanguni tənnayida sarəchengnuni kəthləm kə sokka ənnat sinnda ɸar inndengnanda."

¹² Pəɸangda nataɸasanda nofchisi tə ndatwa kətərndəhi kə malangndə bəbichitfechengnanda.

¹³ A chang ndə bəbi shemechakish oi, pa'angndə fiddetafichile nak hahchin oi kənkəndadi.

Mərta Yohanna ləsət Baptisma

(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

¹⁴ Hiridus kutura səkkən kusheng shuwun Yəso kəthləm fen thləmkənhi chika tətəni funa ndatwa: "Yohanna ləsət Baptisma thla'a ndə fīcha hur məmatcha, ndəkən sək natən tə alchit sət ənnat fər sheka i'nda."

¹⁵ Ndakfunuwa: "Iliya tapəna'a" funə paɸ ndakndəwa, "Nda ərta hur tapənechi sohyu."

¹⁶ Kə səktə Hiridus shuwunkən, ndakənwa, Yohanna nəyu, le thlendi i'ndə ennadi thlaaka hur məmatcha."

¹⁷ Kəthləm Hiridus tə i'ndə'en mbukə tə ndatwa kə kəssang fīchə Yohanna, kə kənnang fīcha kə ɸəndə tənda pursuna. Sək Hiridus kichu kəthləm Hirudiya, Nuh Filibus hwanmankən kahandən.

¹⁸ Kəthləm Yohanna lənəkna mbwa'anda Hiridus wa, "Ngəmwu kus kə kahangnə nuh hwanyatuwa".

¹⁹ Awi Hirudiya məlla kəs kommbəl Yohanna a hur handəkiketə'en, a yahkən kə bəllaən. Nat təkichu mbəsutə mbandəwa,

²⁰ Kəthləm Hiridus lechadə Yohanna, A shinwa məllan ka nifənəkən, a shin tə ndatwa nakən chidchid, lə ɸwachit paɸ, ndəkən sək Hiridus kəstən Yohanna har ndiichin, lə shekɸang i'nda ma məlla sək Yohanna məlla shundə təndi, nat təkichu lə nakna mbənanɸəfa ma məlla sək shundə'en.

²¹ A mweshitkən bək Hirudiya mbəs mbanda. A farə mbənɸat thlahmbət ngəttə Hiridus, akən pəktat nofcha, funa ngomnati, funa hurɸathlərhwata, tə pəktat nofchi Galili.

²² Kə yimtə hweya Hirudiyasi kə nuhhweya, rəmkən mbənanə na Hiridus ɸa tə tahət romchi naksi. Nang kutura nuhhwaniyuwa: "Hwanitən i yahtu, ni furuta."

²³ Akən ichimi tə ndatwa, hwanitin i yahtu nifuruta chika mbuth kuturichidengna.

²⁴ Thlaakə nuhhwaniyu cheknakish kambəs mankən mbwa'ən tə ndatwa: "Mənati hwanada" Ngəmmang mankənwa i'nda Yohanna lə sət Baptisma.

²⁵ Chatkichuyu ngəraən inna mbənda kutura tə wesha hwanan tə ndatwa, yahkəsi nakən nakənya kə ɸərikənnə i'nda Yohanna lə sət Baptisma a hur təpbi.

²⁶ Səbkə hanndəkiketa kuturaɸə ka'ən. Paɸ ngu mbəlla cherəfuwa kəthləm teppa eɸtə ichimi mbanitə nofcha, kəthləm ngu mbəlla talandə i mbutənwa.

²⁷ Chatkichuyu thlənkən yuna hur ɸapundə har ndaənwa, kə ɸa battə i'nda Yohanna, pəɸak nifiyu kə pursunatakən ɸəkna thlandə i'nda Yohanna,

²⁸ bəkən tə inkənna hur təpbi ɸərangna nuhhwaniyu, thlək nuhhwaniyu ɸərangna mankən.

²⁹ Kə səktə kimshecha Yohanna kichuyu, pəɸaknda tər ɸatkən ɸəknda thlohanda.

Yəso Səmmadə'ən Nofchə Aru Kumchitkum ɸurman (5,000)

(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Yh 6:1-14)

³⁰ Kə ɸat ɸathləncha Yəso ɸi ngomkəndəhi mbwa'ang ndə i sətndə uf, tə i sakandəndadi.

³¹ Nak nofchə oiya ɸata funa pəɸata, Yəso tə ɸathlənchi'en mbəsundə har səmɸəsəmtuwa. Ndəkən ndandənna kanndəwa tama katmbət har nguduk, kəthləm kə yipuni.

³² Pəɸaknda hur kommbawal kə mbət nguduk ichitnanda.

³³ Awi nef nofchə kandə oi kanda pəɖata, paɖ shinndə kanda, rahkənda tə sarəcha a hur thlet həmchikən laknda mbəɖi natnda ɖəta.

³⁴ Cheta Yəso kissha hur kommbawaltəkən, nakən nofchə oi haɖangndəfa, kəthləm nakndə nda shohrecha le nguchit lə hərəmtəsi. A tərkaakən saka ichakandəhar oi.

³⁵ Nak mbəta hulta ɓak kimshechi'ena mbəsndi, ndangndəwa: "Mbəɖi natəmya nguɖuk nifəsəwa, təpaɖ mbəta hulta.

³⁶ Ndandəna nofchiyawa kəpəɖanda kə kahəmcha təthlet həmchi ndukndukya kəɖənda hi i nanndasəmta."

³⁷ Paɖ ngəmmang Yəso tə ndatwa: "Kunang fəramən ɖəsəmta kanndə kə səmnda." Ndəkən ndandəndəwa, kə ɖani hi njohma i dinari aruchap kə fərangani kandə kə chiindəwa?

³⁸ Ndangna kandəwa, njohmə kurmi naksengnuni? ɖama kəllamən ɖəknda kəllanda ndangndəwa, njohmə ɖurman tə tinchə chap.

³⁹ Ndang Yəso kimshechi'enwa kə ndangnda nofchiyuwa kə sokndəhi təngləng-təngləng kə ɖar nduhwelecha.

⁴⁰ A sokkəndəhi təngləng-təngləng, funə kumchit kum, funə paɖ kumchit ɖurman.

⁴¹ Tərkən njohəmchi ɖurmanyu tə tinchī chap yu, kəlangna afshi saən usoko Fara, saka'ənhi fərang na kimsechi'en, kə sakangnda nofcha. Səkən kichu tə tinchikən paɖ.

⁴² Uf nda səmkənnda ngalkənnda.

⁴³ Ngomang kimshechi'en fishirchikən nihəɖ inaftə kumngərənsə chap,

⁴⁴ Terə nofchi səmkə ɖəsəmkən, hishchə, sheendə aru kumchit kum ɖurman (5,000).

Wii Yəso Dar Ama (Mt 14:22-33; Yh 6:16-21)

⁴⁵ Chatkichuyu ndang Yəso kimsechi'en wa, kə yimnda hur kommbawal, kə landə cheta kə Betsaida, məlan paɖ kalkən terə nofchihiyu.

⁴⁶ Diffitə kalə nofchihi tərəkəna ɖar shohlata kəthləm kə hwanən.

⁴⁷ Sək farə hufta, kommbawal tiyu a hur diffiti hawurta, Yəso paɖ məlla hachahai i'chitkən.

⁴⁸ Kə natin kimshechi'ena ɓəhtəhi tə koharəkən, kəthləm rənna'a ɓahandə kanda, keeke tə kukwara ɖekta katətbəta, məlla ɓata mbəskandə tə wita ɖar hawurkən. Yarkənwa na lata mban.

⁴⁹ Kə natndəndi məlla wita ɖar ama, naknda muh hanhara naən kandəhiwa ɖəhanifa.

⁵⁰ Kəthləm ufnda neɖndəndi, lechiknda, chatkichuyu "Shunaən kandə tə ndatwa ənsuwa, njeta, mə lechiduniwa."

⁵¹ Mbənniyu yimkəna kommbawal tə kanda, chatkichuyu thlarkə rənnikənhi. Shekɖang i'ndəkandə ka'ən.

⁵² Kəthləm sunundə sakət səma'ən nofchi aru kumchit ɖurmanyu tə njohməwa, kəthləm kwaakwaachit handəkikechengnanda.

Kənna Yəso Fichileɖə Nak Haachin a Janisarat

(Mt 14:34-36)

⁵³ Kə chandəndə hawurkən kə kishitəle, tərəkənda haya a thlet həmət Jenisarat, kəangndə kommbawal təkənhi kəmi chichengkən.

⁵⁴ Kəchet nda kisha hur kommbawal mbəssang nofchuwa məllan.

⁵⁵ Rahkənda hur həmchikən, naknda ɓat tə fichile nak haachin a ɖar mbət hunechengnanda kə mbəɖi səktəndəwa məlla mbənniyu.

⁵⁶ Nat mbəɖi yimtən, thlet hwan həmchə tə həmcha, la naknda ɖət tə haachə kəmbəɖ'en paɖ təmi lumocha, a lanaknda hwananda kəthləm kə təkangndə hara chika mi njela'enfa, nat le təkang harfa kənkənadi.

Sakandadadi kə ɖar Chidchidchita

7

(Mt 15:1-9)

¹ Farisawechea tē maldēmcha fichile la sakang kussa dī baka Urshelima, ngomkēnda thlēmāt Yēso.

² A mbæssangndē tē ndatwa kimshechi'en kanda sēmdēsēmtē tē tēkēmharcha sapawundēwa.

³ (Kēthlēm Farisawechea tē tahēt Yahudawechea sēmundē dēsēmtē kichu sapundē harwa, kēthlēm tor murta pēktechengnanda nakēn kichu.

⁴ Ma bēnnda dā lumō, manga tē fanndē nda i mbutē tor murtengnandēwa ngunda sēmdēsēmtēwa. Tor murtengnandēsi pad lēla kuwur tēnda, nda sap tēpsat 'amcha, tē bicha, tē kuppecha tē kētēn sēm'ēna.)

⁵ Kēthlēm ndākēn sahang Farisawechea tē pēktat maldēmcha fasakandē shuwun kussa Musadī: "Kēthlēm mi kimsecheku yahundē kuwur tor murcha pēktechengnaniwa, mashid kēnnanda sēmdēsēmtē tē tēkēmharcha?"

⁶ A ngēmang Yēso tē ndatwa: "Kohat nōfcha keekesi fērtē Ishaya sakētkēn kē dārnuni, nda i yarandē ficha.

Nofchiya a mi dēng nannda mwanita,
pad handēkikechengnanda nakēn langnga tē nji.

⁷ Poffēn lēnannda mwanandē thlēmna,
kussi ti la natnda sakandadī, i nōfchē dēng,
dār ndatwa shunda Fara.

⁸ Lamallanguni i ndat Faruwa kē suni, nakuni kuwur tor murta nōfcha."

⁹ Ndangnakandēwa: "Awi nuni mbēllamalandē kussi Fara kēthlēm kē kuruni tor murchengnuni!

¹⁰ Kēthlēm ndak Musa wa, 'fēran mwanda suka tē yatu pad lē erkē shinkēn tē mankēn keekesi kē bēllang ficha.'

¹¹ Pad landakuniwa: "Nat i nat shinchinuni tē manchinuni bēsta mbēda nifē soh sokkēn nda korban" (sakētkēnwa fēradī Fara).

¹² Kēthlēm ndākēn mwawuni mallandē kē kēssaēn tora shinkēnsi tē mankēn wa.

¹³ Tēkichu la natuni, cherē pathla Fara, tē pathlē kuwur tormurchengnuni, pad la nakuni dāhhanda witē ichiniyu in.

Ichi la Tēkmang Nifēhi

(Mt 15:10-20)

¹⁴ Ngērka Yēso at nōfcha mbēd'en, ndangnakandēwa kami thlēmāt uffuni, pad kēsununisi ndiichin.

¹⁵ Nga i lasēmtē nifā hur na tēkmandēhiwa, i la cheka hur handēkiketē la tēkmang nifēhi.

¹⁶ [Uf lē nat thlēmatsēktē'ensi kē sēkkēn.]

¹⁷ Kē saktēnhi tē nōfchi oiyu yimkēnna huri, sahang kimsechi'en sakēt i'sakandēnadīyu.

¹⁸ Ndangnakandēwa: "Awi kunang pad sēnwuni sakētkēn tē ndatwa i sēmtē nifā hur, bāhwa tēkmandēhiwa.

¹⁹ Kēthlēm nga la yimkēnna hur handēkiketēwa la yimkēnna hur kēhapangkadī. A hurra shuniya chedkē Yēso wa i sēka dēsēmtē tēkēmtēsa fi'enwa.

²⁰ Ngēr kēnna ndatwa i lachekakissha hur handēkiketē nifā ndākēn na tēkmanghi.

²¹ Kēthlēm a hur handēkiketē nifā la chetbēbi'ichakish, ndanda bēbiyara, fēllawichita, herketā, tē bēlfata,

²² Katnishcha nōfcha, sēbfata, lekta, sērēhta, mwa'inda, bokta, tē bōmchita.

²³ Uf bēbi'ichiniyu lē chekna handēkiketē, ndākēn la tēkmang nifēhi.

Nuhnifē lē Helinawata Fērka Kit kē Mbēda Yēso

(Mt 15:21-28)

²⁴ Mbēnniyu malkē Yēso Galilihi pēdakna thlet hēmēt Taya tē Sidon. yimkēnna hurā'a yuna, a yahu kē sēnfichiwa. Nat tē kichu bēbwe'iuwa.

²⁵ Chatkichuyu nuhnifəsi, tə hwe'ensi kə nuhhweya naktə bəbi shemedafa, kə səktən kusheng Yəso, bakna həmtəhi mbanitəkən.

²⁶ Nuhhiyu witə Helinaweçə nakən, a thlet həmət Finikiya ngəttəfichəndi, a hachahai Suriya. A hwanaən Yəso wa kə kətaən bəbi luwurchada fa hwe'en.

²⁷ Ndang Yəso wa: "Suku kə ngal hweçə kwadən, kəthləm kamusi kə tər fichə dəsəmta hwecha kə fərang fīcha hədechuwa."

²⁸ A ngəməng nuhiyu tə ndatwa: "Ə, kichuyu maldəm, chikatə kichu hədecha la səmkəndə fishirchikənti ka tebər lela həhatka haya miya hwecha.

²⁹ Ndəkən ndandə Yəso wa: "Kəthləm shundeku, dudadı, bəbilura shekhi tə 'hwe'eku."

³⁰ Ngərang nuhnifəkən inna dı dəkna mbəssandə hwe'en duk a mbəthunata bəbi luriyu tepa keltəndəhi.

Kənna Yəso Bommadi

³¹ Malkə Yəso thlet həmət Tayahi, kuwurkən tə Sidon dəkna hawur Galili. A mbanda kwirtə thlet Həmçə shee Kum.

³² A mbənniyu bang ndə bomma, le lakweekə shunda, a hwanangnda kəthləm kə dəfaən hara in.

³³ Kabkə Yəso bommiyu kəkəllar, mbahkəndada thləmat nofchiyu kə mbədi nguchit nifəsi. Pakən hanharchi'enna hur thləmmecha nifiyu, chahkən yahta hanhar'en, təkə'n hara hanshunda nifəkən fa.

³⁴ Kəlak na afshi kəhkən yiptə langnga, ndakənwa: "Iffata!" sakətkənwa: "Innuhi!"

³⁵ Kə mbutən kichu inkə thləmmecha nifəkənhi, i kənnang hanshundə'en pad kwaskənhi, tər kaakən shundə ndiichin.

³⁶ Bəkəng Yəso kandəwa mə mbwa'anda chika wunwa, nattə boki bokandənnakanda nak mbukənna chekta.

³⁷ Shekdəng i'ndə kandə ka'en, ndakndəwa shiitə ichindiichin oi! Sokkən bomchasəkməbətə, tippengcha kanda shunda".

8

Yəso Səmandə ən Nifə Aru Kumchit Fwadda (4,000)

(Mt 15:32-39)

¹ A hur hanmunchiniyu, nofçə oi pad baka mbəs Yəso. A nakən ənsə nannda səmtəwa, ak Yəso kimshechi'en ndangna kandəwa:

² "Nofchiya həditəfa, kəthləm munkəndə məkkən nakənya kanda thləmatna mwa'u ndəsəmtəngnandəsuwa,

³ Ma dēdi nakənyawa kə pədandadadi tə mita, na funa həhattəhi mbacha. Kəthləm funə bakndə langnga."

⁴ Ndəkən ngəmməndə kimshechi'enwa: "Nakma mbəs njohma aiya hurhweli'iya na səmma ən nofchi natya?"

⁵ Sahang Yəso kimshechiken'enwa: "njohmə kurmə naksəngnuni?" Ngəməngndəwa: "Mud."

⁶ Ndangna nofchiyuwa kə sokndəhi kə hachahaya. Ndəkən hartən njohhomchi mud yu, saən usoko Fara, chichaənhi, fərangna kimshechi'en kə sakangnda nofchiyu, sək kimshechi'en kichuyu.

⁷ Tə pad tinchisə dīmek. Yəso saən usoko Fara, ndangna kimshechi'enwa leya pad sakamna kanda.

⁸ Səmkənda ngalkəndə nda i yahtənda. Diffitəkən ngomang kimshechi'en fishirchikən inaftə mud.

⁹ A farəkən shee nifə aru kumchit fwadda (4,000). Pad ndang Yəso kandəwa pədama.

¹⁰ Chatkichuyu thlaakə Yəso tə kimshechi'en yimkənda hur kommbawal pədaknda thlet həmət Dalmanuta.

Sheh Farisawecha Sakatkən
(Mt 12:38-42; 16:1-4; Lk 12:54-56)

¹¹ Bak Farisawecha tərkaakəndə sahəmi Yəso. Kəthləm yahndəssa kəkəfanda, sahangndə kə chedaən sakətkəna kanda a hur afshi.

¹² Kətkən yiptə langnga hur shemed'en ndakənwa: "Kəthləm mə nat nofchi kishi'i nakənya katsakətkən? Kitchitkən ni mbwa'anda kuni sakətkənsi nat fīcha fəranda kishi'i nakənyawa."

¹³ Thlaakən malkənkandəhi, yimkənda hur komməbawal pədakən kə chicheng le.

Mehnda Farisiyawecha tə i Hiridus
(Mt 16:5-12)

¹⁴ A nakən mbutandə kimshecha Yəso kə tərndi njohmə in, njohmə ərte ndak naka harengnanda hur komməbawal təkən.

¹⁵ Ndang Yəso kimshechəkən'enwa: "Ndəfam əndisə ndiichin kə ndəsəcha Fari-sawecha tə i Hiridus nda mehnda."

¹⁶ Tərkaakəndə shundə təndani tə ndatwa: "Mbukən i'ya kəthləm njohməsa harengnəmwə."

¹⁷ Shin Yəso i nat kimshechəkəna shunda dərkən, ndəkən sahandən mə kandəwa: "Kəthləm mə natu ni ndandandaniwa njohmə nguchiksa harengnuni?" Awi paaya a sənwuniwowa? Təpaddaa paaya a mbəsawuniwowa? Paaya mwaakə han-ndəkikechengnuni kwaakwaawa?

¹⁸ Hwanichengnuni, nuwuni mbətwowa? Thləmmechengnuni, səkwuni mbətwowa? Kudukwunniharwowa?

¹⁹ Fari chichandi njohmihi dərman chiitə nofchə aru kumchit dərman yu, inaftə kurmi ngomanduni fishirchikən tiyu?" Ngəməng kimshechəkən wa: "I'naftə kum-ngərənsə chap."

²⁰ Ngərkən ndanda kandəwa njohmi mud chichandəhi chiiti nofchə aru kumchit fwadda yu i'naftə kurmi ngomanduni fishirchikən?" Ngəməngndəwa "i'naftə mud."

²¹ Pad sahaənmi kandəwa: "Kananat paaya a mbəsawuniwowa?"

Yəso Kənnandə Nifadi kə Kukomta a Betsaida

²² Yəso tə kimshechi'en bəkənda Betsaida, bək nofchə tə nifə kə kukomta, hwanang nofchiyu kə təkəən harfa.

²³ Kəskən haara kukoməyu, chəkəntənda kish a hur thlet həmətkən. Chahkə Yəso yahta hwanicha kukoməyu səkkən harchi'enna hwanicha kukoməyu, sahang Yəso wa: "Sa nat mbət wa?"

²⁴ Kəllakna afshi a ndakənwa: "Nja nat nofcha nakndə nda afchə naka wiita."

²⁵ Ngərkə Yəso sət harchi'enna hwanicha kukoməyu, nakənya kəllak nifiyu ndiichin, ənkə hwanichi'en hi nakna nat chikaməhi chidchid.

²⁶ Ndəkən ndandə Yəso wa: "Dudadi kə huri, mə ngərina thlet həmədiniyuwa."

Bitrus Mbwi Kitchit kə Dar Yəso Məllan na Kərəsti
(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷ Thlaakə Yəso tə kimshechi'en kə thlet həməcha hachahai Kaisariya Filibi. Nak nda wita ndəkən sahandən kimshechi'enwa: "La tərəkə nofchuwa wunnaki?"

²⁸ Ngəməng funə la ndakndəwa: "Sokən Yohanna lə sət Baptisma, funə la ndakndəwa Iliya tapəna'a, funə pad la ndakndəwa naku ərta hur tapənecha."

²⁹ Ndəkən sahandə Yəso kimshechi'enwa kunang kəni: "La ndakuniwa wun naki?" Bitrus Ngəmanwa sokən naka Kərəsti."

³⁰ Bokang Yəso kandə ndatwa: "Mə mbwa'anda yunə ndu wun nakənwa."

Mbwi Yəso Witə Məri Natna Mərtə tə Thlatə'enna Kwata
(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹ Tərkaakə Yəso sakandakandəhar tə ndatwa: "Hweya nifə nan bahtəhi tə ichi somsomən, pad kə cher pəktechəndi tə pəktat pəristochicha, təfa sakandə dälwer tə kussa Musa di. Nanda bəllanda, diffitə mundə məkkan nan thlata.

³² Mbwa'ən ichiniyu kimshechi'en a d̄wachitkən. Bak Bitrussa kahndi kə kəlar boka'ən kə d̄ar mbuwitə'ichiniyu.

³³ Təbərəkə Yəso hi nakna kəllandə kimshechi'en, bokangna Bitrus hi tə ndatwa: "Mbahhu thləmatna Shedān, yareku nga i Farəwa i nifa."

³⁴ Akən nofchə tə kimshechi'en, ndangna kandəwa: "Nifi yahkəssa kuwurnji kə cherən i'ndə'en, kə tərən palitə'en kə kurən nji."

³⁵ Kəthləm chikawun yahkəssa həkandə shisshingtə'en nan shekdanda, pad chəkawun shekdang shisshingtə'en kəthləm njang tə kushengshundə mbənchin, nan həkandi shisshingtə'en.

³⁶ Mə naka mbəs ənhara nifa ma mbəssandə kisshita kə bəhhən shisshingta.

³⁷ Mənat nifa fərtə kəthləm shisshingtə'en?

³⁸ Chəkawun la harandəfat kəthləm njang tə shundengna a kishi bəhkitchidiya tə bəbichit fadi nakənya, hweya nifa nan sək harəfat'en pad ma bəda hur mwanda Shinkən tə mala'ikachə chidchid.

9

¹ Ndəkən ngərtə Yəso ndanda kandəwa: "kittəkən nja mbwa'anda kuni, funəsa a hurnuni mbədyə ngunda mərtəwa sema nedndə kuturichita Fara bəd tə alchita."

Mbumbweta Fata Yəso hi

² Diffitə mundə tehheth, harkə Yəso nda Bitrus tə Yakubu tə Yohanna, dəkən tə kanda shohlatə lenak njang, nakndə ichitnanda mbənniyu. Naknda nata kəllathi chat mbumbwedkə fata Yəso hi a mbanitənanda,

³ sək njelechi'en hendəda nakna kəstəfə nda hwatfara, nguchit nifa mbəlla sapandə njelechi'en tə pachau kichuyu a hur kishi'iya.

⁴ Chatkichuyu bək nda Iliya tə Musa, chedkəndə fadengnanda pad kanda shundə tə Yəso.

⁵ Ndag Bitrussa Yəso wa: "Maldəm bədengnəma mbədyə ndiichinsi, tahsam kətəncə məkkan, ərte iyuwa, ərte i Musa, ərte i Iliya."

⁶ Mbukən iniyu kəthləm sənūtə'i'natna mbutəwa, kəthləm a lechidnda.

⁷ Bak husomba'a haya kə d̄ar inchengnanda ngəlaən kanda, chek mburata kissha hur husombikən tə ndatwa: "Ka hweengnəniya leyahti kamən thləmmata."

⁸ Chat kəllakndəhi chika tətəni nundə nifə somənwa, se Yəso ndak naka thləmat nanda.

⁹ Naknda tərtahaya a shohlayiyu, ndang Yəso kandəwa: "Mə mbwa'anduni nifə i'nattuniyawa, se fari thlaatə hweya nifa hur məmatcha."

¹⁰ Kəskəndə I'har mbwa'andəna kanda, pad naknda sahandə ndanichə tə ndatwa: "Mə naka səkət thlata a hur məmatcha."

¹¹ Sahang ndə mi tə ndatwa: "Kəthləm mə ndat maldəmchə fa sakandə kus təkənnadi, Iliya na tərka thlata?"

¹² Ngərkə Yəso səwa: "Kittəkən Iliya na tərka thlata kəthləm kə tahsaən chikaməhi. Chika tə kichu, kəthləmmə ndat laulawatkənwa hweya nifa nan sat pwanchə ka'ən tə pad kə njirndəndi?"

¹³ Pad nja mbwa'anda kuni ndatwa, Iliya tepi bədi sa nofchə i'ngəmtə hurengnanda nda i'natna a hur laulawatkən kə d̄ar i'ndi'en.

Kəna Yəso Hweeya di tə Bəbi Shemecha fa

¹⁴ Kənatnda ngərtə mbəda tahət kimshechi'en, nakndə nofchə oi, a taurangndə kandəhi, pad funə maldəmcha fa sakandə kus tə tərbənda Fara di kanda halə'i'ndə tə kanda.

¹⁵ Kənat nofchiyu Yəso, pədag ən kandəfa, rahkənda thləmatkən ndangndə əna.

¹⁶ Ndəkən sahandə Yəso kandəwa: "Mənatuni halə'i'ndə tə kandə kə darkən?"

¹⁷ Yuna hur nofchiiyu shuwunkən tə ndatwa: "Maldəm budi hwe'engna kəthləm kə kənanğdi bəbi shemedda fat'en njandə shunda.

¹⁸ Ma bed bəbi shemedkənnə fi'en la muhkəndəhi kə hachahaya. Mi'enna hupta kəna chi hanthlanchi'en, chat mbəsku titidhi. Ndadı kimshecheku wa kə rəkanğndə bəbishemechikənnə kish mbəlla'undəwa."

¹⁹ Ngəmanğ Yəso kandəwa: "Kunang nofchə fa bahfərkit! Kəkwat natmanata bət ərte tə kuni? Kə kwat natinata kərəstə təkuni? Bəmitən hwankən."

²⁰ Bangndə hwaniyu. Kənat bəbi shemediyu Yəso, təpkən hwanihiyu hachahaya mələ takarəhi mi'enna hupta.

²¹ "Ndəkən sahandə Yəso mi shin hwanniyuwa?" Bət kənni kəstə'i'ndiya?" Ngəmanwa: "Thlata hwanchit'en.

²² Kurbəndə nata muhnda hur am tə hwata tənə mbəlanda. Pađ manu mbəllata kəsənnə kanisi kə handukanifa."

²³ "Ndəkən ndandə Yəso wa kəthləm mənatu ndatwa mani mbəllata?" Chikamə nan sətta kə mbəda le fərəkə kit."

²⁴ Chatkichuyu shin hwanniyuwa təkən ndakənwa, a firi kit, pađ kəsitənsi tə bah fər kitchidengna."

²⁵ Kə nat Yəso nofchəkəna chektə oi, kanda bət tə rahta, bəkanğna bəbi shemedkənhi tə ndatwa: "Sokən bəbi shemeddi njang səkbət tə shunda hwaniya nja ndutuwa chukisha fat'en mə tamina nğər yimta fat'enwa."

²⁶ Bəbi shemeddiyu hwakən, təpkən hwanihiyu fat'enna saktatfa chekna kish. Nak hwanniyu duk nda tə mərən, nak nofcha hurrumta pađ terchin ndangwa tə mərən.

²⁷ Kəskə Yəso hara hwanniyu kəsəansi thlarkənhi kit.

²⁸ Diffitə ndəkən, Yəso tə kimshechi'en i'chitnanda a huri, sahang kimshechi'en miya a bəbweeta: "kəthləmmi mbəla'uchitani kətəndə bəbi shemeddiyu?"

²⁹ Ngəmanğ Yəso wa: "Witəkən ngu chetakish kichuwa se tə hwanda."

A Ngər Yəso Mbu Witə Məri Natna Mərtadi

³⁰ Malkəndə mbənnihiyu cheknda kish tə hurhuri Galili. kəthləm yahu Yəso kə sən nifə mbəndi natənwa,

³¹ nakna sakanda kimshechi'en har tə ndatwa: "Na fīcha fər hweya nifa kə harra attikrechikən, nanda mbəllanda pađ diffitə mündə məkkan nan thlata hur məmatcha."

³² Nakən mbəsawundə i'mbutənwa tə pađ kanda lechit kə sahangndə i'natna yara.

Wun Nak Mwanchin

³³ Bak nda Kafarnahum sokkəndəhi a huri sahang Yəso kimshechi'enwa: "Mənatuni shunda darkəna mbəndiyu?"

³⁴ Mbəla'undə fəra ngəmkənwa, kəthləm a mbənda helndə i'ndə tə ndani ndatwa wun nak mwanchinna hurnanda.

³⁵ Sokkənhi, akən kimshechi'en kumngərənsə chap yu, ndangnakandəwa: "Chikawun yahkəsa nata mban kə naka diffi pađ kə saən fat'en kə mafata nofchə nat."

³⁶ Tərkən hwe har, thlaraanhi hurdifitənanda tərəkəndə, ndangna kandəwa:

³⁷ "Chikawun thlək hwe kichəya a hur thləmna thlətənji, pađ chikawun thləknji, thlutənji dengwa thləkən tə Papati thlənkənji."

Nat le Nguchika Atikrechit Təkəm Məlanna'i'nəm

³⁸ Ndag Yohanna Yəso wa: "Maldəm nefani nifa rək bəbi luwurcha a hur thləmwa, ndangnganiwa kə malaən kəthləm nga nakna hurnaniwa"

³⁹ Ndəkən ndat Yəso wa: "Mə njaduniwa, nifəsi na sət witə torəniyu a hur thləmna mashid kə təbrənhi kə mbuən bəbi'icha i'ndengniwa."

⁴⁰ Chikawun nguchika atikrechit tə kəm mələn i'nəm.

⁴¹ Kittəkən nati mbwa'anda kuni, nat nifi fərang amsata kuni kəthləm kunang 'i Kərəsti nan thlət kənəkən.

I'chi na Dəf Nifa Sət Bəbichitfata

⁴² Chikawun dəfkə ərta hur hwanchi fərkə kit kə bədengniya kə sən bəbichitfata, kweshada nifiniyu kə wokang fichə fənhata bur kə muh fichənda hur hawurta.

⁴³ Ma hareku la dəfkəsa sət bəbichitfata thlandinaɗaɗi. Kweskən kə yimna pwan nga harsə ərəwa məni muhsa hwata tə harchə hwaa.

⁴⁴ Hwadi la ləfuchik kə pwaree.

⁴⁵ Ma sareku la dəfkəsa sət bəbichitfata, thlandənadi kweshkən kə yimna pwan nga sarəsə ərəwa məni muhsa hwat tə sarəchi hwaa.

⁴⁶ Hwandi la ləfuchik kə pwaree.

⁴⁷ Ma hwaniteku la dəfkəsa sət bəbichitfata, kətanɗənadi kweshkən kə yimna mwanda Farə tə hwanitə ərta məni muhsa hur hwat tə hwanichə hwaa.

⁴⁸ Mbədi la məruchit hweecha, paɗ hwatkən tamwa liftəwa.

⁴⁹ "Kəthləm chikawun nak ficha kikedandə tə hwata.

⁵⁰ "Mannda ndiichin, paɗ ma tər mbəndə'ennadi, naku mbəlla ngəranda kwarkən kə manndawa kəni? Kənuni mbinchin tə ndani nda i nat mannda, paɗ kə sokuni yuyur tə ndani."

10

Sakandadi kə Dar Sak Reta

¹ Yəso malkən thlət həməɗkenhi pəɗakna thlət həməɗ Yahudiya chaən suhwad Yodan. Humkə nofchə oi kə thləmatkən, nakna nata sakanda nofchiharyu nda i la sətən kənding.

² Bak Farisaweche mbəsndi kəthləm kə kikedangnda, sahangndə mi wa: "Keekesi kə kal hishnifə nuhkənhiwa?"

³ Ngəməng Yəso kandə tə sahmi paɗ ndatwa: "Mə mbutə Musa a hur kus təkən kə ɗar sak reta?"

⁴ Ngəməng "Musa fərandən mbanda hishnifa kə yaraən ɗelwera nuhkənsə kə fəraən kə rəkəndə."

⁵ Ndəkən ndandə Yəso kandəwa: "Yarangna kunisə kichuyu kəthləm kwaakwaachit hanndəkikechengnuni.

⁶ Paɗ thlata tərakən tinkə Farə kandə, nuhnifa tə hishnifa.

⁷ Kəthləm ndəkən hishnifə nan malə shinkəhi tə mankən kə nandə ərte tə nuhkən.

⁸ Chapndəyu hwimndəhi kə ənərta. Nga nakndə chap paɗwa nakndə ərta.

⁹ Kəthləm ndəkən i'humandə Fara mə saka nifəhiwa.

¹⁰ Kənatən i'chitkən tə kimshechi'enna huri sahangndə mi kə ɗar shuniniyu paɗ.

¹¹ Nɗangnakandəwa: "Chikawun cherkə nuhkən kəhkən somən shiɗtə fəlawichit tə ndi

¹² Paɗ ma cher nuhnifə səmaha kəhkən yunə somən, shiɗtə fəlawichita."

Yəso Fərandə Mbəsənhara Hwecha.

¹³ Farə le ɓang parchə hwechengnanda Yəso kəthləm kə təkə'ən harra kandəfa kə fəraən mbəsənhara kanda. Nak kimshechi'enna njanda parchiyuwa mə ɓində tə hwanchiyu mbanitəkənwa.

¹⁴ Kənat Yəso kichuyu, səbkə hur'ennadi, ndangna kandəwa: "Malamən hwecha kə ɓanda mbəndengna, mə njanduni kandəwa, kəthləm kuturichita Fara i'witə fichile nak nda kandang.

¹⁵ Kitchitkən nati mbwa'anda kuni chikawun thluchik mwanda Farə nda hweya, ngu yimtəsəwa."

¹⁶ Mbənniyu harkən hwanchiyu səkən harcha inchengnanda fəraən mbəs'əna kanda-har.

Kimshaa læ Kæna'a

¹⁷ Yæso tahæskænfa na bædata Urshelima, bæ kimsha'a læ kænaa tæ rahta, sækæn kurumchihi banitækæn sahaænwa: "Ka Maldæm, mæ natisæta kani bæ s shisshingtæ le kæ pware?"

¹⁸ Sahang Yæso wa: "Kæthlæm mæ atunjiwa ka maldæm?" "Nifæsæ naka katkænwa se Faræ ndak."

¹⁹ Kæ ngæmayi sahmiyeku a shinnæ kuschikkænwa! Mæ mbælænifatwa, mæ sæni fælawichitwa, mæ herkinæwa, mæ thlerna dæ yuna a dæ lektæwa, mæ ndathlana nifafuwa, kæ færrangnæ mwanda nda suk tæ yatu."

²⁰ Ndækæn ndandænwa: "Maldæm, a hæmi i'chiniharyu nat thlata hwanchidengna."

²¹ Kælang Yæso kimshi'iyu tæ hwanitæ mbænfa ndaænwa: "Æn ærtæ tahhuka, dæ hi'yan i'chidæ nakseku nat kæ sakangnæ hanndæbælkæna fa bæhcha, nu mbæs hurmichita hur afshi, kanna bæta kuwurnji."

²² Kæ sæktæn shuninuyu, bædakæn tæ sæbhura, kæthlæm læ kænaa nakæn ka'æn.

²³ Kælak Yæso hi ndangna kimshechi'enwa: "'Yang'yangnga fa hurumta kæ yimka kuturichita Fara!"

²⁴ Pændang ænna kimshechifiyu tæ shuwunkæn. Ndækæn ngærtæ Yæso ndanda kandæ padwa: "Hwecha, yimta kuturichita Faræ 'yang'yang."

²⁵ Nannat paapa'a fa ngelupa kæ 'yimæn tæ kwat lipir mæni hurumta kæ yimka kuturichita Fara."

²⁶ Kæ sæktæ kimshechækæn'en shuniniyu, pændang æn kandæfa ka'æn sahkændæwa: "Ma nakæn kichu wunhacha na hærektæ hurkishi'iya?"

²⁷ Kællang Yæso kandæ ndakænwa: "Mbæda nifa ngu nat paapaawa, mbæda Fara chikamæ nan nat paapaa."

²⁸ Tærkaakæ Bitrus ndandæwa: "Kanang melani i'chi hi nat kana kuwursa."

²⁹ Ndækæn ndat Yesowa: "Kittækæn nja mbwa'anda kuni, chækawun malkæ huraahi, ndu hwanmanchækæn kæ hishcha tæ nishcha, ndu shinkæn ndu mankæn, ndu hwechi'en, ndu pwatarcha kæthlæm njang tæ ka kusheng shunda,

³⁰ nan mbæs æn arucha a kishi'i nakænya, hurecha, hwanmancha, parcha, hwecha tæ pwatarcha tæ pwenecha nan mbæs shisshingtæ a hurrechi na batyu,

³¹ Kæthlæm ndækæn, terchin fichile naka mban nakænya naknda nata diffi, fichile naka diffi pad naknda nata mban."

Mækkatæ Shunda Yæso kæ Dar Mærtæ'enadi

³² Kanda pædata Urshelima, Yæso lak na mbanitænanda. Pændang ænnatkæn kimshechi'enfa, nofchi naka kuwur kanda diffi pad lechiknda. Thlarkæ Yæso hi akæn kimshechi'en kumngærænsæ chapyu kæ kælar, mbwa'angna kandæ nat i' na mbæsndi.

³³ Ndakænwa: "Sækama, nakænya næma ndæta Urshelima, kæ mbændæ nat ficha fæ hweya nifa, kæ harra pæktat pæristcha tæ maldæmcha fa sakandæ kus tækænnadi. Nanda thla kitasæ i'mærtadi kæ færndændi kæ harra punofcha.

³⁴ Nanda sa welæm, chahangndæ yahta fa, tæppangnda, kæ mbællangnda. Hur mundæ mækkæn nan thlata."

Hwanda Nda Yakubu tæ Yohanna

³⁵ Nda Yakubu tæ Yohanna hweecha Zabadi bæknda bæsndi ndangndæwa: "Maldæm, ænsæ yahtanisa hwanuta kæ sangnæ kani."

³⁶ Sahaæn kandæwa: "Mæ yahtuni kæ sayi kuni?"

³⁷ Ndangndæwa: "Fari natu yimta kuturichideku hur afshi kæ sokæm ræmma, ærta harsæmteku ærtæ pad a hishingteku."

³⁸ Ndang Yæso kandæwa: "Sænwuni i natuni hwandæwa. Nuni mbæla sat bæhhi nati satyawa? Nuni mbæla thlæt baptisma ti nati thlætaya?"

³⁹ Ngəməngndəwa: "Aa nani mbələta." Nđang Yəso kandəwa: "Nuni mbəla sat bəhi nati sata, kə thluni baptisma ti nati thləta.

⁴⁰ Paḏ alchidəngnəsə nati ndatwa leya na sokta a harsəmtengna ndu həshingtəngnəwa. Farə tahsaən bichiniyu kə i' fichile tadətənhar."

⁴¹ Kə səkətə tahət kimshechi'en kumyu shuniniyu səbkə hurchəngnandaḏi kə ḏar Yakubu tə Yohanna.

⁴² Ak Yəso kandə nat, ndangna kandəwa: "Shinuniwa, fichile naka kuturcha a kishi'iya la səkndə tor tə alchindəngnanda kə ḏar nofchəngnanda, paḏ pəktechəkən la səkndə tor tə mwadəngnanda kə ḏar nofchəngnanda.

⁴³ Ngu nat kichu a hurnuniwa. Paḏ le yahkəsə nat mwanchin a hurnuni, kə səka mafata tahchəkən.

⁴⁴ Tə paḏ le yahkəsə nata mban, kə naka mafata nofchə nat.

⁴⁵ Kəthləm chika hweya nifa a bu kə sang fichə torwa, bəkən kə saən tora nofcha, paḏ kə fərən shishingtə'en kə thlən nofchanda oi."

Bartimawus Kukomta Kəna Yəso ḏi

⁴⁶ Yəso tə kimshechi'en saakənda Yeriko. Naknda malə Yerikohi tə nofchə oi, lə hwandəsə paḏ kukomta thləmkənwa Bartimawus, hweya Timawus, ḏas a mi mbanda,

⁴⁷ Kə səkətə Bartimawus wa Yəso Lənazarat naka mbərtəhi, ndəkən thla'andən mburata ndatwa: "Yəso hweya Dauda, kə handukəfa."

⁴⁸ Bokang nofchihi oiyu ndangndəwa kə ngasən ba. Thlat təkichu i'naən mburathi ka'en: "Hweya Dauda kə handukifa!"

⁴⁹ Səkkə Yəso ndi thlarkən hi ndakənwa: "Ndamənwa kə baka mbəḏya." Nofchiyu ndangnda kukomiyuwa: "Kwallu hacha," "Abu mələ atsa."

⁵⁰ Chatkichuyu thlakə kukomiyu muhaən ndə suptə'enadi, ndəkna mbəs Yəso.

⁵¹ Ndəkən sahandə Yəso miya: "Məyahtusə kə sukə?" Ndəkən ngəmandə kukomiyuwa: "Maldəm, Yahkəsi kə mbəsi natmbəta."

⁵² Nđang Yəso wa: "Ndu, fərkitchindeku kənudadi." Chatkichuyu inkə hwanichi'enhi kuwurkən Yəso pəḏaknda.

11

Yim Yəso kə Urshelima

¹ Kənatnda satə nduk kə Urshelima, a Betafaji, tə Betani, tə shohla Zaitun, thlinkə Yesu kimshechi'en chap,

² Nđangna kanduwa, yimmama thlet həməḏini taata mbanitənuniyu, nda yimtəngnuni nuni nat hwan kware kənda, le tamuchit fichə pərtəsi. Kə kwasuni bunitəkən.

³ Chika wun sahang mi kuni wa kəthləm mi, natuni sət kichu? Nđangnguniwa shinnəm naka yahta, paḏ nan battəkən nakənya.

⁴ Ndəkən pəndat kimshechi'en ndəknda bəssandə hwan kware təkənna mibanga a kəlarə mbanda, kwassang ndə hi.

⁵ Nofchi nak kitkita mbənniyu, ndangnda kanduwa: "Kəthləm mi natuni kwasə hwan kware ti ya?"

⁶ Mbwa'angnda kandə I ndandə Yəso kandəwa kə mbunda, malang nofchikənkanda pəndakndətəkən.

⁷ Bangndə hwan kware təkəna Yəso supkəndə njelənjəngnanda ḏar hwan kware təkən pərkənsi.

⁸ Nofchə oi supkəndə ndə supchəng nanda mbanda, funə paḏ thlithlahkəndə swikangrechi har somkəndəhi.

⁹ Fichile ban tə fichile naka ḏiffi naknda whata, funa kukwara tə ndatwa, Hosanna! bəs'ənna har shok kə ndukwatəkən kəbəḏa ləbatta hur thləm Ləmwanda.

¹⁰ Bəs'ichisə har a ḏar bata kuturichita kakatnəm Dauda! Mwanamən Fara le naka afshi

¹¹ Yim kænna Urshelima, kə kapat hura'a Fara, kəllaən chikami, Sək farəhufta, chekna kish pədak na Betani tə kimshechi'en kum ngərrənsə chap.

Yəso Səbandi Affət Shubwata di tə Shunda.

¹² Bingətkən naknda malə Betanihi, nak mita fa Yəso.

¹³ Anakən affət shubwat tə swa'en kundummə kudkud langnga, ndəkən ndəten ka nata naənhiwa nan mbəs hwecha buratkən. Swechə ndaknaksi, kəthləm sa'u farə ngəttə'enwa.

¹⁴ Ndang Yəso affətkənwa: "Mə ngəri nifa chi hwecheku padwa." A shik kimshechi'en i mbutən.

Yəso Rəkadə fa Hitə tə Hi'yandadi a Kapat Hura'a Fara

¹⁵ Bakndadi kə Urshelima, yim kə Yəso kə kapat hura'a Fara, rəkkən fa hita tə fa hi'yandə ichada hur kapat hurikænna Fara, pad wuwelaən hanafcha fa hi'yandə Tattabaracha ndə tə fa mbumbwe hanndibəcha.

¹⁶ Pad thlaraən chika wunhi naka sət tortə kapat huri kænna Fara nda mbət hi'yandə ichadi.

¹⁷ Ndangna kandəwa: "Ndak yaratkənwa, 'Hure'engna nak ficha atwa mbət hwanda a hēmchənət, bakuni təbrandəhi kə mbət sokta harcha."

¹⁸ Kə səktə pəktat pərischə tə maldəmcha i laulawatkən i sət Yəso, kakndə mbayi natnda mbəllanda. Sokkən lechanda kəthləm nofchi humkəyu pəda'ənkandəfə tə saktə'en.

¹⁹ A Farəhuffədiniiyu chek Yəso kisha hēmətkən tə kimshechi'en.

Ənat Sakta A dar Shubwadi Hwarkadiyu

²⁰ Kanda mbərtəhi a bingətkən tə thləmat affədi mbutən ən kə darkənyu, mbəssang kimshechi'en affət shubwatken hwerandə kə thlorəkən.

²¹ Kudukkə Bitrus i mbutə Yəso kə dar shubwadiyu a farəle ndakənwa: "Maldəm, kəllu shubwandə səbandundə tə hanngalə shunda hweradi pad miradi."

²² Ngəməng Yəso kimshechi'en wa: "Nam tə fərkitta mbənda Fara.

²³ Ni mbwa'a kittəkəna kuni, chikawun ndannga shohlayiya wa, 'thla'u həmu hur hawuriyu, nan həmtəsi. Pad waat kə fərnəkit kəna sətlichu, məninə tə handəkiketə chap chap wa.

²⁴ Kəthləm ndəkən nja mbwa'anda kuni, chika mə katuni hur hwanda, ma firuni kitsi tepa mbishuni, nan sokta innuni.

²⁵ Pad ma thleruni hi kuna hwanda, ma yunə si natuni tənda a hurhandəkiketa, kə kaluni ndəhi, kə thləm shinnuni ti naka hur afshi nan kala bəbichitfechengnuni kunəhi.

²⁶ Pad ma kalawuni bəbichitfechengnanda kandəhiwa, shinnuni hur afshi ngu kala bəbichitfechengnuni kunihwa.

Sahtə kə Dar Alchita Yəso.

²⁷ Ngərkə nda yimta Urshelima. Nak Yəso wi'yandə kapat hura'a Farəhi, pəktat Pərischə tə pəktat maldəmcha fichile la sakang kus tə tərmbandadi, tə fa banita baknda bəđ'en.

²⁸ Ndangndəwa: "Mbəsku alchit sət ichinatya ayi? Wun fərukə mbanda kə səni kanda?"

²⁹ Ngəməng Yəso kandəwa: "Ni sahəmi kuni ərtə, ma fərinduni ngəmkən kani bwa'anda kuni ndu wun fərikə alchit ichi nati sətya.

³⁰ Bwa'ami bəskə Yohanna alchit sa Baptisma nofcha ayi mbənda Farə wa, ndu bəda nifa?"

³¹ Tərkaakəndə haləi'nda tinnanda mənət ma ndata? Ma ngəmandəm wa bənda Fara, nan ndatwa mə sək fəruhituni kitta Yohanna?

³² Pad ma dəndəm wa bənda nifa kanda lechanda nofcha kəthləm tərəkə nofchuwa, Yohanna tapənaa nakən.

³³ Ndəkən ndandənda Yəso wa: "Sənwaniwa. "Ndang Yəso kandəwa: "Njang pad ngi mbwa'andakuni ndi tē witə alchit mē la sittə pəktat torchiyawa."

12

Fər Sakət Shunda Dar fa Thlēt Hita kə Hurata

¹ Tərkaakə Yəso shunandə kandə tē sakət shundə ndakənwa: "Nifəsə nat hitə inabi ensi, taurəən hi tē thlara, rekən mbət yimməndə hwanchi inabi təkənsi, a tinkən kətən pu hitəkənhar. Fərang na funə fa hudatkən, kana pədāta hachahai somən.

² Saakə farə dāmhwanchi inabi təkən, thlənəkən mafat'en har ərtə kə mbəda fichile tər kə hitiyu, kəthlēm kə thlangndə hwanchi inabi chiyu a hitəkən.

³ Fa tər hitəkən kəsagndə mafadiyu təpangnda, kalkəndəndəhi pədakən har chaa.

⁴ Ngərkə lə hitiyu thlənna mafata kandə somən, erkəndəndi təpangnda in, sangndə ənnat harə fata.

⁵ Ngərkəna thlən yuna, leya pad mbəllangnda. Nakən kichu tē yakat fichile thlētən, funə tē təpangnda kanda funə tē mbəllangndə kanda.

⁶ A tahkən nifə ərtə, hwan lelə mbəntən fatkən ka'ən. A mweshitkən lə hitiyu thlənəkən ndi kə mbədegnanda tē yarəwa kittəkən nanda fəra mwanda hwe'engna.

⁷ Fichile tərəkə hitiyu ndangndandaniwa, Ale na sokta lə hitəkənya a bama bəma bəllanda, kə sok hitəkəna i'nəm.

⁸ Kəsangnda a bəllangnda, muhangndi murrut kənadi kə diffitə hitəkən."

⁹ Sahang Yəso kandəwa: "Sənkunifəwa mənət lə hitiyu sətə? Ni mbwa'anda kuni-nan mbəlandə fa hundechiniyu kə fəraən hitikəna funə somən.

¹⁰ Tamwuni changngandə iya hur yarat shiwuncha Farəwowa? Ngwiyi chertə fatinda sokka kukuwun tinda.

¹¹ Ndəsətə Ləmwandəniyu, pad ənat pədandə kəmfa hwanichengnəm.

¹² Pəktat fatər mbanda yahkəndəsa kəsandə Yəso kəthlēm mbəssandəwa fərkən sakət bəbi fa hudəchiniyu kə dər inchengnanda. Anakən kanda lechanda nofchi oiyu, kəthlēm ndəkən mallangnda pədaknda.

Kwa Chamta Mbəda Kaisar

¹³ Farəle, thlənəkə pəktechə funa hur Farisiyawecha tē nofcha Hiridus, kəthlēm kə mbəsangndə chit'hansara Yəso hi, a hur shiwunchi nat na mbuta bāh nanda kəsanda.

¹⁴ Satengnanda, ndangndəwa: "Maldəm, shinani wa sokən ləkitchita. Nofchə uf ərtə mbədəku yah i'ndekusəwa. Lasakawu mbanda Fara dī a dər kitchita. Nakənya mbwa'ana kani keekesi kə kwanani chamta bəda Kaisar kapat kutura Romacha ndu nga keekesuwa?

¹⁵ Anakən a mbəssa Yəso sakta kohat nofchəkən, ndangnakandəwa: "Kəthlēm mənə natuni ndəfi kantara mban? Bəmitən hanndəmbəltə Romawecha kə ni."

¹⁶ Ndəkən bəndəndə ərtə, sahəkəwa, mirshingngiya tē thlēm mənə dərəkənya i wuni?" Ndangndəwa: "I Kaisar."

¹⁷ Ndang Yəso kandəwa: "Fəramna Fara i naka i Fara pad fəranguni Kaisar i naka i Kaisar." Pədang ənatkən kandəfə ka'ən tē ngəmtə'en.

Sahmi kə Dar Thlata Məmatcha

¹⁸ Bak Sadukiyawecha mbəs Yəso, pəktat fa tərmbanda fichile ndakwa thlatəsa diffitə mətədaəwa. Sahangndəmi tē ndatwa:

¹⁹ "Maldəm, yarang Musa kus tiya kanisi ndatwa, ma mir hwanman nifə kə hishnifa, meltə nuhnifihi nga hwechi'ensuwa, hwanmankən kə hishnifa nan kəna reta kə ngalaən hwecha hwanmankəntisə məkəyu, kəthlēm kəda thlēm hwanmankəna mban.

²⁰ Hwanmanchisi mud kə hishcha, hwalat'hwankən thlekən perra, məkən malutə hwehiwa,

²¹ Chapatəkən tərəkən nuhmurufiyu kə nuhkən, məlan paḍ məkən malutə hwehiwa. Sokkən kichu tə məkkatəkən.

²² Nakna mban kichuyu tubwaən hwanmanchi muḍyu malundə hwehiwa. A mweshitmikən bak nuhiyu mərta.

²³ Kəthləm ndəkən mbwa'ana kani, a thlata məmatcha nakna nat kə nuh wuni? Kəthləm uḑndə muḍ reḑndə təndi."

²⁴ Nḑang Yəso kandəwa: "Ndəkən sək la suchituni keeke kəthləm sənwuni yarat shunda Faruwa, Paḍ sənwuni alchita Farəwa.

²⁵ Thlahmbəḑi nat məmatcha thlata, mwa'u hishcha ret nishchəwa, nishchi paḍ mwa'u fīcha fərkanda kanwa. Naknda soktə nda fathləncha Fara hur'afshi.

²⁶ Dar pathlə thlata məmatcha, awi tamwuni changnganda a hur ḑelwercha Musa wowa, a hur kusheng shiwun hurhwelii kəskə hwatyu? Nḑatwa njang naka Fara Ibrahim, Ishaku tə paḍ i' Yakubu."

²⁷ Məlan nga Fara məmatchəwa, i' fa shishshingcha. Shidduni i'nguchik Keeke."

Kus le Nak Mwanchin

²⁸ Ərta hur maldəmcha fa sakandə kussa Musa ḑi, thlarkənhi mbənniyu nakna səkkanda halə'i'ndə tə ndani. Mbəssaən təḑatwa Yəso firtə ngəmtə ndiichin, sahkənwa: "Yen kus tənī cheka nat mwanchina hur kuschi ufya?"

²⁹ Ngəməng Yəso wa: "Le nak mwanchin ndəkən naka, Səkama, Kunang Israilawecha, Ləmwanda Farengnəm məlan ərta na Ləmwandə ndak.

³⁰ Waat kə mbənnəfat Ləmwanda Fareku tə hanndəkiketəku uf, tə shishshingteku uf, tə yareku uf tə paḍ alchideku uf."

³¹ Chapatəkən paḍ ndəkən naka, 'Kə yahnə le nattuni nduknduk nda i'yahtu i'ndeku.' Nga kussi si mbərangnga fichilehiya tə mwandəwa."

³² Ndəkən ngərandə maldəmṑi la sakangnga ḑəwa: "Keeke mbuutu maldəm. Mbwi nə kittəkən nḑatwa Farə ərta yunəsə paḑwa.

³³ Paḍ ashini ndiichinsi kə yah fichində tə hanḑəkiketə uf tə mbəssandengnə uf, tə alchit uf, tə paḍ kə yahnə fichile natuni nduknduk nda i'yahtu i'ndeku. Ndəkən nak ndiichin oi sherada fər us'i'chi tə fər pofənti yahtə fīcha hur kustəkən."

³⁴ Kə mbəsandə Yəso wa nifiniyu a mbəssadə ngəmtə'en tə ḑathla, ndaənwa: "Nganaku lanngə tə kuturichitta Farəwa. "ḑiffitə ndəkən yunəsə sək alchit hanndəkiketə kə ngərən sahhami paḑwa.

Hweya Wun Kərəsti Tiya?

³⁵ Nak Yəso sakandada hur kapat hura'a Fara, sahkənwa: "Təkəni lanat maldəmcha fa sakandə kus Musadi nḑatwa, "kərəsti hweya Dauda nakən?"

³⁶ Kəthləm Dauda tə i'ndi'en a hur Sheməḑ Chidchid, ndakənwa: "Ləmwanda ndangna Ləmwandengnəwa, sokuhi tə harsəmtengna, kə fari nati ndəḑ atikrechəuwa ka sarəcheku."

³⁷ Dauda tə i'ndi'en eḑtəḑəwa Ləmwanda, tə kənə natna sokta hwe'en?" Kapat humtəhi kəthləmat tə mbəḑəfa.

Mbəramsa Maldəmcha fa Sakadə Kus Təkənadi.

³⁸ A sakandə'enadi ndakənwa: "Mbəramsa maldəmcha fa sakadə kus tə tərbandadi, la yahkənda witə tə pəktat njelecha, kəthləm kə ndang fīchi ənna kandə təmwanda lumocha.

³⁹ Paḍ la mbərangfata kanda kə mbəsndi mbətsokchi ndiichin a mbət humta Yahudawechihi, tə mbət rəḑcha.

⁴⁰ Kandang harəfatsəwa la naknda səmandə i'cha ndəlat nishchi mərtə hishchengnanda, tə hwandə toltol a hur nofcha nda ka fa tərmbanda. Kəthləm ndəkən nanda sat bahtə ka'en."

Fər Poffəna Ndəlat Nuhnifə Mərtə Səmahha.

⁴¹ Sokkə Yəso nduktə yokət ngom hanndəmbəltə a kapat hura'a Fara, nakna nata kəlandə nofchi naka muh hanndəmbəltengnanda hur yokət fər poffən təkən. Hurrumchi oi muhkə hanndəmbəltə ka'ən.

⁴² A bək nuhnifə lə bahta le märtə səmahha, somkən mbuthl kopo chap kə hurkən, le sokka pene ərta.

⁴³ Ak Yəso kimshechi'en kə thləmatkən, ndangna kandəwa: "Kitchitkən nati mbwa'anda kuni, i'fərtə ndəlat nuhhi märtə səmahya, mbəranda i'chika wunhi uf.

⁴⁴ Kandang ufya fərkənda hur kənechengnanda, məllan pad a hur bahtə'en fərtən uf i'tahangsa nat'en."

13

Mbwi Yəso Witə i na Kəs Kapat Hura'a Fara

¹ Nak Yəso malə kapat hura'a Farəhi, ərta hur kimshechi'en ndakənwa: "Maldəm, nu witə pəktat ngwichiya tə pəktat tinchiya."

² Ndag Yəso wa: "Nga nednə pəktat tinchiyawa? Nga yunəsə natficha mala mbənniyu chika ərəwa pad ngwisə nat ficha mala dar shekkən nguchitficha wuwellandəhiwa."

Tərka Bahtəhi.

³ Pad sokkəna dar shohla Zaitun le naka kəllarə kapat hura'a Fara. Bitrus, Yakubu, Yohanna tə Andarawus bəkdə i'chitnanda bəbweeta sahangndəwa:

⁴ "Mbwa'andəna kani, kwat nat i'chiya sətə? Mənaka sakətkən na chetəwa a shee farə sətə i'chiniya?"

⁵ Ngərkə Yəso səwa, "Ndəffam i'ndəsi mə shekdə yunə kuniwa.

⁶ Kəthləm nofchə oi na bəta hur thləmnə tə ndatwa, 'njang naka kərəsti.' Nanda ləm nofchə oi.

⁷ Pad ma shikunə pathlə mbecha tə kusheng mbecha, mə lechiduniwa. Waat i'chiniyu nat kəssən kichu, pad mweshitkən sa'u kwandənwa.

⁸ Həmtə nan thla'anda həmtə fa, kuturichit pad nan thla'anda kuturichita fa. Na ficha sək həhərtə hachahaifa mbechə somsomən a kisshita, tə pad na mita natsi. I'chininatyu tərka pwanchə kwadən, mwee funa bəta.

⁹ "Kə sokuni tə tahhasəfa ma i'chiniyu tərka thlata. Nanda ndəttəkuni kə mbət sakmicha, pad nanda təppanda kuni a mbət humta Yahudawechahi, pad nuni thlara bənitə pəktat nofcha tə kuturcha kəthləm thləmna, pad nuni mbəs mba mbwa'a kusheng shunda kandə kə dar i'ndengna.

¹⁰ Kəthləm kusheng shundə mbinchin nat ficha tərka bəssanda həmchə nat.

¹¹ Ma harandə kuni dəfndə tə kuni mbət shunda, mə thla'i hur in'chengnuni kə dar i'natuni mbutəwa. Mbwa'am i'mbwa'andə Fara kuni a mbənniyu, kəthləm nga kunang na shundəwa Chidchid tə Shemed ndak na shunda.

¹² Pad hwanmanda nan fər hwanmankən kə bəlang ficha, Shində pad nan fər hwe'en, pad hwecha nanda thla'anda parchinandə fa, kə dəfndə kə təkang fichə kandəhi.

¹³ Pad chikawun nan cherə kuni kəthləm thləmna. Pad le kərəskə kə ndukwatken nan hərəkta.

Sat Pwancha.

¹⁴ "Farəkənabata ma mbishuni ənət təkəmta le na bəta tə pwancha a thlerhi mbədi kamuchiksi, (Lə changngatkən kə sənən): "Fichile naka Yahudiya kə rahnda shohlacha.

¹⁵ Le naka afshi a dar kənnda mə tərīdahai kə yimka huriwa nan tər ənwa.

¹⁶ Le naka hi mə ngərīda huri wa nan tər ənət suptə'enwa.

¹⁷ Ai kəmbəda nishcha fichile tə hwechahur tə fichile tə hwecha həsər a hur munchiniyu.

¹⁸ Hwanama mə si ichiniyu a hur mbitəwa.

¹⁹ A thlah mbəḍiniyu, na pwancha natsi le tamu chit ficha nata kə sət Farə kishita kə bukweya, paḍ ngu ficha ngərandəwa kə ndukwatken.

²⁰ Manga i'nakən tahha Ləmwandə hanmunchikənhiwa nifəsi na hərəktəwa, Paḍ kəthləm tachikənharti taatən, ndəkən sək tahandən hanmunchikənhi.

²¹ Mənda yuna kuniwa, "Nama, a Kərəstiya, ndu 'məlan taatiyu' mə fəriduni kitsəwa.

²² Kəthləm fa lekchisi na chetakish wa kandang naka kərəsti, tə tapənecha i'lekta, paḍ kənanda sət ənət pəḍandə nifəfa kəthləm kə shekdangndə nofcha, manan səta chika tachikənhara Fara.

²³ Kə ndəfuni i'ndəsi, mbwa'adi chikama kuni ledya.

²⁴ Diffitə Pwanchini hanmunchiniyu, hwatfarə nan yimta hulta, ndərra'a ngu fər ḍwachitwa,

²⁵ Handərechə paḍ nanda nata həhatta haya afshi, alchita afshi nan həhərtəfa.

²⁶ Dif fitəkən chikawun nannat hweya nifa bəta hur hussombə tə kapat alchit tə mwanda.

²⁷ Kana thlən fathlənchi'en kə ngommangndə tachikən'en chika aya hurkishita, thlata ndukwat kukunchi fwada a kishita thlata ndukwat kishitə kə le.

Ənat Sakta Dar Affət Shubwata

²⁸ Nakənya sakam əna dar affət shubwata. Ma mbisshuni tirkeetə njarəhi mələ titita, kə sənunisəwa fektə ndukhi.

²⁹ Kichu paḍ, ma neḍnduni ichiya səta kə sənunisəwa bat'en ndukhi mələ mi kənnda.

³⁰ Kitchitkən nati bəwa'anda kuni, naḍihi nakənya ngu mbərtəhiwa, sema shid i'chinatyu.

³¹ Afshi tə kishita nanda thlərəttadi, paḍ shundengnə ngu tamta thlərəttadəwa.

Nifəsə Sənkə Farəkən ndu Hanthlikchəkənwa.

³² Paḍ nifəsə sənkə farəkən ndu hanthlikən kurmi fari nat i'chiniyu səta, chika fathlənchikəna hur afshi ndu hwankən tə'i'ndə'en. Shində sənkə ndak.

³³ Nakən sənwuni fari nat farəkəna batwa, sokam tə tahhasəfa.

³⁴ "Bata hweya nifa naknanat nda nifə na sət witə langnga, ma meltə huraahi, saka'en tora mafechi'en, chika wun tə tor'en, ndangna lə pu mimbangkənharwa, kə ndəfən i'ndəsi kə fari natna ngərandə'in.

³⁵ Chika kunang kə ndəfuni i'ndəsi, kəthləm sənwuni fari nat lə hura'a batadəwa, ndu farəhufta, hurdiffitə findəkta, katət bəta, mbahya bingta.

³⁶ Ma bəd kurukchuk mə bida mbəsandə kuni sabweniwa.

³⁷ I la bəwa'adi kuni, la bəwa'ayi chikawuni kə sokuni tə tahhasəfa."

14

Ked Paktechə Mbandə kə Bəlangndə Yəso (Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Yh 11:45-53)

¹ Tahkə mundə chap kə safichə chohhəmtala tə i'chi njohma le nguchit mehdəsafi'en. Le nak mwanchina hur pərischa tə maldəmcha fa sakandə kussa di, naknda kat mba kəsandə Yəso buḍweeta kəthləm kə bəlangnda.

² Kəthləm lə ndakndəwa: "Ngəma sət iya hur njohhəmiyawa, məni nofcha thla'andəhur'i'nda."

Pa'afichə Kwescha Fideta Yəso a Betani

³ Yəso mələ Betani hura'a Siman le nat tarkwindafi'en soh. Mələ ḍar səm'əna, yimkə nuhnifəsi tə kwescha kupat tahəstəfichi tə pundala, tə fideta hurkən le nat satə'en mbinchinfa la atfichuwa nardi, la hiikəfichə tə handəbeltə oi, chaən kupadihiyu thləraən fidetkəna Yəso in.

⁴ Nofchi naka mbənniyu səbkə handəkikecheng nandadi tə i sət nuhiyu, ndangndan-daniwa: "Kəthləmmə natna səbandə fidedidə lahiitəfichə tə handəbeltə oi kicheya?"

⁵ Matə hi'yangfichadiya manaficha mbəs handəbelta i sherangnga aru kumchit kum məkkan, kə fərangficha fa bahcha." Bokangnda nuhihiyu ka'ən.

⁶ Ndak Yəso wa: "Malamən nuhhiniyu! Kəthlemmə natuni dahandə'in? Shidətə'ən ndiichin.

⁷ Fabahcha pware a hurnuni, nuni mbəlla kəsandakandəsi chikakwat yahtuni. Pad nga njang tə kuni pwareewa.

⁸ Nuhhiya shidətə i natna mbəla sita. Thləridə fidetafa a tah'sadə fadengnə kə fari natficha thlohita.

⁹ Kitchitkən mbwa'andi kuni, uf mbədi nat nofcha basə kusheng kashunda hur kishitə nat, nanda mbu i sət nuhihiya, kəthlem kə kudufichəndi."

Ngəma Yahuda wa Nan Fər Yəso kə Kəsangnda

(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Yahuda Iskaryoti ərtə hur kimshecha Yəso kumkəngərənsə chap, dəkna mbəda Pəktat Pəristchəkən kəthləm kə hi'yangka di.

¹¹ Səkkəndə i yahtəna sətə naknda kwala, ndəkən tahsədəfəhiwa nani fərru handəbelta. Mbənniyu ngagtə Yahuda kat mbayi natna hi'ya Yəso kanda.

Yəso tə Kimshechi'en Chiində Njohmə Nga Mehndəfəwa

(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Yh 13:21-30)

¹² Saakə tərka farə chi njohəm chohhəmtala le nguchit mehndəsa fi'en, le lə thlet fichə burat hanshohrata, ndang kimshechi'enwa: "A ai yahtusi kə tahsukani mbət chi njohəm chohhəm taləkənsi?"

¹³ A thlənkən kimshechi'en chap ndagnna kadewa: "Dama hur həmta, nuni kəmtə tə nifə mələ rəf bət ama, kurunindi,

¹⁴ uf huri'i yimtən, ndangnguni lə hurikən wa: "Ndak maldəm wa a ai kətən romchi natti chi njohhəm chohhəmtala kanang tə kimshechengna?"

¹⁵ Nan chedə kapat kənnda kuni afshi le taptəficha kə tahsangficha. Mbənniyu natuni tahsə njohəmkəna kəmsi."

¹⁶ Kimshechiyu malkədə mbənnihyu pədaknda hur həmta, dəknda mbisandə uf ichi səka nda i mbutə Yəso. Tahsangndə chohhəmtaləkənhi.

¹⁷ Diffitə həmta fara Yəso tə kimshechi'en kum kəngirənsə chap bəknda hurikən.

¹⁸ Kanda dər səm'əna, ndak Yəso wa: "Kitchitkən nati mbwa'anda kuni, ərtə hurnuni nan hi'itadi, le natani səm'ən təndi."

¹⁹ Kə səktə kimshechi'en kichu səbkə handekiketeng nandadi, tərkaakənda sahandə ərtə ərtə tə ndatwa: "Njang wa?"

²⁰ Ngərkənsuwa, ərtə hurnuni kumkəngərənsi chap le natani səm'ta hur təbi ərtə.

²¹ Andiya hweya nifə nan bədata, nda i yarandəfichə kushengkənhi nattə kichu, ai kə mbəda nifi yəhkəsa fər hweya nifa! Kweshkəna ngətufichəndəwa."

Səm Jibi i Ləmwanda

(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1 Kr 11:23-25)

²² Naknda dər səm'əna, tərəkən njohma saən usoko Fara, chichaənhi fərangna kimshechi'en, ndagna kandəwa: "Thlamma; leya fadegna."

²³ Diffitəkən tərəkən təpsat ama, a səkən usoko, a fərangna kanda sakndə ufnda

²⁴ "Leya fwarengna le thlerandidi kəthləm nofchə oi."

²⁵ "Təni mbwa'a kitchitkəna kuni thlatə nakənya kə mban mwaawi sat ənwa magna fari natisat yuwakəna hur mwanda Farə wa."

²⁶ In'kəndə imsha, pədaknda kish kə shohla Zaitun.

Mbwi Yəso Halə'i'ni Nat Bitrussa Hala

(Mt 26:31-35; Lk 22:31-35; Yh 13:36-38)

²⁷ Kanda ɗar wita ndang Yəso kandəwa: "Uffuni nuni rahta maluni nji i'chitna. Nda i yarandə fichə ndatwa, 'Ni bəlandə la hərəmta, shohrechikən nanda wuweləhi.'

²⁸ Dək na mban təndandə wa diffitə thlatengna tə shisshingta ni lata Galili mə kunang".

²⁹ Ndang Bitrusa Yəso wa: "Njang ngi maləsəhiwa chika rahkə tahchikən nat."

³⁰ Ndang Yəso Bitrus wa: "Kitchitkən nati mbu'uta fidəkiya kə kukwara ɗektə chap nu kurbadə halə ində məkkan tə ndat wa sənunə njiwa."

³¹ Chika tə kichu nak Bitrusa kurbandə mbuta tə alchita ndatwa, chika tənə ficha təkkanɗəkəmhi hwaa ngi tamta halə i'ndəwa sənwisəwowa!" Natnda ndakndə kichu.

Hwana Yəso Fara hur Getsemani
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

³² Ndəkən saatənda mbidə la atfəchiwa Getsemani. Ndangna kimshechi'en wa: "Sokamhi mbidya, kə ɗi hwanda."

³³ Tərkən Bitrus, Yakubu tə Yohanna, tərkaakən sək bahtə ka'ən, mirfat'ennadi.

³⁴ Ndangnakandəwa: "Shisshingtengna məlla nat pwanchə ka'ən. Thlaramhi mbidya kə nuni kəlathi."

³⁵ Dəkna mban ngudeh həkənhi hachaya nakna hwandə tə ndatwa: "Ma mbandəsi mə nidi pwene ti naka batyuwa."

³⁶ Ndakənwa: "Papa, Papa, ənsə nak 'yang'yang nga mbəɗekuwa. Tərran pwene tidadi fi'engnəya. Chika tə kichu nga i yahti natu sətwa iu'wa."

³⁷ Ndəkən ngərəndən ina thlemat kimshechi'en ɗəkna mbəsandə kanda sa bweni. Ndangna Bitrus wa: "Bitrus, nanna sa bweni? Awi nguna mbəlla soktə tolla a kəlat chika i hanthliktə ərətəwa?"

³⁸ Sokam tə tahasəfa kə nuni hwanda kəthləm məhəmiduni hur yah'ichəwa. Paɗ tir shemeda nat təkichu fatkən tərrewa."

³⁹ Ngərkənna ngərrandə'in kəthləm kə hwanin, nakne ngərrandə shuni shuwuntən soh.

⁴⁰ Ngərkəna bata thlemat nanda bakna mbəsandə kanda sabweni, kəthləm uf nda nəhəd bweni hwanichengnandə ka'ən, bahkəndə i nan nda mbwa'anda.

⁴¹ Ngərkəna thləmatnanda i məkkatəkən, ndangna kandəwa: "Paaya mwakuni sabweni kənuni yipta? Shik kichu, shee farəkən. A fir fichi hweeya nifa kə hara fa bəbichitfata.

⁴² Thla'ama, tama. nama, nifina hiiyandadadi mələnya!"

Kəsafichə Yəso
(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Yh 18:3-12)

⁴³ Chatkichuyu, kə nanna ngəlandə mi'en, bak Yahuda ərta hur kumngərənsə chap təkən tə nofchə oi tə thlohcha tə səssalcha, pəktat pəristcha tə maldəmcha fa sakandə kusadi, tə pəktechitlenkə kanda.

⁴⁴ Kəthləm nifi hi'yangngadiyu teppa mweshandə tə ndatwa: "Le natti mbənfatkənyu məlan naka nifəkən. Kə kəsangnguni kə pəɗuni tənda har."

⁴⁵ Kə saatən ɗəkna mbəs Yəso ndaənwa: "Lə hura'a." Nakna mbənfatkən tə kəmmya.

⁴⁶ Chatkichuyu njo'angnda kəsangnda.

⁴⁷ Ərta hurnandə le nak kit, kətkən thlohtə'en chathlaən thlemata mafata kapat Pərist təkənnadi.

⁴⁸ Ndang Yəso kandəwa, bakuni tə thlohcha tə səssalcha kəthləm kə kəsikuni nda tənə hara?

⁴⁹ Hanmunchikən kəm nang tə kuni nja sakandaɗa hur kapat hura'a Fara, nattə kichu kəsıwuniwa. Sək fichə kichuyu kəthləm kə nəhdang fichə i mbutə laulawatkən.

⁵⁰ Mbənniyu bak kimshechi'ena cherəndəfa, rahkənda.

Kimshi'i Rahka

⁵¹ Han kimshasi tə ɗə supta fa, kuwurkən ndi. Njo'angnda,

⁵² mællan mallaen dæ supkæna kanda, rahkæn tamkwat.

Yæso Mbanitæ fa Yarakæn hi

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55, 63-71; Yh 18:13-14, 19-24)

⁵³ Mbænnyu Pædak ndæ tæ Yæso kæ mbæda kapat pærist. Nat pæktat pæristcha tæ fambanicha tæ maldæmcha fa sakandæ kussa di ngomkænda thlæmmatkæn.

⁵⁴ Bitrus nakan langnga nattækichu kuwurkænndi, kæ hura'a kapat pærist tækæn sokkænna thlemat fa pu hurikænhar nakna tæk hwata.

⁵⁵ Mbænnyu pæktat pæristcha tæ pæktat fasakmichæ uf nda naknda kat sakæt shuni nannda dæftæ kæ dar Yæso, kæthlæm kæ mbæsndæ kæ bælangnda, nattækichu mbæsundæ mbandæwa.

⁵⁶ Pad nofchæ oi shuwunkæ lekta dar i'ndi'en pad bu miyengnandæ ærtæwa.

⁵⁷ Diffitækæn pad thlaakæ funæ tæ lektæ kæ dar i'ndi'en ndatwa:

⁵⁸ "Shikanindi ndatwa, 'ni hokkandæ kapat hura'a Faræhi le tintæ fichæ tæ harcha, pad hur mundæ mækkæn ni tinnanda kwarkæn nga tæ harchæwa."

⁵⁹ Chika tæ kichu shundengnandæ bu ærtæwa.

⁶⁰ A mbænnyu thlaakæ kapat pærist thlarkænhi kit kæ hurdfitænanda sahaæn mi Yæso tæ ndatwa: "Nga ngæmtekusæwowa? A dar witæ i'chi mbutæ ficha i'ndekuyawowa?"

⁶¹ Ngaskæn bæ ngærawusæwa. Ngærkæ kapat pærist tækænna sahandæ pad: "Sokæn naka Kæræsti, hweya Faræwa?"

⁶² Ndak Yæso wa: "Njang." "Tæpad nuni nat hweya nifa dassa harsæmta le nak mwanchin mæla batahaya hur afshi hur husomba'a."

⁶³ Ndækæn thlæthlahandæ kapat pærist tækæn njela'enadi, ndakænwa mænatma ngærkata mbæd'en padi.

⁶⁴ "Sækam witæ njir fadi sætæn: "Mæ nattuni?" Uf nda thlangndæ kitahi tæ ndatwa keekesi kæ mærkadi.

⁶⁵ Chatkichuyu tærkaakæ funa chaha yahtafa, kænangndæ hwanichi'en, tætpangndæfa, ndangndæwa: "Mbwa'ana kani wun tæpkæsa." Fa pu kapat hurikænhar mbwaltækænndi.

Bitrus Heltæ I'ndæ tæ Ndatwa Sænu tæ Yæso wa

(Mt 26:69-75; Lk 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Bitrus mællan ndassa hachahaya fælhura'a, bæk nuhhwee ærta hur mafæcha kapat pærist.

⁶⁷ Nakkæn Bitrusa tæk hwata, nakna kællandæ ndakænwa: "Sokænma, kunang nak tæ Yæso Lænazarattadiyu."

"Ndaænwa kunang nak tæ Yæso Lænazarattadiya.

⁶⁸ Pad halkæn i'ndæ ndakænwa: "Njang sænwi i natu shunda darkænwa. Pad mbæssawiwa!" Cheknakish kæ mi mbanga. Chatkichuyu kukwarkæ dækta.

⁶⁹ Mafat nuhhwaniyu nakænndi, ngærkæn ndanda fichile kitkitta mbænnyuwa: "Nifiya mælla hur nanda."

⁷⁰ Ngærkæna halæ i'nda.

Toppæ kicha pad fichile kitkityu ndangnda Bitruswa: "Kitchitkæn sokæn pad naku ærta hurnanda, kæthlæm sokæn læ Galiliyawata."

⁷¹ Nakna cheræ i'ndi'en kænna nata at'i'chimi tæ ndatwa: "Sænwi nifi natuni shunda darkænwa."

⁷² Chatkichuyu kukwarkæ dækta i chapatækæn. Kudukkæ Bitrus tæ shuni mbwa'andæ Yæso ndatwa: "Kæ kukwara dæktæ chap nu kurbandæ halæ i'ndæ mækkæn ndatwa sununæ njiwa." Kæ kudæktæn shuwunkæn chat nakna tita.

15

Yæso Mæla Mbanitæ Bilatus

(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Yh 18:28-38)

¹ Kənat bəta wenda mbingtə tung, pəktat pəristchikən tə pəktat fambanicha tə maldəmchə fa sakandə kussa Musa di, tə pəktat fasakmicha tahsangndə hi. Dəkən kənandədə Yəso pədakndə tənda mbaniti Bilatus.

² Sahang Bilatus mi Yəso tə ndatwa: "Sokən naka kutur Yahundaweche?" Ngəmaən'en tə ndatwa: "A mbwinə keeke."

³ Nak pəktat pəristchikəna nata muh hanharkən kə ɖar i'chə oi.

⁴ Ngərkə Bilatus sahəmi tə ndatwa: "Nga ngəmtəsi natu ngərtəsəwowa? Nu yakat kohat shuwunchi nannda mbutə kə ɖar i'ndekuyu."

⁵ Yəso paaya ngərausəwa, pəɖang ənnatkən Bilatus fa.

Thla Fichə Kiita Yəso i Mərtadi
(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Yh 18:39--19:16)

⁶ Ma shee farə chohhəmtala Bilatus lakalkən nifəhi ərta hur pursunacha le sahtənda.

⁷ Hur fa thlahur in'chi pursunayu yunəsə mbəlkəfata le la atfichəwa Barnabas.

⁸ Bak ngom nofchə oi tərkaakəndə hwanandə Bilatus kə saən kandə nda i'səntənhi tə sandə kanda.

⁹ Ndəkən ngəmməndən engnanda: "Yahkunisi kə kallayi kutur Yahundaweche kuni hiwa?"

¹⁰ Kəthlem mbəssadiwa tə nan'nda sərəhndi, ndəkən nat pəktat pəristchikəna fərndi.

¹¹ Pəktat pəristchikən chikangndə nofchikən, kweshkən kəkalaən Barnabassa kandə hi.

¹² Ngərkə Bilatusa ndanda kandəwa: "Mənati sandə nifi lə atuniwa kutur Yahundachiya?"

¹³ Ngərkəndə hwata tə ndatwa: "Kukanhi!"

¹⁴ Nɖang Bilatusa kandəwa: "Kəthlem mi? witə bəbifat mə sətən?"

Chika tə kichu thla'angndə mburat uf ndə tə alchita ndakndəwa: "Kukamən hi!"

¹⁵ Bilatus yəhkənsa tərta hur ngom nofchihiyu kalaən Barnabassa kandə hi. Difitə təppi təpandə fathlärhwecha Yəso fərangna kanda kə kukwangndəhi.

Njir Fathlärhwechə Yəso
(Mt 27:27-31; Yh 19:2-3)

¹⁶ Pəɖak fathlärhwechə təndi kə huri kuturichita, kə hur huri kuturichita, akndə tahət fathlärhwatən nat.

¹⁷ Pangndə njeli kuturichit ngah nda am fi mbillehsheta, tahəskəndə fwa'in ndahha pangnda in.

¹⁸ Tərkaakəndə nda ənna: "Mbwarə shishshingta kə mbəɖeku kutur Yahundaweche!"

¹⁹ Naknda rərro'a ndəffa'in tə səssala, naknda chahha yahta fa, təpəɖ naknda kopandəhi wa tənnda fəra mwanda.

²⁰ Kə mweshandəndə njirndi, kətangndə njeli'ihhi fi'en ngah nda am fi mbillehshetyu pangndə ikən. Pəɖakndə təndə kəthlem kə dənda kukwandəhi ɖar palita.

Kukwa Fichə Yəso hi
(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Yh 19:17-27)

²¹ Kanda ɖar mbərtəhi tə Yəso məlla rəf palitə'en, chat a nifiya lenat thləmkən wa Siman lə Sayirinta, shinnda Alekzanda tə Rufus, məla bata thlet həmta dəfkəndəndi waat kətərən palita Yəso.

²² Pəɖakndə tə ndi kə mbəɖi lə atfichəwa Golgota (sakatkən wa mbət təb i'nda").

²³ A mbənniyu fərrangndə am'innabi le kurtandəndəhi tə mur, cherkən sata.

²⁴ Kukangndəhi ɖar palita, sakangndə njela'en hi thlərənanda, naknda tata kəthlem kə sənndə i'nat chikawuna mbəsta.

²⁵ Kukangndəhi tə hanthləktə hanherta i'bingta.

²⁶ A yarandə ənat sənəkən kə ɖarkən: "Kutur Yahudaweche."

²⁷ Mbənniyu kukangndə hi tə harchə chap, ərta harsəmtə'en ərta hishingta'en.

²⁸ Leya ndəkən na nəhata laulawathi, ndakwa a thləkfichənda hur fa cherə thlən i mbutə kus."

²⁹ Nat nofchi naka mbərtəhi tē mbənniyu, naknda həhrandə i'nda kənnnda shuwun bəbi icha dər Yəso tē ndatwa: "Yu! sokən ti ndakwa, nu hokandə kappat hura'a Farəhi pad kə tinangna hur munchə məkkan,

³⁰ həkandən i'ndeku hacha, kə tərnhaya dər pali'iya!"

³¹ Kichu pad pəktat pəristcha tē maldəmcha fa sakandə kussa dī, lə naknda shuwun njirndi a thlərənanda, lə naknda ndatwa: "Hərkadəfuna: "Ngu həkandə i'ndi'enwa.

³² Kə tər Kərəsti haya kutur Isra'ilaweche, kə tərkhaya dər palikən chetchetya, təkichu natma nata kə fərəmkita dərəkən." Fichile kukandə fichikandə tēndi i'erandəfa.

Marta Yəso

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Yh 19:28-30)

³³ Hanthləktə kumkəngərənsi chap i hur fara, ngəlang hultə hachahaikən nat, kə hanthləktə məkən i farəhufta.

³⁴ Kə saatə hanthlikte məkən, tik Yəso tē kapat mburata, ndakənwa: "Eloi, Eloi, lama sabatani?" sakətkən wa: "Ai Fara, Ai Fara, məsək chertunji?"

³⁵ Fichile thlarkə nduk tēndi kəsəktəndə kichu ndakndəwa: "Səkama mələ at Iliya."

³⁶ Rahkə yuna hurnanda dəkna tənandə ən nda hussunnjela'a, tē am tamnda fakkəna səssala, fərangna Yəso kə san, ndakndəwa, "Pwa'ama, kənəm ma na Iliya bata tərəndahaya dər pali'i'ya."

³⁷ Chatkichu shuwunkə Yəso tē kapat mburata, kanna kalə shishshingtə'enhi.

³⁸ Kuwuri kəntə ficha kapat hura'a Fara thlahkən hi chap, thlata dərəkən kə kakən.

³⁹ Kapat fathləhwechəkən le nak kitta mbəniyu a kələnda nakən məri'mərtən* ndakənwa: "Kitchitkən nifiya hweya Farə nakən!"

⁴⁰ Nishchəsi thlarkə langnga naka nat kanda nishchəkən nda Maryamu le baka a Magdala, Maryamu man Yakubu le nak nguddəh mə Yusufu†, tē Salomi.

⁴¹ Kandang kuwurkəndə, nadi natnda hachahai Galili, kwirndəndə tēpad fərəndə mwanda, tē yakat nishchi oiyu dəfkəndə kə Urshelimayu kanda mbənniyu.

Thloh Yəso

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-56; Yh 19:38-42)

⁴² Sək farə hufta, bəkna soktə kə farə tahasəfa kəthləm ishkichitkən farə yipta Yahudaweche,

⁴³ Nifəsi lə atfichəwa Yusufu bəkna həmət Armatiya, nakən ərtə hur fichile lə fərəndə fichə mwanda, lenaka pu mwanda Fara, səkən alchit handəkiketa ndəkna mbənda Bilatus, sahaən murət Yəso.

⁴⁴ Pəđang ənətkən Bilatus fa ndu a teppa mirri, thlənkən kə angfichile nak mwachina hur fathərhwechəkən, sahaən miya: "Təkit Yəso teppa mirwa?"

⁴⁵ Kə səktən kichu miya kapat fathlərhwechəkən tē ndatwa teppa mirri, fəraən murət fatkəna Yusufu.

⁴⁶ Hiikə Yusufu njeli thlohmurta, tərəən fata Yəso haya, fwadaən tē njeli thlohmu-rundəyu, dəfkəna hur kwata le retficha fa ngwiya. Pwatkən paplata ngələən mi kwatkənsi.

⁴⁷ Maryamu le baka a Magdala tē Maryamu man Yusufu nedndə mbədi hunandə ficha.

16

Thlata Yəso kwata

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Yh 20:1-10)

* 15:39 15:39 Funə yarechikən ndakndəwa tid kəna marta   † 15:40 15:40 Greek cha yaru ndəwa Josephwa yarak nduwa Jones

¹ Kə mbərkə farə yipta Yahundaweche hi, Maryamu le baka a Magdala, tə Maryamu man Yakubu, tə Salomi, hiikəndi fidefi nat sat'en mbinchinfa kəthlem kə dənda pa'anda Yəso fa.

² A farə Lati bingtə tung, kənat fara cheta pədaknda mi kwatkən.

³ Nangnda ndandandani chiuwa: "Wun na pwatandə paplatkən engnəmada mi kwatkən?"

⁴ Kə thla'andəndə i'nda nak ndə paplatkən a teppa pwatafichadi nakən mwanchin.

⁵ Kənannda yimta hur kwatkən, nakndə hwankimsha'a das tə harsəmta, tə heddi njela'a pəđang ənatkən kandəfa.

⁶ Nđangna kandəwa mə pəda ənkunifəwa nuni kat Yəso Lənazaratta, le kukkwandəfichəhi. A thle'i, məlansa mbənniyuwa, kəlama mbədi hunandəficha.

⁷ Dama mbwa'amna kimshechi'en tə Bitrus, təndatwa nan lata Galili mə kandang, mbənniyu nuni nanndi nda i mbwa'a'ndənakuni."

⁸ Nishchəkən pəđ shekda'ində kanda kandə saktatfa Cheknda kish tə rahta, a hurkwatkən fechengnanda rəptəfa shekda'ində kandə ka'en. Mbwa'aundə əna nifuwa kəthləm kanda lechita.

*Yəso Chedadə Fat'enna Maryamu Magdaliya
(Yh 20:11-18)*

^{9*} [Kə thlattin tə shisshingta fa bingtə tung a farə Lati, tərkaakən bata mbəs Maryamu le baka a Magdala, nuhi rəktə Yəso ləwurchə muda fet'en.

¹⁰ Məlan pəđ dəkna mbwa'anda fichile natndə tə Yəso soh kana mərta dəkna mbəssandəkanda səb hura tə pəđ kanda tita.

¹¹ Kə səktəndəwa Yəso məllan tə shisshingta fa, təpəđ nēdtəndi, cherkənda fərkitsi.

¹² Diffitə ndəkən chedkən fat'enna mbənda funə chap hurnandə tə witə natsomən, kanda dər pədata thlethəmta.

¹³ Nofchi chapyu ngərangndə'in bəknda mbwa'anda tahchikən, chika təkichu fərundə kitsi kə dər i mbutəndəwa.

*Chedda Yəso Fat'enna Kimshechi'en Kumngərənsə Ərta
(Mt 28:16-20; Lk 24:36-40; Yh 20:19-23; Tf 1:6-8)*

¹⁴ Diffitə ndəkən bək Yəso mbəs kimshechi'en kumkəngərənsə ərta shokndəhi kanda səm dəməmta, bəkkangna kandəhi kə dər bəh fərkitchidəng nanda, tə kwaakwaachit handəkiketa, kəthləm cherndə fərkitta dər fichile naknda a diffitə thla'i'thlattən.

¹⁵ Nđangna kandəwa dama hur kishitə nat kə bəssuni kwescha shunda kə mbəda nofchə nat.

¹⁶ Uf nifi fərkəkit sangfichə baptisma nan hərəktə, pəđ le cherkə fərkəkit na ficha fəra pwancha.

¹⁷ Na ficha nat sakət i'chiya tə mbəda fichile fərkəkit: nanda chandə bəbi ləwurchakissha hur thləmna, nanda shuwun yuwamichə somsomən,

¹⁸ Nanda harə huthlənchahar tə pəđ chika witə bəbi i'natma sandə ngu tamta sa ənkəduwa; nanda sa harcha nofcha in fichile nak hahchin nanda kəndadi."

*Təra Fichə Yəso kə Afchi
(Lk 24:50-53; Tf 1:9-11)*

¹⁹ Diffitə shuni shunandə Ləmwandə Yəso kanda, tərang ficha afshi, sokkəna har səmta Fara.

²⁰ Pədak kimshechikəna nata bəsə kwashchə shunda Fara chika ayi, Ləmwanda nakna kəsanda kandəsi. Tə mbəda ənnat sheka inchi nannda sətyu chedkənwa kweshcha shuni nannda bəssəyu bəkna mbəda Fara.]

* 16:9 16:9 A hura yerechi yaratfichə soh ngusuwa chekangficha

TORCHĀKĀNA FATHLĀNCHA

Dəfshuwun Bata Shemed Chidchid

¹ Hur tərka dēlwer engna, le yarutisi sokən Tiyo falus, yaradi ichihi nat tərkaatə Yəso sətə tə fichile tərkaatən sakandadi,

² kə fari tərta fichinda afshi, difitə fəra kussa fathlənchi'en tadtenhar təmbəda Shemed Chidchid.

³ Hur mundə kumchit fwada, difitə bahtə'enhi tə mərta'en, kurbadə cheda fat'enna kanda a mbachə somsomən ndatwa təkita thlee tə shishshingtafa, pad mbwa'adə pathlə mwanda Fara kanda.

⁴ Nadi natən tə kandəyu, ndangna kandəwa: "Mə malində Urshelima hiwa, kə pundə kə nəhhəd dəfshuni dəftə shinkən hiiyu, nda i mbwa'andəna kanda,

⁵ Kəthləm Yohanna səkən baptisma tə ama, a hanmunchə dimek nakficha sa baptisma kuni tə Shemed Chidchid."

Təra Fichə Almasihu Kə Afshi

(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Kənat Yəso humtəhi tə fathləncha, sahangndəwa: "Ləmwanda, nakənya natu ngər fəra kuturichit'ena Israila dəwa?"

⁷ Ndangna kandəwa: "Nga innuni kə sənuni thlet hanmunchə tə hanthləkchəkənwa, papa ndak nak tə alchitkən.

⁸ Nuni mbəs alchita ma bəd Shemed kə dər inchegnuni. Nakuni nat kə shetachengna, kə nuni mbwa'a pathlengna nofcha a hur Urshelima tə hachahai Yahudiya nat tə Samariya tə sərət kishitə nat."

⁹ Kə mbuutən kichu, kanda dər kələnda, tərangficha afshi kə hur husomba'a, bakna shekata hwanichengnanda mwa'unda ngər nanndəwa.

¹⁰ Kanda dər kələta afshi, məlan pad mələ pədāta, bak nofchi chappa thlara thləmatnanda, tə njelechə hedəda.

¹¹ Ndangna kandəwa: "Hishcha Galilicha, kəthləmmə natuni kikit kənuni kələta afshi? Yəso ti təranda fīcha hurnuni kə afshiya, farəyuna nan ngər bata nda i natuni pədāt'ena hur afshi."

Ted Fichə Matiyas kə Ngərka Kwar Mwanda Yahuda

¹² Thlaakənda malkəndə shohla Zaitunhi ngərangndə'ina Urshelima nakən nga langngəwa, witə nduk ka mel əta.

¹³ Kə nannda sata həmətkən, tərka huri afshi kə mbədi nanndə dəndas. nda: Bitrus, Yohanna, Yakubu, Andarawus, Filibus, Toma, Bartalamawus tə Matiyu, Yakubu hweya Halfa tə Saminu lə mbat thlēt inda punofcha dī tə Yahuza hweya Yakubu.

¹⁴ Humkəndəhi natyu tə yarə əta, naknda nata hwandə kənding, tə Maryamu man Yəso tə nischə terchin tə hwanmanchə Yəso.

¹⁵ A hanmunchiniyu, ngomkə fəfərkihi aru tə kumchitchap kə mbət əta, thlaakə Bitrus kit a hurnanda, ndakənwa:

¹⁶ "Hwanmanchina, sokkən waat kə nəhdangfichi ihi mbuutə shunda Farə soh tə mbəda Shemed Chidchid bak tə miya Dauda kə dər Yahuda le həmka mbanna hur fichile kəsang Yəso.

¹⁷ Kəthləm nakna hurnəm soh, pad fəra fichi i natna sətə hur toriya.

¹⁸ (Yahuda, təkəni bəbi tor'en hiitən mbətsi, həmkənhi tə inda, dathlkə hur'en bak hanhedechi'ena haiya.

¹⁹ Kusheng shiwun mərta Yahuda səkkə nofcha Urshelima nat, ak fichi mbətkənwa Akaldama tə miyengnanda, sakətkənwa mbət fwara.)

²⁰ Dək Bitrussa mban tē ndatwa:
Nakna hur yaratkən kichuyu a hur Zabura, ndatwa:
"Nak huraa'ena nata kətən kuffi,
mē soki nifa hurkənwa:
pad mbət soktə'en a hur torkən kə tər yuna."

²¹ Kəthlēm ndəkən sokkən waat kə tadīm yunihara a hur nofchi natəm tē kandə nat farə
natma witə tē Ləmwandə Yəso yu.

²² Thlata fari sandə Yohanna baptisma kə fari tərtəndəndi a hurnəm kə afshi. Chikawun
tərtə fīcha, nan sokta sheta təkəm kə dər thlata Yəso a hur məmatcha.

²³ Harkəndə nofchi chap: Yusufu lela atfichəwa Barsabas, lela atndə padwa Yustus tē
Matiyas.

²⁴ Hwankənda tē ndatwa: "Ai Ləmwanda, lə sən hanndəkiketa chika wuni, cheddu le
tadtuhara hur nofchi chapya.

²⁵ Kə sokka lə thlənda hur torkən, kə tərən mbətsokta Yahuda le lengkəhi pədaka mbədi
batən yu.

²⁶ Yimkənda tata, səmkə Mati yas dəfkəfichinda hur fathləncha, humang fichi tē fichile
kumngərənsə ertəyu.

2

Bata Shemed Chidchid

¹ Kə saatə farə pentekos, uf fa fərkit hwimndəhi mbət ərta.

² Sutolluwa, səkkə fichi tit əna hur afshi nda kapat rənna'a nəhdədə huri'i nannda
hurkən dēdas.

³ Chedkə ichi fechengnanda nda hanshuwun hwata, kanda saktəhi, kanda dēta dər
inchengnanda.

⁴ Nəhdəng fichi kandə nat tē Shemed Chidchid, tərkaakəndə shundə tē michə
somsomən, da i fərəndə Shemed shunda kanda.

⁵ A thlahmbəchiniyu, Yahudawechisi fa mwanandə Farə kaən, baka a hachahaichə
somsomən a hur kishita nak tē sokta a Urshelima.

⁶ Kə saktəndə iniyu, humkəndəhi ngomkənda mbət ərta kəthlēm a kwehər sokkənadi,
chikawun mələ saktə kanda shundə tē miyengnanda.

⁷ Pədang ən kandəfa pad shekdang'ində kanda, ndakndəwa: "Awi fa shuni natya nga
Galilawechiwowa?"

⁸ Sək ənikəni natma sək kanda shundə tē miya chikawuni?

⁹ kəmnangya, Fartiyawecha tē Madiyawecha, tē Elamawecha tē nofcha hachahai
Mesofotamiya tē Yahudiya tē Kafadokiya tē i Fantus tē Asiya,

¹⁰ tē Firijiya tē Bamfiliya tē Masar tē fichile nak nduknduk tē Sayirin a hachahai
Libiya tē romchi baka Roma. Yahudawecha tē fichile yimka tərmbandengnəm.

¹¹ Pad kəmnang Kiritawecha tē Larabawecha, nat kəmna sək kanda shundə tē
miyengnəm kə dər pəktat ichi sət Fara."

¹² Pədang ən kandəfə natnda kohərkə inchengnandadi, dəkndəwa: "Mənaka sakət
iya?"

¹³ Chang funə mi kandəhi ndatwa: "Tə sandə am inabi ngalkəndə beng."

Bassa Bitrus A Farə Pentekos

¹⁴ Thlaakə Bitrus kit tē tahət fathlənchi kumngərənsə'ertəyu, i'naən burathi bassangna
kandəsi, ndakənwa: "Hwanmanchina Yahudawecha tē fichile naktə sokta Urshelima
nat səkamnji, pad kə dəffuni i'nda i nati mbwa'anda kuni.

¹⁵ Nofchiya nga tē tərang əna kandə nda i tərtuniwa, nakən mwee mbəta bingtəyawa:
hanthlikkən hanhertə ndak.

¹⁶ I natuniya ndəkən mbutə tapənaa Yowel ndatwa:

¹⁷ "Ndak Farə wa,

a mweshit hanmunchikən ni thlər Shemedengna ɖar inda nofchi nat.

Hwechengnuni kə nishchi tə hishcha nanda mbu icha le mbwa'andə Fara kanda.
Kimshechengnuni nanda nat'ichi tamuchitnda nata,
tuburnofchengnuni nanda sənnata.

¹⁸ A hanmunchiniyu ni thlər shemedengna kə ɖar inda mafechengna hishchi tə nishchi nat,
paɖ nanda mbu icha le mbwa'andə Fara kanda.

¹⁹ Ni che ənat pəɖandə nifəfa a hur afshi,
tə i na che sakət ənat pəɖandə nofchəfa a kishita,
naknanat fwara tə hwata tə ənnda husomba'a.

²⁰ Hwatfarə nan yimta hulta,
ndəra'a nan təbətəhi ngah nda fwara,
kana fari Ləmwandiyu bata,
kapat fari nak mwanchin.

²¹ Farini hachiyu,
chikawun hwanka hur thləm Ləmwanda nan hərəkta.

²² Hwanmanchina, Israilawecha, səkam shuniya. Yəso lə Nazaratta, nifi chedandə Fara kuni tə pəktat torcha tə ənat pəɖandə nifəfa tə che ichi somsomən a hurnuni tə mbəd'en, nda i səntuni tə indengnuni.

²³ Yəso tiya, fərkə fichindi tepi tehishhi paɖ tə sənda Fara, kunang kukwang kə bəllangnda tə mbəda bəbi nofcha.

²⁴ Bak Fara thla'anda difitə bohandə hanmurtəda i'ndi'en, kəthləm ngu sətta hanmurta kə kəsəndəharwa.

²⁵ Dauda kutura mbwitə ən kədarkən ndatwa: "A nedi Ləmwandə mələ thləmmatnə kənding. Ngi həhərtəfuwa, kəthləm mələ harsəmtengna.

²⁶ Kəthləm ndəkən, hanndəkiketengna sək mbəndəfa, hanshundengna in immish mbənfata. Tə paɖ thlarkə fadengna ɖar daf'inda mbəda Fara.

²⁷ Kəthləm nguna malə fadengna hur məmatchiwa, ndu kə mallangnə iuti nak Chidchid kə yirakada kwatwa.

²⁸ Chedinə mba shisshingta. Nu nəhditə tə mbənfata naku tənji kənding.

²⁹ "Hwanamanchina, ni mbəlla mbwa'anda kuni tə kitchitwa kakannəm Dauda, ndatwa miri a thlohaficha, kwat'en mwakəna thləmmatnəm kə bukweya.

³⁰ Nakən kə tapənaa, paɖ a shinwa dəffa Farə shundəhi tə at'ichimi ndatwa kachit Dauda na sokta mbət sok kuturichit'en.

³¹ Bak Dauda nathi kichuyu, paɖ a shuwun kə ɖar thlata Almasihu a hur məmatcha. Nakna ndatwa Farə ngu malənda hur məmatchuwa ndu kəmalən fat'en kə yirakada kwatwa.

³² Thlaa Farə Yəso a hur məmatcha, kanang natani shetachə nakani.

³³ Nakən mwanaficha nakna harsəmta Fara, Paɖ shinkən nda i dəftən shundəhi, fəraən Shemed Chidchid kə thləka ɖar inchengnəm nda i səktuni paɖ natuni bukweya.

³⁴ Nga Dauda tərka hur afshiwa, chika mələn ndakənwa:

"Ləmwandə ndangnga Ləmwandengnəwa, soku harsəmtengna,

³⁵ Kani dəf atikrechewa ishangnəkanda ka sarəcheku."

³⁶ "Kəthləmndəkən chikawuna hur Isra'ila kəsənən təkita Yəso ti kukwandunihiyu, ngəra Fara Ləmwanda tə Almasihu."

³⁷ Kə səktəndə shuniniyu, thləhərkən kanda handəkiketa, ndangnda Bitrus tə tahət fathlənchikənwa: "Hwanmancha, mənatani sətə?"

³⁸ Ndəkən ndandə Bitrusa kandəwa: "Kə tərūnihi kə sangfichə baptisma kuni a hur thləm Yəso kərəsti kəthləm kə kallangfichi bəbichitfechengnuni kunihi, kanuni thlət Shemed Chidchid.

³⁹ Kəthləm dəfshunihiya innuni tə hwechengnuni, tə fichile nak langngə paɖ, chikawun at Ləmwanda, Farengnəm."

⁴⁰ Dək Bitrusa mban tə ɓassanda kandə kə toltə, nakna ndanda kandəwa: "Hərkamən fechengnuni hura səb kishi'iya."

⁴¹ Fichile fərkəkit kə ɖar shunda Bitrus, sangfichə baptisma kanda. A farəniyu chekkə nofchə kə ɖar fafərkit nduk aru kumchit məkkan.

⁴² Baknda dəf inchengnanda sakini fathlənchiyu, lə humkəndəhi kənnda chi johma, paɖ kənnda hwanda.

Witə Soki Nat fa Təmbanda Hurkən

⁴³ Kəsang lechit chikawuni, sək fathlənchikən ənət pəɖandə nofchifə tə sakchikən kaən.

⁴⁴ Nat fafərkit kanda mbət'ərtə, chikamengnanda paɖ ərta.

⁴⁵ Hi'yangndə ichidə naksengnandə nat, sakangndə handəbəlkena chikawuni, nda i yahtən.

⁴⁶ I səkka wembəta kanda ɖəta kapat hura'a Farə tə ndani rəmma, kənnda chi njohma a hurechengnanda, kənnda səm'əna mbət ərta tə mbəndəfa tə handəkiketə yuyur.

⁴⁷ Kanda mwanandə Fara, nangnda mbəs hamta mbəda nofchinat. I səka wembəta Ləmwanda cheka fichile hərkandəfich kanda.

3

Kəna Fichi Təradɖadi Mikəttən Hwanda

¹ Farəle nda Bitrus tə Yohanna pəɖata kapat hura'a Fara ka hwanda a farəhuftə, hanthləkkən məkkan.

² Baknda tə nifə le ngəttə fichə kə tərəɖ kənding la ɓaknda dəfndəhi nduk kə mi ɓang kapat hura'a Fara lela atndəwa chamare tə mimbangnga, kəthləm kə hwanən fər poffənna harra fa yimta kapat hura'a Fara.

³ Kənatən nda Bitrus tə Yohanna yimta kapat hura'a Fara, hwanaən fər poffən kanda

⁴ Nda Bitrus tə Yohanna nak nda kəllanda, ndak Bitrus wa: "Kəllan kani."

⁵ Ngərkə hur'ində'en nat kəfadengnanda, naənhiwa nan mbəs'əna harengnanda.

⁶ Ndak Bitrus wa: "Handəbəltengnəsəwa, i'naksengna ndəkən nati fərruta. A hur thləm Yəso Almasihu Lənazartta, thla'u wi'iu."

⁷ Kəskə Bitrus harsəmtə'en thla'a'ən. Chatkichuyu sarrəchi'en tə sanglamchi'en səkndə alchita.

⁸ Thlaakən pərkəna afshi thlarkənhi tərkaakən wita, yimkəna kapat hura'a Farə tə kanda, mələ wita mələ pərta afshi, mələ mwanandə Fara.

⁹ Nat nofcha nakndəndi mələ wita mələ mwanandə Fara.

¹⁰ Mbəssangndəwa mələnni lə sokka a chamare tə mimbang kapat hura'a Fara kənna hwafərpoffənyu. Pəɖang ən kandəfə kə ɖar i'ndi'en.

Bassa Bitrus a Kəttən Para Sulemanu

¹¹ Kəskən Bitrus tə Yohanna har, ngomkə nofchə nat kə thləmatnandə tə rahta a hur kəttən para Sulemanu, kəthləm a pəɖa'ənkandəfa paɖ kwehər hur'inchennandadi.

¹² Kənat Bitrus kichu, kahaan hur'inda nofchə tə ndatwa: "Israilawecha, məsək pəɖandə'ənkunifə kə ɖar iya? Kəthləmmə natuni kələndə kani nda tə alchid'indengnani wiitə nifiya ndu kuwur Farengnani sək wiitə nifiya?"

¹³ Fara Ibrahim tə Ishaku tə Yakubu, Fara kakechinəm nat, mələn mwanang mafat'en Yəso, le chertuni paɖ fərtunindi a mbanitə Bilatus yu, chikama sokkənwa tirwa nan kələndəhi.

¹⁴ Cherkuni le nak chidchid lə kafata, hwankuni kə kallangfichi lə ɓəlfata kunihi.

¹⁵ Bəlangnguni le nak tə mba shisshingta har, thla'ang Fara hur məmatcha, kanang shetacha ɖar kitchitkən.

¹⁶ "Tə mbəda fərkit hur thləm Yəso, kəntə nifidiya, səntuni sohwa tərəf. Kittəkən fərkitçidi təmbəda thləm Yəso kənanğ nifidiya a hwanitengnuni nat.

¹⁷ Nakənya hwanmancha, mbəssadiwa i sanduni Yəso səkuni hur bəhsənda, nda i sət fa həmbanichengnuni.

¹⁸ Təkichu nəhdəndə Fərə dəfshundə'enhi tə miya tapəneçə nat, ndatwa Kərəsti nan sət bəhta.

¹⁹ Kəthləm ndəkən kə tərūnihi kə təbrūnihi bəda Fara, kəthləm kə sapang fiçə bəbichitfechengnuni di, Ləmwanda nannata cheka alchit həndəkiketa kuni.

²⁰ Pađ nan thləm Kərəsti ti təfəndənakunisi soh, məlan naka Yəso.

²¹ Waat kə sokka hur afshi kə fari natfiçə mbumbwədəndə ichihi nat kə yuwachikən, nda i dəftə Fərə shiwunkənhi kəsəh tə mbəda tapəneçi'en çidçid.

²² Ndak Musawa: "Fərə Ləmwanda nan thla'a tapəna'a kunisi a hur nofchengnuni, nda i thla'itən. Waat kə dəffuni inda i nat mbwa'andəna kuni nat."

²³ Nakna sokta çikawun kawuchik thləmmata tapəni'iniyu na fiçə səbandada hur nofçə.

²⁴ Tapəneçi mbukə ichi nat, thlata Samaila ka kəs fiçilesi baka di fi, mbwində ichi naka sət nat a hanmunchi nakənya.

²⁵ Kunang naka hweçə tapəneçiniyu pađ kuna hur dəf shunini dəfəndə Fara kakeçənəmhiyu. Kəthləm ndang Fara İbrahim wa: "Tə mbəda kachitwa na nofçə kishita natta mbəs ənar.

²⁶ Kə thla'andə Fərə mafat'en Yəso, tərkaakən thləndi kə mbədengnuni İsrailaweçə, kəthləm kə fərəən mbəs ənhara kuni tə mbəda təbrandə çikawuna hurnuni kə malaən bəbi də səçhi'en."

4

Bitrus tə Yohanna Mbanitə fa Yarandə Ichihi

¹ Pərisçə tə la həmmbanita fa pu kappat hura'a Fərə har tə Sadukiyaweçə, bəknda mbəsnda Bitrus tə Yohanna kanda hur shunandə nofçə.

² Şibhurchengnandadi kəthləm kanda sakanda nofçihar tə sənanda kəndəsəwa məmatcha nanda thlatə tə şişşingçəfa nda i thlaatə Yəso.

³ Kəsəngndə kanda, dəkndə tə kanda kəttən pursuna kə işki, nakən tepa şid farəhufta.

⁴ Yakat fiçile səkkə bəssikən, fərəkəndəkitsi. Nofçi fərəkəttəkən sheəndə aru kumçitdurman.

⁵ Bingətkən, fa yarandə ichihi a kuturchitkən uf tə fa həmmbanita tə maldəmçə fa sakandə kussadi, ngomkəndəhi a Urşelima.

⁶ Tə Hanana kapat pərist tə Kayafa tə Yohanna tə Alekzanda, nat ta fiçile naka hur ngitikta kapat pərist.

⁷ Bəkndə tə Bitrus tə Yohanna, thlarəngndə kəndəhi kə hur di fi, sahangndə kəndəwa: "Tə alchitmi ndu tə thləm wuni sətuni ichiya?"

⁸ Bitrus, nəhədkədə tə Şemed Çidçid, ndangnakəndəwa: "Kuturchə tə pəktat nofçə,

⁹ Sahəngguni mi kani bəkwəyə kəthləm kachidi sandani tərəftiyawa tə mbayi kəntəna diyawa?

¹⁰ Yəhkisi kə sənuni nattuni tə İsrailaweçə, ndatwa tə thləm Yəso Almasihu Ləazaratta, le kukwandunihi thla'andə Fərə hur məmatchə, kəntə nifidi ngwalngwal kita mbanitənuniya.

¹¹ Məlan naka:
"Ngwiyi çertuni kunang fa tinaçə,
ndəkən sokka kukuwun tinda."

¹² Nifəsi na mbəssa kəbi nifə çika ərtəwa, kəthləm thləmsə hur kishi'inatya fərəndə fiçə nifə le na mbəssakəbikəmwa."

¹³ Kə natndə alchit shunda nda Bitrus tə Yohanna, pad mbəssangndəwa nga fa sən'anwa, pad fa bahcha, pəđang ən kandəfa. Bəđnda mbəssandə padwa kəsoh nakndə tə Yəso.

¹⁴ Kənannda nat nifi kənanđəndadadi kita hurnanda, bahkəndə i nannda mbuta.

¹⁵ Nđangnda nda Bitrus tə Yohanna wa kə chendakisha kəttən yarangndə ichihi, kə yarangndə ichihi kə ndani.

¹⁶ Nđakndəwa: "Nakma sandə nofchiya kəni? Mbandəsə namma ndatwa sundə ənat pəđandə nifəfuwowa, kəthləm chikawuni a Urshelima shinwa shid fichə ən kichu.

¹⁷ Kəthləm kə njaam dəttəkəna kanda mban, bokamna kanda, mə ngərinda shunandə nifa hur thləmmiyawa."

¹⁸ Akndə fathlənchikən, bokangnda kanda mə ngərinda shunandə nifə ndu kə sakangnda nifəhar hur thləm Yəso wa.

¹⁹ Ngərang nda Bitrus tə Yohanna kandəsəwa: "Keekesa mbanitə Fara kə səkani innuni kə cherani i Farəwa, Kəlamən kənuni.

²⁰ Kəthləm kanang ngani malandə mbu i natani tə i səktaniwa."

²¹ Ngərkəndə chekandə bokanda kanda kalkəndə kandəhi, kəthləm sənundə mbayi nannda fəra bwenne kandəwa kəthləm nofcha. Kəthləm chikawun mələ mwanandə Fara kə dər i səkə.

²² Nifi mbəskə kəndadadi tə mbanda ənat pəđandə nifəfa, sherada hurat kumchit fwada tə ngətta.

Hwanda Fafərkit ti Shuwunkə Nga tə Lechitfuwa

²³ Kə kaltəndə kandəhi, nda Bitrus tə Yohanna pəđaknda mbəs fahchinanda, mbwa'angndə i kandə mbutə pəktat pərīstcha tə pəktechə.

²⁴ Kandang pad kə səktəndə kichu, thla'angndə burechengnanda mbəda Fara hurhwanda, ndakndəwa: "Ləmwandə lə alchitnat, sokən sək hur afshi tə kishita tə hawurta tə ichi naka hurkən nat.

²⁵ Tə mbəda Shemed Chidchid, tə miya kakannani Dauda, mafadəku ndatuwa: "Kəthləmmə səbbandə punofcha huradi?

Kəthləmmə nat nofcha kike kohat i'cha?

²⁶ Kuturcha kishita tehishndəfa mbata, fa həmmbanita humandə inda kə dər Ləmwanda tə Kərəsti pad."

²⁷ "Kittəkən a hur həmədiya Hiridus tə Buntus Bilatus humandə inda tə punofcha tə nofcha Isra'ilaweche kə sangndə bəbichitfatfa nat kə dər mafadəku Yəso le tadtuhar.

²⁸ Humangndə inda kəthləm kə səndə ichi taptu kə tahsangnəhi tə alchideku tə yahtekuwa nan sətə.

²⁹ Nakənya Ləmwanda, kəlandən kah thlemmadəngnanda kə Fərangnə mbabəs shundeku mafecheku tə alchita.

³⁰ Kəlla tiddəngnə harekuhi i kəndadi, kə sani ənat pəđandə nifəfa tə sakchikən tə mbəda thləm mafadəku chidchid, Yəso."

³¹ Diftə hwandəngnanda, mbədi humtəndəhi həhərkənfa, nəhdəng fichi kandə tə Shemed Chidchid. Bəskəndə pathla Farə nga lecgitfuwa.

Chikama Fafərkit Ərta

³² Sərət fichile fərkəkit, humkəndəhi handəkiketə ərta tə yarə ərta. Ngusə ndakwa i naksə'enwa ikənwa, chikamə naksəngnanda innandə nat.

³³ Fathlənchəkən fərkəndə sheta tə thlata Yəso Ləmwanda hur məmatcha tə alchita, pad Kachita Farə kaən a dər nandə nat nda.

³⁴ Ngusa hurnandə bahkə ənwa, kəthləm nat fa hurecha tə hicha hiyandadi bakndə tə handəbəlkən.

³⁵ Bakndə tə hanndəbəlkən, fərangnda fathlənchəkən, sakang ficha nofchinat chikawun keeke a i yahtən.

³⁶ Nifəsi thləmkənwa Yusufu, lə Lawita kachitkən lə Kubrustə nakən, la at fathlənchəkənwa Barnabas (sakitkənwa: "Hwan cheka alchita handəkiketa")

³⁷ Hiyaen hitə'enadi, bakən tə hanndəbəl kəna banitə fathlənchikən.

5

Hananiya tə Safiratu

¹ Nifəsə thləmkənwa Hananiya tə nuhkən Safiratu, hi'yaen mbət enadi.

² Būbweekən handəbəl kən har tə sənda nuhkənsi, bakən tə tahhətkən dəfkənhi mbanitə fathləncha.

³ Ndəkən ndat Bitrus wa: "Sokən Hananiya, məsək malandu Shedan kə nəhdaen handəkiketeku kə lekangna Shemedsa Chidchid, būbweetu handəbəl tə harra hur handəbəl hiti hi'yandudi?"

⁴ Thlateku kə dənə hi'yandadadi, nga iuwowa? Difitə hi'yadekudi, handəbəl kən nga iuwowa? Məsək dəftu lekta hanndəkiketeku? Nga nifə lekandusəwa, Fara."

⁵ Kə səktə Hananiya shuniniyu, həmkənhi məkən. Nat fichile səkka kəsang lechit kandə kaen.

⁶ Bak kimshecha təranda kish, fwaḍangndə tə njeli thlohmurta pəḍaknda thlohanda.

⁷ Difitə nda hanthləkkən məkkan, yimkə nuhkənsi, sənūtə i səkwa.

⁸ Ndəkən sahandə Bitrus wa: "Bu'itən, hi'yangnguni hitidiyu kichawa?" Ngəmanwa: "Aa, kichuyu."

⁹ Ndəkən ndandə Bitrus wa: "Məsək humanduni mi kə kikedangnguni Shemeda Ləmwandə kicheya? Suku kwarsara fichile pəḍaka thlohhandə səmatu, kanda mikənnda, nanda təruta kish pad."

¹⁰ Chatkichuyu, həmkənhi məkən. Kə yimtə kimshechikənsi, mbəssangndə kə murətkən, tərəkəndəndi kitangnda kish pəḍangnda thlohanda thləmat səmaha.

¹¹ Kəssang lechit kəttən hwakən kaen nat ta fichile səkkə ichiniyu.

Shid Fathlənchi Ənat Pəḍandə Nofchəfa oi

¹² Shid fichi ənat pəḍandə nifəfa tə sakchikən kaen a hur nofcha tə bəda fathləncha. Nat fafərkit la ngomkəndəhi kəttən para Sulemanu tə yarə ərta.

¹³ A hur tahhət nofcha, ngusə chedkə nda nan yimta hurnandəwa, chika kichu la fərang nofchə mwanda kanda.

¹⁴ Nak fafərkitta chektə kaen kə bəda Ləmwanda, sherada le soh, hishchə tə nishchə nat.

¹⁵ Ala bakndə tə hacha mimbacha, funa mbət'hunecha funa dəngəlcha, kəthləm ma Bitrusa mbərtəhi, chika mirshingtə'en kədən tə ḍar funa.

¹⁶ Nofcha a thlet mbichi somsomən taurang Urshelima hiyu naknda ngomta, kanda bat tə hacha tə fichile nat bəbiləwurcha bahandə kanda, kənanə fichi kandaḍə natnda.

Bahha Fichi Fathləncha Kəthləm Fərkit'engnanda

¹⁷ Thlaakə kapat pərist tə fichile naka thləmatkən, fa tərmbanda Sadukiyawechea, nakndə tə sərəhtafə kaen.

¹⁸ Kəsangndə fathlənchikən, dəkndə tə kanda pursuna.

¹⁹ Sokkən a fiddikta, bak Mala'ika Ləmwanda i'nandə mikətən pursunechikənhi, chaen kanda kish ndangna kandəwa:

²⁰ "Dama kapat hura'a Fara ḍuni thlarəhi hurkən kə mbwa'angnguni nofcha pathlə yuwa shisshingta kanda."

²¹ Kə səktəndə kichu yimkənda kapat hura'a Fara bingta naknda sakandadi. Kapat pərist tə fichile naka thləmatkən chekndakish, akndə fa sakandə ichihi tə fa həmmbanita Isra'ilawechea, thlənkənda pursuna kə bafichi tə kanda.

²² Kə dət fa pu pursuna təkən, mbəsawundə kandəsəwa, baknda ḍadi ndakndəwa:

²³ "Dəkkani mbəssandi pursuna təkəna kubultə ndiichin, fa putəhar kandəsi a mikəttənchikən, kə i'nandanihi mbəsawani nifa hurkən chika ərta."

²⁴ Kə səktə kapat lə pu kapat hura'a Farə har kichu tə pəktat pəristchikən, kohərke inchengnandadi, naknda sakandəhi mənə kuwurdifitəkən.

²⁵ Bakyuna ndanda kandəwa: "Nofchi somtuni pursunayu kanda hur kapat hura'a Fara kanda sakanda nofchihar."

²⁶ Fa pu kəttən hwakən har tə kapat nanda pədaknda bat tə fathlənchikən, pad ngatəalwa, kəthləm pəktechikən kanda lechita məməmuhanda kandəfə tə ngwichəwa.

²⁷ Kə batndə təkanda, thlarangndə kandəhi a mbanitə fa sakandə ichihi. Nak kapat pəristsa sahəmi kanda.

²⁸ Ndakənwa: "Bokandəmakuni, mə ngəriduni sakanda nifihar a hur thləm nifiyawa, chika kichu nəhdəfuni Urshelima di tə saktengnuni kə dərəkən, a yahkunisə nakənya kə tərənə hakke tə fwara nifiya kə ba dər inchengnani."

²⁹ Bitrus tə tahət fathlənchikən ngəmangndəwa: "Sokkən waat kə sani i mbutə Fara nga i mbutə nifuwa.

³⁰ Fara kakechinəm thla'ang Yəso hur məmatcha, le mbəlanduni tə mbanda kukwandəhi dər palita.

³¹ Məlan mwanandə Fara dəfkəndə tə harsəmtə'en, sangna lə həmmbanita pad lə thlət nofchadi. Səkən iniyu kəthləm Isra'ilaweche kə mbəsndə mba tərətəhi kə kalangfichə bəbichitfechengnanda kandəhi.

³² Kanang shetacha kə dər ichini natyu, kichu pad tə Shemed Chidchid, fərandə Fara fichile la kuwurkə ichi la mbutən."

³³ Kə səktəndə kichu, səbkə hurchengnandadi kaən, yahkəndəsə bəllandə kanda.

³⁴ Yunəsa mbənniyu lə Farisiyawata nat thləmkənwa Gamaliyel, lə bəssə kus, le la fərandə nofchinat mwanda, thlaakən kit a hur fa sak'michikən ndakənwa chamən nofchikishya kwandən.

³⁵ Kanna ndanda kandəwa: "Hwanmanchina Isra'ilaweche, mbəramsa i yahtunisa sandə nofchiya.

³⁶ Hurechi mbərkəhiyu, bək yunə kichu wa məlan Tufas, tərəkən ində'en nda ənnakən, nifə aru fwada dək kakən, bək fichə bəllanda, fichile dək kakən nat wuwelkəndəhi.

³⁷ Difitə məlan pad, fari nat fichə thlikandə nofcha, bək yuna wa məlan Yahuda lə Galilita, chikaən funa kuwurkəndəndə, məlan pad thlərətkənadi. Fa kuwurndə təkən wuwelkəndəhi.

³⁸ Chikale nakənya, ni mbwa'andakuni, chamakisha mbanda nofchiya, ma i natnda sakta i nifa, ngu ndəta mbahwa:

³⁹ Ma i Fara, nguni mbəla sa'ənkandəwa. Na fichə mbəssandə kuni kuna mbat tə Fara."

⁴⁰ Ngəmangndə shundə'en, akndə fathlənchikənnə hurkən, təppangnda kanda. Ndan-gnda kandəwa mə ngərənda shundə tə thləm Yəso wa, kannda kalə kandəhi.

⁴¹ Fathlənchikən malkəndə mbanitə fa sakandə ichihi, kanda sət mbənfata a dər ndatwa shəkndəsi kə sandə bahta kəthləm thləm Yəso.

⁴² Chikayen wembəta, ndu hur kapat hura'a Fara ndu huri, malaundə sakandadi tə fər kusheng shundə mbinchin kə dər Yəso wa məlan naka Kərəstiwa.

6

Ted Fichi fa Torchihar Mud

¹ A hanmunchiniyu nak fa fərkitta chektə oi, nak hurumtəsə kaən. Yahudaweche fa shuwun Helenanchi naknda hurmanda Ibraniyawechəfa, fa shundə tə mi Helenanchi, wa kəlundəsə nishchengnandə fichile mərtə hishchengnanda ka sak ichi kənding wa.

² Fichile kumngərənsə chapyu akndə fa fərkit ndakndəwa: "Kamusə kimnang kə malaam bəssə pathla Farə kə yimma pathlə ndəsəmtə wa.

³ Kəthləm ndəkən, hwanmanchina, tadəm nofchihar mud a hurnuni, fichile la fərandə fichə mwanda kanda, pad nihidndadi tə Shemeda tə sənda, kə səmkanda dər toriya.

⁴ Kəmnang nakma nata dar hswana tə sakandə shuwunkənadi."

⁵ I mbutənda mbəhangna nofchifə nat. Ndəkən tadtəndə Istifanus, nifi nəhidkə tə fərkit tə Shemed Chidchid tə Filibus tə Burokoras tə Nikanor tə Timan tə Barminas tə Nikolas tə Antakiyata le yimka tərmbanda Yahudawecha.

⁶ Fichileya bəndə tə kanda mbəda fathləncha, hwankənda dəffaən harra kanda in.

⁷ Nak pathla Fara nata dəta mban. Fa fərkit naknda chekta a Urshelima kaən, pəristchə terchin fərkəkit.

Kəsa Fichi Istifanus

⁸ Istifanus, nifi nəhədkaədə tə kafata tə alchita, shidte pəktat icha tə ənat sakchikən kaən a hur nofcha.

⁹ Funəsi a mbət humta Yahudawechihi lela atfichiwa kəttən hswana fichile kaltəfichihi, thla'angnda Istifanus fa tə halə'inda, Yahudawechə baka Sayirin tə Alekzandariya tə funa hachahai Kilikiya tə Asiya.

¹⁰ Nakən tə sənənafə fərandə Shemed i shunda, ngusə mbəlaakə thlarəhi kə halən'ində təndəwa.

¹¹ Shipangndə yipta funa hur a buḃweeta kə mbundə lektə kə dar Istifanus ndatwa: "Shikanindi mələ erə Musa tə Fara."

¹² I'nəyu thla'andə hur'inda nofcha, tə fa həmmbanita, tə maldəmcha fa sakandə kussadi. Kəsangndə Istifanus bəkdə tənda mbanitə fa sakandə ichihi.

¹³ Bəkdə tə fa fər sheta tə lekta, ndakndəwa: "Nifiya kənding la nakna mbu səḃ'icha kə dar mbədi chidchidya tə kuschə Musa,

¹⁴ Kəthləm shikanindi mələ ndatwa Yəso Lənazareta nan fəffalandə mbəndidfiya, kə mbumbwedaən dəsəchengnəmhi le malandə Musa kəmhi."

¹⁵ Kə səktə nofchi nat sokkəhi bət humkənhi, thlərangndə hwanichafa, nakndə chumwandə'en nda i Mala'ika

7

Fər Ngəmta Istifanus

¹ Kapat pəristəkən, sahaən mi Istifanus wa: "Ichi natnda chitsəhi dərkenya kitwa?"

² Ngəmang Istifanus wa: "Hwanmanchina tə shinchina, səkamnji. Farə ləmwanda chedəng fat'ena kakatnəm Ibrahim a Mesofotamiya, kana ndəta sokta a Haran.

³ Ndaənwa: "Chukisha hachahaiyeku tə parchəwa kə yimna hachahaiyi nati cheduta.

⁴ Thlaakən malkən hachahaiya Kaldiyawechə hi kə hachahai Haran kə farə mərta shinkən. Kana Fara bəttənda bədi natunisə nakənya.

⁵ Fərawu Farə mbəta mbənniyu kə ikən chika ishtə ərtəwa, ndəffaən shundəhi tə ndatwa, kəmban hachahaikən nat nan sokta'ikən tə kachitkən chika nguchik hwe'ensiyu.

⁶ Ngərkə Farə shunandə ndatwa, na kachitwa dəta sokta a hachahai somən kə mafəcha, nanda sat bahtə kaən kə hurat aru fwada.

⁷ Nifəra bahta hachahaiyi sang nofcheku kə mafechiyu, ndak Farəwa, 'a mweshikən nanda chetakish kə bənda mwanita a mbədyə.'

⁸ A hanmunchiniyu dəffang Fara shunda Ibrahim hi i hesha. Ngətkə Ibrahim Ishaku, heshaən a mundə fodfoda. Naknamban kichuyu, Ishaku heshaən Yakubu, Yakubu heshaən hwanchi'en kumngərənsi chap kakechinəm.

⁹ "Kakechənəm təkən naknda sərəh Yusuḃu, hi'yang ndandə kə Masar anakən Farə təndi.

¹⁰ Thləkkəndada hur bahta, fərang Farə mbəs'ənhar tə sənda a mbanitə Fir'auna kutur Masarcha, fərang kuturkən mwanda a hachahai Masar uf pad fəraən huraa'ena har.

¹¹ Bak mita yimta hachahai Masar tə Kan'ana, tə bahtə kaən sokkən kakechinəm dəsəmtengnəndəsəwa.

¹² Səkkə Yakubu wa dəsəmtəsa Masar, thlənken hwechi'en kakechinəm kə Masar kəthləm kə dənda hi ndəsəmta pad tərka dədengnanda.

¹³ Chapatə dədengnanda, chedang Yusufu fata hwanmanchikən, pad chedang Yusufu hwanmanchikəna Fir'auna.

¹⁴ Thlənke Yusufu wa shinken tə tahhət witənadə nat, nifə kumchitmuḍ ngərənsə ḍurman, kə banda hai kə Masar.

¹⁵ Pəḍak Yakubu kə Masar, məkəna mbənniyu nda i mərtə kakechinəm.

¹⁶ Kohkə fichə məmatchinanda kə Shekem dəkficha thlohanda kanda a hur kwadī hiitə Ibrahim tə handəbəlta a hara hwecha Hamor a Shekem təkən.

¹⁷ Nak farə dəf shunda Farə hi tə Ibrahim satə nduk, Yahudaweichikəna a Masar chekkəndə kaən.

¹⁸ Tərkə kutursə somən a Masar təkən le sənuchik ən kəḍar Yusufu

¹⁹ Kuturəniyu a pupwiktə nofchengnəmhi oi pad a fəradə bahta parchinəm, la dəfkən kandə kə somangndə hanngwa'yarchengnandadi kəthləm kə məmatnda.

²⁰ A thlahbəchiniyu ngəttəfichə Musa, hwee ndiichin a mbanitə Fara. Kəskə parchikən ndəhar ndəraa məkkan a hurhura'a shinken.

²¹ Kə muhandəndadi dək hweya Fira'una tərta saən nda hwe'en mwanaən.

²² Sakangfichə sənda Musahar i Masarawechi nat, pad alchit'ensi a hur torchə tə shunda.

²³ "Saakən hurat kumchit fwada, ndakənwa kemsə kəḍa nat fahchikən Israilawecha.

²⁴ A farəle nakən lə Masarta bahandə hwanmankən, thləkən hwanmankən bəlaən hwan lə Masartiyu.

²⁵ Naən Musa hiwa hwanmanchikən Israilawecha mbəsandəwa Farə naka sət tor təndi kə chaən kanda kissha hur bahta, a nakən bəssawundəwa.

²⁶ Wenkəbətə ngərkən chetakish, nakən hwanmanchikən Israilawechi chap kanda mbata, 'yahkənsa mbənadə kanda, ndakənwa: 'Hishcha' nakuni hwanmani məsək natuni mbata?"

²⁷ Lenaka fəra bahta shekkənyu njingtaən Musa ḍi ndakənwa, 'Wun dəfkəsa kutura tə lə sakmi kə ḍarnani?"

²⁸ 'Yahnəsa bəlītə nda i bəlandu lə Masarti bəraa'yuwa?

²⁹ Kəsəktə Musa kichu, rahkən malkən hachahaikənhi pəḍakna hachahaya Midiyanacha sokkən kə romma bənniyu pad ngaəlngən hweechi chap kə hishcha.

³⁰ Ḍifitə hurat kumchitfwada, chedang mala'ika fat'ena Musa tə mbənda hanshuwun hwata, naka kəsta ḍar hanafta a loktara nduk tə shohla Sina'i.

³¹ Kənat Musa i'niyu pəḍangənfa mbənniyu. 'Bahkən nduk kəthləm kənanhi ndiichin, səkkən ḍurata Ləmwanda:

³² 'Njang naka Fara kakechuwa, Fara Ibrahim, Ishaku tə Yakubu.' Lechik Musa, nakna saktatfa tərəən hwanitadi.

³³ Ndəkən ndandə Ləmwandəwa, 'Mbasan pahəmchekuhi, kəthləm mbəḍi thlartusiyu chidchidḍə mbəta.

³⁴ A nēḍi bahta nofchengnəhi a Masar. Shiki tidengnanda, 'Bakihaiya kəthləm kəthlə kandadi. Nakənya ḍu ni thlənsa kə ngərangnəinna Masar

³⁵ "Musati chertənda ndatwa: 'Wun dəfkəsa kutura tə lə sakmiya?' Məlan thləntə Farə nakənya kə naka kutura tə lə thlətkandadi tə mbəḍa mala'ika chedang fat'en tə mbanda hwata ḍar hanafta.

³⁶ Nifiniyu chang kanda kish a Masar, ḍifitə sət ichi pəḍang nofchifə kaən, pad tə i sətna a fi hawurta tə loktara, tərke ndə hurat kumchit fwada.

³⁷ Musa təkən ndangna Israilaweche wa, 'Na Fara thla'a'ndə yuna hurnuni kə tapəna'a nda njang.'

³⁸ Nifikən nakna hurnuni fari ngomtunihi a loktarə tə kakechinəm tə mala'ika baka shunanda a shohla Sinaiyu tə shinchinəm. Mbənniyu thlət Musa shuwun nathi kana bata fəranda kəm.

³⁹ Kakechinəm təkən cherkənda fəra mwanda, kawundə thləmatwa. Cherkəndəndi a 'yahkəndəsa ngərandəinna Masar.

⁴⁰ Ndangnda Haruna wa kə tahsaən dəhhacha kandəsi, fichile na nata mban. Kəthləm sənwum i kəskə Musa ti chang kəma kishsha Masar wa.

⁴¹ Tinkəndə dəhhata nda hwalata, thlangndə burat dəhərəmcha dəhhakən i mbənfata kə dər i tahəstəndə tə harchengnanda.

⁴² Təbrang Farə həsəra kandəfa malkən kandəhi kəndda mwanandə handərecha afshi nda farengnanda, nda i natna hur yaratkəna tapənecha, kunang Israilawechea, njang thlanduni burat dəhərəmcha mwananduni dəhhacha a loktarə hurat kumchitfwada wa?

⁴³ Harkuni kəttən dəhhachengnuni Molek tə dəhha handəra'a Refan, nakuni witə tə kanda, dəhhachi tahəstuni tə harcha kəthləm kə mwanangnguni kanda, njang pad ni harandi kuni kə difitə Babila.

⁴⁴ Soh kakechinəm tenti engnandəsi a loktara, le chedkəwa lanak Fara mbənniyu. Ndəkən na tenti tə ndandə Fara Musa wa kə tahsən, tahəskəndə nda i ndandə Fara kanda.

⁴⁵ Difitə hurecha, kakechinəm ti thlək iniyu, bəknə təkəna hachahayi fərandə Fara kanda, difitə rəki rəktə Farə nofchi naka hachahaikən, fari nat Joshua kə lə həm mbanita. Tenti tiniyu nakna mbənniyu kə thlahmbədi sət Dauda kuturichita.

⁴⁶ Dauda təkən mbishtə dʒwachita mbəda Fara a hwankənwa nan tina hura'a Fara Yakubu si.

⁴⁷ Sokkən Sulemanu tinang hurikənsi.

⁴⁸ A nakən Kapat Ləmwanda sokwa hurə'i tintə nifə tə harwa, nda i ndat tapəna'a,

⁴⁹ "Hur afshi mbət soktengna, hachahaya mbət sət sarəchengna, witə hurəmə natuni tinitəsi? Padaa witə mbət yipmi natuni tinitəsi?"

⁵⁰ Nga harchengnə tingkə ichi natyawowa?

⁵¹ Kunang fa kwaakwachit hur i'ncha, tə fa kwaakwachit handəkikecha, tə fa kwaakwachit thləmecha, kə nding kuna cherami Chidchid tə Shemed fa. Sək kakechinuni kichuyu a nakuni sətkichu kunang pad

⁵² A hur tapənecha, wun fərawuchit kakechinuni bahta? Bəlandə fichile mbukə bata lə kafatchidchid. kunang pad fərkunində a bəllangnguni.

⁵³ Thləkuni kuschə Fara cherkuni hərəmtəhar keeke.

A Bəllandə Istifanus tə Muhta

⁵⁴ Kə səktəndə kichu səbkə hurchengnandandī, nangnda cha'andə hanthlanchengnandə kə dərəkən.

⁵⁵ A nakən Istifanus a nihidədi tə Shemed Chidchid, kəlakna hur afshi a nakən mwanda Fara, pad Yəso kita harsəmta Fara.

⁵⁶ Ndəkən ndat Istifanus wa: "Nama, a nedi afshi inhi pad hweya nifa kita harsəmta Fara."

⁵⁷ Thlaakəndə tə kapat kukwara, ngəlangndə thləmechengnandə tə harchengnanda ngomangndafa.

⁵⁸ Changnda kish kə həsər hura'a ndəknda mumuhwandafa. Fichile mumuhwangfiyu malkəndə ichengnanda mbənniyu hara kimshaa lela atfichiwa Shawulu.

⁵⁹ Naknda mumuhwanda Istifanusafa, hwankən ndatwa: "Ləmwandə Yəso, thlu shemedengna."

⁶⁰ Həmkəna dər wedchi'en, i'naən bəraṯi kaən, ndəkənwə: "Ləmwanda, mə thlikani bəbichitfechiya a dər inchengnandəwa." Mbukən i'niyu, məkən.

8

¹ Huned Shawulu dər bəl Istifanus.

Shawulu Fərandə Bahta Bət Ngəlhwanicha

A farəniyu thlaakə kapat bahtə kə ɗar fa tərmbayi naka Urshelima. Wuwelkandəhi kə thlet həmət Yahudiya tə Samariya, fa thlənchə ndak maltəndəsi.

² Funə nofchisi fa mwandə Fara ndəknda thlohəndə Istifanus, tikndə kaən kə mərti'en.

³ A nakən Shawulu ndəkna mban tə fəra bahta fa tərmbanda nda hishchə tə nishcha, la yimkən huraahura'a, mələ somkanda pursuna.

Besh Filibus Pathla Fara A Hur Samariya

⁴ Fichile wuwelandə fichi kandəhiyu, pəɗaknda thlet mbichə somsomən naknda bassə pathla Fara.

⁵ Pəɗak Filibus kə hurhuri Samariya ɗəkna nata bassanda nofchisi kə ɗar Kərəsti.

⁶ Nofchi oi tə handəkiketə ərta səkkənda, nakndə ənət pəɗadəfəɗifə natna sətə, naknda kathləmata i nat Filibussa mbuta.

⁷ Bəbi shemechi naka chetakishyu naknda kukwara. Təraɗcha tə fichile sakkadi kanda kəɗadi.

⁸ Nak mbənfatsə kaən a həməɗiniyu.

⁹ Nifəsa mbənniyu thləmkənwa Saminu, lə sət tor kullata, lafəraən ənət pəɗandə Samariyawechafa, la tərəkənwa kapat nifə nakən.

¹⁰ Chikawuni, hanhwe tə kapatnifa nat a fərandə hur'inda tə ndatwa: "Nifiya alchita Fara la atfichəwa kapat Mwanda."

¹¹ A fərangndə hur'ində kaən, kəthləm a mwin tirəb mələ sət ənət pəɗandə nofchifa tə ənət kullechi'en.

¹² Paɗ kə bat nofchiyu fərkitta bassa Filibus kə ɗar kusheng shundə binchin kə pathlə kuturichita Fara tə thləm Yəso Kərəsti, sangndə baptisma kanda, hischi tə nishchi nat.

¹³ Chika Saminu tə i'ndə'en a firtəkit, saən baptisma nakna witə tə Filibus kalutəndəhiwa. Saminu nakna nat ichi natna sətə i pəɗandə nofchifa, mələn paɗ pəɗang ənfa.

¹⁴ Kə səktə fathlənchi Urshelimayuwa, Samariyawecha a thləɗndə pathla Fara, thlənangndə nda Bitrus tə Yohanna kanda.

¹⁵ Satengnanda, hwanangnda kaɗəsi kəthləm kə thləndə Shemed Chidchid.

¹⁶ Kəthləm Chidchid tə Shemedkən tərwahai kə ɗar inda yunə kwandənwa, tə sang fichi baptisma kandə ndak a hur thləm Ləmwandə Yəso.

¹⁷ Ndəkən sandə Bitrus tə Yohanna harcha kanda in thləkndə Chidchid tə Shemedə.

¹⁸ Kənat Saminuwa tə bəɗa ndəfhara'inna fathlənchə la mbəstə fichi Chidchid tə Shemedə, fəraən hanndəbəlta kanda.

¹⁹ Ndakənwa: "Njang paɗ fəramitən alchidiya, kəthləm chikawun ndəfandi hara'in kə thlən Chidchid tə Shemedə."

²⁰ Ndəkən ndandə Bitrus wa: "Sokən tə hanndibəltekə kə thlərtunindi, mbah sukənfəwa nu mbəs fərta Farə tə hanndibəlta.

²¹ Səssa hur torchiyawa, kəthləm hanndəkiketeku nga keeke kə mbəɗa Farə wa.

²² Tərruhi hur bəbi ndəsəcheku kə hwanangnə Ləmwanda ma mbandəsi kə kallukən bəbi yarekuhi.

²³ Kəthləm kəlayi sokən cheku nat ɗəhɗəh, paɗ naku chingching hur bəbifata."

²⁴ Ngəməng Saminuwa: "Hwanamitənsi kə mbəɗa Ləmwanda kəthləm ichi mbutuni natya, mə bida ɗar indengnəwa."

²⁵ Kə mbwa'andə Bitrus tə Yohanna kanda i natnda, bassangndə pathla Ləmwanda kaɗəsi le nak binchin, naknda ngərangndə'ina Urshelima, ndəkndə tə bassa a thlet həmchə somsomən, a hachahai Samariya oi.

Filibus tələ Itiyofiyata.

²⁶ Nɗang mala'ika Ləmwanda Filibuswa: "Thla'u ɗu tə kukuwun hishingteku kə tərne mbayi thlaaka Urshelima kə Gaza yu, naka mba loktariyu."

²⁷ Thlaakən pəḏakən, kəmkən tələ Itiyofiyata mbanda, kullaḅta, kapat nifa a hur kuturichita Kandis, kutur nishcha a Itiyofiyata, məlan na lə kəs ndəbəltəhar. ʔakna Urshelima kəthləm kə mwanaən.

²⁸ Nakna ngərandə i'nadi ɖassa hur ənat sokta a Pirish keeke'en, mələ changngat ɖelwerra Ishaya tapəna'a.

²⁹ Nɖang Shemeda Filibuswa: "Duḏuk tə Pirish keeketiyu."

³⁰ Rahkə Filibus kə thləmmatkən, nakna sək i nat nifiyu changngata a hur ɖelwerra Ishaya tapəna'a. Sahang Filibus wa: "Shinnə sakət i natu changngatyawa?"

³¹ Ngəməng nifiyuwa, "Naki səndəwa kəni manga nifi tausang engnəwa?" Ndəkən ndandəna Filibus wa kə tərənsi kə ɖa mbəssndi kə sokndə rəmma.

³² I natna changngata a hur ɖelwertəkən ndatwa: "Kahkə fichindi nda shohrata kə mbət thletḅurata. Nda i lanat hwan Shohrat ɖa a hara lə həsta, nakən kichu chika miya i'nawuhiwa.

³³ Njirkəndəndi paḏ njangndə kitchitkən. Wunna mbəla mbu kachitkən? Kəthləm thla fichə shisshingtəenhi hur kishita."

³⁴ Ndəkən ndandə kullaḅiyu Filibuswa: "Wunnat tapəni'iya shunda ɖarkən, kə ɖar'i'ndi'enwa ndu kə ɖar yunə somən?"

³⁵ Tərkaakə Filibus shunda tərta mbəḏi changngat nifiyu, nakne mbwa'a kweshcha kusheng shundə kə ɖar Yəso.

³⁶ Naknda ɖar wita hur mbanda saakənda mbəḏi nat amsi, ndak nifiyuwa: "A amya mənə njat kə sikə fichi baptisma?"

³⁷ Ndak Filibus wa, "Ma firnəkit tə handəkiketə ərta sukə ficha: "Ngəməng nifiyuwa Firikit Yəso Almasihu hweya Farə nakən."

³⁸ Chatkichuyu ndak nifiyuwa kə thlarang fichi Pirish keeketihyu. Nda Filibus tə kullaḅiyu tərəkənda haya, yimkənda hur ammiyu, sang Filibus baptisma.

³⁹ Kə natnda cheta hur amkən, tərang Shemeda Ləmwanda Filibus. Kullaḅiyu ngərutə natndə paḏwa, kəskən mbandə'en pəḏakən tə mbənfata.

⁴⁰ A nak fichi Filibus a Azotus. Nakna bərtəhi ɖasskən kusheng shundə mbinchinna thlet həmchini natta mbənniyu saakəna Kaisariya.

9

Təbərta Shawulu Hi

¹ Dək Shawulu mban tə fəraa lechita fa tərmbanda Ləmwandə kaən, ndatwa nan ɖəllandə kanda, ɖəkna ɖəda kapat pərɪst.

² Hwanaən kə yaraən ɖelwerchisi kə mbət humta Yahudawechihi a Dimaska, kəthləm kə mbəssən mba kəsandə nofcha fa tərmbakən, hishchə tə nishchə nat kəḏən təkanda Urshelima a kənda.

³ Mələ pəḏata, shee nduk tə Dimaska təkən chat kichuyu ɖak ɖwachita haya afshi tauraən Shawulu təkənhi.

⁴ Həmkənhi hachahaiya səkkən ɖurata ndatwa: "Shawulu, Shawulu, kəthləmə natu ɖahita?"

⁵ Məlan paḏ ndakənwa: "Wunnaku Ləmwanda?" Ndəkən ɖandənwa: "Njang Yəso le natu fəra ɖahtiyu.

⁶ Thla'u kə yimna hurhura'a, mbənniyu nanda mbu'u i natu səta."

⁷ Nofchi nannda witə rəmməyu, thlarkəndəhi kəmma kanda shundəsuwa, kanda sək ɖuratəkən nakən kanda nat nifəwa.

⁸ Thlaakə Shawulu a hachahaiya, i'naən hwanichi'enhi mbəla'utə nat ənwa. Nofchi nannda witəyu kəskəndə har'en, ndəkndə tənda hurhuri Dimaska.

⁹ Mundə məkkan məla natmbətwa, paḏ səmutə'enwa sutə amwa.

¹⁰ Lə tərbandəsa Dimaska lə atfichiwa Hananiya, ndang Ləmwanda a hur ən nda sənnatəwa: "Hananiya." Ngəmanwa: "A njangya Ləmwanda."

¹¹ Ndəkən ndandə Ləmwandəwa: "Thla'u kə dənna mbayi la atfichiwa Ndellengnga, kə sahnə hura'a Yahuda nifi baka Tarsus la atfichiwa Shawuluyu. Nakən kicheya mēla hur hwanda.

¹² A nedda hur ən nda sennatəwa nifa bata la atfichiwa Hananiya, ma shee nansa harcha in kəthlēm kə ngərən nat mbəta."

¹³ Ngəməng Hananiya wa: "Ləmwanda, a shiki nofchi oiya mbu bəbi icha dar nifinəyu le sandən fa tərmbanda a Urshelima:

¹⁴ Pad pəktat pəristchiyu fərändə alchita kə kəssaən chikawun naka at thlēmwa."

¹⁵ Ndəkən dandə Ləmwandəwa. "Du, kəthlēm tedindi kə sokka ənətorrengna, kə dən tē thlēmna mbəda punofcha tē kuturcha, pad tē Isra'ilawechea.

¹⁶ Ni cheda witə bahhi natna satta kəthlēm thlēmna."

¹⁷ Pədak Hananiya, ndəkna mbəssandə Shawulu. Saən harcha in, ndakənwa: "Hwan'yaa Shawulu, Ləmwandə Yəso chedukə fat'ena mbandəyu thlinkənji kəthlēm kə ngərənə natmbəta pad kə nəhədne tē Shemed Chidchid."

¹⁸ Chat kichuyu ichi nda bwar tinda həhatkənda haya a hwanichi'en, ngərkəna nata natmbəta. Thlaakən sangfichi baptisma.

¹⁹ Səmkən əna bak alchit'enadi.

Shawulu Beshtə Pathla Fara a Dimaska

Sokkə Shawulu hi a Dimaska, i hanmunchi dəmek tē fa tərmbanda.

²⁰ Chatkichuyu tərkaakən nata basə Yəso, a mbət humta Yahudawechehi ndatwa, mēlan naka hweya Fara.

²¹ Nat fichile səkkəndi, pədag ən kandəfa, dakndəwa, "Awi nga nifiya wuwelang fa tərmbanda Yəso da a Urshelima wa? Bakna mbədyə kəthlēm kə kəssaən kanda kə dən tē kanda kə mbəda kapat pəristchikən?"

²² Bassa Shawulu nakən kə chektə kə chektə tē alchita, pad shiwunchi'en kə dar Yəso nakən təbradə hur'i'nda Yahudawechehi naka Dimaska.

Hirək Shawulu A Haara Yahudawechea

²³ Difitə hanmunchi kaən, humang Yahudaweche miwa nanda mbəllanda.

²⁴ Kanda ngunguḍndi fidiktə tē farə nat, a mimbangnga kəthlēm kə bəllangnda, a nakən kusheng shiwunkən himma thlēmata Shawulu.

²⁵ A fidikta kimshechi'en həkəngndə tē tinkubata hur changlangta.

Shawulu A Urshelima

²⁶ Kə saatə Shawulu Urshelima, səkən i natna sətə kəthlēm kə kəməndə tē fa tərmbanda, a nakən natnda kanda lechanda. Fərundə kitsuwa shida lə tərmbandiwa.

²⁷ Ndəkən kəstə Barnabas har'en, bəkən tənda mbəda fathləncha, pad mbwa'angna kandə kəmmi kəmtə Shawulu tē Ləmwanda, a mba Dimaska tē witə shuni shunandə Ləmwanda. Ngərkən ndanda kandə padwa besh Shawulu tē alchitafa a hur thlēm Yəso a Dimaska.

²⁸ Sokkə Shawulu tē kanda, wu'yaən kandə nat nda hurkən tē difitəkən a Urshelima, nakna basə tē alchitafa a hur thlēm Ləmwanda.

²⁹ A lanakna shundə tē Yahudawechea fa sək Helenanchi kəna sət thlangətmi tē kanda, yahkəndəsi kə bəsdə mbanda mbah nanda bəllangnda.

³⁰ Kəbat fahchikənna mbəssandə kichu, tərəkəndəndi kə Kaisariya, pad thlingkəndəndi kə Tarsus.

³¹ Sokkən fa tərmbayi a Yahudiya tē Galili tē Samariya yu, bədnda mbəs yuyurchita, naknda dətə mban tē torchengnanda tē alchitafa, kəthlēm fa tərmbakən naknda wita hur lechanda Ləmwanda. Pad tē Shemed Chidchidda kəssanda kandəsi naknda chekta.

Kənnafichi Iniyassa di

³² Nak Bitrussa nata wiyandə mbichi somsomən a hurnanda, bakna mbəs hwechea Fara a Lidda.

³³ Mbənniyu batna mbəssandə nifi la atndəwa Iniyas, ndukka mbəthunat hurat fodffoda shed sarəchi'enadi.

³⁴ Ndəkən ndandə Bitrus wa: "Iniyas, kənnu Yəso Kərəsti di, thla'u tərru mbəthunadeku." Chatkichuyu thlaakən.

³⁵ Uf nofchi naktə sokta a Lidda, tə Sharon nakndə Iniyas mēla witəhi təbəkəndəhi kə mbəda Ləmwanda.

Thla'a Bitrus Murət Tabita tə Shisshingtafa

³⁶ Lə tərmbandəsa Yoffa thləmkənwa Tabita le nat sakətkənwa Dokas. Kafat'ensi pad fərchin'əna.

³⁷ A hanmunchiniyu hadkən, məkən, fanang ficha ndəknda ndəfnda kəttən afshi, kəthlēm kə thlohahnda.

³⁸ Lidda nakən nduk tə Yoffa. Səkkə fafərkit wa Bitrussa mbənniyu. Thlingkəndə nofchi chap kə mbəd'en ndatwa: "Komkom weshu bana mbəs kani nga tə kəfatichitfuwa."

³⁹ Thlaakə Bitrus pədakndə tə fichile thlintənda. Kə saatən, dəkndətənda hurə afshitəkən. Kəttənkən nihidadi tə ndəlat nishchi fichile mətə hishchengnanda, kanda tita pad chedangndə njelechi tə tahhət ichi 'yahmandə Dokas təkəna kəndəsi, thlahbəndə natən tə kanda.

⁴⁰ Chang Bitrus nofchakissha kəttənkən uf, səkkən kurumchihi, hwankən. Kə tubwandən hwakən, təbəkənhi fa murutkən ndakənwa: "Tabita, thla'u." Chatkichuyu inaən hwanichihi, kə natən Bitrus, thlaakən das.

⁴¹ Kəskə Bitrus har'en thla'aən. Ndəkən atən ndəlat nishchi mətə hishchengnandəyu, nat tə fafərkit, fəraən Tabita təkəna kanda tə shisshingtafa.

⁴² Kusheng shiwunkən fankənhi a Yoffa nat, pad nofchə terchin fərkəkit kə mbəda Ləmwanda.

⁴³ Səkkə Bitrus hi a Yoffa təkən hanmunchi kaən, hura'a Saminu lə tahhasə pomcha.

10

Bitrus Tə Karneliyus

¹ Nifəsa a Kaisariya thləmkənwa Karneliyus. Kapat nifa a mbət thlərhwata Italiyacha la atfichiwa: "Hum'i'nda fa thlərwecha Italiya."

² Məlan lə tərmbanda Fara, pad lalechengna Fara, məlan tə nofchi'enna huraa'en. La fəraən icha nofcha tə har chaa, pad la nakna hwanandə Farə noknok.

³ Farəle tə farəhufta hanthləkkən məkkan, nakən mala'ika Fara ndaa hursənnata mēla bata mbəsndi, ndaənwa: "Karneliyus."

⁴ Kəllang Karneliyus tə lechitafa, ndakənwa: "Mi, Ləmwanda?" Ndəkən ndandə mala'ikawa: "Hwandeku tə fər'ənneku shee'a mbəda Fara, ənat kuɖuktəhar a mbanitə Fara.

⁵ Nakənya, thlənu nofchə kə Yoffa kə andə Saminu lelə atfichiwa Bitrus.

⁶ Nakna sokta mbəda Saminu lə tahhasə pomcha, le nat huraa'ena mi hawurta."

⁷ Kə pədət mala'ika ti shunangyu, ak Karneliyus nofchihar chap a hur mafechi'en, fa sa tora huraa'en, tələ thlərhwata lela lechangnga Fara, hur fichile lə sang tor kənding.

⁸ Mbwa'aən chikama kanda, thlənkən kanda Yoffa.

⁹ Bingətkən, nofchi thləntə Karneliyusu ndukndəhi kə hurhura'a, pədak Bitrussa hurə afshi, dəkna nata hwanda a hurfara.

¹⁰ Nak mita fi'en, pad yahkənsa səm'əna, ficha nəha'əna chat yimkəna hur ən nda sənnata.

¹¹ Nakən afshi inhi, əna batahai nda kapat də supta, firficha hai tə kukuwunchi'en fwadda.

¹² I səka dəhərəmta neesa hurkən, fa sarəchəsə fwadda, tə fa kah hurcha hachahaya tə dishcha.

¹³ Səkkən burata ndanduwa: "Thla'u, Bitrus: thliu burata kə chiina."

¹⁴ Ndəkən ndat Bitruswa: "Auwa Ləmwanda, kəthləm tamwi chi i nguchik chidchid ndu ndəduwowa."

¹⁵ Ngərkən sək buradiyu i chapatəkən ndatwa: "I tahsandə Farəhi tamina ndatwa nga chidchidwa."

¹⁶ Kurbang iniyu sət məkkan. Chat kichuyu kahang fichi ənatkənadi kə afshi.

¹⁷ Nak Bitrusa hur bweechitfat kaən, kə dar i'ni nda sənnatiyuwa nakna sokta mi? Chat nofchi thləntə Karneliyusu sheenda hura'a Saminu, thlerkəndəhi kikkita mimbangnga.

¹⁸ Akndəfata sahkənda, nifi la atfichiwa Saminu Bitrusyu, ndu tərəkəna haya mbənniyu.

¹⁹ Kənat Bitrusa yarandə i'nihi nda sənnatiyu, ndang Shemedwa: "Səku, bəd nofchə məkkan kanda katsa.

²⁰ Thla'u, tərühaya, kə pəfuni tə kanda, mə ndərminəwa kəthləm njang thləngkə kanda."

²¹ Ndəkən tərtə Bitrusa hai kə mbəda nofchiyu, ndakənwa: "Njangya njang natuni kata. Kəthləm mə batuni?"

²² Ndəkən ndatndəwa: "Karneliyus kapat nifa a Romacha thləngkəkani. Kanifə nakən, pad lə mwana'ən Farə noknok, Yahudaweche nat la fərangndə mwanda. Chidchid tə Mala'ikachə ndangwa, kə thlənukən fata kə dīna huraa'en kəthləm kə səkən i natu mbuta."

²³ Sang Bitrus marapa kanda, ndangna kandəwa kə hunandəhi ke wenmbəta. Bingətkən, thlaakən pədakndə tə nochiyu, funə hwanmanchisa Yoffa ndəfkəndəndi.

²⁴ Saakənda Kaisariya bingətkən. Karneliyus mələ pukanda, pad ngomandə hwanmanchikən tə shikechikən.

²⁵ Kənat Bitrusa yimta hurəkən, sang Karneliyus marapa, himkəna mbanitəkən nakna mwananda.

²⁶ Thla'ang Bitrus, ndaənwa: "Thla'u, njangma nifənaki nda sokən."

²⁷ Bitrusa dar shundə təndi yimkənda huri, dəknda mbəstə hwim nofchə oi.

²⁸ Ndangna kandəwa: "Kunang tə inchengnuni shinuniwa, keekesuwa lə Yahudawat kə sən shikechit ndu kə humndəhi tə punofchəwa. Farə chedikəwa mə tərəndi chikawun wa nga chidchidwowa.

²⁹ Ndəkən sək bati kadi katfichinji a cherwifəwa. Mbwa'amitən i sək thlənitunifata:

³⁰ Ndəkən ngərtə Karneliyus səwa: "Munə fwadda mbərkəhiyu nja hwandə hure'engna, hanthləkkən məkkan i farəhufta a hure'engna, bak nifa mbəsni tə furnj-elechafa lela tərang hwanita, thlarkənhi mbanitina.

³¹ Ndakənwa, Karneliyus, ngəmma Farə hwadəku tə fər'əneku, shokka ənat kuđukta mbəda Fara.

³² Kəthləm ndəkən, thlənu nifi nakənya kə Yoffa kə afichi Saminu lə atfichiwa Bitrusyu, tərəkəna haya a hura'a Saminu lə tahhasə pomcha, nduk tə mi hawurta.'

³³ Chat kə thlənuti fata, a ndərmunəwa baku. Nakənya kanang naka mbədyə, nakani mbanitə Fara, kə səkani i fərrutə Ləmwanda kə mbwa'angna kani."

Shik Punofchə Kusheng Kwescha Shunda

³⁴ Ndəkən tərkaatə Biturssa shunandə kandə tə ndatwa: "Nakənya bəsadi tə ndatwa Farə taduharwa.

³⁵ La thləkən fichile lalechanga, tə fichile la sək i nak keeke kə bəda nofcha.

³⁶ Shinuniwa shuniya thlənkə Fara mbəda Isra'ilaweche, ficha bəssa kashuwun yuyurchita kandəsi tə mbəda Yəso kərəsti. Le naka Ləmwandə nat.

³⁷ Shikuni i sək a hachahai Yahudiya nat, tərkata a hachahai Galili, dīfitə bəssə baptismati sət Yohanna.

³⁸ Pad shinuni kusheng Yəso Lənazaratta, witə i sət Farə kə darkən fərandən Shemed Chidchid tə alchita. Dək Yəso mban tə ka torcha, mələ kənədə nofchandə nat fichile kəsti Shedan har, kəthləm Farə təndi.

³⁹ Kanang na shetacha, kəthləm nedani ichi sətən nat a Yahudiya tə Urshelima. Bəllangnda tə mba kukwandəhi dar palita.

⁴⁰ Thla'ang Farə tə shisshingtafa a farə mun məkkatəkən. Malaən pad kə chedən fat'en.

⁴¹ Chedutə fat'en kə mbəda nofchi natwa, pad kə mbəda fichile tadtə Farə har kə soh, kanang hacha, səmkə'en tə sat'en təndi diffitə thlatə'ena kwata.

⁴² Fəraən tora kani kə basangani nofchisi chika tətəni, pad kə chedani tə kitwa, Yəso məlan tadtə Fara lə thlakita chikawunsa hur fa shisshingtə tə məmatcha.

⁴³ Məlan shiwuntə tapənecha inkən ndatwa: "Chikawun fərkəkit kə mbəd'en, na ficha kala bəbifechi'enhi hur thləmkən."

Fəraa Fichə Shemed Chidchidda Punofcha

⁴⁴ Nak Bitrusa hur shiwunchiniyu, bək Chidchid tə Shemedə dar chikawun naka sək shiwunchi'en.

⁴⁵ Yahudawechə fa tərmbandə baka Yoffa ndəfkə Bitrus yu, pəđang ən kandəfa, kəthləm a thlər Farə Chidchid tə Shemed hi chika kə dar punofcha.

⁴⁶ Kəthləm shikndə kandə kanda shundə tə michə somsomən, kanda mwanandə Fara. Ndəkən sahtə Bitrus wa:

⁴⁷ "Yunisi na njat kə sangfichi baptisma nofchiyawa, tabkən kə thləndə Shemed Chidchid nda i thlətani?"

⁴⁸ Ndəkən ndatənwa kə sangfichi baptisma kanda a hur thləm Yəso kərəsti. Diffitəkən ndəkən ndandənda Bitruswa kə chekaən munchi dimek kicha a thləmatnanda.

11

Bwa'a Bitrussa Fa Tərmbanda Urshelima Nat I Səka

¹ Fathləncha tə fa fərkitti naka Yahudiya, səkkəndəwa thləd punofchə pathla Fara.

² Kə dət Bitrussa Urshelima, thla'ang pəktat Yahudawachəfa, fichile fərkəkit kə dar hesha, ndatwa:

³ "Yimku hura'a punofcha fichile heshuchika səmku ən tə kanda"

⁴ Mbwa'ang Bitrussa kandə keeke nat i səka.

⁵ "Nja həmət Yoffa nja hwanda, naki'ən ndaa hur'sənnata, naki əna bəta haya hur'afshi nda kapat ənəat supta, firficha haya hur'afshi tə kukuwunchi'en fwada, saakən nduk tənji.

⁶ Kə kələndi nduk a naki dəhərəmcha, tə hanthlucha hurhwela'a tə fa kah hura hachahaya tə dishcha.

⁷ Səkki bərata nditəwa: "Thla'u, Bitrus: bəllu kə chiina."

⁸ Ndakiwa auwa Ləmwanda, tamu kohat ənkichu ndu i nguchik ndiichina yimta hurmiyengnuwa.

⁹ Ngəməng bərata hur'afshi, shuwunkən i chapatəkən, ndatwa: "I sət Farə chidchid kə ndənuwa ndəduwowa."

¹⁰ Kurbang iniyu sət məkkan, kana ficha ngər kahanda hur'afshi.

¹¹ Chatkichuyu bək nofchə məkkan kə huri'i natanisi, thləntə fichə kanda a Kaisariya kə mbədengna.

¹² Ndak Shemed Chidchidwa, kədi tə kanda mətədidiharwa. Dəfkə hwanmanchə nji tehhetl, yimkani hura'a nifikən.

¹³ Mbwa'angna kani nadi natən mala'ika kitta hura'en ndakənwa, 'Thlənu nofchə kə Yoffa kə afichi Saminu nat thləmkən padwa Bitrus:

¹⁴ Məlan na mbu shuni na fəru hərəkta, sokən tə nofchi hure'eku nat.

¹⁵ Kə tərkaati ka shunda, bək Chidchid tə Shemedə hai kə dar inchengnandə nat nda i batna hai kə dar inchengnani a tərakəkən.

¹⁶ Kudukki shunda Ləmwanda nda i ndatənwa, 'Sək Yohanna baptisma tə ama, kunang nak ficha sa baptisma kuni tə Shemed Chidchid.'

¹⁷ Sokkən fərfa Fara kandə keeke tə le sandən kəm, fari fərtəm kit kə mbəda Ləmwandə Yəso Kərəsti, wun njang na ndanda Farə wa nga kichuwa?"

¹⁸ Kə səktəndə kichu bəhkəndə i natnda mbuta, mwanangndə Fara ndatwa: "Awi chika punofchima i'na Farə mba tərətəhi kandəsi tə mbəs shishshingta."

Fa Tərmbanda a Antakiya a Hur Suriya

¹⁹ Fichile wuwelkəhi kəthləm pwanchi thlaakə kə dar Istifanusyu, pədakndə kə hachahai Finikiya tə Sayifurus tə həmət Antakiya, naknda bəssa shuwunkəna Yahu-dawechisə dəng nga chika wunwa.

²⁰ Funəsa hurnanda Sayifuruscha, tə Sayirinha, kə saatənda Antakiya bəssangnda punofchisi, naknda mbwa'a kweshcha kusheng shunda kandə kə dar Ləmwandə Yəso.

²¹ Hara Ləmwandə təkanda, nofchə oi fərkə kit təbəkəndəhi mbəda Ləmwanda.

²² Kusheng shuwun i səka, saakəna thləmata fa tərmbanda a Urshelima, thləngkəndə Barnabas kə Antakiya təkən.

²³ Kə saatən pad a nēdtə kafadi sandə Farə kanda, səkən mbənfat kaən pad chekaən alchita kandə tə ndatwa, kə thlarndə tə alchitafa hur fərkit kə mbəda Ləmwanda tə hanndəkikechengnandə nat.

²⁴ Kəthləm Barnabas kanifə nakən, nihədadi tə Shemed Chidchid pad təfərkit. Chekkə nofchə oi kə mbəda Ləmwanda.

²⁵ Pədak Barnabassa Tarsus kakat Shawulu.

²⁶ Kə mbəssandən, bəkən tənda Antakiya. Hurata, nda Barnabas tə Shawulu kanda kəmtə kə mbət ngəlhwanita, kanda sakanda nofchihar oi. A Antakiya tərkaatə ficha at fa tərmbachəwa Kərəstacha.

²⁷ A hanmunchiniyu funə tapənechəsi baka Antakiya thlata Urshelima.

²⁸ Ərtə hurnanda thləmkənwa Agabus, thlaakən kit shuwunkən tə alchit Shemeda fa ndatwa, na mita natsə kaən hur kishitə nat, sək mitəkəna thlahmbət kuturichita Kalaudiyus.

²⁹ Ndəkən tərta fa tərmbandəhurwa, chikawun nan fər əna keeke a alchit'en kəthləm kə thləngəng ficha hwanmanchi naka hachahai Yahudiya.

³⁰ Səkdə kichu, thləngangnda pəktechi mbənniyu tə hara Barnabas tə Shawulu.

12

A Bəllandə Yakubu Pad Kublandə Bitrus

¹ Nda mbət kicheeya, Hiridus kutura tərkaatən fərfa bahta funə fafərkit a mbət ngəlhwanita.

² Bəllaən Yakubu hwanman Yohanna tə thlohta

³ Kə natən ənatkən mbənada Yahudawechə fa, thlaakən kəssaən Bitrus pad, sək i'niyu a thlahmbət chohhəm səmdəsəmta le nguchit mehndəsa fi'en.

⁴ Kə kəsandən muhkəndə pursuna, fərangna fathlərhwecha har, fathlərhwechə fwada fwada sakkən fwada, tə yarəwa ma mbir chohhəmkənhi kana bəttənda mbanitə nofcha.

⁵ Kublang fichə Bitrus kə hur pursuna, nak fəngəlhwanicha hwananəndə Farə təkə kə darkən.

Kəta Fichi Bitrusa Kisscha Pursuna

⁶ A fidikiniyu manat Hiridussa chandə Bitrusa kish, mələ sabweni a thlərə fa thlərhwechə chap. A kənandə tə chalaluchə chap. Fa thlərhwatən kanda dar tor kiikit a mimbang pursuna.

⁷ Chatkichuyu, bək mala'ika Ləmwanda thlarə nduktəndi, yimkə dʷachita hurkəttənkən. Təkan mala'ika təkən harra Bitrus fa mumi thla'a'ən, ndaənwa: "Thla'u ledled." Chalaluchi har'enyu kwaskəndəhi chuthla.

⁸ Ndəkən ndandə mala'ika tiyuwa: "Kənan də kəndeku kan ndiichin, kə panə pahəmcheku." Səkən kichuyu. Ndang mala'ikawa: "Suppu ndə supteku fa kə kuwurnənji."

⁹ Chekna kissha pursuna təkən nakna kuwur mala'ika təkən. Ichini natyu sənuwa kitwa, naənhiwa əndə sənnata natna hurkən.

¹⁰ Kə pəḍandənda fa pumbətkənhar i tərəkən tə'i chapatəkən saakənda mimbangngi sətfichi tə təpassa lela chetfichi chat kə hurhura'a, inangna kandəsə ichitkən. Chekn-dakish naknda wita hurmbakən, chatkichuyu mala'ika təkən malkəndəhi.

¹¹ Kə bat Bitrussa ndə kə hur'indi'en, ndakənwa: "Nakənya səntiwa tə kit Ləmwandə thləngkə mala'ika'en, kə ba həkəta a hara Hiridus tə bəbi saktə Yahudawecha."

¹² Kə mbəsəndən kichu, pəḍakna hura'a Maryamu, man Yohanna la atfichiwa Markus, mbədi humtə nofchəhi oi kanda hswana.

¹³ Kə fudandə Bitrus mimbangkən, bak hwanhura'a kish kə nuhhweya nat thləmkənwa Roda, kəthləm kə nan ndu wuni.

¹⁴ Kə mbəsəndən kə burata Bitrus, ngərəən'in kə huri inawutə mimbangkənhiwa, kəthləm mbənfata, ndangna nofchiyyuwa: "Bitrus kita mimbangnga."

¹⁵ Ndangndəwa: "Tərru luwurcha!" Məlan pəḍ nakna nata dahanda kandə'in wa məlan. Ndəkən ndatndəwa: "Nakna nat kə mala'ika'en."

¹⁶ Bitrus pəḍ nakna nata fudandə mimbangngiyu. Kə inaandəndə mimbangkənhi nakndə kə məlan, pəḍang ən kandəfa.

¹⁷ Məlan pəḍ thla'aən hara kanda kə ngasndəba, mbwa'angna kandə chayi chandə Ləmwanda kissha pursuna. Ndakənwa: "Kə mbwa'anguni Yakubu tə tahhət hwanmancha ichini sək natyu." Pəḍakna mbət somən.

¹⁸ Wendambəta, nga hwan thlahur'indi thlaaka hurdfitə fa thlərhwəchiyuwa kə ḍar i kəskə Bitrus.

¹⁹ Kə kat Hiridus ndi mbəsawuwa, nakna tawasə kitchitkənnə mbəḍa fa pukənhar. Fərkən mi tə ndatwa kə mbəllangfichi kanda. Diffitəkən thlaakə Hiridus a Yahudiya pəḍakna Kaisariya, sokkənnə mbənniyu kə farəyuna.

Məta Hiridus

²⁰ Nakənya shibhura Hiridussa di tə nofcha Taya tə Sidon. Nak nofchini kichuyu baknda mbəḍ'en, diffitə kahhandə hur'inda Bilastus le nak mwanchina hura'a kutura, kəthləm kə mbəsndə sok yuyurchita pəḍ la mbəskəndə ndəsəmta a furta Hiridus təkən.

²¹ A farəle fari tahsəndə fichihi kəmtə tə kutura, pak Hiridus njeli kuturichit'en, sokkənnə mbət sok kuturichita shunaən nofcha.

²² Nofchi humkəyu hwaknda ndatwa: "Leya nga burata nifəwa, burata lura."

²³ Chatkichuyu təkə mala'ika Ləmwandə Hiridus hi, kəthləm fərautə mwanda Farəwa. Mbənniyu cha'ang hwacha Hiridus məkən.

²⁴ A nak shunda Fara nata fandəhi chika tətəni, nakna ndəta mban nak fa fərkitta chekta.

²⁵ Kə təbwandə nda Barnabas tə Shawulu i natnda sətə a Urshelima, ngərangndə'in kə Antakiya, tahkəndə Yohanna in la atfichiwa Markus.

13

Tedfichə Barnabas tə Shawulu Thlənfichə Kanda

¹ A kətən whayi a Antakiyayu Tapənechəsi tə maldəmcha, Barnabas, Samiyon la atfichəwa pukən, Lushiyus le baka Sayirin, tə Manayen, le mwantənda mbət ərətə tə Hiridus kutura tə Shawulu.

² Naknda mwanandə Ləmwanda tə kərkushimta, Ndak Shemed Chidchid wa: "Dəffaam Barnabas hi tə Shawulu kəllar kəthləm tori ati kanda."

³ Diffitə kərkushimta tə hswana sangndə harcha kanda in ndangnda kandəwa pəḍama.

Barnabas tə Shawulu a Sayifurus

⁴ Kandang paḏ kə thləntə Shemed Chidchid kanda, pəḏaknda hai kə Salukiya, thlaakəndə kə Sayifurus hur kommbawal.

⁵ Kə saatənda Salamis, baskəndə pathla Fara hur kətən humta Yahudawechəhi. Yohanna məlan təkanda nakna kəsanda kandəsi.

⁶ Kə wiyangndən hachahaikən nat baknda Bafos, kəmkəndə tələ Yahudawata lə kulata, tapəna'a lə lekta, thləmkənwa Bar Yoshuwa.

⁷ Le humandəndə i'ndə tələ kəskə hachahaikən har, Sarjiyus Bulus, məlan ti naka lə sən'ənna. Ngomna təkən akən nda Barnabas tə Shawulu, kəthləm yahsa sək pathla Fara.

⁸ Paḏ Alimas lə kulata (kəthləm sakət thləmkən kichu tə miya Heliniyawecha), fərautə hum'inda kandəwa, nakna katkə təpraən hur inda ngomnatəkənhi a hur fərkitchidiniyu.

⁹ Nakən Shawulu la atfichə paḏwa Bulus, nihid tə Shemed Chidchid, kəlaən Alimas ndongnga kə hur hwanita.

¹⁰ Ndakənwa: "Sokən hweya shedan, atikretə ichi nak ndiichin nat. Lə lektə naku paḏ lə shekḏadə nofcha. Nguna malandə təbrandə kitchit mbanda Ləmwandəhiwowa?"

¹¹ Nakənya haraa Ləmwanda sət atikrechit təssa, paḏ nukukomta nguna mbəlla nat hwatfarəwa, kə hanthlikchi demək: "Chatkichuyu hussoba tə hulta ngəlangndə hwanitə'en. Nakna tapta kəna kat le na kəssandəsi.

¹² Kə nat ngomna təkən i səkə fərkən kit, kəthləm pəḏa'ənatkənə oi kə ḏar sakta Ləmwanda.

Nda Bulus tə Barnabas a Antakiya Hur Bisidiya

¹³ Nakənya Bulus tə shikechə witə'en, thlaakənda Bafos a hur kommbawal, pəḏaknda Ferga chaa tə hachahai Famfiliya. Yohanna malkənkandəhi ngəraən inna Urshelima.

¹⁴ Bərkəḏəhi kə ban thlata Ferga, pəḏaknda Antakiya tə hachahai Bisindiya. Farə yipta Yahudawecha yimkənda kətən humta Yahudawechihi sokkəndəhi.

¹⁵ Diffitə changngata hur kus tə ḏelwercha tapənecha, fambanichikəna hur kətən humta Yahudawechikən, thlənanngnda kanda ndatwa: "Hwanmancha ma shundeng-nunisi lena kəssanda nofchəsi mbwa'ama."

¹⁶ Thlaakə Bulus kit thla'a'ən haraa kə ngas nofchə ḃa, ndakənwa: "Kunang hwanmanchənə Isra'ilawecha, tə kunang ti lalechangnga Fara, kam thləmathi.

¹⁷ Fara nofcha Isra'ila, tadkə kakechengnəm teraən kandə oi. A thlahmbəḏi natnda soktə nda romcha a hachahai Masar, paḏ tə kapat alchita chandən kandakish a hachahaikən.

¹⁸ Kərəskən* kandə hurat kumchit fwada a hur loktara.

¹⁹ Diffitə thlərtandə hachahaichadə muḏ hur Kan'ana, fəraən hachahaikəna Isra'ilawecha kə sokka innanda.

²⁰ Sək i'ya a hur hurat aru fwada tə kumchit ḏurman. Diffitə ndəkən fəraən fa sak miya kanda kə thlahbət tapənaa Samaila.

²¹ Hwankəndə kə fwadangfichə kutura kandəsi, fərang Farə Shawulu kanda. Hweya Kish, kachit nda Bilyaminu, le sokkə kuturichit hurat kumchit fwada.

²² Kə kətəndə Farə Shawuluhi, tha'a'ən Dauda kə sokka kuturreng nanda. Le fərtə Farə sheta kəḏarkən ndatwa: "A mbəshi Dauda hweya Yessi, nifə ləwitə handəkiketengna, le na sət i yahti nat."

²³ "Hur kachit nifəniyu, ḃat Farə tə lena Thlət Isra'ilawechadī, Yəso, nda i ḏəftən shuwunkənhi.

²⁴ Bassa Yohanna nofchəsə nat a Isra'ila kətərndəhi, kə sangfichə baptisma kanda, kanna Yəso ḃata.

²⁵ Kə nat Yohanna nduk tubandə tor'en, ndakənwa, lanaən kunihiwa wun-naki? Njang nga məllanwa. Auwa, yunabata ḏifitəna, le sukuchitisi kə kwassayi sahətpahəmchi'enhi."

---

* 13:18 13:18 Funə yarechikən kileḏsa

²⁶ "Hwanmancha, kachit Ibrahim, tē fichile hurnuni lalechangnga Fara, kē mbəḁəngnəm thləntəfichə kusheng shuwun hərəkiya.

²⁷ Nofchi nak tē sokta hur Urshelima tē fambanichengnanda, mbəssaundəwa məllanwa, paḁ sunundəwa məllan shuwuntə tapənecha ḁarkən, la changkandəfichə pwaree a farə yipta Yahudawecha, nəḁḁangndə shuwunkənhi tē kiitati thlandəndəsi.

²⁸ Chika mbəssauchikndə tē chithansarəhiyu, le kamkəsi kē mərrən, chika təkichu hwanangndə Bilatus kē bəllangficha.

²⁹ Kē nəḁḁandəndə ichihi yaratfichə kē ḁarkən nat, tərangndahaya ḁar palita hunangnda hur kwata.

³⁰ Thla'ang Fara hur məmatcha.

³¹ Munchə terchin mēla chedafat'ena fichile batndətəndi, thlata Galili kē Urshelima, kandang naka shetachi'en nakənya kē mbəḁa nofcha.

³² Paḁ kanang bangngani kweshcha shuniya kuni təndatwa, ḁəfshuni ḁəffandə Fara shinchinəmhi.

³³ Nəḁḁəḁəngnəm hi, kəmnangti naka hwechengnanda, tē mbəḁa thla'andə Yəso a hur məmatcha.

Nda i natna hur yaratkən, a hur chapatə Zabura ndatwa:

"Sokən naka hwe'engna,
bukweya sokkə kē sukka."

³⁴ Pathlə thla'ai thla'andəna hur məmatcha, ndatwa: "Ngu ngər mətəḁi ndu kē ngərən yirata hurkwatwa." A i mbutənya, ni fərru chidchidchita tē kitchit mbəs'ənharra Dauda.

³⁵ Kəthləm ndəkən ngərəkən ndat paḁa hur Zabura təllewa:

"Ngu malandə le nak chidchid kē yiraka hur kwatwa."

³⁶ Kē mweshandə Dauda tori fərəndə Fara, a thlahmbət tor'en məkən, thlohhangficha, mbəḁi thlohhandəfichə shinchikən, yiraknaḁa hur kwata.

³⁷ Le thla'andə Fara a yirruwa.

³⁸ Kē sənnunisi hwanmancha, ndatwa tē mbəḁa Yəso natficha kalla bəbichitfechengnuni kunihi.

³⁹ Chikawun fərkəkit tē mbəḁ'en mbishtə hərəkta. Hur chikamənat le nguchittu hərəktə tē kussa Musa.

⁴⁰ Kəthləm ndəkən ḁəffam'indəsi, məbi i mbutə Fara hur ḁəlwercha tapənecha kē mbəssənkuniwa ndatwa:

⁴¹ "Namma, kunang fa njirfata,
kē pəḁang'ənkunifa, kē mərruni
kəthləm ni sət tora hanmunchengnuni,
tori nguchittuni fərkitchitsi, chika mbwa'ang yuna kuni."

⁴² Kē chetnda Bulus tē Barnabassa kish, hwanang nofchəkən kandə ndatwa, kē ngərnda bata mbwa'a ichiniyu kanda, a farə yipta Yahudawechi na batyu.

⁴³ Diffitə wuwela nofchə hi, Yahudawechə oi tē fichile fərkə inndə kaən, kətər mbanda yahudawecha, kuwurkəndə Bulus tē Barnabas, shunang ndə kanda. Paḁ ndangnda kandəwa, kē ḁəndəmban tē nata hur kafata Fara.

⁴⁴ Ngərəkə farə yipta Yahudawecha sata, sokkən chikawuna hur həmətkən, hwimndəhi kəthləm kē səkndə pathla Fara.

⁴⁵ Paḁ kē nat Yahudawechə nofchə oi, nəḁəḁkə handəkikecheng nandəḁi tē sərəhta, naknda halə'inda kē ḁar i'mbuttə Bulus, paḁ naknda njirndi.

⁴⁶ Bulus tē Barnabas shuwunkəndə tē alchita, ndatwa: "Kunang kamkəsi kē tərkaafichə bəssa pathla Fara kunisi. Sokkən a cheruni, chedkuniwa, kamusi kē mbəssuni shisshingtə lekə pwareewa, nakənya nani təbərtəhi kē mbəḁa punofcha.

⁴⁷ Kəthləm Ləmwanda tepa ḁəftəkanisi ndakənwa:

"Difikuni kənuni ḁwachita punofcha,
kəthləm kē sokənwa tē mbəḁəngnuni nat kishita hərəkta."

⁴⁸ Kə səktə punofchəkən kichu, səkndə mbənfat kaən, təpad mwanangndə shunda Fara, fichile baka soktəwa nanda mbəs shisshingta. Le kəpwaree fərkəndəkit.

⁴⁹ Fankə shunda Ləmwandəhi chikatəteni a sərət hachahaikən nat.

⁵⁰ Yahudawecha dəknda chikandə nisha, fa lechanda Fara, pad fichile la nat ficha fəraa mwanda kanda, tə pəktat nofcha həmətkən. Tərkaakəndə fəraa pwancha nda Bulus tə Barnabas, təpad rəkkəndə kanda a sərət thlet həmtengnanda.

⁵¹ Təpangndə tənnayida sarəchengnanda, kə sokka sheta dar inchəngnanda, pədaknda həmət Ikoniya.

⁵² Sokkən fəfərkit, nəhhədkəndə tə mbənfat oi, pad nəhhədkəndədi tə Shemed Chidchid.

14

Bulus tə Barnabas a Ikoniya

¹ A Ikoniya, Bulus tə Barnabas yimkənda mbət humta Yahudawechəhi, baskəndə pathla Farə tə alchitafa, tərəkə nofchəhi oi, Yahudawechə tə punofchə nat fərkəndəkit.

² Yahudawechi fəruchikkit, kurtangndə hur i'nda punofchəhi, səbangndə hurdifitənədədi kə dar hwanmanchinandə fəfərkit.

³ Bulus tə Barnabas tərəkəndə hanmunchə oi a mbənniyu. Kanda bəssə lechitfuwa kədar Ləmwanda, lefərkə sheta tə shuwun kafat'en, tə mba sət ənnat pədandə nofchəfa, tə sakchikən tə mbədengnanda.

⁴ Nofchi naka həmətkən sakkəndəhi, funa mbəda Yahudawecha, nak funa mbəda fathlənchəkən.

⁵ Punofchə tə Yahudawechəkən, tə fahəm mbanichengnanda, tahsangndəhi wa nanda fərra pwancha kanda, pad kə mumuhhwangnda kandəfa.

⁶ Kə səkkəndə i naka sətə, rahkənda thlet həmət Listira tə Darbe, a hachahai Ikoniya, tə tahhət həməchə nak nduknduk,

⁷ a mbənniyu dəknda mban tə bəssə kweshcha shiwunkən.

Bulus tə Barnabas a Listira

⁸ A Listira nifəsi nak das kə tərəd, tamwa sət tor tə sarəchə'enwa, nakən kichuyu kə ngəttə'en tamwa witəuwa.

⁹ Nakna sək bəssa Bulus, nak Bulussa kələndə ndongnga, kənatən fərkit'en kəmsi kə kəngəfichadi.

¹⁰ I'naən bəurathi kaən ndakənwa: "Thla'u thlarnəhi kit kə dar sarəcheku. "Thlaakən tərkaakən wita.

¹¹ Kə nat nofchi oiyyu i sət Bulus i'ngangndə bərechəhi, ndakndə tə mi Likoniyachitwa: "Bəd luwurchahai kə mbədengnəm nda nofcha!"

¹² Dəffangndə Barnabas wa Zeyus, Bulus pad wa Hermes, kəthlēm məlan naka kapat lə shuwunkən.

¹³ Pərissa Zeyus dəhhayu, le nak kapat kəten dəhhakənna dīfiti həmta, bəkən tə lecha tə fitə icha, kə mimbang həmətkən, yəhhənsa fər poffən'en bweet tə nofcha.

¹⁴ Kə səktə fathlənchikən nda Barnabas tə Bulus i naka sətə, thləthlahhangndə njelechengnandadi, rahkənda hur nofchiyyu, thla'angndə bəurata ndatwa:

¹⁵ "Nofcha mə sək natuni sət iya?" Kanang nofchə nda kunang! Tə bangngani kweshcha kusheng shunda kuni, kəthlēm kə təbrunihi, hurwitə bəbədəsəchiya kə mbənda Fara, le nak tə shisshingta, le sək afshi tə kishita, hawurta tə ichi nat naka hurchikən.

¹⁶ Hursoh ti mbərkəhi, maladə nofchə nat kə wii nda mbachi yahtənda.

¹⁷ Chikka tə kichu malutə fat'en nga ə'nat sheta səwowa. Kəthlēm shidə əndiichin, tə mba fərra ercha kuni afshi tə fekchə ndiichin, ngalaən kuni tə dəsəmta, pad məlla fərra mbənfata kuni.

¹⁸ Nat tə shuwunchiniyyu bəhndəhi, kan'nda njat fər poffənti yahtə nofchiyyu fərtə, kəthlēm kandang.

Mumuhaficha Bulus fa a Listira

¹⁹ Ndəkən bat Yahudawecha a Antakiya tē Ikoniya, ləmkəndə nofchi ngomkəhiyu, mumuhangnda Bulus fa, pad kahangnda kishsha hur həmətkən, naən kandəhiwa miri.

²⁰ Kə bat fa fərkitta taurandəhi, thlaakən pad ngəraən i'nnə hurhura'a. A bingətkən məlan tē Barnabas pədaknda Darbe.

²¹ Diffitə bassə kwescha kusheng shiwunkən kə həmmətkən, mbəskəndə fichile fərkəkit oi, ngərangndə'ina Listira tē Ikoniya pad tē Antakiya,

²² Mbənniyu sakandənda nofchəhar təndatwa, kə sokndə tē alchitafa hur fərkit. Chekangnda kandə tē ndatwa, tē sat bahtə kaən natma mbəs yimta kuturichita Fara.

²³ Bulus tē Barnabas tadangndə pəktechə kandəsi, a hur chikayen kətən hwanda, təmbəda hwanandə Fara tē kərkushimta, fərkəndə kanda hara Ləmwanda, le fərtəndə kitchitta mbəd'en.

Nda Bulus tē Barnabas Ngərrandə'ina Antakiya tē Suriya

²⁴ Bərkəndəhi tē hur Bisidiya baknda hur Famfiliya.

²⁵ Kə bastəndə shiwunkən hur həmət Ferga, pədaknda hai kə Ataliya.

²⁶ Mbənniyu yimkənda hur kommbawal ngərangndə'ina Antakiya, mbədi soh hwanandə fichə kafata Fara kandəsi, kəthləm kə hərmən kandəhar hur tori tubəndəndə nakənya.

²⁷ Kə saatənnda Antakiya, ngomangndə fa tər mbandakish, kə mbət ərta, nbwa'angnda kandə nat i sət Farə tē mbədengnanda, pad tē mbayi i'nandən mikətən fərkitchithi kə mbəda punofcha.

²⁸ Sokkənnda mbənniyu hammunchə oi tē fatərmbanda.

15

Yarandə'ichəhi a Urshelima

¹ Bak funə nofcha a Yahudiya tē Antakiya, naknda sakanda fa tərmbandə har, ndatwa: "Manga tē heshangfichəkuni nda i mbutə dəssəta Musa wa, nguni mbəs hərəktəwa."

² Nga hwan halə'ində yimka thlərə nda Bulus tē Barnabas tē nofchiyuwa, harkə fichə nda Bulus tē Barnabas tē funə fa tərmbanda kə dənda Urshelima kə bəda fathləncha tē pəktechə, kəthləm kə tausangndə shuninihiyu.

³ Nofchə thləntəfichəyu, pədagndə tē hurhuri Finikiya tē Samariya, naknda mbu təbərta punofchihi kə mbəda Fara, fərang ndə bənfata fa tərmbandə kaən.

⁴ Kə sa'atənda Urshelima, fa tərmbanda tē fathləncha, tē pəktechə sangndə marapa kanda, kandang pad mbukəndə uf i sət Farə tē mbədengnanda.

⁵ Funə fafərkitsi naka hur mbanda Farisiyawecha, thla'akənda ndankndəwa: "Sokkən waat kə heshangfichə punofcha, pad kə dəffichə kanda kə kəsndə kussa Musa har."

⁶ Fathləncha tē pəktechə fa tərmbanda ngomkəndəhi, kəthləm kə tausangndə shuninihiyu.

⁷ Diffitə shuni shiwuntənda dərəkən kaən, thlaakə Bitrus kit ndangna kandəwa: "Hwanmancha shinuniwa thlata tərəkəkən, tēd Farə nja hurnuni ndatwa, təmbədengnə nat punofcha bəs kusheng shunda kə fərndəkitsi.

⁸ Fara le sənəkə hanndəkiketa chedkəwa a thliidəta kanda tē mba fərra Chidchid tē Shemedə kanda, nda i fərra ndənəkani.

⁹ Pad chedutə səmsəmchita thlərənanda tē kaniwa, kə sapadən handəkikechengnandədi təbəda fərkit.

¹⁰ Kəthləm ndəkən, məsək natuni kikedəndə Fara, təmbəda dəffa rəfta kimshechi'ena bur, le nguchit shinchinəm təkəmna mbəlla tərta?

¹¹ Pad firəm kitwa, nakma mbəs hərəktə tē mbəda kafata Ləmwandə Yəso, nda i mbəstənda."

¹² Uf nofchi ngomkəhi ngaskəndə ɓa, naknda kathləmmata nda Barnabas tə Bulus, nak nda mbu alchidɪ fərandə Fara kanda, kə səndə ɛnat pəɗandə nofchə fa, tə ɛnat sheka'inda a hur punofcha.

¹³ Diffitə mweshandə shundəngnanda, ngərkə Yakubu si tə ndakənwa: "Hwanmancha səkam nji.

¹⁴ Mbwa'a Siman Bitrussa kəm laɗi lat Fara ɓata mbəɗa punofcha, paɗ hertə funəharra hurnanda kəthləm thləmkən.

¹⁵ Leya ɓakna soktə keeke tə shunda tapənecha, nda i yarandə fichihi təndatwa,

¹⁶ 'Diffitə ndəkən ni ngər ɓata

təpaɗ ni ngər tinandə hura'a Dauda le həmkəhi.

Kə ngəri tinandə thlarə'enna kwarkən kənan kit.

¹⁷ Tahhət nofchi nat katnji, njang Ləmwanda,

nat tə punofchə la atfichə tə thlimna,

ndat Ləmwanda le sək i'chiya.

¹⁸ Səntə fichə kə soh.

¹⁹ "Kəthləm ɗəkən a kələndengna, kamusə kə thla'am hur'inda punofchi naka təbərtəhi kə ɓəɗa Farəwa.

²⁰ Makə yarangma kandəsi ndatwa, kə malangndə ɗəsəmta ɗəhacha. Məsəmində chadnguwa, məsində fəllawichitwa, paɗ mə səmində i bekrandəfichə mburat'enwa.

²¹ Kəthləm hur soh, a thlet həmchə somsomən fa ɓassəsi tə ɗelwercha Musa, paɗ la changngandə fichə kanda chika yen farə yipta Yahudawecha, a kətən hwacha ɓeshfichə kussa Musa, a hur chikayen həmta i hurechə terchin, təpaɗ la changangficha isəka farə yipta Yahudawecha, a kətən humchengnanda.

Thlən fa Yarandə Ichəhi Yarata kə Bəɗa Punofchi Fərkəkit

²² Fathlənchəkən tə pəktechə, nat tə fa tərmbanda kəllangndəwa ndiichinsi, kə taddə nofchihar a hurnanda, kə thlənnə kanda Antakiya tə Bulus tə Barnabas, fichile tadtənda nda Sila tə Yahuda lela atfichəndəwa Barsaba. Kandangti naka fambanicha fəfərkəkit.

²³ Fərangndə yarat ɗelwera kanda, kə ɗangnda kanda le naka ndatwa: "Kanang hwammanchənuni,

Fathləncha tə fambanicha, kəmbəɗa hwammancha fichile naka punofcha, hur Antakiya tə Suriya tə Kilikiya,

Ndat'ən kaən.

²⁴ A shikani wa nofchisi thlaaka hurnani, mbəɗya thla'andə hur inchengnuni tə shuwuncha. Chika sokkən thlənwani kandəwa,

²⁵ Hwimanihi yaradanihi ndidchinsi kə tādani nofchihara hurnani, kə thlənani kanda mbəɗengnuni, tə kaa shikechənəm Barnabas tə Bulus.

²⁶ Nofchiya tēpa fərndə shishshingchengnanda, kəthləm thləm Ləmwandengnəm Yəso Kərəsti.

²⁷ Kəthləm ndəkən thlinnani Yahuda tə Silas, kandang tə inchengnanda nanda mbwa'a nda kuni tə miya, witə ɛn'ərtə tə i natani yarata.

²⁸ Keekesi mbəɗa Shemed Chidchid, tə kanang nedɗaniwa ndidchinsi, mə ɗəɗani kapat ləkta kuni'inwa kə sherangka ichi sokkə waatwa:

²⁹ Kə lenganguni ichihi thlithlandəficha ɗəhacha, tə i'səka thluwa ɗəhərəmtə mərka nga fwarsafəwa, tə i'səka thluwa ɗəhərəmi bekrandəfichə burat'en. Təpaɗ mə siduni fəllawichitwa. Ma hirmuni ichini haryu, nuni sət ichə ndiichin.

Kə sokuni ngwalngwal."

³⁰ Kə thləntəfichəkanda, pəɗak ndə hai kə Antakiya, ngommangndə fa tərmbanda, fərangndə yarat ɗelwer təkəna kanda.

³¹ Kə changngandənda səkndə mbənfata, kəthləm alchidɪ chekandənda kanda.

³² Yahuda tē Silas kandaşti naka tapənechə pad, shunangndə kandə ka'en, pad chekangndə alchita hwammancha, tē shiwunchə oi.

³³ Diffitə hangmuncha mbənniyu, malkəndə kandəhi ngwalngwal, ngərandə'ina mbəda fəchile thlənke kanda.

³⁴ Kəllang Silaswa keekesi, məllan kə sokka mbənniyu.

³⁵ Bulus tē Barnabas təngkənda hur Antakiya, naknda sakandađi tē bəssə shunda Ləmwanda, tē nofchəterchin pad.

Bulus tē Barnabas Shekndəhi

³⁶ Diffitə hanmuncha, Bulus ndangna Barnabas wa: "ngəramən'in dəmma kəlandə hwanmancha hur chikayen həmta mbichi bəstəm shunda Ləmwanda, təpad kənəm ndu nakndə kəni."

³⁷ Barnabas yahkənsi kə pədandə bweet tē Yohanna, lə atfichəwa Markus.

³⁸ Bulus yaraənhi kamusuwa kə pədandə tēle saktəndəhi a hur Famfiliya, təpad chertən dəta mbet tortəkəndəyuwa.

³⁹ Mbənniyu thla'akə bəbi somsommanchitta handəkiketa thlerənanda, kəthləm ndəkən sakkəndəhi tē ndani, Barnabas təkən Markus, yimkənda kombawal pədaknda Sayifurus.

⁴⁰ Bulus tadkən Silas, diffitə fəri fərtə hwanmanchə kanda, kə kafata Ləmwanda pədanda.

⁴¹ Pədak Bulus təhur hachahai Suriya tē Kilikiya, nakna cheka alchita kanda kətən hwachikən.

16

Timoti kwiyrta Bulus tē Sila

¹ Bulus bəkən pad kə Darbe tē Listira. Lə fərkitsa mbənniyu, thləmkənwa Timoti, hweya nuhnifə lə Yahudawata shinkən lə Helenawata.

² Fəfərkitti naka Listira tē Ikoniya lanaknda hamndi.

³ Yahkə Bulus kə dəf Timoti ndi, təkənndi tē pad hesha'en, kəthləm Yahudawechi naka mbechiniyu nat nda shinndəwa shinkən lə Helenawata.

⁴ Naknda dər pədata wiikəndə həmtə həmta, naknda mbwa'anda nofcha ichi yarandə fathlenchikənhi, tē pəktechə fichile naka Urshelima, ndangnda fəfərkitwa kə kuwurndə i yarandəndəhi.

⁵ Təkichu nofchə fatərmbanda, chekkəndə tē alchita hur fərkit, chikayen para kanda tera.

Bulus Nedtə ən Ndaa Hur Sənnata kə Dar Makidoniya

⁶ Bulus tē nofchi'en wiyangndə sərət hachahai Firijiya tē Galatiya, kəthləm Shemed Chidchid njanda kanda, mə bəsində pathla Fara hur Asiya wa.

⁷ Kə batndə kə sərət hachahai Misiya, yahkəndə dət təhur hachahai Bitiniya, chikakichu pad Shemedə Yəso ngəməwa kəndəsəwa.

⁸ Mbərkəndəhi tē kəllari Misiya, pədaknda hai kə Toruwas.

⁹ A fidikkən bək əna bəs Bulus ndaa hur sənata, nakən nifə lə Makidoniyata, kit nakna hwananda tē ndatwa: "Abu Makidoniya kə kəsangnakanisi."

¹⁰ Kə nat Bulus i'ni nda sənnatəyu, chatkichuyu kakkani mbanda Makidoniya, mweshangnani təndatwa Farə nakka atkəm, kə bəssaam kweshcha shunda kəndəsi.

Lidiya Fərti kit

¹¹ Pədakani hur kombawal, thlata Toruwas kə Samotiras, wendambət pad pədakani Niyafolis.

¹² Thlata mbənniyu pad dəkani Filibi, le naka kapat həmta Makidoniya, nat Romawecha sət kutərighitkən. Shidani hanmunchə dəmek a hur həməđiniyu:

¹³ Farə yipta Yahudaweche, chekani kish kə mimbang həmətkən, dəkani mi'ama, mbədi natani yarəwa na mbita natsi i hwanandə Fara, mbənniyu sokkanihi shunangngani nishchi ngomkəhi.

¹⁴ Ərta hur nishchi naka səkkani, thlemkənwa Lidiya, bakna həmət Tayatira, lə hiiyandi fi njelechađi, lə mwanandə Farə naken. I'ngang Ləmwandə handəkiketə'enhi, dəfkən hur'i'nda i nat Bulussa mbuta.

¹⁵ Kə sandəfichə baptisma tə fichile naka huraa'en, hwanang Lidiya kani, təndatwa: "Baknasoktəwa ngəmaduniwa njang lə fərkit kəmbənda Ləmwanda, bəm tama hure'engna kə sokkunihi." Təkichu kahandən hur i'dəngnani.

Bulus tə Silassa Pursuna

¹⁶ Farəle nakani pəđata mbət hwanda, kəmkani tə mafat nuhhweya, lenat shemed luwurchəsa fi'en, la kulakən, təpad la mbəskən handəbəltə, kə fərangka nofchi naka thləmatkən, tə bəda kulat'en.

¹⁷ Nakna kuwur kani tə Bulus məlla hwata, ndatwa: "Nofchiya mafəcha Fara le sherkə tə mwanda, kanda bəssa mba hərəkta kunisi."

¹⁸ Dəknamban tə sət i'niyu i mundə tərchin. Təkichu səbkə hanndəkiketa Bulussa də kaən, təbərəkənhi ndangna shemediwa: "Nja dəfsə waat hur thlem Yəso Kəristi chukishsha fat'en." Chatkichuyu cheknakish.

¹⁹ Kənat fa nuhwani natna hure'engnandəyu, resh mba mbəs ə'nengnandađi, kəsangndə Bulus tə Sila, təpad kahkəndə kanda milumo, ndəkndə tə kanda mbanitə fichile nak tə kuturichit hachahaikəna har.

²⁰ Kə dətndə tə kanda mbanitə fa sakmicha, ndakndəwa: "Nofchiya Yahudaweche, naknda kanda shekda i'ndə həmtəngnani.

²¹ Kanda sakandə dəsəchadə kamuchəksi, le kamuchiksi kanang Romaweche kə thlani."

²² Bak terə nofcha humangndə miya kə đar waləkanda, fa sak michikən thlethlahangndə njelecha nda Bulussa đi tə Sila, ndankndəwa kə təpangficha kandə kaən.

²³ Diffitə təpanda kandə kaən, somkəndə kanda pursuna, ndangficha lə pu pursunatakən harwa, kə kəlsakandə kaən, məninda hərəkta.

²⁴ Kə thlətən shuwunkən, dəkən tə kanda kakə hur kətən pursunatakən kənaən sarəchengnanda thleri peh'afta.

²⁵ A đar fidikta, Bulus tə Sila kanda hwanda, tə in i'mish mwanandə Fara, tahət pursunachikən kanda kathləmmata kanda.

²⁶ Su tolləwa, səkkəfichə kapat həhərta kisshitəfa, njun kətən pursuna təkən həhərəkəfa. chatkichuyu mikətən pursuna təkən inkəndəhi nat, təpad uf challaluchi kəndəfichə pursunachikənsi həhhatkəndəhaiya.

²⁷ Kə thlaatə ləpu pursuna təkənar, anakən in mikətəncəkənhi nat. Yarkənwa reh pursunachikən, kətkən thlohtə'en, təna bəllandəfat'en.

²⁸ Shuwunkə Bulus tə kapat burat ndatwa: "Məsənə mboro i'ndekufuwa, kana mbəđya nattani."

²⁹ Ləpu pursunatakənar ndakənwa, kəba fichə tə tikkesha, təpad weshkəna rahta hurkən, mələ saktatfa tə lechita dəkna həmta mbanitə Bulus tə Sila.

³⁰ Mbənniyu chaən kanda kish ndangnakandəwa: "Fəmwanda, mənati sət kəthlem kə mbəsi hərəkta?"

³¹ Ndangndəwa: "Fərakit kə bənda Lemwandə Yəso, nu mbəs hərəkta tə chikawuna hur hure'eku."

³² Shunangndə pathla Lemwanda, nat tə fichile naka hur huraa'en.

³³ Chika nakna fidiktiyu, ləpu pursunatakənar kiledsa kanda təpad sapadə ndindichəngnandađi. Chatkichuyu məlan tə fichile naka hur hura'en sangfichə baptisma kanda.

³⁴ Bakən tə kanda hur huraa'en, təpaɖ saən ɖəsəm̩ta kanda mban, məlan tə fichile naka hur huraa'en, naknda sət mbenfata kəthlēm firndəkit kəmbənda Fara.

³⁵ Wenda mbəta fa sak michikən thlən̩kəndə hansəsalchə ndatwa: "Kə kalndə nofchihiyu!"

³⁶ Ləpu pursunatəkənhar ndangna Bulus wa: "Ndak fa sak michikənwa, kə kalfichə kunihi nakənya, chamakis pədam ngwalngwal."

³⁷ Ngərkə Bulussəwa: "Təpangnda kani a baniti nofchə talyar, sahhawundə mikaniwa, a nakən kanang Romawecha, paɖ pəkkəndəkani pursuna. Nakənnya yāhkəndə kaləkanihi buɖweta? Auwa! Kə banda harandə kanikish tə i'ndengnanda."

³⁸ Kə ɖət hansəsalchiyu mbu i'niyu, nak fa samichikənna lechita, baknda səndəwa Bulus tə Sila Romawecha.

³⁹ Baknda təranda kəndəhi. Kanda harandə kandakish, təpaɖ hwanangndəkanda kəmalndə həmətkənhi.

⁴⁰ Diffitə cheta nda Bulus tə Sila kishsha pursuna, ngərangndə'ina hura'a Lidiya. Humkəndəhi mbənniyu tə fichile fərkəkit mbwa'angndə shuwuncha kanda, paɖ baknda soktə tə alchit handəkiketa. Pəɖaknda.

17

Bulus tə Sila a Tassalonika

¹ Kuwurkəndə tə Amfibolis tə Afolloniya, saakəndə Tassalonika kə mbəɖi nat kətən humta Yahudawecha.

² Bulus yimkəna thləmmatnanda nda i səntənhi, mbəraɖ farə yiptəhi məkkan məlla halə'i'ndə tə kanda a hur ɖelwercha Fara.

³ Nakna chekanda kanda, paɖ kəna sənanda kandəsi tə ndatwa, keekesi kə saa Kərəsti pwene, paɖ kə thlaaka hur məmmatcha, ngərkən ndatwa. Yəso ti nati mbwa'andakunniya, məllan naka Kərəsti.

⁴ Paɖ funə Yahudawecha, kahhafichi hur'inchengnanda, hummangndə i'ndə tə Bulus tə Sila, kichupaɖ sət Helinaweche oi fa lechanda Fara, tə kichupaɖ sət pəktat nischə oi fa mbutə kə səkficha.

⁵ Nak Yahudawechikəna sərəhta, ngommang ndə hwanchə rənnecha a lumō. Kə ngomtənnda, tərkaakəndə thla'andə hur'i'nda a hur həmmətkən. Yimkənnda hurhura'a Yason nak nda kat Bulus tə Sila kəthlēm kə bandə tə kanda mbanitə nofcha.

⁶ Kə bəssawuchitndə kanda, kahkəndə Yason tə funə hwanmancha, ɖəkndə tə kanda mbanitə fa sak miiya, nak nda hwatta kanda ndatwa: "Nofchiya naka thlahur'i'nda chika ayi hurkisshita, bəɖnda mbəɖya paɖ.

⁷ Yason thlidtə kanda, ufnda kəllundəssa kussa Kaiserwa, ndatwa yunə kutursi, thləmkənwa Yəso."

⁸ Thlaakə hur'i'nda Nofcha tə fa sakmicha kə səktəndə ichiniyu.

⁹ Kə thləɖ ndə handəbəl punofchəhar a harra Yason tə tahət nofcha kalkəndə kəndəhi kə pəɖanda.

Bulus tə Sila a Biriya

¹⁰ Chat kə sət fidikta, ɖəfkə hwanmancha ndə Bulus tə Sila kə pəɖanda Biriya. Kə saatənda mbənniyu yimkənnda kətən humta Yahudawechihi.

¹¹ Yahudawechi naka bəɖya pəɖanda fichilehi naka Tasalonika tə hur'i'nda, kəthlēm thlidndə shuwunkən tə harchə chap chap, lanaknda tausandə shunda Farə wembəta kə nandə ndu i mbutə Bulusyu kit.

¹² Oiya hur Yahudawechi fərkəkit, Paɖ tə funə nishchə Helinawecha fichile naktə mwanda tə hishchə paɖ.

¹³ Kə səktə Yahudawechi naka Tassalonikayu, tə ndatwa Bulussa bəssə pathla Fara a Biritiya, ɖəknda nata chikəndə kanda kənnda thla'andə hur'i'nda nofcha.

¹⁴ Chatkichuyu dəfkə fafərkit Bulus kə pədaka mihawurta, nda Sila tə Timoti thlarkəndəhi mbənniyu.

¹⁵ Fichile dəfkə Bulusyu saakəndə təndi kə Atina. Naknda ngərandə'in thləkndə thlənda bəda Bulus ndatwa, yehsi nda Sila tə Timoti kə dənda mbəsndə ledled, pədaknda.

Bulussa Atina

¹⁶ Kə nat Bulussa pu kanda a Atina, səbkə handəkiketə'enadi kaən, kə natən həmətkən nihidadi tə dəhhacha.

¹⁷ I səka para la nakna halə'i'nda kətən humta Yahudawechəhi kandang tə funə Helinawecha fa lechanda Fara. Chika bədi nat lumo fichile la bəlaakə nata bənniyu.

¹⁸ Funəsə pad Abikuriyawecha tə Sitokiyawecha fa mbər'əna halkəndə'i'ndə tə ndi. Funengnanda ndakndəwa: "Mə yahtə lə dəakiya mbuta?" Ndakfunəwa: "Nda ləbassə dəhhacha nofcha." "Mbukəndə kichu kəthləm Bulussa bassə Yəso tə thlata məmatcha.

¹⁹ Tərkəndəndi dəkndə tənda dər Arasa, ndakndəwa: "Ndu nu mbəlla mbwa'andakani witə yuwa sakayidi natu sakandadiya?"

²⁰ Kəthləm bənə yuwa icha thləmechengnani, yahkanisi kə sənnani i naka sakchikən."

²¹ Nakənya nat Atinawecha tə romchi naka mbədengnanda, ənsə lə səndə kə sherangka mbu yuwa shuwuncha tə sək yuwa icha.

²² Thlaakə Bulus thlarkənhi hurdifitə Arasacha, ndakənwa: "Kunang nofchi Atinacha, a mbəssadi wa kunang fa tər mbandə chika tə teni.

²³ Kəthləm manja mbərtəhi tə həmətkən, lanaki ichi natuni mwananda, a naki mbət fər pofən tə yarata dərəkən ndatwa: "Kəthləm Fari sənuchit ficha. Lenatuni mwanandə sənuchituniyu, məllan nati mbwa'anda kuni.

²⁴ Fara letinkə kisshita tə ichinaka hurkən uf, məllan naka Ləmwanda afshi tə kisshita, shokwa kətən kapat hura'a Farə letintə nifəwa.

²⁵ Kichu pad bəhwa kat nifə kə kəssaansə tə harchə'enwa, bəhwa yah ənwa, kəthləm məllan tə i'ndi'en la fərang shisshingta nifa, tə yipta tə ichi natna yahtə nat.

²⁶ Məllan pad tinkə yakat terə nofcha tə mbəda nifə ərtə, kəthləm kə soknda hur kisshitə nat, tahsən sərət nadəngnandəhi, tə sərət həməchengnanda.

²⁷ Sək Farə kichuyu kəthləm kə kandəndi, mbahya nanda taptə kə mbəssangnda, chika sokkən nga nakən langngə təkəmwa.

²⁸ Kəthləm: "Tə mbəd'en natəmhi, lanatma yipta, pad tə mbəd'en mwaatəmhi. Nda i mbutə funengnuni fa at imshi ndatwa: "Kitchitkən, kəmnang ma witəkən nakəm."

²⁹ "Nakən kəmnang witə Fara, kamusi kə yarəm tə ndatwa Farə nakən nda zinariya ndu azurfa ndu ngwiya, le tahhəstə nifə tə dathlə'enwa.

³⁰ A hur soh tərta Farə chumwandə'enadi a dər tor bəmchita. Nakənya mbwa'ada nofchə nat, chika tə tee'ən kətərndəhi.

³¹ Kəthləm tahsədə farihi natna bəta sa kiita kisshitəsi, i kitchitkən tə mbəda nofchi tahsədənhi, kəthləm ndəkən firtə kitchitkən kə mbəda chika wunni, tə thla'a nda hur məmatcha."

³² Kə səktəndə shuwun thlata məmatcha, funengnanda njirkəndəndi, ndak funə padwa: "Yahkani kə ngərani sək i natu mbuta kə dər shuniya pad."

³³ A mbənniyu saktə Bulushi tə kanda bədakən.

³⁴ Funengnanda ngərang ndə'ina mbəda Bulus, fərkəndə kit. A hurnanda Diyonisiyus, lə sakmicha, tə nuhnifa le nat thləmkənwa Damaris, tə funə pad fichile naka thləmatnanda.

18

Bulussa Korinti

¹ Diffitə ndəkən, malkə Bulus Atinahi pədakna Korinti.

² Kəmkəndə tə lə Yahudawata mbənniyu nat thləmkənwa Akila lə Fontusta. Le bək nakənya a Italiya, kandang tə nuhkən le nat thləmkənwa Biriskila, kəthləm Kalaudiyus firtə kus ndatwa nat Yahudawechea kə malndə Romahi. Dək Bulussa mbəskanda.

³ Nakən tor harengnandə ərte tə nofchiyu, tor tahhasə tenti, sokkəna thləmatnanda naknda sət torra.

⁴ I'səka farə yipta Yahudawechea, la yimkəna kəten humta Yahudawechea, a la nangna kahandə hur'inda Yahudawechea tə punofcha.

⁵ Kə bədnə Sila tə Timoti a Makidoniya, bəknda mbəs Bulus firtə fat'enna bəssa, məlla chedənda Yahudawechea tə kitwa, Yəso naka Kərəsti.

⁶ Halangndə'i'nda nak nda i'erandəfa, təppaən njelechi'ennadi ndangna kandəwa: "Hekke tə fwarchengnuni tə inchengnuni! njang chedikish. Thlata nakənya kə mban dəki mbəda punofcha."

⁷ Malkən mbənnihyu pədakna hura'a nifə lə atfichiwa Titiyus Yustus, ləmwandə Fara, huraa'en nduk tə mikəten humta Yahudawechea.

⁸ Kirisbus, kəppat nifa mbət humta Yahudawechea, fərkən kit kəmbəda Fara, kandang tə nofchi huraa'ennat. Korintiyawechi oi səkkə bəssa Bulus, fərkəndəkit sanfichə baptisma kanda.

⁹ Farəle fidikta, chendəng Ləmwanda Bulus hur'an nda sənnatawa: "Məlechinuwa, dūmban tə bəseku pad məngasinə bəawa,

¹⁰ Kəthləm njangtəsa, pad nifəsə na waləsa kə sukən'ənwa, kəthləm nofchengnəsi oi hur həmmədiya."

¹¹ Sokkə Bulushi mbənniyu, hurat'ərta tə ndəraa tehethl, məlla sakandə pathla Fara di a hurnanda.

¹² A fari nat Galiyo sət kuturichita furət Akaya, thla'ang Yahudawechea Bulussafa, bəkndətənda mbanitə fasakmiya.

¹³ Ndakndəwa: "Nifiya məlla kahhandə hur'i'nda nofcha, kə mwanangndə Fari nguchik keeke tə kus."

¹⁴ Kə nat Bulus nduk kə shunən, ndəkən ndandə Galiyo Yahudawecheakənwa: "Makəthləm sət'ən nduduwa ndu kapat bəbi'əna, mani kəthləmmatakuni.

¹⁵ Nakən pathlə sahmi kə dər shuwuncha, tə thləmcha tə pad kus engnuni, kəllamən kunang tə inchengnuni. Njang ngi mbəlla thlandə shundəhi kə dər witə ichiyawa."

¹⁶ Rəkkən kanda kəten sakmikən.

¹⁷ Nat nda kəsangndə Sostanus ləhəm mbanita a mbət humta Yahudawechehi, təppangnda a mbanitə fa sakmikən. Kəmmawuchik'ən Galiyo kə dər i'sətna

Ngəraa Bulus Ina Antakiya Dəkən chaa tə Hur Suriya

¹⁸ Diffitə ndəkən sokkə Bulushi hanmunchə oi təfəfərkət a mbənniyu, ndangna kandəwa nan maləkandəhi, a yimkəna kommbawal, bədakna Suriya kandang tə Biriskila tə Akila. Kə saatənda Kankiriya, həsaən hwasə ində'ənadi, kəthləm kə nəhdəən shunihi mbudtən.

¹⁹ Saakənda Afisa, malkən Biriskila tə Akila mbənniyu, məllan tə i'ndə'en yimkəna kəten humta Yahudawechehi, nakna tausandə shuwunkən tə Yahudawechehi.

²⁰ Hwanangndəwa kə sokka mbənniyu hanmunchə oi, cherkənfa.

²¹ Nakna pədata ndangnakanduwa: "Ni ngərandə'inna mbədengnuni ma ngəmma Fara." Yimkəna kommbawal pədakna Afisa.

²² Kə tərtənahaya a Kaisariya, pədaknashi dəkna nda'ənna fa tərmbanda, pədatahai kə Antakiya.

²³ Difitə munchi sətna mbənniyu, thlaakən wiyaan furət Galatiya tə Firijiya nakna kuwur həmtə həmtə, kəna cheka alchita fa tərmbandə nat.

Besh Afolos tə Alchitafa a Afisa

²⁴ Lə Yahudawatsi thlēmkenwa Afolos baka Afisa. Məllan lə Iskandariyatə nakən. Lə mbər shunda shintə'ənkaən, nat tə yarat shunda Fara.

²⁵ Sakafəchə pathlə mbanda Ləmwandəhar, pad nakən tə alchita fa hur Shemedə, la mbukən pad kə sakaan'ichadi kə dar Yəso keeke, nat tə kichu baptisma Yohanna ndak səntən.

²⁶ Tərkaakən shundə tə alchitafa, a kətən humta Yahudawecha, kə səktə nda Biriskila tə Akila ndi, tərəkəndənda huri, chekangndə mbwa'a pathla Farə kaən.

²⁷ Kə yahtə Afollossa dətə Akaya, chekang hwanmanchə alchita, pad yarangndə dəlwerə fa tər mbandəsi kəthləm kə thləndəndi tə harchəchap. Kə saatən, kəssangna fichilesi fərkəkit kaən, tə mbəda kafata.

²⁸ Kəthləm sherada Yahudawecha tə alchit kaən, fəraan harəfata kanda mbanitə nofcha, la chedkənwa hur pathla Fara Yəso naka Kərəsti.

19

Bulus a Afisa

¹ A thlahmbədi nat Afollossa korinti, Bulus wuyaən hur thlet həmətkən saakəna Afisa, mbədi mbəsəndən tahhət kimshechəkən.

² Ndangna kandəwa: "A thlinduni Shemed Chidchid a thlahmbədi fərtuni kitwa?"

Ndangndəwa: "Auwa, bahwani tamta səktəwa Shemedsi Chidchidwa."

³ Ndakənwa: "Witə baptisama təmə sandəfichəkuni?" Ndakndəwa baptisma Yohanna."

⁴ Ndak Buluswa: "Yohanna səkən baptisma kəchəndənwa tərniyəhi, nakna ndanda nofchuwa kə fərndə kit kə mbəda le na bəta diffitəkən, naka Yəso."

⁵ Kə səktəndə kichu, sang fichə baptisma kanda a hur thləm Ləmwanda Yəso.

⁶ Kə dəffandə Bulus hara kanda in, bək Shemed Chidchid kə dārnanda, naknda shundə tə hanshuwunchə somsomən, pad naknda mbu'icha.

⁷ Ufnda nak ndə nifə kumngərənsi chap.

⁸ Yimkə Bulussa kətən humta Yahudawechihi nakna bəssa lechitfuwa shee ndəraa məkkan, məlla halə'i'ndə tə kanda, nakna kahhandə hur'inchəngnanda kə dar mwanda Fara.

⁹ Pad funəsa hurnanda tə kwaakwachit i'nda cherkənda fərkit, naknda njirandə mbanda Ləmwanda mbanitə nofcha, kəthləm kichu Bulus sakkənhi təkanda, pədakən tə fa fərkit, nakna sakandadi i səkka wembəta a makaranta Tiranus.

¹⁰ Hurat chap məlla sət kichu, tə kichu nat nofchi naka həmət Asiya shikndə pathla Ləmwanda, Yahudawecha tə punofcha.

Hwecha Sikeba

¹¹ A shid Farə ənət sheka i'ndə oi tə mbəda Bulus le tamuchit fichə nata.

¹² Chika mayani'en ndu njelaa'en, le təkəngəhara fat'enfa, la dāngficha hacha kə kənda hur hafadəng nanda, pad kə sakndəhi tə bəbishemecha.

¹³ Funə Yahudawecha fichile la naka wiyandə həmətkən, la naknda rək bəbishemecha, la səkndə tor tə thləm Ləmwandə Yəso, a dar fichile nak tə bəbishemechikənafa la ndangndəwa: "A hur thləm Yəso lela bəstə Bulussa dārkən chamakish."

¹⁴ A hurnanda hwechəsi mud kə hishcha, naka i kapat pərist lə Yahudawata le nat thləmkənwa Sikeba, uf nda lasəkndə kichu.

¹⁵ Ngəməng bəbishemed kən kandəwa: "A shini Yəso pad a shini Bulus, kunang pad kunang miicha?"

¹⁶ Nifi nak tə bəbishemeddə fiyu pərkənna dārnanda, sherangna kandə tə alchita, cheknda kissha hurikən tə wesha tamkwəl tamkwəl pad bəskəndə ndindicha.

¹⁷ Fichile nak tə sokta a Afisa, Yahudawecha tə punofcha, kə səktəndə i səkyu kəsang lechit kandə nat, mwanang ndə thləm Ləmwandə Yəso.

¹⁸ Oi a hur yuwa fafərkit, bəknda nata mbu bəbi dəsəchəng nanda tallara.

¹⁹ Nofchə oi fa kulecha bakndə tə delwercheng nanda, 'yangndadadi a mbanitə nofchə uf, kə sakandəndə handəbəl delwerchi ikkadi, mbəssang ndəwa a shee azurfa aru kumchit kum durman (50,000).

²⁰ Shunda Ləmwanda nakna dətə mban tə alchitafə kaən.

Thla Hur'i'nda a Afisa

²¹ Diffitə ichini səknatyū, Bulus yarkənna handəkiketi'enwa nidəttə Makidoniya, tə Akaya ka cheta Urshelima, ndakənwa ma didi mbənniyu waat kə di həmmət Roma."

²² Thlənəkən funə chap hur fa kəssa torchəsi, nda Timoti tə Arastus, kə Makidoniya, məllan thlarkənhi a həmmət Asiya tolla.

²³ A hanmunchiniyu thlakkə kapat thla hur'i'nda, kə dar pathlə fa tərmbanda Yəso.

²⁴ Thla hur'inkən bakən tə mbəda lə bəltə, le nat thləmkənwa Dimitiriyus, lelə sək tor tə hurita, kənna bəl kətən dəhhacha Artemis. Lanakna mbəssa handəbəltə fa torharkənsə kaən.

²⁵ A ngomaən kandə nat tə fichile nat witə torhareng nandə ərtə, ndakənwa: "Nofcha, ashinuniwa tə tori engnaniya mbəsti kənnecha.

²⁶ Kuna nata kuna səktə nga Afisa dengwa nat tə Asiya, Bulus kahhadə hur'i'nda nofchə oi, pad təbrandə nofchihi oi, tə ndatwa dəhachi lə tintuni tə harcha nga Farəwa.

²⁷ Mbərramsi mborro bata naficha səbandə thləm torengnəmmađi. Diffitə ndəkən pad tə kəttən nuhdahata kapat alliya a Artemis, nan soktə nga ənwa, pad nan saktəhi tə mwandə'en, məllan ti lamwanandə həmmət Asiya tə kishitə nat."

²⁸ Kə səktəndəkichu səbkə hurcheng nandadi, naknda hwat tə ndatwa: "A shok kapat mwanda Artemis a Afisawechea!"

²⁹ Nəhədkə həmətkənədə tə sheka i'nda, rahkəndə kə mbət terəkən, kəssangndə Gayus tə Aristarkus, shikechə wita Bulus a Makidoniya.

³⁰ Yeh Bulus si kə yimka hur nofchəkən, ngəmauchik fa fərkit.

³¹ Kuturchəsa Asiya naka shikechəkən, thlənangndə shundə tə ndatwa, mə bahida yimta hur nofchi oi yuwa.

³² Yakat nofchi ngomkəhiyu, kanda hur sheka'i'nda, kəthləm shekndəhi, funə tə mbədyu funə pad tə mbədyə, sokkən terchin fichile sənuchik i humang kandəhi.

³³ Funə Yahudawechəsi pəkkəndə Alekzanda mban. Məlan pad thla'a'ən hara kəthləm kə ngasfichə ba, mbah nan mbwa'anda kandə i səka.

³⁴ Kə mbəssandəndəwa lə Yahudawat nakən, hanthlikchə chap ufndə kanda hwata, tə kapat burata ndatwa: "Kapat mwanda Artemis a shoka Afisawechea!"

³⁵ A mweshitkən, lə yaratkənna həmətkən ngassaən nofchihiyu, ndakənwa: "Kunang Afisawechea, wun sənuchikwa həmmət Afisa naka hərəm kəttən dəhhacha kapat Artemis, tə kweshcha ngwiyi həmkə haya afshi?"

³⁶ Nda i natəm ichiniyu, kamusi kə haləm i'ndəwa, kamkənsi kə ngassuni ba mə wesshiduniwa.

³⁷ Bakuni tə nofchiya bədyə, chika sokkən herkunda kətən dəhhachengnəm, ndu kə mbundə bəbi'ən kə dar nuhdəhhachengnəmwə.

³⁸ Ma Dimitiriyus tə shikechəkən tə fa sət torchi'en, ma ənsə thlərənandə tə yuna, a i'nafichə kətən sakmichəhi, pad fa sakmikənsi dəknda muh hanhara.

³⁹ Ma ənsə yahtunisa battəkən kə mban, dək ma mweshanda mbanitə pəktecha.

⁴⁰ Kittəkən kəmna hur lechit ngəm muhhanhar thlahur inni bukweya, kəthləm ngəma mbəlla mbu i baktə thlahuri'ndə kə dərnanđəwa.

⁴¹ Kə mbutən ichiniyu kalkən nofchəkənhi.

20

Bulus Ngəradə i'na Makidoniya tə Hellas

¹ Kə tuḡwat thlahur'i'nda, Bulus akən fafərkit, chekaən alchita kanda hur handəkiketa, dəkən ndandənakandəwa sefarəyuna, pəḑakna həmmət Makidoniya.

² Kə wiyandən thlet həmchikən, chekaən alchita fafərkit kaən, bakna həmmət Hellas.

³ Səkən ndəraa məkkana mbənniyu, nakna harəfa kə pəḑaka Suriya a hur kombawal, nak Yahudawecha yaraa bəbi'ichafa. Ndəkən yartənwa nan ngərandə in tə Makidoniya.

⁴ Nofchi dəfkə Bulus nda: Sufata hweya Farus lə Biriyata, tə Aristarkus tə Sakundus, Nofcha Tassalonika, tə Gayus nangna Darbe, tə Timoti, nat tə Tikikus tə Tarofimus, nofcha Asiya.

⁵ Fichile lak pəḑata ɓan puukəndə kani a Toruwas.

⁶ Kanang paḑ malkani Filibihi yimkani kommbawal, diffitə chi njohmi nguchit mehndəsa fi'en, hur mundə ɗurman ndəkani mbəskanda a Toruwas sokkani bənniyu mundə muḑ.

Thla'a Fichə Murət Aftikos a Toruwas

⁷ Tərka mundəmuḑ ngomkani uf kəthləm kə chichangani njohməhi. Thlaakə Bulus ɓassangna kandəsi. Nakna harəfə kəthləm yehsa pəḑata ɓingətkən, nakna ɓassə toltol taa kə ɗar fidikta.

⁸ A kətəni ngomtani a huri afshi tikkeshchisə oi.

⁹ Hwan kimshaasi thləmkənwa Aftikos sokkən ɗassa tinkummbata, kəssang ɓweni kaən. Bulussa ɗar ɓassə toltol yimkəna ɓweni kasat, həmkənnahaya məkkatə tərkatənkən, tərka fichidə kə murətkən.

¹⁰ Tərka Bulussa haya kə bədi nat hwaniyu, ɓirkənhi ɗarkən tərkannda kapahɓa ndakənwa: "Mə thla'i hur'i'ɗengnuniwa mwe tə shishshingtafa.

¹¹ Ngərang Bulus inna huri afshi dəkna chichandə njohməhi chiikən. Nakna shundə təkanda kə wenda ɓəta kanapəḑata.

¹² Pəḑakndə tə kimshi'iyu tə shishshingtafa nangnda kwalə kaən.

Witə Thlata Toruwas kə Miletus

¹³ Kə natani sa'a'ndə kommbawal, yimkanisi kə Asus kəthləm kə tərani Bulussa mbənniyu nda i tahsandənhi, məllan yarkənwa təsar natna ɗəta.

¹⁴ Kə ɓatna mbəskani a Asus, tərkaninda hur kommbawal dəkani kə Mitilin.

¹⁵ Thlaakani bənniyu ɓingətle a hur kommbawal bakani kəllari Kiyos. Iskichitkən changani kə Samas diffitə mundə ərta paḑ saakani Miletus.

¹⁶ Tərka Bulus hurwa ngu thlarəhi Afisa wa, kəthləm mə səɓɓadə han thlikchada Asiya wa. Məlla weshi kə saaka Urshelima ma mbandəsi a farə Pentikos.

Shuna Bulus Pəktechə a Afisa

¹⁷ A Militus thləntə Bulus, kə Afisa kə ang fichə pəktechə, mbət hwanda kə ɓanda mbəsndi.

¹⁸ Kə ɓatnda mbəsndi ndangnakandəwa: "Kunang tə inchengnuni a shinuni witə soki sokti təkuni, i'səka para njang tə kuni, thlata fari ɗəfti sarengnə kə Asiya.

¹⁹ Nja sa tor Ləmwanda tə amtita tə ɓahmwa'i'nda tə ɓahhi satti təmbəda ɓəbi yarəcha Yahudawecha.

²⁰ A malawi mbwa'a i'chakuni le na kəssanda kunisəwa, paḑ lanaki sakandakunihar a hur nofcha ɓuḡwetəfəwa, tə paḑ la yimkə huraa hura'a.

²¹ Kahhaɗi hur'i'nda Yahudawecha tə punofcha kə tərndəhi mbanitə Fara, paḑ kə fərndə kit kə mbəda Ləmwadengnəm Yəso Kərəsti.

²² Nakənya ɗəki Urshelima tə ɓəda alchita Shemed Chidchid. Paḑ sinwi'i'na kəsja mbənniyuwa,

²³ A nakən chedi Chidchid tə Shemedwa, i'səka həmta na pursunachita natsi, tə ɓahta le naka punji.

²⁴ Chika tē kichu tərwi shisshintengnə nda ən ndiichinwa, ndu kapat ənke fan-dengnəwa, mani mbəlla tubwandə tori fəritə Ləmwandə Yəso, le naka bəssə kweshcha kusheng shunda kə dər kafata Fara.

²⁵ Nakənya a shiniwa ngusa hurnuni na ngərnatnjuwa, kunangti wiiyaandi kuni kəni bəssa kuturichita Fara kunisi.

²⁶ Təpad nja sənnanda kunisi bukwəya, mwa'u fwara yunengnunisə dər indengnuwa,

²⁷ Kəthləm a səkwi ləkləkchit mbwa'a yaara Farakuni natwa.

²⁸ Mbəramsa inchengnuni, təpad uf chabi dəftə Chidchidchita Shemed kuni, kənuni fa putəhar kə duni mban tē hərəm nofcha, fa kuwur mbanda Fara, fichile mbəssandəna i'ndi'en tē mbəda fwara hwe'en.

²⁹ A shini tē ndatwa ma pədēdi funə bəbi nofcha nanda yimta hurnuni, pad ngunda malandə chabəkənwa.

³⁰ Təpad funa hurnuni nanda thlata kənnda shuwun lekta, kəthləm kə kahangndə fa kuwur mbanda Fara kə thləmmantnanda.

³¹ Kəthləm dəkən sokam tē tahhasəffa, kə kudkuni, hurat məkkan fidiktəsəwa farəsəwa, mallawi mbwa'anda kuni natuni tē amtitwa.

³² Nakənya njang firi kuni bəda Fara, pad tē shuwun kafat'en, le na mbəlla tinandəkuni, pad kə fərangka kuni i tahsandənhi nat tē fichile nakchidchid.

³³ A yahwi zinariya ndu azurfa ndu njelecha yunəwa.

³⁴ Kunang tē inchengnuni a shinuniwa a shidī tor tē harchi'engnəya kəthləm kə kwanayi indengnə i'yahtən tē fichile naka thləmmatna.

³⁵ A hur ichi nat chedadi sakətəkənəkuni tē ndatwa, sokkən waat kəsuni tor kicheya kəthləm kə kəssangnguni fichilesi nguchik tē alchitafa, kənuni kuduk pathla Ləmwandə Yəso məllanti ndakwa: "Fər'ənnə pədada thləthi tē mbəsta."

³⁶ Kə mweshandə Bulus mbutəkichu, kopkənhi hwakən nat tē kandang.

³⁷ Mərkəndəhi tit ufnda, həmmangndəfa kəskəndəndəhar i saktəhi.

³⁸ Nakndə tē səbhura, kəthləm shuni ndandənəkəndəwa ngundangərnatndəwa, thlaakənda dəfkəndəndi kəmbət kommbawal.

21

Pədata Bulus kə Urshelima

¹ Kə maltanikandəhi, yimkani hur kommbawaltəkən pədakani kə Kos, wendambət pad dəkani kə Rodes, thlaakani mbənniyu pad kə Fatara.

² Kə mbəstani kommbawalti na dətə furut Finikiya, yimkanisi pədakani.

³ Kə tərkaatani nat Sayifurus, malkanihi tē kukun hishingta, dəkaniḃan tē pədata həmmət Suriya. Tərkanihaya a Taya, kəthləm a mbənniyu nat kommbawaltəkənna harandə ichi'enna haya.

⁴ Kə mbəstani fəfərkit, sokkanihi mbənniyu mundəmuḃ. Tē mbəda shemedə ndangndə Buluswa məḃida Urshelimawa.

⁵ Tē kichu kə saatə munchi natani thlata, kənkanihursə tē wita. Thlaakərndə ufnda tē nishcha tē hwecha dəfkəndə kani kə dəffitə həmta, mbənniyu kopkanihi mi ama hwankani,

⁶ kanani saktəhi təkanda. Kanani yimta hur kommbawal, kandang pad ngərangndə'ina huri.

⁷ Kə tubwandani witengnani a Taya, saakani kə Tolemays, ndangani ənna fahchənani, səkani mundə ərta mbədengnanda.

⁸ Wembətle thlaakani dəkani kə Kaisariya, yimkani kə hura'a Filibus lə bəssa, le nak ərta a hur fichile muḃ taatə fichəharyu.

⁹ Hwechə'ensi fwada kə hantarcha ngwanauchit fichəkanda, lanaknda mbu'icha.

¹⁰ Diffitə sət hanmuncha mbənniyu, bək yunə lenaka tapəna'a nat thləmkənwa Agabus nakna Yahudiya.

¹¹ Kə bat Agabussa thləmmatnani, tərken sahət kənhura Bulus. Ndəkən kəandən harchi'en, tə sarəchi'en ndakənwa: "A i'ndat Chidchid tə Shemedkənya, 'kichu Yahundawecha Urshelima, nanda kəandə lə sahət kənhuriya, pad kə fərndəndi kə mbəda punofcha."

¹² Kə səktani kichu, kanang tə nofchi naka mbənniyu, hwanangani Bulus mə dīda Urshelimawa.

¹³ Ngəmmang Bulus ndakənwa, "Kəthləmmi natuni sətichu? Kəthləmmi natuni tita kənuni səbandə handəkiketengnadi? A tehshifa nga kənītə dengwama, ndu kə bəllikəficha a Urshelima kəthləm thləm Ləmwandə Yəso."

¹⁴ Mbəla'uchikani təbrandə yarə'enhiyu, ngaskani ba, ndakaniwa: "Suku sakta Ləmwanda kə nəhdənhi."

¹⁵ Diffitə munchəkən tahəskanifa pədakani Urshelima.

¹⁶ Funə fafərkitsa Kaisariya dəfkə kani, dəkndə tə kani mbəda Manason lenatani tərtahaya mbət'en, nifəkən lə Sayifurustə nakən, nakən ərtə a hur fafərkitti tərəkənyu.

Bulus Didə Urshelima

¹⁷ Kə batani Urshelima, thlək fahchənanikani tə mbənfat kaən.

¹⁸ Wendambəta pədakani tə Bulus kə mbəda Yakubu, pəktechə fafərkitti kanda mbənniyu.

¹⁹ Diffitə nda ichakanda, ndəkən mbwa'andəna kanda ərtə ərtə ichi sət Fara a hur punofcha, tə mbəda tori sət Bulus.

²⁰ Kə səktəndə kichu, mwanangndə Fara. Ndangnda Buluswa, "Nədnəwa hwanmanani, terə nofchə oi a hur Yahudawecha firndə kit, ufndə fa sərəh kuwur kussa Musa naknda.

²¹ A mbwa'a fichə kushengwa kanda ndatwa, sokən lasakagnga Yahudawechihar uf fichile naka hur punofcha wa muhang ndə kussa Musa dī. Pad la ndakuwa mə heshafichə hwechengnandəwa, pad mə kurində tormurteng nandəwa.

²² Nakmasətwə kəniya chu? Kəthləm nanda sək kushsheng badeku.

²³ I naksi su i ndutani kə sənə. Nofchengnanisə fwada, fichile ak ichimi.

²⁴ Haru nofchiniyu kə duni sapandə fadengnunidī, kə kwanə i la kwantəficha, kəthləm kə həssang ndə kanda. Tə kichu nat fichə səndə tə ndatwa, i mbwa'andə fichə kanda nga kitchitsuwa, pad nakndanat nda sokən naka kuwur i mbutə kustəkən.

²⁵ Pad punofchi fərkəkit, a thlinani dəlwer tepi thladanihi, mənəmidunifa kə səmmuni i'thlandəficha dəhhachiwa, tə fəllawichitta, tə chi i'bekrandəfichə burat'en, pad tə chi thlu tə fwar'en.

²⁶ Bingətkən Bulus tərken nofchəkən, sapangfichə kandađə ufnda. Yimkənnda kapat hura'a Fara, kəthləm kə sənəən farə nəhata saptengnandadi, a fari nat fichə fər poffən kəthləm chikawuni.

A Kəssafichə Bulus a Hur Kapat Hura'a Fara

²⁷ Kə nat mundə mudə yah nəhata, Yahudawechi baka həmət Asiya nakndə Bulus a kapat hura'a Fara. Ndəkən chikandəndə terə humkən ufnda, kəssangnda.

²⁸ Naknda hwata kannda ndatwa: "Nofcha Isra'ila, kəssamnakanisi! Le nifiya lasakaən bəbi'ichadi kə dar nofchengnəm chika ayi, kənambwa'anda chika wuni, kə njirndə kussa Yahundawecha. Lashuwungkən bəbi'icha dar kapat hura'a Fara, pad latəkmaən kweshchə mbədihi chidchidya tə mbəda battə punofcha hurkən.

²⁹ Kəthləm soh nəf ndə Tarofimus lə Afisawata, kanda mbət ərtə a hur həmta, tərəkəndəwa Bulus yima kapat hura'a Fara tə ndi.

³⁰ Chatkichuyu shekdang in'ndə həmta, bəknofchə tə rahtə ufnda, kəssang ndə Bulus kahkəndənda kish, a hur kapat hura'a Fara, chatkichuyu ngəllang fichə mikətəncha.

³¹ Kanda dar yarə bəllanda, saakə kushengkəna mbəda kapat ləthlərhwata, ndatwa kim Urshelimahi tə thla hur in'nda.

³² Chatkichuyu harkən fathlärhwecha tē pəktat fathlärhwecha Roma, rahkənda hai kə mbədi nat ngomnofchəkən. Paḍ kə natndə fathlärhwechəkən tē kapat nanda malang ndə tēp Bulus.

³³ Bak kapatnandə nduk kəssaən, ndakənwa kə kənnang ficha, tē chalalochə chap. Kanna sahtəwa ndu wunnakən, tē i paḍ sətən.

³⁴ Thlaakə terə nofchiyu naknda muh hanhara, ndakfunuwa kəcha, nak funəndatpaḍwa kəcha. Kəthlēm yakat thlahur in'nda hullaḍa mbəssandə ḍarshuwunkən, ndakənwa kə ḍafichə tənda hura'a fathlärhwecha.

³⁵ Kə saatə Bulus kəmi tərta, tərəkə fathlärhwechəkənndi kəthlēm thlahur'inda terə nofcha,

³⁶ Yakat nofchə oi kuwurkəkanda, kanda hwata tē ndatwa: "Bəllamən!"

Shuna Bulus Nofcha

³⁷ Kə natndə nduk yimtə tē Bulus kə hura'a fathlärhwechəkən, ndəkən ndandəna kapatnandəwa: "Ni mbəlla shunutəwa?"

Ngərkə kapatnandətəkənsuwa: "Awi la mbərku Helenanciwa?"

³⁸ Awi nga sokən naka Ləmasarawatwa, naka a hurechi mbərəkəhi humang thlahur'indəyuwa, kahkə nofchə aru kumchit kum fwada fa bəlfata kə loktarəyuwa?"

³⁹ Ndəkən ngəmməndə Buluswa: "Ə, njang Ləyahudawata naki a Tarsus, a hachahai Kilikiya. Njang baki həmədi səntəficha, nja hwanuta malitən kə shunayi nofcha."

⁴⁰ Kə fərəndən mbənda, thlarkə Bulus kə mbət thlara, thla'anghara kəmbəḍa terə nofcha kəthlēm kə ngasndə ba. Kə ngastə ndə ba, shunaən kandə tē mi Aramayata, ndatwa:

22

¹ "Hanmanchina tē shinchina səkamnji, kə mbwa'ayikuni isəka kəthlēm kə chedəyikuniwa suwuni'ənwa."

² Kə səktəndəndə shunaḍəkəndə tē mi Ibraniyanci, ngaskəndə ba.

Ndəkən ndatənwa:

³ "Njang lə Yahudawat naki, ngətkəfichinja Tarsus, a hachahai Kilikiya. Nat təkichu mwanki həmmədiya, paḍ sakikəfichə changkathar tē mbəḍa Gamaniel, le sakikə ichəhar uf kə ḍar sakta kakechengnəm. Lə sərəkhi kuwur Fara, nda i uffuni lə sutuni a bukwəya.

⁴ Bahhadi fa kuwur mbənda Yəso, paḍ lanaki bəllandəkanda, lanaki kəndəndə nofcha nda hishcha tē nishcha, la muhki kanda hur pursuna.

⁵ Kapat pərist tē pəktat fasakmicha, tē fa həmməbanicha, na sheta kə ḍarna. Mbəḍəngnandə thlitti ḍəlwer kə mbəḍa fahchinəm Yahudawəcha, thlaaki pəḍakə kə Dimaska, kə thlēm kə hari fichile naka mbənniyu, kə bitəkanda Urshelima a kəndəndə, bah nanda fəraa pwane kanda.

Bulus Mbwiṭə Tərtə'ennhi

⁶ "Nja ḍar pəḍata, kə saati nduk tē Dimaska, kana hur fara sata, chatkichuyu bak ḍwachita afshi, finikən.

⁷ Həmkənhi kə hachahaya səkki burata ḍitəwa: 'Shawulu, Shawulu, i'mi natu fəri pwancha?'

⁸ Njang paḍ ngəmayiwa, sokən wuni, Ləmwanda?' Ndəkən ḍitənwa: "Njang Yəso Lənazaratta, le natu fəra pwancha.

⁹ Paḍ fichəle naka thləmmatna, nedḍi ḍwaachikkən, nattəkichu sukundə burata lenaka shundə tē njiuwa.

¹⁰ Ndakiwa, mənati sətta Ləmwanda?" Ndəkən ḍitə Ləmwanduwa, thla'u kə yimna Dimaska, a mbənniyu nat ficha mbu'u i tahsandə fichəhi kə sənna.

¹¹ Kə hullandi nat mbəta kəthlēm ḍwaachit hwadiyu, thlaakə fichile natani mbət ərteyu kəskəndə harengna, saaki kə Dimaska:

¹² "Yunəsi nat thlēmkenwa Hananiya, la kuwur Farə nakən nda iyarandə kus hi, lela shunang Yahudawecha nat kə səknəndi fichile nak tə sokta mbənniyu.

¹³ Bakna mbəsnji, thlarkən nduk tə nji ndikənwa: "Shawulu hwanya thlu natmbədəku." Chatkichuyu naki nat mbəta nakindi.

¹⁴ Ndakənwa: "Təd Fara kakechengnəmsa kəthlēm kə sənne sakti'en, kə nana lə kachita kə səknə shunda mi'en.

¹⁵ Kəthlēm kə sənna lə sheta'en kə mbəda nofchə nat kə dar i'natu, tə'i'səktu.

¹⁶ Nakənya mənatu puta? thla'u, kə sukə fichə baptisma kəthlēm kə sapang fichə bəbifadəkudi, tə mbəda at thlēmken."

Ed Farə Bulus kə Mbəda Punofcha

¹⁷ "Kə ngərāndi'ina Urshelima, naki hwanda a kapat hura'a Fara, bak ən nda sənnata mbəsnji.

¹⁸ Naki Ləmwanda, nangna nditəwa: "Suledled kə chenakisha Urshelima, kəthlēm ngunda thlēt sheta e'ku kə dārnəwa."

¹⁹ Njang pad ndakiwa: "Ləmwanda, kandang tə inchengnanda a shinnda i səka kətən humta Yahudawechəhi, a kənnadi fichile fərkəkit kəmbədəku, pad a təppadi kanda.

²⁰ Kə thlərəndə fichə fwara Istifanusa di, lə sheta ti e'kuyu, njang ma njang kitta mbənniyu, nja kuwur i sət fichə, nja pu njelecha fichilehar bəlangyu."

²¹ Ndikənwa: "Thla'u pudu, ni thlənsa langna kə mbəda punofcha."

²² Terə nofchəkən naknda kəthlēmata Bulus, bakna mbu shuniniyu, məlla dar mbu'ichiniyu, thla'ang ndə hwata kanda ndatwa: "Bəllamən! Sakamən witə nifihiya təkishita, kamusi kə nan tə shishshingtəwa!"

²³ Naknda hwata nak nda muhandə dəsūpchengnandadi, naknda thla'andə tənnata,

²⁴ Kəthlēm ndəkən Ləmbanita fəthlərhwata shuwunkən tə ndatwa, kə da fichə tə Bulus kə mbədi la soktə fəthlərhwata, kəthlēm kə təpangnda kə sənndə isək nat nofcha hwanda kicheya.

²⁵ Kə kənnandənda kəthlēm kə təppangnda, ndang Bulussa kapat ləthlərhwatkənna Roma lenak kit nduktəndi: "Awi, hur kus keekesi kə sangnə ən ndu kə təpang fichə nifi naka hanhura'a Romawecha nga tə sang fichə kitasəwowa?"

²⁶ Kə səktə kapat ləthlərhwata Roma kichu, dəkna mbəs ləmbanikən ndaənwa: "Mənatu yarəsəta? Nifiya hwan Roma nakən."

²⁷ Bak kapat nanda mbəs Bulus ndaənwa: "Mbu'i'tən kit, sokən hwan hachahai Roma wa?" Ntang Bulus, "Ə."

²⁸ Ngəmmang kapat ləthlərhwatkənwa: "njang tə handəbəltə oi mbəsti nata hwanhəmta. Ntang Buluswa: "Njang dəkən ngəttəfichə nji."

²⁹ Fichile naka yarə tawasəndi chatkichuyu mbahkəndə difi'in. Kapat ləthlərhwatkən kəsəntənwa Bulus lə hwan hachahai Roma nakən lechəkən, pad teppa kənnada.

Bulus Mbanitə fa Sakmicha

³⁰ Kə wentə mbətta, bak kapat ləthlərhwatakən yahkənsa sən kachit i sək bat Yahudawecha muhhanhar Bulus, bakna kwasandəhi, mbukən tə kapat burat ndatwa, i səka pərischa tə fasakmicha kə ngomndəhi. Bakən tə Bulus kə thlarnka mbanitənanda.

23

¹ Thlaakə Bulus nakna kəlandə fa sakmichəkən, ndakənwa: "Kunang hwanmanchina, kə bukweeya a hur handəkiketengna mwa'u ən'sə ngwedechin ndu ənəthlahur'i'ndə kə dar nadəngnəhi a mbanitə Farawa."

² Kə səktəndə kichu, thlaakə Hananiya kapat pərist, ndəfkən fichile nak nduk tə Bulus, kə təpndənda mi.

³ Ndak Buluswa: "Sokən kohat nifa! Sokən thlari pa'andə fichi fur kurrata, sokən ma na Fara təpsa! Sokkuhi kənna si kitasi kə dar sakandada Musa, a landəfku kə təpfichi nji, i nguchik keeke a hur sakakənnadi."

⁴ Fichile nak kikit mbənniyu ndangnda Buluswa: "Kapat Pərista Farə natu era?"

⁵ Ndak Buluswa: "Hwanmanchina, a sənwiwa məllan naka kapat Pəristwa. Kəthləm a yeradficha a hur shunda Farə, ndatwa: "Mə erinə ləhəm mbanita nofchəwa."

⁶ Kə səntə Buluswa, funə Sadukiyawechea funə pad Farisawechea, thla'a'en burata hur fasakmicha, ndakənwa: "Hwanmancha, njangma lə Farisiyawat naki, Hweya Farisiyawa. Andiya kəthləm dīfi inndə kə dar thlata məmatcha ndəkən sək natuni sakimiya."

⁷ Kə mbudtən kichu, thlaakə halə'i'nda tinnda Farisiyawecha tə Sadukiyawechea, sakkə ngomnofchəkənhi kurutkən chap.

⁸ Ndak Sadukiyawechuwa, thlata məmatchəsuwa, mala'ikachisəwa, ndu Shemeda. Farisiyawecha kandang ngəmməndəwa neesi nat məkkanwa.

⁹ Thlaakə kapat sheka'inda naknda shundə kə afshi, funə malndəmchə fa sakandə kussa Musadi, Farisiyawecha thlarkəndəhi kit, naknda halə'innda, ndakndəwa: "Kanang a mbəssawani bəbi i'sət nifiyawa. Mbahya yunə Shemeda ndu mala'ika shunangnga."

¹⁰ Kə thlaatə halə'inkən kaən, lechik kapat lə thlərhwatkən kəthləm mənī nda thləthlahhandə Bulus hi. Fərkən mi təndatwa, fathlərhwatkən kə tərndahaya kə thləndə Bulussa də tə alchita, kə bəndə təndə kə mbət sokta fa thlərhwata.

¹¹ Sək fidikta thlarkə Ləmwandə nduk tə Bulus, ndakənwa: "Du mban tə alchit handəkiketa, nda i fərtu sheta kə darna a Urshelima, kichu pad kamkəsi kə fərnə sheta darna a Roma."

Shid Fichə Bəbi Sakta kə Bəlang Fichə Bulus

¹² Wendambəta, Yahudawechea tahəskəndəfa kəthləm kə ballangndə Bulus. Akndə ichəmi tə ndatwa, ngunda səmtəwa ngunda satwa, se ma bəlləndə Bulus.

¹³ Fichile sək bəbi tahasinifiyu, pədanda nifəhi kumchit fwada.

¹⁴ Dəknda mbəda pəktat pəristcha tə fa həmməbanita, ndakndəwa: "A eddani kapat ichimi tə ndatwa, ngani səm'ənwa ngani sat'ənwa sema bəllədani Bulus.

¹⁵ Kəthləm kichu, nakənya kunang tə fasakmicha, hwanamən kapat lə thlərhwatkən, kə bəən Bulussa kuni, nda tə yahunisi kə ngərūni sahamihar kaən, kanang pad tehshanifa kə bəllangngani kana sata."

¹⁶ Kə səktə hweya hwanman Bulus witə tahasifə nanda sita, dəkna yimta mbət sokta fathlərhwatkən mbwa'angna Bulus.

¹⁷ Bulus akən yuna hur kapat fathlərhwata Roma, ndakənwa: "Du tə hwankimshi'iya mbanitə kapat fathlərhwata, shundəsə yahtənsa mbwa'anda."

¹⁸ Kapat ləthlərhwatkəna Roma tərəkən hankimshikən, dəkən tənda mbəda kapat-nanda. Kapat ləthlərhwatkənna Roma, ndakənwa: "Bulus hwan pursunatiyu, aknji, hwanikənwa kə bitə hwankimshi'iya mbədəku, kəthləm ənsə natna mbu'uta."

¹⁹ Kapat ləthlərhwatkən kəskən hara kimshikən, kahkənda kəlar, sahaən miya buəweeta: "Mənani yahtusa mbwi'itiyu?"

²⁰ Ndag kimshikənwa: "Pəktecha Yahudawechea tahsandəhi, nanda hwanuta kə dāngnə Bulussa kanda mbanitə fasakmichə ishki, nda yəhkəndə kə ngərndə tausandə shuwunkən'enhi kaən.

²¹ Pad mə ngəmməna kandəsəwa, kəthləm pədada nifəhi kumchit fwada kanda duwetndi kanda kat kə bəllangnda, pad tepa edndə i'chimi ndatwa, ngunda səmtəwa ngunda satwa sema bəllanda. Nakənya a tehishndəfa, ngəmtəku ndak nannda puta."

²² Kahhang kapat Ləthlərhwatkən thləmata hwankimshikən tə ndatwa: "Mə mbwa'ana yunuwa mbu'i'nə shuniyawa." Kalkəndəhi kə pədan.

Thlində Bulus kə Mbəda Ngomna Felis

²³ Kapat ləthlərhwatken akən pəktat fa thlərhwechəkəna Roma chap, ndangnakandəwa: "Tahsamfa dukuni Kaisariya, hwanthlikən hanherta i'fidikta tə fa thlərhwechə kumchitkum chap, tə kumchit mud fa pəpirishcha, tə fa thlərhwat kumchitkum chap fa mbat tə pela."

²⁴ Kə kuni pirshihar le nat Bulussa pərtəsi, kə dunitənda mbəda Ngomna Felis ngwalngwal.

²⁵ Yarakən dəlwer nda iya:

²⁶ "Thlata Kalaudiyas Lisiyas,

Kə mbəda lə mwandə Ngomna Felis. Ndat ən oi.

²⁷ Nifiya kəsandə Yahudawecha, ndukndəhi kə bəllangnda, thlaaki ledled tə fathlərhwecha thləkindadi, kəthləm a shikiwa məllan hwanhəmət Roma nakən.

²⁸ Yahkisə kə səki isətən nannda təramifa, dəkītənda mbanitə fasakmichengnanda.

²⁹ Baki mbəssandəwa naknda təramifa kədar shuwun sakandengna nda dadi, kəthləm i'sətən saawa dəffandafə kə kəngangnda ndu kə bəllangndəwa.

³⁰ Kə mbu'i'təfichiwa bəbi ənsə natficha yarandəfa, chatkichuyu thlənukindi. Ndəkən ndandə fichile muhkə hanharkənwa, kə dənda mbuta mbanituwa i'nat ndə sətən ndəduwayu."

³¹ Kəthləm ndəkən fa thlərhwatken təkəndə Bulus, nda i mbwa'andə ficha kanda, dəkndə təndi kə Antifatiris a fidikta.

³² Bingngitkən malkəndə fa thlərhwatken fichile la pər kə pirishcha kə dənda mbantəndi, kandang pad ngərangndə'inna mbətsoktengnanda.

³³ Kə bat fathlərhwatken, fichile la pər kə pirishcha saakəndə Kaisariya, fərangndə dəlwerə ngomna, malkəndə Bulushi a hurhar'en.

³⁴ Kə changkandə ngomna dəlwertəkən, sahaən mi Bulus ndu bakna həmmət mi? səkənwa bakna Kilikiya,

³⁵ ndakənwa: "Ni kathləmmata shundeku, a fari batfichile muhkə hanharwa: "Ndəkən fərtə ngomna shunda kə ngəllangficha, a huri kuturichita Hiridus le tintən. Kə puufichindəhar.

24

Mwih Yahudawechə Hanhar Bulus

¹ Diffitə munndə ndurman kapat pərist Hananiya, bəd tə funə pəktecha, Pad tə yunə ləmbər shunda le nat thləmkənwa Tartulus. Kəthləm kə muhndə hanhar Bulus a banitə ngomna.

² A yimang fichi Bulussi, Tərkaakə Tartulus muh hanhar Bulussa banitə ngomna Felis, ndakənwa: "Nakən tə bəda səndeku sandə fichi kachit nofchengnəm, Pad kəthləm lakəllaku langnga, ndəkən sək tahəstə fichi ichi oi fichile sokka kachitta nofchengnəm.

³ Nofchengnəm chika ayi kanda su usoko nga sərtəfuwa.

⁴ Pad kəthləm mə səbadi hanthlik chikən eku'ndəwa, nja hwanuta hur kachideku Kə kangnə thləmmata i ngudəh nattani buta.

⁵ Mbəssadani ndatwa nifiya lə bat tə thlahur'inda, lanakna bat tə thlahur'inda thlərə Yahudawecha, chika tətəni a hur kishita, Pad məllan nalə mbanita i leki la atfichiwa Nazarawa.

⁶ Kəd kə təkmaən kapat hura'a Fara di, Pad a kəssangngani.

⁷ Pad Lisiyas lə banita, bakna thləndadadi harengnani tə alchitta.

⁸ A diftə fa muhhanhar nifiya kə banda banituwa. Ma usanə mihar sokən tə i'ndeku, nu mbəlla sənda mbəd'en nat ichi nattani muh hanharkən.

⁹ Yahudawecha kwiyrndə diffitəkən kichu. Ngəməngndəwa, nak ənnatkən kichu.

Hərka Bulus Fat'enna Mbanitə Felis

¹⁰ Fərang ngomna mba shunda Bulus, ndəkən ngəmandə Bulus ndakənwa: "Ni həkandə indengna tə chidchidchit handəkiketa, kəthləm shiniwa shidnə hurechə oi, sassa kiita nofchiya.

¹¹ Ma tausanəhi nu mbəssandə wa, mbərawa munndəhi kumngərənsəchapwa, Kə pədati Urshelima ka hwanda.

¹² Fa muh hanharnətiya tamunda mbəssitə nja halə'i'ndə tə nifəwa, ndu nja thla'andə hur'i'nda nofcha kapat hura'a Fara ndu a mbət humta Yahudawecha, ndu a hur həmətəkən.

¹³ Ichi nat'nda mbuta dər i'ndengnə nakənya ngunda mbəlla fəru səndəwa.

¹⁴ Ən ertə ngəmandi, ndəkən naka nja kuwur Fara kakechengnəm tə mbanda nofchi la kuwurkə Yəso, la atfichiwa Nazarawa, lənaki fərkitta dər ichi uf yarandə fichihi nda i lasakandə Musadi pad tə laulawecha Tapənecha.

¹⁵ Nja dər handəkiketa mbəda Fara, nda i nat fichileya sətə, ndatwa, naficha thla'andə məmatcha, fa kafata tə fa bəh kafat nat.

¹⁶ Ndəkən sək pware lanati kweetəhi a handəkiketengna, kə soki nga kweedechinna mbanitə Farə tə nofchəwa.

¹⁷ Pad diffitə hanhurechə nguđeh, bəkidī kə Urshelima kəthləm kə fəripoffən kə mbəda nofchengnəm, pad tə thlər icha.

¹⁸ Nja hur sət kichu, mbəssikənda shepidi a hur kapat hura'a Fara, nga tə ngom-nofchəwa, ndu thla hur'i'ndəwa.

¹⁹ Funə Yahudawechəsi a hachahai Asiya fichile naka mbənniyu, kandang kamkəsi kə bənda mbanituwa ka muh hanharna, ma shundengnandəsi kə fadengna.

²⁰ Mangakichuwa malamən nofchiya kə mbundə i mbəssitəndəsi a fari thlartihī mbanitə fa sakmicha.

²¹ Manga kə dər i'ertə mbwa'andi kish tə alchita fari thlartihī mbanitənandə ndatwa: "Lenaka dər thlaata məmatcha, sək nati mbanitənuni bukweya."

Kubla Fichi Bulus a Kaisariya

²² Felis pad nakən tə sakət sinnda kə dər mbanda Yəso, thlaraən kandəhi, ndakənwa: "Sema bəd Lisiyas ləmbanitə kwadən kani thlandə kiita engnunihi.

²³ Ndəkən fərtə Felis shundə kə mbəda kapat ləthlərhwata Roma, kənna pu Bulus har, pad kə fəradə pwene oi wa, kə njada shikechəkən kə bənda mbəd'enwa, ndu kə kəssangndəsuwa.

²⁴ Diffitə hanmunchikən bəknda Felis tə nuhkən Durusila, lə Yahudawata, a thlənkən kə bə fichi tə Bulus, a kaən thləmmata kə dər shuwun kitchita Yəso Kərəsti.

²⁵ Tərkaakə Bulussa fər sakətkən kə dər kitchitta, tə pəda yah ənat alchitta fat hi, tə farə bəhhi naka batyu. Səkkən kichu kəsang lechit Felis, ndangna Buluswa: "Nakənya ngəran'in. Ma mbisshi mbanda ni atsa."

²⁶ Məlla dər handəkiketəsuwa na Bulussa fəraa handəbəlta, ndəkən səknat Felissa nata atndə noknok kəna shundə təndi.

²⁷ Pad a diffitə hurat chap, sək Fokiyus Festus kə ngomna kə kwar Felis. kəthləm Felis məlla kat chidchidachita fwara mbanitə Yahudawecha, ndəkən sək maltən Bulussa pursuna.

25

Thla'a Bulus Muhhanhar'en kə Mbanitə Kaisar

¹ Diffiti munndə məkkən, saakə Festus kəthləm kə kəssən tor ngomnachita, thlaakəna Kaisariya pədakna Urshelima.

² Pəktat Pəristcha tə fa həmmbanita Yahudawecha, dəknda muh hanhar Bulussa mbəd'en.

³ Hwanangnda, kə ngərang fichi Bulus kə Urshelima, kəthləm a tahsandəhi wa nanda bəllanda mbanda.

⁴ Ngəməng Festus ndakənwa: Ndif fichi Bulus hi a Kaisariya, njang tə i'ndengna nja tərətəhurwa ni dətta mbənniyu hanmunchiya.

⁵ Dəkən ndatən padwa kəthləm kichu, pəktechengnuni kə bəndə tənji, ma nifiya ənsə sətən nga keekewa, Kə banda muh hanharkən.

⁶ Mbərəwa mundəhi fodfodə ndu kum a mbədengnandəwa, ndəkən ngərəndən'ina Kaisariya. Bingngitkən sokənna mbət soktə'en i'kiita, thlənkən kə bə fichi tə Bulussa mbanitəkən.

⁷ Kə bat Bulus, Yahudawechi baka Urshelima thlaakənda taurangndəhi, naknda battə muh hanharengnandə oi kədarkən, naknda cheka fəra pwanchə kaən, ichi mbutənda ngunda mbəla mbu kakatitəkənwa.

⁸ Pad Bulus hərkaən fat'en ndakənwa: "Njang sawi bəbi'ən sakta Yahudawechuwa, tə pad sawi bəbi'ən kapat hura'a Farəwa, pad sawi bəbi'ən Kaisarwa chika ngudehwa.

⁹ Yahkə Festussa tərəandə handəkiketa Yahudawechəhi, sahaən mi Buluswa: "Ndunu ngəmtəfa kə dənə Urshelima kə sukə fichi kiitasa mbanitəna kə dər ichiniyu.

¹⁰ Ndak Bulus wa: "Njang kitta mbanitə kiita Kaisar, a mbədyə kamkəsi kə sikə fichi kiitasi. Sawi bəbi'ən Yahudawechiwa, sokənma shinnə kichu kaən.

¹¹ Ma njang la sək i kamuchiksi, pad mashidi bəbi'i saaka kə bəllikə ficha, ngi cherifa kə bəllikə fichəwa. Pad manga kitchitsə kə dər muhhanhari nat nda muhta dərənəwa, Pad nga nifəsi na mbəlla fərnya mbəndengnandəwa. Nja hwanda kə thla'ang fichi muh hanharengna mbanitə Kaisar.

¹² Diffitə yarandə icha nda Festus hi tə fa sakmichi'en, ngəmkən ndakənwa: "Makichu hwanu kə thla'ang fichə hanhareku kə mbənītə Kaisar pad natu pədata."

Bulus a Mbanitə Agiriffa tə Banis

¹³ Diffitə hanmunchə dīmek, Agiriffa kutura tə Banis bəknda Kaisariya kəthləm kə sangndə marapa Festus.

¹⁴ Nakən nanda sət hanmunchə oi a mbənniyu, ndəkən bat Festus tə shuwun Bulus kə mbəda kutura. Festus ndakənwa: "Nifəsi malitə Felis hi a pursuna.

¹⁵ Thlahmbədi nati a Urshelima pəktat Pərischa tə fa mbanicha Yahudawecha bəkəndə muh hanhar nifiya, hwanikənnda kə thlang fichi kiitasi.

¹⁶ Pad ndayi kandəwa, kanang Romawecha sənwanīhi tə sa kiita le sək bəbi'ənwa, sema bədndətəndi kə mbəda fa muh hanharkən hwanitə tə hwanita, pad sema fəraa fichi mbanda kəthləm kə hərkaən i'ndi'en kə dər muh hanhari sət ficha.

¹⁷ Kəthləm kichu, bək nda mbədyə rəmmə tə ndi, a səbawī hanthlikənnadəwa, bingnetkən sokki mbət soksakmiya, dəfki ke bafichə tə nifəkən.

¹⁸ Kə thlaatə fa muh hanharkən, bündə tə muh hanharkən kə dər bəbi i nati yarə kə dərəkənwa.

¹⁹ Nakən shuwunchengnandəsi le fəruchit ndə kitsi kə dər Bulus, kə dər tər mbandengnanda, tə yunə wa Yəso le mərka, Pad le thlartə Bulus tə alchitwa məllan tə shishshingtafa.

²⁰ Njang pad mbahki i nati tausandə ichihiya, sahayi Bulus ndu nan ngəmtəfa kə dəkə Urshelima kəsang fichə kiitasi kə dər ichiniyu.

²¹ Pad kak Bulus kəthlarang fichə shundə'enhi, Kaisar kapat kutura kə thlaən kiita enhi, fərəkən shunda kənna ficha pundəhar kə fari nati thlənnda kə ndang ficha Kaisar.

²² Agiriffa kutura ndangna Festus wa: "Njang ma ni bəta kəthləmmata nifiya tə i'ndengna." Festus ndakənwa: "Nu səkndə ishki.

²³ Wendambəta Agiriffa tə Banis yimkəndəsi tə mwanda witə i kuturcha, bək ndə tə pəktat fa mbecha tə pəktechə həmətkən. Fərkə Festus shundə təndatwa kə yimang fichə Bulus kə kəttən sakmiya.

²⁴ Ndəkən ndat Festuswa: "Agiriffa kutura, nattə nofchi natəm tə kandə rəmma, a nifi bitə nofcha Yahudawechə hanharkən kə Urshelima, tə mbəɖya paɖ, Kanda hwattə ndatwa Kammusə kə malfichi ndi tə shissingtəwa.

²⁵ Paɖ njang nuwi i sətən le saaka i bəllandəwa. Nakən paɖ məllan tə i'ndi'en keɖ tə ndatwa kə ngərang fichi kita'enna mbanitə lə mwandə Kaisar, ndakiwa ni thlində təndə mbəɖ'en.

²⁶ Paɖ nga kakati tə shundəsi nati yaranda kutura Roma lə mwandəsəwa. Kəthləm ndəkən baki tə ndi kə mbanitənuni, kapatkənnə mbanitəwa sokən Agiriffa kutura, kəthləm diffitə usamihar ndu ni mbəs i nati yarata ɖarkən.

²⁷ Kəthləm njang a na ndengna, mbomchita kə thlən fichi hwan pursuna, nga tə ched fichi bəbi ichi sətənwa."

26

Hərka Bulus I'ndə'en a Mbanitə Agiriffa

¹ Ndang Agiriffa Bulus wa: "Fərrufichi mbanda ke hərkəngnə i'ndeku." Thla'ang Bulus hara, tərkaakən shunda ndakənwa,

² A shidi sa'a, naki hərkandə i'ndengnə bukweya a mbanitə Agiriffa kutura kə yakat shuwunchi mbutə Yahudawechə kə ɖarna.

³ Sokkən lə mbərtə naku sən ə'nat sətta Yahudawecha tə ichi lanatnda halə'i'nda ɖarkən. kəthləm kichu nja hwanuta kə kikənnə thləmmata tə kərəsta.

⁴ Nat Yahudawecha shinndə witə soki sokti njang kə hwankimsha'a, thlata tərkaakənna həmtengna paɖ tə Urshelima taakə bukweeya.

⁵ Shinndə nji kə soh, paɖ ma yehndəsi nanda mbəlla fər sheta ndatwa, naki hur humihi sherkə tə kuwur kus a hur tər mbandengnəm, sokki kələ Farisiyawata.

⁶ Nakənya njang kitta mbanitənuni kəthləm kə sikə fichi kiitasi kəthləm diffi handkiketengna kə ɖar nəhhata ɖəf shuni fərəndə Fara kakechinəm.

⁷ ɖəfshuwunkən naka kachitnəm kumngərənsə chap ɖəfkəndəsi mbah nanda nat nəhatə'en, paɖ nak nda kən hursi tə kuwur Fara nda fidiktə tə fara. Sokən kutura, kəthləm diffi handəkiketa ɖar nəhata ɖəfshuniniyu, sək nat Yahudawecha tərīmifa!

⁸ Mə sək a naɖəngnuni bəhwanatwa na Fara thla'andə məmatchəwa?

⁹ Njang tə i'ndengnə soh kəllayi nda keeke kə si ichə oi, kənji shunda Yəso lə Nazaratta kə ɖəka mban.

¹⁰ I sətə hacha a Urshelima, a mbishi alchita mbəɖa pəktat pərist cha, kəthləm kə kuɖlayi fa tər mbandə oi kə pursuna. Tə Paɖ fari nat ficha bəlandə kanda nja kuwur diffitənanda.

¹¹ Lafərayi pwancha kanda mbət humta Yahudawechihi ləɖəfki kandə kə shuwunndə bəbishundə kə ɖar thləm Yəso. Kəthləm lanaki kəs komlə tə kandə kaən, lə naki kuwur kandə kə funə həmchə somsomən kəni sa pwanchə kanda.

Bulus Mbu'tə Kusheng Təbətə'enhi

¹² Ficha hur sətichu, farəle nja pəɖata Dimaska, tə yahta pəktat pəristcha tə yarat ɖəlwerti fəritənda.

¹³ A hur hwatfara mbanda, Sokən kutura kə nanəhi, neɖi ɖwachita le sherangnga ɖwachita hwatfara, finkənnə afshi taurikənhi njang tə shikechi witengna.

¹⁴ Uffani həmkanihi hachahaya, Səkki bərata nditə tə mi Ibraniyanci, 'Shawulu, 'Shawulu, Kəthləmmi natu fəri pwancha? Nanna fəra pwene i'ndeku tə sət atikrechit tə nji.'

¹⁵ Ndakiwa, 'Wunnaku Ləmwanda? "Ndikə Ləmwandəwa, 'Njang Yəso le natu fərapwancha.

¹⁶ Paɖ thla'u kə thlarnəhi kit. Chedki fandengna mbəɖeku kə ɖəffisa kəllasi tora, paɖ kə fərnə sheta kə ichi natu kə ɖarna, paɖ tə ichi nati chedutə kə mban.

¹⁷ Ni hərkuta mbənda nofcheku tə punochə paɖ. Ni thlinsa mbəɖa punofchəkən,

¹⁸ Kəthlēm kə i'nangnə hwanichengnadəhi, Kə təbərndəhi a hulta kə dwachitta, pad tə thlata alchita shedan kə alchita Fara, tə kichu nannda mbəskabidi dar bəbichitfecha, tə mbəs'ənhar nat tə fichile sokkə chidchid kəthlēm a firndə kit kə mbədengna.

¹⁹ Kəthlēm kichu, sokən Agiriffa kutura, a cherwi kə fərayi mwanda ənnda sənnatəwa baka haiya afshi kə mbədengna.

²⁰ Tərkaaki basanda nofchisa Dimaska, kani sanda nofchəsa Urshelima chika ayi a thlet həmmət Yahudaweche, sayi punofchəsə pad, ndatwa kə tərđəhi kə təmərđəhi kə mbəda Fara, kə səndə ichi nachetəwa tirdəhi.

²¹ Ndəkən sək kəssitə Yahudaweche a kapat hura'a Fara, naknda kat kə bəllikənnda.

²² Pad kəssikə Fərəsi kə nakənya, ndəkən nati mbədyə kəni fər sheta kə bəda pəktechə tə hweche. Nga ənsomən nati mbutuwa, se i nat Tapənnəche tə Musa ndatndəwa nan sətə,

²³ Keekesi Kərəsti kə san pwane, kə sokka tərka thlata məmatcha, Kəthlēm kə ban tə dwachitta mbada nofcha, Yahudaweche tə punofchə nat."

²⁴ Bulussa dar həkandə fat'en Festus thlaən burat tə alchita ndakənwa: "Bulus, luwurchə naka tərutəwa! Yakat changngandeku təb'radə i'ndekuhi!"

²⁵ Ndak Bulus padwa: "Festus ləmwanda, nga luwurchətərikəwa. Kit nati mbuta a hur i'nda.

²⁶ Pad kutura shintə ichi natya, lə naki shunandə lechitfəwa. A shinisəwa kileesa ichini natyu, kəthlēm nga buḃweetə sət fichiwa.

²⁷ Agiriffa kutura, a firnə kit tə Tapənnəche? A shiniwa firnə kit."

²⁸ Ndang Agiriffa Bulus wa: "A hur hanthlikchi dimekya yahtusa ləmnji kəsi Kərəsta?"

²⁹ Bulus pad ndakənwa: "Chika hanthlikchə dimek, ndu njang ndu nga njangwa nja hwandə tə ndatwa kədəf Fara mənida sokən dengwa, nat tə fichile naka səknji bukwəya, kənandə nda i'nati, nga nat tə chalalotiyawa."

³⁰ Thlaakə kutura, kichu pad ngomna tə Banis tə fichile natndə dəndassa mbət ərta.

³¹ Cheknda kishsha mbət kiita ndangnda ndaniwa: "Nifiya sutə i'kamkəsi kəkuḃlang fichəwa, ndu kə bəlang fichəwa."

³² Ndang Agiriffa Festus wa: "Ma nga i'nakən nifiya thla'a də muh hanhar'enna banitə Kaisar wa, ma kə kalfichəndəhi."

27

Bulus Yimma Kommbawal kə Roma

¹ Kə tahsandə fichi kanihi hur kommbawal kə thlaani kə thlet həmmət Italiya, Ndekən fərtədə Bulus tə funə hwanchə pursunacha a hara kapat ləthlərhwata Roma le nat thləmkənwa Yuliyus, ərta hurfa thlərhwatkena Kaisar Augustus.

² Yimkani kommbawal tə le i Adiramitiyum, le tahəskə thlaata kə thlet həmchi naka kəllarə Asiya, Tərkaakani wita. Aristarkus lə Tasalonikata i hachahai Makidoniya, məllan təkəm.

³ Bingətkən kana Sidon. Yuliyus chendaən kafata Bulus, kə dəkə nat shikechikən, kə kəssangndəsi.

⁴ Thlaakani mbədyə hur kommbawal nak rənna'a bahhandə kani. Kəthlēm ndəkən dəkani tə diffitə tingring Sayifurus mbədi nguchit rənnaa tə alchitsi.

⁵ Diffitə chedəngnanikishsha hawurkən le nak nduk tə hachahai Kilikiya tə Famfiliya, Saakani Mira hachahai Likiya.

⁶ A mbənniyu kapat lə thlərhwata Romaweche mbəskən kommbawalla Alekzandariya lə dətə hachahai Italiya, Sikənkani hurkən.

⁷ Səkani mundə tə muncha kweekani nata witə həbakka, tə kweetə saatani nduk kə həmət Kinidus. Kə njandə rəna'a kani dətə mban, Kuwurkani tə kəllar tə mbədi nguchit rənnasi, tə diffitə tingring Kirit nduk tə Salmoni.

⁸ Nakani kwee mbərandəhi, kə mbədi lə atfichiwa Kwescha mbət thlara kamm-bawalcha, nduk tə həmət Lasiya.

⁹ Nakən səbəfichi hanthlikchadi oi, wikən pad sokkən tə mboro, kəthləm a hanthlikchiniyu shid hurat langnga har kə farə kər kwisshimta i farə bəbichitfata mbirhi. Tiddang Bulus thləmmechengnanda.

¹⁰ Ndangna kandəwa: "Shisshingchengnuni kə sən tolla, Kəlladi wiya nannat tə mboro pad tə kubat ichi oi, nga kubat icha kommbawal ndengwa nat tə Shisshingchengnəm."

¹¹ Kapat ləthərhwatken ngəmaən tə i mbutə Buluswa, Kəthləm kichu kan thləmata shunda lə koharə kommbawaltəkən pad tələ kommbawal təkən.

¹² Nakən mbət ngomta kommbawalcha Lasiya su keeke kə sok kommbawalchi fekta mbədyawa, nakən yakat funengnani ngəmkəndəfa kə dəficha mban tə wita, Pad kə kweefichihi kə saa fīcha Finiks manan sətta, kəthləm kə sokdə fekta mbənniyu. Finiks mbət humta kommbawalchihi a chicheng Kirit le naka kəlladə kukuwun hishingta tə mbət həmfara, pad tə kukuwun harsəmta tə mbət həmfara.

Kapat Rənna'a Hawurta

¹³ Tərkaakə rənnaa thlata tə kukkuwun harsəmtə ngunngundeh, saən nofchifiyuwa nanda mbəlla sət i naka handəkikechengnanda, kahangndə təppasidə kəskə kommbawal təkən har, kuwurkəndə tə chicheng Kirit, nduk tə mi hawurta.

¹⁴ Su tolluwa bək kapat rənna'a tə kukuwun harsəmta tə mbət chet fara, thlaakə rənnəkəna tingringta.

¹⁵ Kətəptə rənnikən kommbawaltəkən, hulangna kəlladə rənnikən, ndəkən malandani nak rənnikəna pəkkani.

¹⁶ Kuwurkani tə diffitə hantingringta le nat thləmkənwa Kauda, mbədi tahtə alchita rənnahi, kweekani kahhandə kommbawal təkən ka dəfta mi chichengta.

¹⁷ Diffitə kahhandə hwan kommbawal təkən kə hur kapat kommbawaltəkən, dathlkənda kəang ndəhi kəffa kapat kommbawaltəkən kəthləm məninda fəffathladi. Tərangndə kuwurta kommbawaltəkənna haya mbah na rənna'a njek nda kəllar kəthləm mbəlla'undə koharəkənwa, səkndə kichu kəthləm kanda lechita mənida muh kanda hansohhi Sirtis lela məhdang ichi uf.

¹⁸ Kəthləm rənnikəna bəhandəkəndə kaən, bingətkən tərkaakəndə harandə ichihaya hur kommbawaltəkən, somkəndə hur ama.

¹⁹ A farə məkkatəkən kandang tə harchengnanda sommangndə ənət tor kommbawalchikənnadi.

²⁰ Kə sətani munchə oi nuwani farə tə hanndərechewa, pad kapat dəf er tə rənna'a nakna təppandakani, kətangani handəkiketakish tə ndatwa ngani hərəktəwa.

²¹ Nakən mwinndəhi səmundə dəsəmtəwa, thlaakə Bulus kit a hurnanda, ndakənwa: "Nofcha, mamashikuni shundengna, təndatwa mə thla'iduni a tingring Kiritwa, ma həmwuni hur mboro tə kubat'ichiyawa.

²² Nakənya nja kahhandə thləmadengnuni sam alchit fata, kəthləm nga yunəsə nasət mboro tə shisshingta'ena hurnuniwa, kommbawaltəkən natficha sət mboro təkən ndak.

²³ Kəthləm a fidiki bəraayu mala'ika Fara le nati kə'ikən nati mwananda, thlarkən nduk tə nji,

²⁴ ndakənwa: "Buluswa, məlechinuwa. Sokən waat kəthlarna mbanitə kaisar. Andiya pad təmbənda kafata Fara nan həkəndə shikechə witeku."

²⁵ Kəthləm ndəkən sam alchitafa kunang nofcha, kəthləm firikit kə mbənda Farə təndatwa i'mbwi'itəfichəyu, nakna nat kichu.

²⁶ Sokkən waat kə muhang rənnaa kəmmađi kə dər hansohi tingring le."

²⁷ A fidik kumgərənsə fwada təkən, nak nda njekkani a hawur Meditereniya. A dər fidikta fa koharə kummbawaltəkən tərəkəndəwa nakani nduk tə hachahaya.

²⁸ Kikédangndə hwengngəchitta amkən, mbəssangndə a shee ishtë sarə aru tə kumchitchap. Dəkkani mban kudeh ngərkənda kikedanda, mbəskəndə ishtë sarə kumchit hanherta.

²⁹ Kəthləm rahlechita mēdi kommbawal egnani kuk ngwichəwa, kalkəndə ənnat thlarandə kommbawaltəkən hi fichile nak ləklək fwada, tə dəffitə kommbawaltəkən kəthləm kə njaənwita. Hwankəndə Fara kəthləm kə wenmbət ledled.

³⁰ Pad fa koharə kommbawaltəkən kakndə mba hərəkta. Tərangndə hwan kumm-bawaltəkənnə haya naknda sət dathla nda nanda tərəndə təppasi hai ləkləkyu kə mbanitə kapat kommbawaltəkən.

³¹ Ndəkən ndandə Bulussa kapat ləthlərhwatəkəna Roma tə fathlərhwechəkənwa: "Ma thlaru nofchihiya hur kommbawaltiyawa, nga mbandəsə natuni hərəktəwa."

³² Thlithlang fa thlərhwatəkən sahət hwan kommbawal təkənadi kalkəndəhi kə pədaka dar ama.

³³ Kə nat mbət nduk wenda, hwanang Bulus kandəwa kə səmndə dəsəmta ndakənwa: "Bukweya mundə kumngərənsə fwada kuna puta, səmwuni ənwa.

³⁴ Kəthləm ndəkən nja hwanandəkuni kə səmmuni dəsəmta kəthləm ngwalngwalchit fadengnuni pad yunəsa hurnuni na mbah hwasə'en chika ərtəwa."

³⁵ Kə mbutən kichu, təkən njohma saən usoko Fara a mbanitənanda chichaənhi tərkaakən chiita.

³⁶ Natnda mbəskəndə alchit səmdəsəmta.

³⁷ Uffani hur kommbawaltəkən nakani nifə aru kumkum chap tə kumchit mud ngərənsə tehethl (276).

³⁸ Kə səmtənda ngelnda, tahhandə ləkta kommbawaltəkənhi, naknda som alkama hur ama.

Fəfathla Rahhaa Kommbawaladi

³⁹ Kə wentəmbəta, fa koharə kommbawaltəkən mbəsaundə furudi nanndəwa, mbətsi nguduk tə hansohitəsi. Tahaskəndəfa kə dəndə tə kommbawaltəkənnə dar hansohikən manansəta.

⁴⁰ Thlithlang ndə sahət təppaskənədə malkənda hur ama. Chatkichu padyu nangnda kwasandə sahchəkənhi a fa i latəprang kommbawaltəkənhi. Thla'angndə kuwurchi naka kommbawaltəkən keeke tə mbayi natrənnəa njekanda mban dəffanndə innda kəlarə hawurkən.

⁴¹ Kə saatani mbətkəmta ama, təpkə kommbawaltəkən hansohita yimkə'innda kommbawaltəkəna hur hansohikən mbəlla'utə həhərtəfuwa. Tərkaakə kommbawaltəkən fəfathlədi tə diffi kəthləm rahha'a.

Fəfethl Kommbawalladi

⁴² Tahəskə fathlərhwatəkənfa kəthləm kə bəllangndə pursunechəkən, mənə yuneng nanda kun'ngoftə kə həkən.

⁴³ Nakən kapat ləthlərhwatəkənnə Roma yehsa həkəndə Bulus, njangnakanda. Fərkən shundə tə alchita ndatwa: "Nat fichile mbərkə ama kə pəparnda hurkən kə chang ndə kə mi chicheng le."

⁴⁴ Tahhət pursunachəkən kə tərnda dar chichet afchəkən ndu hur chichet kommbawaltəkən. Təkichu chetndakish kə mi chichengkən ngwalngwal.

28

Bulus a Tingring Malta

¹ Diffitə hərəktengnani, səkaniwa, awi thləm tingringəyuwa Malta.

² Nofchi mbənniyu chedəngdəkafata kani kaən. Thləkndə kani natani, njihangndə hwatakani kəthləm ersi pad mbitəsi.

³ Ngomkə Bulus afcha nakna sətta hwadiyu, chek hwithlnda kissha hur hwadiyu lenat yethaftə'en thlerthler, njo'aən hara Bulus.

⁴ Kə nat nofchi naka mbənniyu hwithlinkənna həhhərtəfa hara Bulus wangarra, ndangnda ndaniwa: "Kitchitkən nifiya ləbəlfatanakən! Andiya, chikanakən hirikka hurhawurta, nattəkichu alhaki enna kuwurndi nan mərta.

⁵ Bulus paɗ saktaən har'en muhaən hwithinkənna hur hwata, mbəsutə ndinditwa.

⁶ Naən kandəhiwa nan həthlta ndu kə həməñhi chat kə mərren, səkndə tolla nunda saənwa, ngərkəndə yarətə ndatwa məllan witə farə mə nakən.

⁷ A mbədə ndukya mbichisi i lə mbani tingringkən lə at fichiwa, Fubiliyus. Məllan thlək kani, fəraən mbət munda kani ndiichin, kəllakndəsa kani, i'mundə məkkan.

⁸ Shin Fubiliyus nduk tə hafat kakənnda tə i dələhta. Yimkə Bulussa thləmatken hwanaənsi, dəffaən hara in, kənkə nifəkənadi.

⁹ Paɗ kə səkən kichu, nat tahət haacha fichile naka thlet tingringəniyu naknda bata nak ficha kəndə kandaɗi.

¹⁰ Fərangndə poffəna kani oi. Nakani thlata kommbawal təkən, ngomangndə icha kani lenatani yahta.

Shee Bulus kə Həmət Roma

¹¹ Diffitə ndəraa məkkan, thlaakani a tingring Malta hur kommbawal Alekzandiriya le tumbang fekta tingringkən. Tahsa fichi mirshing məhdət hwanmanchisi nda farəcha.

¹² Bakani Sirakus munkani məkkanna mbənniyu.

¹³ A mbədya paɗ pəɗakani kə Rikiyum. Diffitə mundə ərta, thlaakə rənnə kukuwun harsəmta, Wendambət paɗ saakani Futiyoli.

¹⁴ A mbənniyu kəmkani tə hwanmancha fa fərkit, hwanangndə kani kə sani mundə mud tə kanda. Tə kichu saatani Roma.

¹⁵ Kə səktə fa tərmbanda Roma kusengnani, baknda sa marapa kani a lumə Affiyus, tə paɗ mbəndi la ndat fichiwa mbət tərtahai Məkkan. Nak Bulus kanda saən usoko Fara, ngərkən mbəs alchitafa.

¹⁶ Kə yimtani Roma ngəməng ficha Bulus si kəɗa sokta a huri haiya rəmmə tə lə thlərwhadi naka pundəhar.

Basa Bulus a Roma

¹⁷ Diffitə mundə məkkan, Bulus akən pəktat Yahudawecha ngomkəndəhi ndəkən ndandəna kandəwa: "Kunang hwanmancha, chika nakən sawi bəbi'ən nofchengnəmwə, ndu bəbi'ən i tərmbanda kakechengnəm, nat tə kichu a kəssi ficha a Urshelima fərkəfichi nji kə Roma kəkənnikənda.

¹⁸ Kandang paɗ kə usitəndəmihar, Yəhkəndəsi kə kalndə njihi, kəthləm mbəsiwundə tə bəbi'ən le saaka bəllitəwa.

¹⁹ Paɗ cherkə Yahudawechi ngəmtəfa, bakna soktə waat kə tərəyi muh hanharengna mbanitə Kaisar, chikanakən ngatəni muh hanhar nofchengnəmwə.

²⁰ Ndəkən sək kati kə nikuni, paɗ kə yaraam ichihi tə kuni, kəthləm le ndəftə Isra'ilawechə hanndəkiketa natnda pu'bat'en sək kənitificha tə chalalocha."

²¹ Ndəkən ndadəɗəwa: "Kanang mbəswani yarat ndelwer a thlet həmət Yahudiya kə ɗarwuwa, nga yunə hwanmananisi bak tə kushengwuwa ndu kə mbu'un bəbi shunda ɗarwuwa.

²² Paɗ yahkanisi kə səkani yareku amiyeku, kəthləm i səntani, yuwa huməhi i lekiyu chikawuni mələ shuwun bəbi icha ɗarkən.

²³ Dəfkəndə fari natnda humtəhi tə Bulus, ndəkən batnda mbət tərta'enahaya, bakndə kaən. Thlata bingta kə farəhufta məlla mwa'anda kanda tə sənə kuturichita Fara kandəsi, nakna kweetəhi kə kahən kanda bəɗa Yəso tə mba sakanda Musadi tə ɗelwercha Tapənecha.

²⁴ Funa ngəmmangndə i mbutən, funa paɗ cherkəndə fərkiti.

²⁵ Kəthləm kichu halə'indəsa thlərənanda. Naknda malə mbənnihiyu shunang Bulus kandə ərta ndatwa: "Awi Sheməɗ Chidchid mbwitə kit, Shunandən kakechinuni tə miya tapənəa Ishaya ndatwa:

²⁶ "Du mbənda nofchiya, kə ndangna kandəwa,
Səkta, nuni nata səkta, Paḏ nguni səndəwa,
Nat paḏ nuninatanata, nguni mbəssandəwa.

²⁷ Kəthləm hanndəkiketa nofchiya shiḏ kwaakwaa,
resh thləmechengnandaḏi, ngəlangndə hwanichengnanda,
kəthləm mə nində tə hwanichengnandəwa kə səkndə paḏ tə thləmechengnanda,
kə mbəsangndə tə handəkikechengnanda,
kə təbərndəhi mbəḏengna kə kənayi kanda di.

²⁸ Paḏ, kə sənuniwa, Fara a thlintə kuseng hərəkta kə mbənda punofcha. Kandang
paḏ nanda kat thləmatsi.

²⁹ Kə mbukən kichu, thlaakə Yahudawecha mbənniyu tə halə'ində kaən a
hurḏiffitənanda.

³⁰ Bulus sokəna huriini natna kwandəyu hurat chap məlla thlət fichile baka
mbəḏen.

³¹ Nakən njawundə basəwa, nakna basə kuturichita Fara, nakne sakandaḏi kə ḏar
Ləmwandə Yəso Kərəsti nga lechitsuwa.

TƏRKA THLIN YARAT DELWERA BULUS KƏ MBƏDA KORINTIYAWECHA

Ndat Ənna

¹ Yarət dəlwertiya bəkna mbədeğna njang Bulus, at Fara tə ngəmtə'en kə naka ləthlənda Yəso Kərəsti. Pađ yaraki dəlwertiya tə hwanmanəm Sastanis.

² Nakani yarət dəlwertiya kə bəda fa tərmbanda Fara hur Korinti, tə mbəda fihile tađtə fichiha a hur Yəso Kərəsti, atfichə kəndə kənandə chidchid, nat tə fihile chika ayi la ak thləm Ləmwadengnəm Yəso kərəsti, Ləmwadengnanda tə inəm:

³ Kafata tə yuyurchita mbəda Shinnəm Fara tə Ləmwadengnəm, Yəso Kərəsti kə mbədeğnuni.

Sət Usoko

⁴ Kənding la naki sandə Farə usoko kəthləm kunang, kəthləm kafadı Farə fərəndəna kuni tə mbəda Kərəsti Yəso.

⁵ Chika tə mba yenı fəradə hurmichita kuni a fat'en, hur shuwunchengnuni tə sən'an pađ nat,

⁶ kəthləm bəd fihə mbəsəndə sheta engnani kə dər Kərəsti a hurnuni.

⁷ Kəthləm ndəkən bəhwuni chika witə fər shemed muwa, nda i natuni dəf hwanita bəta Ləmwadengnəm Yəso Kərəsti;

⁸ Le na kəskunihar tə alchita kə mweshitkən, kəthləm kə sokuni nga fa chithansarəhiwa a farə bəta Ləmwadengnəm Yəso Kərəsti.

⁹ Fara, lə nəhdəndə dəfshundəhi məlan ak kuni kənuni bweet tə hwe'en Yəso Kərəsti Ləmwadengnəm.

Sakchəhi a Hur fa Tərmbanda

¹⁰ Hwanadı kuni, hwanmancha, a hur thləm Ləmwadengnəm Yəso Kərəsti ndatwa: "Natuni kə ngəmuni tə ndani məni saktəhi sa hurnuniwa, kə humangnguni inda kəna yarengnuni ərta, hanndəkikechengnuni pađ ərta."

¹¹ Hwanmanchina mbu'i nofchi hura'a Kuluwi yu, ndatwa mbatsa thlerənuni.

¹² I nati yarə ndatwa, chika wuna hurnuni məla mbu ən somən, ndatwa: "Njang i Bulus, "Yuna ndatwa, "Njang i Afolos, "Yunə pađwa, "Njang i Kefas, "Yunəwa" Njang i Kərəsti."

¹³ Awi a shek Kərəsti hiwa? Ndu Bulus kukwandəfichihi kəthləm kunang? Ndu sang fichi baptisma kuni hur thləm Bulus?

¹⁴ Sadı Farə usoko sawi baptisma yuna hurnuniwa, nda Kirisbus tə Gayus ndak sandi kanda,

¹⁵ Kəthləm ndəkən yunəsə na ndatwa sangfichi baptisma hur Thləmnəwa.

¹⁶ Kit a sadı baptisma nofchi hura'a Istifanus. Difiə ndəkən kuđukwi ndu sadı baptisma yunə pađwa.

¹⁷ Thlənu Kərəsti njiwa kə si baptisma wa, pađ kə bassi laulawata nga tə mbər sən'əna nifəwa, kəthləm mə səba fichi alchit palita Kərəsti dəwa.

Kərəsti Alchita Fara tə Sən'an'en

¹⁸ Pathla palita bəmchita mbəda fihile naka mba thlərəttadı, pađ kə mbədeğnani kanang ti hərəkka alchita Fara.

¹⁹ Kəthləm yara fihəhi ndatwa:

"Ni wuwelandə sən'əna lə sənda dı, kə sayi dathla lə dathladı kə'ən pofən."

²⁰ A ai fa dathla? A ai fa sən'icha? A ai fa halə'inda kisshi'iya? A chawu Fara kishwa dathla kisshi'iya bəmchitwowa?

²¹ Sokkən a hur ɗathla Fara, senu kisshita Farə tə mbanda ɗathlə'enwa, mbənanagna Farə fa kə həkəən fichile fərkəkit, tə mbəda bomchit bassə laulawatkən.

²² Keɗ Yahudawecha kə nandə sakətkən, Helenawecha naknda kat ɗathla,

²³ kanang kana bassə Kərəsti kukwandə fichəhi, i sokka ənət chithansarəhi mbəda Yahudawecha, bomchit padɗaa mbəda punofcha,

²⁴ A nakən mbəda fichile at Fara, ndu Yahudawecha ndu Helenawecha nat hwaa, Kərəsti alchita Fara tə ɗathla Fara.

²⁵ Kəthləm i tərte fichəwa shid Farə bomchita, sherada ɗathla nifa, pad bah alchita Fara, sherada alchita nifa.

²⁶ Hwanmancha yaramən nadengnunihi fari at fichi kuni. Nga terchənuni nak tə sən'ən witə i nifəwa; nga terchin nak tə mwandəwa, pad nga terchin ngəttə fichə nda kuturchəwa.

²⁷ Farə tatkən i har naka bomchita kish, kəthləm kə harangfat fa ɗathla, tatkə Farə i nak bukukka hur kisshita kə harangfat fa alchita.

²⁸ Tatkə Farə ənət kubanda fata tə i njirtə kisshita nat tə ichi nguchəksi kəthləm i la nat nofcha tərte ndiichin kə saən nga'ənwa.

²⁹ Nat ichiniyu, səkən kəthləm mə təri nifə tə hwasə'inwa ən nakən a mbanitə Farə wa.

³⁰ Farə səkə natuni hur Yəso Kərəsti, le sokka ɗathlengnəmmba mbəda Fara, məllan sokka fərkit engnəm, chidchidchita tə hərəktengnəm.

³¹ Kəthləm ndəkən nda i natna hur yaratkən: "Chikawun na thla'a'ndə inda kə thla'angka hur Ləmwanda."

2

Bassə Pathla Kərəsti le Kukwandəficha

¹ Hwanmancha, ma beɗi mbəɗengnuni, buwi kəthləm kə mbwa'aikuni i naka buɓweeta Fara, tə mbər shunda ndu tə sən'ənwa.

² Kəthləm tepi tirihur yahwisa sən'ən somən naki tə kuniwa, Yəso Kərəsti ndak, le kukwandəfichəhi.

³ Baki mbəɗengnuni hur bah alchita tə lechita, pad tə saktatfə kaən.

⁴ Ləmfatsi ndu ɗathla hur shudengnə tə bassengnəwa, tə cheɗndə alchita Shemeda,

⁵ Kəthləm fərkitchidengnuni mənida ɗar sən'əna nofchəwa, kə naka ɗar alchita Fara.

Sən'əna Mbəda Shemeda

⁶ Chika tə kichu, la shuwunkani sən'əna kə mbəda fichile mwanka hur fərkit, nga sən'əna kisshi'i nakənya ndu i kuturchi nakənya, fichile naka thlərəttəɗəwa.

⁷ La nakani shuwun sən'əna Fara hur buɓweetə yu, le naka hur buɓweetə soh, sən'əni fərtə Farə soh kə tərka nathi kəthləm mwadengnəm.

⁸ Hur kuturchi nakənya ngusə mbəsang sən'əniyawa, mamuwa mbəsanda, ma kukwawundə Ləmwandə le nak mwanchinwa.

⁹ Nda i nat yaratkəna hur laulawatkən:

"I tahsandə Fara fichilesə la mbənkəfatkən, tamu hwanita natwa, thləmatsə tamka səkəwa, hanndəkiketa nifəsə tamka yarandəhiwa."

¹⁰ Kanang cheɗandə Fara kani tə mbəda Shemed'en. Shemed la kaən chikamənat, chikamə naka hwengngəchit icha Fara.

¹¹ Wuna hurnofcha sənəkə yara nifa, manga Shemedi nifəkən ti naka fi'enwa? Kichu pad nifəsə sənəkə yara Farə wa Shemeda Farə ndak.

¹² Thluwani shemeda kisshitəwa, Shemedi baka mbəda Fara thlətani, kəthləm kə sənani ichi fərandə Fara kani pofən.

¹³ La mbwa'angani ichiya kuni, nga tə shuwunchə le sakandə fichadi tə mbəda sən'əna nifəwa tə shuwunchi sakandə fichadi tə Shemeda, tə mbu i naka kitchita shemeda a hur shunda Shemeda.

¹⁴ Nifi nguchit Shemedä fi'en thlutä ichi baka mbäda Shemedä Farä wa, kəthləm nakən kə bomchita mbä'den, pad ngu mbəlla sən kandəwa, kəthləm tə mbäda Shemed la səntəfichə kanda.

¹⁵ Nifi nat Shemedsa fi'en la sənke ichə nat, məllan tə indi'en nifəsə na kikedandəwa.

¹⁶ "Wun sənke yara Ləmwanda har natna sakandəhar?"

Kanang yarengnani i Kərəsti.

3

Shikechə Tora Fara

¹ Hwanmancha, ngi mbəlla mbwa'a' əna kuni nda nofchi naktə shemedä fəwa, nda nofchi naka kisshita, pad nda hangwa'yarcha hur tərmbanda Kərəsti.

² Yah fərandə kuni nga dəsəmtə kwaakwaawa, kəthləm səkwunisa səm'ən kwaakwa kwadənwa. Chika nakənya səkwunisəwa,

³ Kəthləm paaya mwakuni hur fata. Makuna sərəh ndani pad thlangətmisa thlerənuni, nga mwakuni hur fatwowa? Dəsəchengnuni nga nda tə fatwa?

⁴ Kəthləm ma nded yunəwa, "Njang i Bulus", "Ndak yunəwa", "Njang i Afolos", Nga tor fat natuni sətyuwa?

⁵ Wun naka Afolos? Wun naka Bulus? Nga mafəchəwa fichile fərtuni kit tə mbədengnanda, nda i fərandə Ləmwanda tora chikawun engnanda?

⁶ Njang həfkə hanwətəkən, thlərkə Afolos amsə, pad Farə mwanangnga.

⁷ Kəthləm ndəkən, lə həfkən tə le thlərkə amsi nga naknda mi ənwa, Farə ndak məllanti la mwanangnga.

⁸ Lə həfkən tə lə thlər amkənsi nakndə ərta, chika wuna hurnanda nakficha kwanandə keeke tə tor'en.

⁹ Kəthləm kanang shikechə fa torchə Fara, kunang hita Fara, tinda Fara.

¹⁰ Tə mbäda kafadī fəritə Fara, a dəfi thlorə tindəhi kə lə mbər tinda, bakyuna nata chekandə tinkən kə darkən. Chikawuni kə sən həbaakə tə witə tində'en.

¹¹ Kəthləm nifəsə na dəf thlorə tinda kə pədangka le hi dəftə fichəhiwa, le naka Yəso Kərəsti.

¹² Nakənya ma tin yunə kə dər thlorə tinkən tə zinariya, ndu tə azurfa, ndu tə ngwichə diichin, ndu tə afcha, ndu tə hwelaa, ndu tə kofcha,

¹³ na tora chikawuna chetakish, kəthləm fariniyu nan chetakissha dwaachitkən. Nak tora chikawuna chetakish tə hwata, hwatkən na kikedandə tora chikawuni.

¹⁴ Ma tini sətfigha kə dər thlorə tinkən hiriki iwadəwa, le tinka nan thlət kənikən.

¹⁵ Ma id torkəna dī, le tinka nan sat bahta, məllan tə ində'en nan hərəkta nda nifi kuwurkə tə hur hwata.

¹⁶ Awi sənwuniwa kunang tə inchengnuni naka kapat hura'a Farəwa, pad nak Shemedä Farə tə sokta a hur hanndəkikechengnuniwowa?

¹⁷ Chikawun səbang kapat hura'a Fara dī, na Fara səbandadī; kəthləm kapat hura'a Fara la nakən chidchid, kunang naka kapat hura'a Farəkən.

¹⁸ Mə ləmiduni inchengnuniwa. Ma yunəsa hurnuni la yarkəwa dathlchin a hur kisshi'i nakənya, kə saən fat'en nda boma, kəthləm kə səka lə dathla.

¹⁹ Dathla kisshi'iya bomchita mbäda Fara. Nda i natna hur yarat laulawatkən: "La kəsəən fichile nak dathlchin a hur dathlengnanda."

²⁰ Təpad: "A shin Ləmwandəwa yara fa dathlə nga ənwa."

²¹ Kəthləm ndəkən mə hupa nifə həsər tə nifəwa. Kəthləm chikamə nat innuni,

²² ndu Bulus, ndu Afolos, ndu Kefas, ndu kisshita, ndu shisshingta, ndu mərtadī, ndu ichi nakənya, ndu ichi naka mban, nat innuni.

²³ Kunang pad i Kərəsti, Kərəsti pad i Fara.

4

Fathləncha Kərəsti

¹ Təkichu kemsı kə tərüni kaniwa mafecha Kərəsti, tə fichile ngəmandə fichə kənandə tə ichi Farə naka buḅweeta.

² Sokkən waat nifi malandə fichə ichahar kemsı kə mbəsang fichə tə kitchita fa.

³ A mbədengna, hanhwan'əna kə nda fichəwa kunang na sakimiya ndu mbət sakmiya chikawun nifa. Kitchitkən, njang mangi sakamiya fadengniwa.

⁴ A shini hur indengniwa naki yalfar, chika kichu ngu soktəwa chiwi hansarəhiwa. Ləmwandə na kikedita.

⁵ Kəthləm ndəkən mə thladuni sakmihi kə ɗar yunə pofən sa'u hanmunchikən kwadənwa; pwa'ama kə farə nat Ləmwanda bata. Məllan na chandə ichi kissha buḅweeta kə ɗwachitkən, kə chedfin yara handəkikecha. A farəniyu chikawun nan thlət hamtə'ena mbəda Fara.

⁶ Nakənya hwanmanchina, fərki sakət ichi natya kə fadengnə tə Afolos kəthləm kunang, kə sakuni ən tə mbədengnani kə ɗar shuni ndatfichəwa: "Mə mbəraduni ihi yarandə fichihi hur laulawatkənwa." Mə thla'a yunə inda hurnuni kə mbərangka lehi kə ɗar yunəwa.

⁷ Wun sukə somənhi tə tahhət nofcha, mənakseku le thluchitu? Sokkənma tə thləna, məsək natu thla'a'ndə inda nda nga tə thlənəwa?

⁸ Tepi mbəshuni nat ichi yahtuni! Tepi shokuni kə hurrumcha! Tepi shokuni kuturcha nga tə kanangwa! Mayahtengna kə sokuni ka kə kuturcha, kəthləm kanang ma kə sokani kuturichitkən tə kuni.

⁹ A nadengna ched Fara a ɗwachitkənwa, kanang fathləncha njirandə fichə kaniɗi kə ndukwatken chika mi, nda nofchi thlandə fichə sakmi mətada kandəsi, sangfichi kani kə ənət nata kisshita, tə mala'ika cha nat tə nofcha.

¹⁰ Shokani kə bomcha Kərəsti, kunang nakuni kə fa ɗathla hur Kərəsti! Kanang fa kuḅanda fata, kunang nakuni kwaakwaa. Fichə natkuni tə kapatichita fa, kanang nga ənnakaniwa.

¹¹ Paa kə nakənya, nakani hur mita tə kusshimta, thləthlah njelecha naka fechengnani, fichə təpanda kani pad hurechengnaniwə.

¹² La sani tor kaən tə harchegnani. Ma erndə kani, ndəfangani mbəs'ənhara kanda; ma fərandə pwancha kani, kərəskani.

¹³ Ma səbandə thləmchənanidfi, la shunangani kandə tə kachita. Paaya sokkani nda chirəfta kisshita, i nat chikawuna wudekta.

¹⁴ Nga yaraki iya kəthləm kə harangfat kuniwa, kə tahsayi kuni nda hwanchi yahti.

¹⁵ Chikama sokkən fasakchengnuniwə aru kumchitkum (10,000) a hur Kərəsti, shinchənunisə terchinwa, kəthləm njang naka shinnuni a hur Yəso Kərəsti tə mbəda laulawata.

¹⁶ Kəthləm ndəkən nja hwanandə kuni kə sakuni nji.

¹⁷ Kəthləm ndəkən nja thləna Timoti kuni, hwe'engna le la mbəntifatken, le nak tə kachita a hur Ləmwanda. Nan kudkanda kuni tə mbanda nadengnəhi a hur Yəso Kərəsti, nda i soktən keeke tə i sakandi ɗadi chika ayi hur chika yen mbət tərmbanda.

¹⁸ Funa thla'a'ndə inda nda ngi bata mbədengnuniwa

¹⁹ Ma ngəma Ləmwanda ni bata mbədengnuni chetchetya, kani tausandə alchidfi mbəstə fa thla'a'ndə iniyu kish tə shuwunchegnanda.

²⁰ Kəthləm kuturichita Fara nga pathla shundəwa pathla alchita.

²¹ Mə yahtunisi? Kə bi mbədengnuni tə kuḅwerəwa, ndu hur mbənfata pad tə ngwalləchit shemedə?

5

Chamən Fəlau tə Hwanmanda Kish

¹ Shikiwa fəlawichitsa hurnuni, witə le tamuchit ficha səta chika hur fa sət tor dəhhacha, yuna sok fəlawichit tə nuh shinkən.

² Nakuni thla'a'ndə inda! Nga kwesh sətuni səbhurwa? Chikawun sək iniyu kə chang ficha kissha hurnuni.

³ Chika sokkən njangsə tə idengna mbənniyuwa, njang tə kuni hur handəkiketa. Tepi sakadi miya nifi sək witə iniyu, nda njangsa mbənniyu.

⁴ Ma hwimunihi a hur thləm Ləmwandə Yəso njang tə kuni mbənniyu hur handəkiketa, pad alchita Ləmwadengnəm Yəso mbənniyu,

⁵ witə nifiniyu kə fəranguni Shedan kəthləm kə bəllang ficha hur fata, mbah na shemed'ena hərəkta farə bata Ləmwandə Yəso.

⁶ Thla'a'ndə inchengnuni ndəduwa. Sənwuniwa, mehndə ngudehkicha la huppang humbat tahasə njohmə wowa?

⁷ Pa'amən dohhət mehnidiyu fechengnuni, kə sokuni kə yuwa dokyeta le nguchit mehndəsa fi'en, kəthləm kittəkən nakuni kichu. Kəthləm teppa thlafichi burat hwan shohradengnəm i chohhəm tala, məlan naka Kərəsti.

⁸ Kəthləm ndəkən kəsam chohhəmtengnəmhar nga tə dohhət mehndəwa, mehən səbfata tə bəbifata. Kəla səm chohhəmtengnəm tə njohmi nguchit mehndəsi, ndəkən naka njohəm kachita tə kitchita.

⁹ Yaradi kunisa hur thlən yarat dəlwer engna ndatwa məlla humidunihi tə fəlauchiwa.

¹⁰ Nga yarengnəwa nofchi kisshi'iya naka fəlauchiwa, tə fa yah'ichəwa, tə fa dathlanda nofchifəwa, tə fa sət tor dəhhachəwa. Kəthləm ma nakən kichu sokkən waat kə chunikissha hur kisshita.

¹¹ Yarayi kunisi mə sokiduni tə chikawun la at fichiwa hwanmanda lə tərmbanda, ma la səkən fəlawichita, ndu lə yah'icha, ndu lə mwanandə dəhhacha, ndu lə erəfata, ndu lə sat icha, ndu hara. Chika səm'ən mə səmiduni tə witə nofchiniyuwa.

¹² Mə kəmikə tə sakamiya fichile nguchika hur tərmbanda? Nga fichile naka hur tərmbandə natuni sakamiya kandəwa?

¹³ Farə na sakamiya fichile nguchika hur tərmbanda: "Chamən bəbi nifa hurnuni."

6

Mə di Fəfərkitta Muhhanhar Ndaniwa

¹ Ma yunəsa hurnuni naka thlangətmi tə shekkən, mə dida muhhanharkəna mbəda fa bah fərkitwa, nga kweshkən kə mbəda fa fərkitwowa?

² Awi sənwuniwa fa fərkit na sakamiya kisshitəwowa? Makunang na sakamiya kisshita, nguni mbəla sakmi ichi top-topyawowa?

³ A sənwuniwa kəmnang na sakamiya Mala'ika chiwowa? Kana cheta ichi natma soktəsa kisshi'iya!

⁴ Ma witə muhhanhar chini engnuniyu, məsək la dətuni təkəna mbanitə fichile nguchika miya əna mbanitə fa tərmbanda?

⁵ Mbuki iniyu kəthləm kə harangfat kuni. Sokkənyawa yunəsa hurnuni ertə nak dathlchin na tahsandə thlərə fa fərkitadəwa?

⁶ Pad məsəka hwanmanda la dətəna muhhanhar hwanmankən a mbanitə fa bah fərkit?

⁷ Muhhanhar ndani ti la muhtuniyu kəttəhi mbədengnuni. Nga kweshkən kərəstuni kə nuni bomchəwowa? Məsək nguchituni kərəstə kə dathlang ficha kuni fa?

⁸ Kunang tə inchengnuni kuna dathlanda ndanifa kuna puppuk ndanihi, ta hwanmanchənuni la sanduni ichiniyu kanda.

⁹ Awi sənwuniwa fa bah fərkit ngunda mbəs yimta kutərichita Farəwowa? Mə ləmi fichi kuniwa, kəthləm fa səbtadadisi ndu fa sət tordəhhacha, ndu fa sət fəlauwichita, ndu hishchə fa che fechengnanda, ndu hishchi fa mundə tə hishcha,

¹⁰ ndu harcha, ndu fa yahta, ndu fa sat'icha, ndu fa erəfata, ndu fa dathlanda nofchəfa na mbəs mbəta hur kuturichita Farəwa.

¹¹ Nak funengnuni kichuyu. Anakən sapa fichə kunidi, tahsafichə kuni, chafichə kuni kish a hur thləm Ləmwandə Yəso Kərəsti, pad tə mbəda Shemedə Farengnəm.

Mwanamən Fara tə Fechegnuni

¹² "Chikamə ngəmfichəsi", Pad nga chikamə na kəsitisəwa. "Chikamə ngəmfichəsi", Chika kichu ngi sokta mafata chikaməwa.

¹³ "Dəsəmta kəthləm hura, hur pad kəthləm dəsəmta" Farə nan thlərtandə kandaḁə hwaa. Sufichə fata kəthləm kə i fəlawichitwa, kə naka i Ləmwanda, Ləmwandə padḁaa i fata.

¹⁴ Thla'ang Farə Ləmwanda hur məmatcha tə alchit'en, pad chika kəm nan thla'a'ndə kəm.

¹⁵ Awi sənwuniwa fechegnuni njarə fata Kərəsti tə ində'enwowa? Kemsə hachiya kə hari njarə fata Kərəsti kə humayi kanda tə bəbimanda? Ngu tamtasətwā!

¹⁶ Awi sənwuniwa nifi humangfat tə bəbimanda sokkəndə fat ərta tə ndəwowa? Kəthləm nda i nat yarat laulawatkən: "Chapndəyu naknda soktə kə fat ərta."

¹⁷ Le humang fat'enhi tə Ləmwanda, sokkəndə ərta hur shemed tə ndi.

¹⁸ Rahamna fəlawichithar! Tahhət bəbichitfechi nat la sət nifa nakna kisshitə fat'en, pad le sək bəbichitfat tə mbanda fəlawichita səkən bəbichitfat kə fa fat'en.

¹⁹ Sənwuniwa fechegnuni kapat hura'a Fara le naktə Shemed Chidchid, naka a han-ndəkikechegnuni, le thlətuni bəda Farə wowa? Nga nakuni tə alchit incheegnuniwa.

²⁰ Hikkə fichə kuni 'yang'yang. Kəthləm ndəkən mwanamən Farə tə fechegnuni.

7

Hafata Sok Reta

¹ Nakənya kə ichi yaratuni ḁarkən, ndiichinsi hishnifə mə kahində kanwa.

² Kəthləm rahhanda fəlawichit har, chikawun hishnifə kənan tə nuhkənsi, pad chikawun nuhnifə kənan tə səmahsi.

³ Hishnifə kə fəraən i kamkəsa nuhkən i reta, nuhnifə pad kə fəraən i kamkəsa səmahha i reta.

⁴ Kəthləm nuhnifə alchit'ensə kə fa fat'en ichitkənwa, səmah ndak. Kichu pad səmah alchit'ensə kə fa fat'en ichitkənwa, nuhkən ndak.

⁵ Mə njaduni ndaniwa, kənan tə ngəmtengnuni hwaa, kə fari ḁəftuni kəthləm kəna hur'inchegnuni hur hwanda kanuni ngər kəmta, kəthləm mə limi shədan kuni a ḁar bah kərəstəwa.

⁶ Mbuki iya i kamkəsi yarandəhi, nga waatwa.

⁷ Mamuwa nansəta kəna nofchə nat nda njang. Nakən chikawun hishnifa tə i fərandə Fara, leya tə witə i fərandən leyu pad tə witə ikən.

⁸ Kə mbəda fichile kahuchikkan tə ndəllat nishcha fichile mərtə hishchengnandəyu, a kəlladengna keekesi kə soknda kahundə kanwa nda i nati.

⁹ Ma ngunda mbəla kəs fechegnandə harwa, kə kahndə kan. Kweshkən kə kah nifə kan mənə ita di tə yahta.

¹⁰ Kə mbəda fichile kəhkə kan nja ndandakuniwa, nga njangwa Ləmwanda, ndatwa: "Nuhnifə mə sakindəhi tə səmahwa."

¹¹ Ma bəda saktəhi təndi, kə sokən kichuyu kənretsəwa, manga kichuuwa kə tahsangndə thlerənandadi tə səmahha. Hishnifə pad mə sakidəhi tə nuhkənwa.

¹² Kə mbəda tahchikən pad ndakiwa: "Nga Ləmwandə mbukəwa." Ma yunə hwan-mandəsi nat nuhkən kəla bahfərkit, ngim nuhnifəkən kə sokən təndi, mə cheridəndəwa.

¹³ Ma nuhnifəsə nat səmah kə lə bahfərkit, ngim hisnifəkən kə sokən təndi, mə cheridəndəwa.

¹⁴ Kəthləm hishnifə lə bahfərkit, tahsafichə chidchid tə mbəda nuhkən, pad nuhnifə lə bahfərkit, tahsafichadi chidchid tə mbəda səmahha. Manga kichuwa, hwechengnuni naknda nat tə putafa, nda i natən nakənya, naknda chidchid.

¹⁵ Ma lə bahfərkitiyu yahkəsa saktəhi tə shetkən kənan kichu. A witə mbənniyu, hwanmandə kə nuhnifə ndu kə hishnifə nga waatsa sokkənwa. Kəthləm Farə akən kəm kə sok yuyurchit tə ndani.

¹⁶ Sokən nuhnifa, shinnə ndu mbahya sokən na həkandə səmatuuwa? Sokən hishnifa, shinnə ndu mbahya sokən na həkandə nuhwuwa?

Witə Soki Yahtə Ləmwandəsə Kə Sokficha

¹⁷ Chika witəmə natma hurkən, chikawun kə sokka mbədi dəftə Ləmwandəndəsi a nat'enhi, kə i at Farə ndi. Ndəkən naka mbutengna kə mbəda fəfərkit nat.

¹⁸ Wun tabkə kə heshang ficha kə fari at fichəndi? Mə sokidə kə lə bah heshiwa. Le heshuchika kə fari at fichəndi, mə kidə heshiwa.

¹⁹ Hesha tə bah hesha nga ən nakndəwa, kuwur kussa Farə ndak naka ka'əna.

²⁰ Chikawun kə nan nda i natən kə fari at Fara dī.

²¹ Naku kə mafat kana ficha atsəwa? Mə kəmu ənwa. Manu bəs alchit idəku, səku tor tə mbayiniyu.

²² Chikawun naka mafata kana Ləmwanda atndi nakən kə nifi bəske alchit idī'en a Ləmwanda. Kichu pad le nguchika mafata kana ficha atndi nakən kə mafata Kərəsti.

²³ Hikkə fichə kuni 'yang'yang mə niduni mafəcha nofchəwa.

²⁴ Kəthləm ndəkən hwanmancha, chika hur witə sokmə atfichə chikawuni, kə sokən kichu nda i at Farəndi, kənan tə Farə'en.

Fichəle Kahuchikkan tə Fichile Mərtə Hishchengnanda

²⁵ Kə dər nishchi tamuchika kan, fəriwu Ləmwandə alchit shudə kə dərəkənwa, pad naki fər i naka yarengna kə dər ndatwa njangti ngəmitə fichəsi a dər shishsetfata Ləmwanda.

²⁶ Ma yarengna, kəthləm bahhi natma hurkən nakənya, keekesi kə soknifə ichitkən nda i natən.

²⁷ A kehnikanwa? Mə kənə saktəhiwa. Ma kahunikənwa, mə kənə nuhnifəwa.

²⁸ Ma kehnikan sunə bəbichitfatwa, ma keh nuhhwekan sutə bəbichitfatwa. Fichile kəhkəkan nanda yimta bahtə somsomən a nadihiya, njang tə yahhisə kənan paapa'a mbədegnuni.

²⁹ I yarti hwanmancha, ndatwa hanmunchikən ngudeh. Thlata nakənya kə mban fichile nat nishchengnandəsi kə soknda nda ngusengnandəwa,

³⁰ Fa tita nda nga tənnda titwa, fichile naka mbənfata nda nga kanda mbənfatwa, fichile hikkə'əna kə nandə nda nga ichengnandə kə kəsndəharwa.

³¹ Fichile naka sət tor tə ənət kisshita mə dəfində fatsəwa. Kəthləm kisshikən a nadi nakənya, tə naka mbərtəhi.

³² Yahkisi kənuni cha'a hur thlahur i'nda. Nifi kahhuchikkan nak yarə'ena dər torcha Ləmwanda, i natna sətə kə tərən hura Ləmwandəhi.

³³ Le kəhkəkan nak yarə'ena nata dər ənət kisshita, mbayi natna sət kə tərən hura nuhkənhi.

³⁴ Pad shek hur'ində'enhi. Nuhnifə kahhuchikkan ndu nuhhweya nak yarə'ena dər torcha Ləmwanda, la dəfkən ində'en kən kə mbəda Ləmwanda a hur fat tə sheməda. Nuhnifi kəhkəkan yarə'ena dər ənət kisshita, mbayi natna sət kə tərən hura səmahhi.

³⁵ Naki mbu ichiya kəthləm kə kəsangka kunisi, ngauwa kə bəweshikuniwa, kəthləm soktəngnuni kənaka mbandə ndiichin mə saki yarengnunihi hur mwanandə Ləmwandəwa.

³⁶ Ma yaraa yunəhiwa i natna sət kə dər nuhhwani ngwantən nga keekewa, a nakən hurrecha nuhhwankəna mbərtəhi pad a fat'en kəmsə kə kahhəkan, kə sən kichu nda i yahtən. Nga tənə sət bəbichitfatwa, kə kəngandə reta.

³⁷ Nifi thlarkə kit kə ɗar yara hanndəkiketə'en ndatwa ɛnatkən nga waatwa paɗ nan mbəlla kəs ində'enhar, paɗ tira hanndəkiketə'enwa ngu kahhandə nuhhwaniyuwa, mələn ma shid̥tə i nak keeke.

³⁸ Nifi kahhang nuhhwani ngwantən shid̥ keeke, paɗ nifi kahhauchik nuhhwani ngwantən shid̥tə i kamkəsə kaən.

³⁹ Nuhnifə nakna kənda kə mbəda səmahha ma tana mweehi tə shishingta. Ma mir səmahha, cheda kissha sahta kə kahhən chikawun yahtən, sokkən waat kə na hishnifəkəna i Ləmwanda.

⁴⁰ A thlandə shudəngnəhi, nan nat tə mbənfat kaən manan soktə ichitkən nda i natən. Paɗ la sikənfə Shemeda Farengnəsi.

8

Dəsəmi Fərandə Fichə Dəhhacha

¹ Nakənya pathlə dəsəmi fərandə fichə dəhhacha: "Shinəmwa nattəm sədengnəmsi." Səndə la bakən tə thla'inda, mbənfata la tinaən.

² Ma tiryunəwa shintə'əna, paaya sənū nda i kamkəsi kə sənənwa.

³ Ma yuna mbənfat Fara, shin Farə ndi.

⁴ Pathlə səm dəsəmi fərandə fichə dəhhacha: "A shinəmwa dəhhata nga ɛnnakəna kisshitəwa paɗ Farəsə somənwa ərta."

⁵ Chika sokkənwa funisə la atfichəwa farəcha a Afshi ndu kisshita (nda i nat, "farəchəsə" ka'ən "shinchəsə" paɗ kaən),

⁶ Chika kichu a mbədengnəm Farə ərta, le naka Shinda, ichi natya bakna mbəd'en, nadəngnəmhi kəthləm mələn. Ləmwandəsi ərta Yəsə Kərəsti, tə mbəd'en chet ichi kish natya, kəmnang paɗ nadəngnəmhi tə mbəd'en.

⁷ Nga chikawun sənke iyawa. Funə paaya sədengnandəhi tə tor dəhhacha, la saən kandəfəwa dəsəmi la səmtənda nda i fərandəfichə dəhhata. Kəthləm ndəkən nguchikndə kwaakwa'a hur hanndəkiketa la təkəndəwa shibndadadi.

⁸ Dəsəmtə ɗutəkəm nduk tə Farəwa. Ma səmwumwa ngəma tahtəhiwa, ma shiməm ngəma chektəwa.

⁹ Kə ɗəfuni indəsi, mbəs thlət indəngnuni mə sokida ɛnat chit hansarəhi mbəda fichile nguchit alchidəngnandəsi.

¹⁰ Kəthləm ma nəd̥ yunəsə le nguchik kwaakwa'a hur fərkit, sokən tə sənka sa səm'əna kətən mwanandə dəhhacha, fərauni alchit səm i tahsandə fichə dəhhachəwowa?

¹¹ Kəthləm ndəkən hwanmani nguchik kwaakwa'a na səndeku sokta mba həmtə'enhi, le mərta Kərəsti ɗi kəthləm mələn.

¹² Ma shid̥nə bəbichitfat kə mbəda hwanmanchiwa, tə mbənniyu paɗ ɗəfau ndindita kandə kə ɗar bah kwaakwa chidəngnanda, tə sənə bəbichitfat kə mbəda Kərəsti.

¹³ Kəthləm ndəkən, ma səm'ən na ɗəf hwanyaa kə yimka hur bəbichitfata, mwawi tamta chi thlu paɗwa, kəthləm mə ɗəffidə ndə kə həmənihiwa.

9

Ichi Kamkəsə tə Tora Ləthlənda

¹ Njang mbəs thlət indəngnəsəwowa? Njang nga ləthləndə nakiwowa? Anuwi Yəsə Ləmwadəngnəmwowa? Kunang nga kəni torengnə nakuni a hur Ləmwandəwowa?

² Chika sokkənwa nga ləthləndə naki mbəda funiwa, kittəkən mbədəngnuni njang ləthlənda, kəthləm kunang naka sheta tə tor ləthlədengna a hur Ləmwanda.

³ Tə ndəkən la chandə fadengna kish a mbəda fa tauwasənji.

⁴ Alchidəngnanisə kə fəranguni səm'əna kani tə satwowa?

⁵ Nga alchidəngnanisə kə tərani kan kə wi'yani tə nishchəngnani fafərkit nda i la sət tahhət fathləncha, tə hwanmancha Ləmwanda tə Kefas yuwowa?

⁶ Nga njang tɔ Barnabas ndak sokkɛ waat kɛ sani tor sɛma'ɛn inchengnani kɛ nanihiwa?

⁷ Wun la sɛk tor thlɛrhwata kana sɛma'ɛn indɛ'en? Wun na pat affɛt inabi kɛ cherka chi hwanchikɛn? Wun na hɛrɛm chaba kɛ cherka sat yahkɛn?

⁸ Naki mbu ichiya ɖar yara nifɛwa? Ndu kustɛkɛn kichuwowa?

⁹ Yarang fichɛhi a hur kussa Musa ndatwa: "Mɛ panɛ hwan sokroka latami mamɛla sɛt tora hurhitɛwa." Lat ndak la hɛrɛmtɛ Farɛwa?

¹⁰ Nga shuwunkɛn kɛthlɛm kɛmnangwowa? Aa kɛthlɛm kɛmnang yarandɛ ficha. Kɛthlɛm lɛ hudata, nakna hudat tɛ ɖɛffatsɛ nan mbɛs ɛna, le naka ɖɛktɛ pad nakna ɖɛktɛ tɛ yarɛ mbɛs'ɛna hur ɖɛsɛmi hitɛkɛn.

¹¹ Ma hifani hanwitɛ shemɛɖa Fara hur handɛkikecheng'nuni, kapat ɛnwa ma mbishani icha mbɛɖengnuni?

¹² Mana funa mbɛs mba sɛt kichu mbɛɖengnuni, sherawani kandɛ tɛ mba sɛt kichuwowa?

Chika kichu suwani tor tɛ mbayiniyuwa, kɛriskani tɛ chikamɛ kɛthlɛm mɛ ɓidani tɛ i na njat tor laulawata Kɛrɛstiwa.

¹³ Sɛnwuniwa fichile la sɛk tora kapat hura'a Fara, la mbɛskɛndɛ ɖɛsɛmtengnanda kapat hura'a Farɛkɛnwowa? Fa sɛt tora bagadi la mbɛskɛndɛ ɖɛsɛmta hur ichi la fɛrtɛ fichi i fɛr pɔfɛnwowa?

¹⁴ Kichuyu pad mbutɛ Lɛmwanda ndatwa, fichile naka ɓassɛ laulawata kɛ thlɛndɛ ɛnat nathi engnandɛ tɛ mbɛɖa laulawatkɛn.

¹⁵ Njang tamwi sah ɛn kuni hur ichiniyuwa, pad nga naki yarat'iya tɛ ɖɛffatsɛwa kɛ sikɛ fichɛ kichuwa. Kweshkɛn kɛ mɛri, mɛni yuna nji wilwirtengna tɛ ndɛkɛn.

¹⁶ Chika kichu ma ɓesshi laulawatkɛn, ngi wilwirtɛwa, kɛthlɛm ɖɛfkɛ fichɛnji waat kɛ ɓassi. Ai engna ma ɓasswi laulawatkɛnwa.

¹⁷ Mamuwa la ɓasski a ɖar yahtengna mala kwanikɛ ficha. Sokkɛnwa nga ɖar yahtengnɛwa, tɛni sɛt i malitɛ fichɛhi.

¹⁸ Mɛnaka kɛnikɛn engna? Kɛnikɛn engna ndɛkɛn naka ɓasse laulawatkɛn, kɛ ɓassɛ pɔfɛn. Sɛwitor tɛ cheta mbɛɖengnɛ nat a hur ɓassɛkɛnwa.

¹⁹ Chikama sokkɛn naki kwɛɖɛleng nga hara chikawunwa, sadi fadengna mafata nofchɛnat, kɛthlɛm kɛ mbɛsi nofchɛ oi.

²⁰ Kɛ mbɛɖa Yahudawecha, naki nda lɛ Yahudawata, kɛthlɛm kɛ mbɛla'i kahhandɛ hur'inha Yahudawecha. Kɛ mbɛɖa fichile nat kussa alchidɛngnanda, naki nda le naka kakɛn pad (chikama sokkɛn njang tɛ indengna nga naki ka kustɛkɛnwa) kɛthlɛm kɛ kahhayi hur'inha fichile naka ka kus tɛkɛn.

²¹ Fichile nguchika ka kus tɛkɛn sokki nda kandang (chika sokkɛn nga naki kisshitɛ kussa Farɛwa naki ka kussa Kɛrɛsti) kɛthlɛm kɛ kahhayi hur'inda fichile nguchika ka kus.

²² Kɛ mbɛɖa fichile nguchit alchitsi njang ma naki alchitsɛwa, kɛthlɛm kɛ kahhayi hur'inha fichile nguchit alchidɛngnandɛsi. Sokki kɛ ichinat kɛ mbɛɖa nofchɛ nat kɛthlɛm chika tɛ kɛni kɛ hɛrkayi funa.

²³ Sɛki ichini natyu kɛthlɛm kusheng shundɛ mbinchin, kɛthlɛm kɛ mbɛsi ɛnhar hur mbɛs'ichihar.

²⁴ Sɛnwuniwa hur fa teri rahta, nat fa teri rahkɛn la kweekɛndɛhi kɛ pɛɖangnda ndanihi, ɛrtɛ ndak la thlɛk kɛnikɛnwowa? Yimamma rahkɛn kɛthlɛm kɛ mbɛsuni kɛnikɛn.

²⁵ Nat fa yimta terriyiniyu, la fɛrangndɛ ɓahta fechengnandɛ chika tɛteni. La sɛkndɛ kichu kɛthlɛm kɛ mbɛsɛndɛ kɛnikɛn lena sɛɓtadi, kɛmnang pad la sɛkɛm inɛm kɛ mbɛsɛm kɛnikɛn le nguchika sɛɓtadɛ kɛpwaree.

²⁶ A rahwi pɔfɛn nda nga mbɛt ɖɛtsɛwowa, a tokwi fat nda lela tokkɛ rɛnnawa.

²⁷ Tə fərayi bahta fadengna kə sayi mafata, kəthləm diffitə bassanda nofchəsi njang tə indengna mə nji fichə mbəs kənəkənwa.

10

Kah Thləmat kə Dar Dəsəta Isra'ilawecha

¹ Yahkəsi kə sənuni, hwanmancha, ndatwa kakechinəm nat wikənda ka husomba'a, pad natndə dəkndə tə hur hawurta.

² A ka husombi'iniyu tə hur hawurkən sandə fichə baptisma kandə uf kə kuwur Musa.

³ Natnda səmkəndə dəsəmta shemedə.

⁴ Natnda sakndə ama shemedə, kəthləm shedndə ama a ngwiya shemedə le wiikə tə kanda. Ngwikən Kərəsti nakən.

⁵ Chika tə kichu, səku Farə mbənfat tə funə oi a hurnandəwa, təkang fichə kandəhi a loktara.

⁶ Sək ichininyu kə naka sakchikəna mbədengnəm, kəthləm mədi hanndəkikechengnəma dar bəbi ichə nda i sətndəwa.

⁷ Mə sokiduni kə fa sət tor dəhhachə nda i sət funengnandəwa, nda i natna hur yarat laulawatkən ndatwa: "Sokkə nofchikənhi kə səmndə kə sanda, thlaakənda naknda rəbta a hur səbtadə i fəlawichita."

⁸ Mə yimindəma fəlawichit nda i sət funengnandəwa, baka sət nifə aru kumchitkum chap tə aru kumchit məkkan (23,000) mərka farə ərtə.

⁹ Ngəma kikedəndə Ləmwandəwa nda i sət funengnandəwa, bək hwithlincha təkandə kandahi.

¹⁰ Mə hurmidəm nda i sət funengnandəwa, Mala'ika tə bəltə təkaən kandahi.

¹¹ Kəskə ichini kandəyu kə naka sakətkən, yarang fichə kandəhi kəthləm kə səka ənət kah thləmadengnəm, kəmnang ti bat ndukwat kisshikəna mbəskəm.

¹² Kəthləm ndəkən chikawun yarkəwa nakən kit, kə mbərənsi mə həmidəhiwa.

¹³ Kiketəsi tamka mbəskuni le mbəsuchitən nifəwa. Farə lə kachita, ngu tamta ngəmtə kə kikedang fichə kuni tə i na sheranda allengnuniwa. Ma kikedə fichə kuni nan mbəssa mba chetakissha kuni, kəthləm kə mbəla'uni kərəskən.

¹⁴ Kəthləm ndəkən shikechina, rahamna tor dəhhachihar.

¹⁵ Shuwunki tə kuni kunang fa hur'inja, kə yarangunihini kunang tə idengnuni i mbuti.

¹⁶ Kop i mbəs'inhar le la sətəm usoko kə darkən, nga ndəkən la dəfkəkəm kənəm ərtə a hur fwara Kərəstiwowa? Njohmi la chichadəmhi nga ndəkən la dəfkəkəm kənəm ərtə a hur fwara Kərəstiwowa?

¹⁷ Kəthləm njohmiya ərtə, kəmnang ti nak terchin fat ərtə, kəthləm nattəm njohmə ərtə la chiitəm.

¹⁸ Kəlamən Isra'ilawecha: Fichile la səmkə hur i fərtə ficha, nga la humndəhi tə ndani hur səm ichi fərandə ficha Fara a bagadi tə fər'ichəwowa?

¹⁹ Mə nati yarə hachiyu? Dəsəmi fərandə ficha dəhhacha naka ənwa, ndu dəhhakən naka əna?

²⁰ Auwa, yarengnaa i la fərtə fa sət tor dəhhacha la fərangnda ləwurcha nga Farəwa. Yahwisə kə la nuni humtəhi tə ləwurchəwa.

²¹ Nguni sat tə kop a Ləmwandə kə suni pad tə i ləwurchəwa. Nguni səm'əna a mbət səmdəsəmta Ləmwanda kə səmuni pad a i ləwurchəwa.

²² Nəma dəf Ləmwandə kə sərəhtəwa? Sheradəm tə alchitwa?

Su Chikamə Kəthləm Kə Mwanangfichə Fara

²³ "Nat icha ngəmaficha kəmsi", Nga nat ichə na kəsanda kəmsəwa. "Nat icha ngəmaficha kəmsi." Nga nat ichə la tinangwa.

²⁴ Mə si nifə ən ndiichin kə dar ində'en dengwa, kəsən kə dar'inda funə pad.

²⁵ Chi'u chikawitə thlumi, la hi'yandə fichadə mbət hi'yandə thluwadi, nga tə sahmi mbədi bat thlukənwa, kəthləm məni yarengnuni nata mbədi chet thlukən.

²⁶ Kəthləm: "Kisshitə i Ləmwanda nat tə ichi naka hurkən."

²⁷ Ma ed lə bah fərkit sa səm dəsəmta, ngəmkufə dəkuni, səmu i bəndə ficha kuni nga tə sahmiwa, kəthləm kəna hur'ində ngwalngwal.

²⁸ Ma ndu yunəwa: "Dəsəmiya i dəhhata", Mə səminəwa, kəthləm le mbukə pad kəna hanndəkiketə'en yuyur tə sokən.

²⁹ Nga yarkiwa hur'idəkuwa, ikən. Yunə nan ndatwa kəthləmmə nat ficha nji i yahtə fadengna, kəthləm yuyurchit hanndəkiketa yuna?

³⁰ Ma sadi Farə usoko, kani səm dəsəmkən, kəthləmmə nat ficha ishnji kə dər i sandə Farə usokosi?

³¹ Ndu tə səmna ndu tə sana, ndu chika witəmə natu sətə, su nat kəthləm mwanandə thləm Fara.

³² Mə sifuni kə ənat chit hansarəhiwa, ndu Yahudawecha, ndu fichile nguchika Yahudawecha ndu nofcha Fara.

³³ Naki kweetəhi kə tərəyi hura nofchihi nat chika tətəni. Nga tənə kat i na mbənanda fadengnəfəwa, pad i na mbənanda nofchəfə oi, kəthləm kə hərəknda.

11

¹ Sakamnji nda i nati sak Kərəsti.

I Kamkəsi kə sa Ficha ka Mwanandə Fara

² Nja hamkuni kəthləm la kudukkuni nji chika hurmi, kishshuni ichi sakandə kuni har dīchin nda i fərəndi kuni.

³ Yah kisi kə sənuniwa le naka inn chikawun hishnifa Kərəsti, le naka inn chikawun nuhnifa, hishnifa, le naka inn Kərəsti Fara.

⁴ Chikawun hishnifə hwanka ndu tə mbu'ən icha Fara ində'ena supta, njirtə Kərəsti le nak mwanchinna mbanitəkən.

⁵ Chikawun nuhnifə hwanka, ndu tə mbu'ən icha Fara supwawutə i'ndəwa, njirtə səmahha le nak mwanchinna mbanitəkən, nakən keeke tə həsandə i'ndə'enadi.

⁶ Ma cher nuhnifə supwandə i'ndə'en, kə həsaən hwasə'enadi. Manakən harəfatsi ma həsa nuhnifə hwasə'enadi ndu kə həsangkadə tukulmur, kə supwaən.

⁷ Kamusi hishnifə kə supwa'ən i'ndə'enwa, nakən kə mirshingta pad mwanda Fara. Nuhnifa pad mwanda hishnifa.

⁸ Kəthləm a tərəkən hishnifa nga chekna fata nuhnifəwa, nuhnifə cheka fata hishnifa.

⁹ Su fichə hishnifə kəthləm nuhnifəwa, nuhnifə sət fichə kəthləm hishnifa.

¹⁰ Kəthləm ndəkən sokkən waat nuhnifə kə kənən dākwali i'ndə'en, che sakətkəna səmah nak mwanchin, pad kəthləm mala'ikacha.

¹¹ Chika təkichu, a hur Ləmwanda nuhnifə nga somənhi tə hishnifəwa, hishnifə pad nga somənhi tə nuhnifəwa.

¹² Nda i nat nuhnifə chekna fata hishnifa, kichu pad nuhnifə ngətkə hishnifa. Ichi nat pad bəknda mbədə Fara.

¹³ Yaramənhi tə inchengnuni, keekesi nuhnifə kə hwanaən Farə tə ində'en chaawa?

¹⁴ Sakkawu nathi kəmharwa ma mel hishnifə hwasə'en njang, nga ənat harəfata mbəd'enwowa?

¹⁵ Ma hwasə nuhnifə njang nga mwandə'enwa? Fərang fichə hwasə njang kichuyu kəthləm kə ngəlaən i'ndə'ensi.

¹⁶ Ma yunəsə nat halə'ində'ensi kə dər iniyu, kanang sənwani dəsəchə somənwa, nakən kichu mbədə tahhət nofcha Fara.

Njirandə Sat Jibi Ləmwandadi

¹⁷ Kə ichiya hamwi kuniwa, kəthləm ma hwimunihi nga i katkənwa i səbkən.

¹⁸ A tärkakän, säkkiwa ma hwimunihi humta fa tärmbanda, a lanak saktähisa hurnuni. Bedi färkita dar shuwunkän ngudeh kicha.

¹⁹ Sokkän waat kä mbäs fichä saktähi hurnuni, käthläm kä sänfichä fa kachita hurnuni.

²⁰ Ma hwimunihi nga jibi Lämwandä la säm tuniwa.

²¹ Käthläm a chikän, chikawun la däkna mban tä säm däsämtä'en pu'utä nifäwa. Yunä tä mita fa, yunä ngeli har tärada.

²² Nga hurechengnunisä kä sämuni kä suni hurkänwowa? Tä njiruni fa tärmbanda Fara, pad känuni bähhandä fichile nguchit ichengnandäsi? Mänati mbwa'anda kuni? Kä hamikuni kä iniyuwa? Auwa ngi hamkuniwa.

²³ I färändi kuniya thläki mbäda Lämwanda ndatwa: Lämwandä Yäso, a fidiki färtä fichändi, tärkän njohma,

²⁴ difitä sät usoko'en, chichaanhi ndakänwa: "Fädengnäniya, färtä fichä käthläm kunang. La sam kichu käthläm kuduktä tənji."

²⁵ Mbandä ärtä pad, difitä jibi täkän tärkän kop, ndakänwa: "Koptiya i yuwa däf shundähi a hur fwarengna. Sam kichu nat kä färä natuni sata käthläm kuduktä tənji."

²⁶ Chika kwat natuni chi njohmiya, pad natuni sata a koptiya, nuni mbu märtäda Lämwanda kä fari natna bata.

²⁷ Käthläm ndäkän, nat le chiikä njohmiya, shedä hur kop ti Lämwandäya nga hur chidchidchitwa, shidtä bəbichitfat kä fata tä fwara Lämwanda.

²⁸ Chikawun kä kikedäen fat'en, kana chi njohhämken pad kana sata koptäkän.

²⁹ Käthläm chikawun chiika a shed pad ngatä mwanandä fatkäna Lämwandäwa, pad sadä sakmiya fat'ensi, tä mbäda chi'ini tä sadini'enyu.

³⁰ Ndäkän säka nöfchä oi a hurnuni alchidengnandäsäwa, funä haachinnda, pad terchina hurnuni a mirnda.

³¹ Ma yaradäm inchengnämhi poo, ngu ficha sakamiya kämwä.

³² Ma Lämwandä sakang miyakäm, na ficha eltandäkäm käthläm mä thlandä kita kämsä tä kisshitäwa.

³³ Käthläm ndäkän hwanmanchina, ma hwimunihi käthläm säm'äna, kä pu'uni ndani.

³⁴ Ma yunäsä tä mitafa, kä sämän'äna huri, käthläm humtengnuni mä bandä thlet shunda kuniwa.

Kä dar tahhät icha, ni mbwa'a mbachäkäna kuni ma bedi.

12

Fär Chidchid tä Shemed Somsomän

¹ Nakänya pad hwanmancha, pathlä fär shemed somsomän, yahwisä känuni tä bähsändäwa.

² Shinuniwa fari natuni nga fa tärmbandäwa, limfichä kuni pad shekdang fichä kuni kä fa kuwur dähachi nguchit shishingchengnandäsi.

³ Käthläm ndäkän yahkäsi kä sänuniwa nifäsä na shunda hur Shemedä Fara na ndatwa: "Yäso nga'en nakänwa" pad nifäsä na ndatwa: "Yäso Lämwandä nakän." Manga nakna hur Shemed Chidchid wa.

⁴ Nakänya färtäsä somän somän, Shemed ärtä la färkä kanda.

⁵ Mbachäsi somän somän i sät torchä, chika kichu Lämwandä ärtä.

⁶ Torchäsi somän somän, chika kichu kämka Färä ärtä la färkä tori nat chikawuna säta.

⁷ Chikawuni färä Färä mba bata Shemedä käthläm kä käsangka chikawunsi.

⁸ Yuna färang fichä Shemed mbär shunda, täpad yuna Shemed shuwun sän'äna, natyu tä mbäda Shemed ärtä.

⁹ Yuna i färkit tä mbäda Shemed ärtä, yuna i känandä nöfchä di tä mbäda Shemedini ärtäyu.

¹⁰ Yuna färangndä alchit sät änat pädandä nifäfa, yunä i mbu icha Fara le na sät kämban, yuna i mbäla sakandä shemedchähi, yuna i sän hanshuwunchä somän somän, yunä pad mbäla sän i nat hanshuwunchi somsomänna mbuta.

¹¹ Ichini natyu tora Shemed ertə la sək kanda, le la sakangnga chikawun nda i yahtən.

Fat Ərta Njarəchi Somsomən

¹² Nda i nat fat ərta njarəchi'en terchin, chikama sokkən njarəchi'en terchin, nakndə kə fat ərta, nak Kərəsti kichuyu.

¹³ Sangfichi baptisma kəm nattəm tə Shemed ərta kə hur fat ərta, ndu Yahudawecha, punofcha, ndu mafecha, ndu fichile thlək inchengnandadi, nattəm dəfkə fichəkəm kəsəma hur Shemed ərta.

¹⁴ Fatkən nga tahsang fichə tə njarə ertəwa, pad njarəchəkən terchin.

¹⁵ Mana sara ndatwa: "Njang nga har nakiwa, makichu nga naki fa fatwa." Mbutə kichu ngu dəfndə kə sakndəhi tə njarəchikənnə fatkənwa.

¹⁶ Ma na thləmata ndatwa: "Kəthləm njang nga hwanitəwa, makichu nga naki fa fatwa." Mbutə kichu ngu dəfndə kə sakndəhi tə njarəchikənnə fatkənwa.

¹⁷ Ma fatkən nat kə hwanita, nakficha la səkmbət tə mi? Ma fatkən nat kə thləmata, nakficha la sa mbət tə mi?

¹⁸ Kittəkən Farə tahsang njarəcha hur fata, chikayeni nda i yahtən kə nandəsi.

¹⁹ Ma nak fatkən nat kə njarəchə ərta, nak fatkəna natwa kəni?

²⁰ Nda i natən, njarəchə terchin chika kichu fat ərta.

²¹ Hwanitə ngu ndanda harwa, "Kəmiwu'əntəsəwa." Ndu inda kə ndangka harchəwa, "Kəmiwu'əntəkuniwa."

²² A mbandə somən, njarəchi fafat la kəlandə fichəwa nda nga kwaakwa'a ndəwa, kandang naka kechikən,

²³ Njarəchi fafat la kəlandə fichə nda nga ənnakndəwa, kandang la mwanandani kaən. Njarəchi kamuchiksi kə nafichiyu, la kəlak fichasa kanda,

²⁴ njarəchi'engnəm nak ndiichinyu, nga ma safichə ən kandəwa. Humang Farə njarəcha fata, nda i ngərändən njarəchi farawuchit fichi mwanda, sokkən tə mwanda fa.

²⁵ Səkən iniyu kəthləm mənə saktəhisa hur fatwa, njarəchikən kə la tərndəwa nakndə nat keeke.

²⁶ Ma njarəsə ertə naka bahta, nat ndə nanda nata hur bahta, ma njarəsə ertə fərändə fichə mwanda, nat njarəchikən kə mbənnə fata.

²⁷ Nakənya kunang naka fata Kərəsti, chikawun ərta hurnuni nakən kə njarəchi'en.

²⁸ A kətən mwanandə Fara hertə nofchəhar, saən funa təkəkən kə Fathləncha, chapatakən Tapənecha, məkkatakən fa sakadadi, funə fa sət ənət pədandə nifəfa, funə fa kəandə nofchadi, funə fa kəsanda nofchəsi, funə fa kəlandə tora nofcha pad funə fa shundə tə hanshuwunchə somsomən.

²⁹ Nat fatərməkən fathlənchəwa? Nat fatərməkən tapənechəwa? Nat fatərməkən fa sakandadadiwa? Nat fatərməkən fa sət ənət pədandə nofchəfəwa?

³⁰ Nat fatərməkən fa mbəs fər kəandə nofchandəwa? Nat fatərməkən fa shundə tə hanshuwunchə somsomənwa? Nat fatərməkən fa mbu səkət i shuwuntə fichə tə hanshuwunchə somsomənwa?

³¹ Pad kam fərtə somsomən tə rahta fichile nak ka mwanchin.

Ni cheda mbanda kuni le sherkə nat tə ndata.

13

Mba Mbənfata

¹ Chikama la mbərki shundə tə hanshuwuncha nofcha tə i Mala'ikacha, nakən mbənfatsa fadengniwa, sokki nda pupwandəra lə la tik kaən, manga kichuwa nda thləmra.

² Chikama fərtengnəsi i mbu'icha Fara pad la mbəsayi ichi buəweeta tə səndə nat, ma fərkitchidengnəsə kaən ni mbəla mbasandə shohlachadi nga mbənfatsa fadengniwa nga ən nakiwa.

³ Chikama ni fëra ichi naksengnë nata fa bahcha kə fëri fadengna kə 'yangfichadi manga mbənfatsa fadengniwa, ənsə nati mbəstisəwa.

⁴ Mbənfata kərəstə'ensi, tə kafata, sərəhtəsa hur mbənfatwa, thla'andə'ensəwa, mwa'indəsəwa.

⁵ Mbənfata thla'indəsəwa, yah'indəsa hur mbənfatwa, səbhursə paapawa, kəs'ənsahurwa.

⁶ Mbənfata yahutə səbfatwa, la mbənkənfat kə i sətficha dər kit.

⁷ Mbənfat la nakən tə kərəstafa kədfing chika hur witəmi, la nakən tə fərkit hur chikamə nat, la dəfkən hanndəkiketa ichinat, la kərəskən tə ichinat.

⁸ Tamu mbənfata tubwatwa kəparee. Mbu'ichi Farə na sət kəmban nan thlərəttadi, shundə tə hanshuwunchi somsomən nan shekata, sən'əna nan thlərəttadi.

⁹ Sən'ənengnəm nəhduhiwa. Mbu'ichi chandə Fara kish ngə mbədfengnəm nəhduhiwa.

¹⁰ Ma bəd le nəhhədkəhi, le nəhduchikhi nan thlərəttadi.

¹¹ Thlahmbədi nati kə hweya, la shuwunkə nda hweya, la yarki nda hweya, la mbuki ichi kamkəsi nda hweya. Kə səkti nifa, malayi hwanchita.

¹² Nakənya la nakəm nda a hur shishing'ama, shummə shumma, farəkən nakma nat hwanitə tə hwanita. Sən'ənengna nakənya nəhduhiwa, a farəkən na sədengna nəhhatahi nda i səntəfichinji ndiichin.

¹³ Nakənya, ichi məkənya shokndə kichu, fərkit, dəf hanndəkiketəsi, tə mbənfata. Le nak mwanchina hurnanda mbənfata.

14

Fər Hanshuwunchə Somsomən tə Mbu'ichi Naka Yara Fara

¹ Kwe'yamhi kə kuni mbənfata, kə kuni fərtə Shemed Chidchid, nda i yah mbu ichi naka yara Fara.

² Kəthləm le la shuwunkə tə hanshundə somən, nga tə nofchə natna shundəwa tə Fara, nifəsə la sənəkə i natna mbutəwa, la mbukən icha buəweeta mbəda alchita Shemeda.

³ Le la mbukə ichi na yara Fara, na shunandə nofcha kə tinaən kanda, kə chekaən alchita kanda, kə saən səssi kanda.

⁴ Le naka shundə tə hanshundə somən naka tinadə fat'en, pad le naka mbu'ichi na yara Fara tinadə fatərmbanda.

⁵ Yahkisi natuni kə shununi tə hanshuwunchə somsomən, buredi yahtə kə mbu'uni ichi na yara Fara. Le la mbukə ichi na yara Fara, sherada le la shuwunkə tə hanshuwunchə somsomən, ma mbwi yunə hanngalə i mbutən, kana tinandə fatərmbanda.

⁶ Nakənya hwanmancha, ma bədi mbəskuni nja shundə tə hanshuwuncha, mə natna chekanda kuni ma mbwa'awi hangngalə shuwunkəna kuniwa, ndu sənda, ndu ichi na yara Fara, ndu sakandadi?

⁷ Nakən kichu tə ichi nguchit shishingtəsa fechengnanda, nda kələ'a tə ənat pecha, ma chu burechengnanda kish diichinwa, wun na sən i nat ficha futa tə i nat ficha peta?

⁸ Ma pyawu fichə kutmetə keeke tə i nat ficha səndəwa, wun na səhatəfə kə mbata?

⁹ Nakən kichu mbədfengnuni, ma shununi tə hanshuni mbəsauchit ficha, nakficha sən i mbutuniwa kəni? Shuwunkuniyu mere pədakna hur rənna'a.

¹⁰ Michisi somsoməna hur kisshita, chika yen miya tə sakətkənsi.

¹¹ Ma sənwi sakət mikənwa, naki nat kə roma mbəda lə shuwunkən, lə shuwunkən pad nakən kə roma mbədfengna.

¹² Nakən kichu mbədfengnuni, nakuni tə bwechit hura a dər mbəs fər Shemedchi somsomən, fəram alchidengnuni kə suni tor tə fər Shemeda na tinandə fatərmbanda.

¹³ Kəthləm ndəkən, chikawun na shundə tə hanshundə somsomən kə hwanən kə fərang fichə mba sən i mbutən.

¹⁴ Kəthləm ma hweni tə hanshundə somən, shemedengnə hwanka, pad yarengnə cheku tə ənwa.

¹⁵ Mənati sətə? Ni hwandə tə shemedengna, ni hwandə tə yarengnə pad. Ni ən'imshi tə shemedengna, ni i'ndə tə yarengnə pad.

¹⁶ Manga kichuuwa, masa sət usoko tə shemedeku, tə kəni le naka kuthləmata mbəsauchik hanshuniniyu ndatwa: "Kə sokən kichu wa kənə." Kə dar usoko tə natu sətə, ma sənütə i natu mbutəwa?

¹⁷ Chika sokkənwa shidi usoko kaən, ənsə chekandəna le nak nduk təsə le sənuchikwa.

¹⁸ Sadī Farə usoko sheradi kuni tə shundə tə hanshuwunchə somsomən.

¹⁹ Chika kichu, a hur kətən hwanda kweshikən kə mbu'i ichi dūрман tə handəkiketengna kəthləm kə sakayi funəhar mənī mbu ichi aru kumchitkum (10,000) tə hanshundə somsomən.

²⁰ Hwanmancha, malamən yarə'ichə nda hwecha. Kənuni hwecha a hur bəbichitfata, kənuni pəktechə hur yarengnuni.

²¹ A hur kus yara fichəhiwa:

"Tə mbəda nofcha fa hanshuwunchə
somsomən pad tə miya
romcha nati shundə tə nofchiya,
chika təkichu ngunda kithləmatwa,
ndat Ləmwanda."

²² Awi shundə tə hanshuwuncha nakndə kə sakətkən nga kə mbəda fa fərkitwa kə mbəda fa bahfərkit. Mbu yara Fara i fəfərkit nga i fa bahfərkitwa.

²³ Kəthləm ndəkən ma hwim fatərmbandəhi, kana chikawunna nata shundə tə hanshuwunchi somsomən, nakən funəsə mbəsaundə i nat ficha sətwa, ndu funə fa bahfərkit yimkəsi, ngunda ndatwa nga nakuni hur'inchəwa?

²⁴ Ma chikawuna mbu yari Farə na sətta, kana lə bahfərkit ndu yunə roma yimtəsi le sənuchik i nat ficha sətta, bək shunda chikawuna təkə harfa a kakən tərətəhi.

²⁵ Naficha chadə bəbwee ichi kissha handəkiketə'enyu, tə kichu həmkənhi mwanaən Fara ndakənwa: "Kittəkən Fara hurnuni."

Kə Mwanang Fichə Fara Mbayi Kamkəsi

²⁶ Mə natma mbuta hwanmancha? Ma hwimunihi yuna imshə'ensi i mwanandə Fara, yunə sakandadi, yunə mbu'icha, yunə shundə tə hanshundə somsomən, yuna fər hanngalə shunda. Sam ichənət kəthləm tinandə fəfərkit.

²⁷ Mana yuna shundə tə hanshundə somsomən, mə sherada nifə chap ndu məkkanwa, kə səndə dēderra pad yunə kə fərən hanngalə shuwunkən.

²⁸ Manga yunəsə na fər hanngalə shuwunkənwa, chikawun kə ngasən bə'a hur fatərmbakən, kə shunaən fat'en tə Fara.

²⁹ Tapənechə chap ndu məkkan kə shuwunnda, tahchikən kə kikedangndə həbakkə i mbutənda.

³⁰ Ma yunəsə mbənniyu das bat sən'ichikəna mbət'en, le naka shunda tərəkənyu kə ngasən bə.

³¹ Natuni nuni mbəla mbu ichi na yara Fara ərtə ərtə, kəthləm kə sak chikawuni pad kə mbəs chikawun alchita,

³² Tapənecha la mbəllakəndə hərəm inchengnandə har.

³³ Fara nga Farə la shekdəndə i'ndəwa, i yuyurchita.

Nakən kichu mbəda fatərmbadə chidchid,

³⁴ kə ngas nishchə bə a hur kətən hwacha. Kəthləm fərau fichə mbanda kandə kə shuwunndəwa, kə kuwurndə ndak nda i mbutə kus.

³⁵ Ma ənsə yahtənda sahta, kə sahhangndə hishchəngnanda huri. Kəthləm ənət harəfata kə shuwun nuhnifa a hur kətən hwanda.

³⁶ Tərkaakə shunda Fara bat tə mbədegnuniwa, ndu kunang ndak sa'andən?

³⁷ Mala yarkə yunəwa tapənaa nakən, ndu le mbəskə fərta shemeda, kə sənənwa ichi nati yaranda kunisəya mbuta Ləmwanda.

³⁸ Ma cher yunə mbənnifiyu, məlan ma kə cherunindəfa.

³⁹ Kəthləm ndəkən hwanmancha, namtə bweechit hur mbu ichi na yara Fara pad mə maladuni shundə tə hanshuwunchə somsomənwa.

⁴⁰ Kə suni chikama a mbayi kamkəsi, pad a hur tahhasəkən.

15

Thlata Kərəsti Hur Məmatcha

¹ Nakənya, hwanmancha, ni kudkanda kuni kwescha shuni bassandi kuniyu, le thlətuni thlərtuni dərəkən.

² Tə mbəda kwescha shuwunkən hərəktuni, ma kisshuni shunihar mbwa'andə kuni kwaakwaa. Manga kichuuwa fərkit engnuni mere.

³ I kamkəsi sənandi kunisi, ndəkən naka i thləta, ndatwa: "Kərəsti məkənadi kəthləm bəbichitfechengnəm, nda i natna hur yarat laulawata Farə le mbutən,

⁴ ndatwa thloha ficha, farə mun məkəkəkən thla'aficha, nda i natna hur yarat laulawatkən,

⁵ chedadə fat'ena Kefas kana fichile kumngərənsə chapyu.

⁶ Kana cheda fat'ena hwanmancha fichile sheranga aru dərman (500) a farə ərta, mweefunəsi tə shishingtafa, chikama sokkən funa mirnda.

⁷ Kana cheda fat'ena Yakubu, tə tahhət fathlənchəkən nat.

⁸ A mweshitkən nat, chedikən fata, nda le ngəttə ficha a fari kamuchiksə.

⁹ Kəthləm njang naka mweshitmiya fathləncha, kamuchiksə kə afichəwa ləthlənda, kəthləm fəradi bahta fa tərmbanda Fara.

¹⁰ Tə mbəda kafata Fara nati kə i natiya, kafat'en kə mbədengna nga merewa. Shidi tor sheradi chikawuna hurnanda, chikama sokkən nga njangwa, kafadi Farə nak tə njiyu.

¹¹ Ndu njang ndu kadang, basskani kichuyu, tə kichuyu pad fərtuni kit.

Thlata Məmatcha

¹² Ma ficha bassə thlata Kərəsti a hur məmatcha, məsək la ndat funengnuniwa thlata məmatchəsəwa?

¹³ Ma nga thlata məmatchəsəwa, sokkən chika Kərəsti thla'awu fichəwa.

¹⁴ Ma thlaawu fichə Kərəstiwa, bassengnani pofən, fərkitichidengnuni pofən.

¹⁵ Ma tana nakən kichu, shidani fa lekta Fara, kəthləm shidani sheta kə dər Farəwa thla'adə Kərəsti hur məmatcha, le thla'awuchitən, ma tə kitwa thla'awu fichə məmatchəwa.

¹⁶ Kəthləm ma thla'awu fichə məmatchəwa, sokkən Kərəsti ma thla'awu fichəwa.

¹⁷ Ma sokkən thla'awu fichə Kərəstiwa, fərkitichidengnuni pofən pad paaya mwakuni hur bəbichitfechengnuni.

¹⁸ Sokkən fichile fərəkəitta hur Kərəsti, kannda mərtadi thlərətkəndadi.

¹⁹ Ma dəfəm handəkiketengnəm kə Kərəsti kəthləm nadihiya deng, sheradima chikawun kə ənat hadandə nifəfa.

²⁰ Kitchitkən thla'afichə Kərəsti a hur məmatcha, məlan naka tərka thlata fichile məkadi.

²¹ Nakən bək murtə tə mbəda nifa ərta, tə mbəda nifə ərta pad bat thlata məmatcha.

²² Nda i nat ficha məmattə kəthləm Adamu, kichu pad kəthləm Kərəsti nat ficha thla'andə nofchə nat.

²³ Nak thlakəna nata ndera chikawun tə witə ikən, Kərəsti na nata tərəkəkən, kana fichile naka ikən a fari natna ngərəndə'in.

²⁴ Kana mweshitmikəna bata, fari natna fəra kuturəchita Fara Shinda, difitə wuwwe-landə fa kuturəchitadi, nat tə kuturcha tə alchita.

²⁵ Waat nan sok kuturəchita, kana dəf atikrechikən kə ka sarəchi'en.

²⁶ Hanmurtə naka mweshitmi atikretəkən ti natna bəllanda.

²⁷ "Kəthləm shidətə ichinat kə ka sarəchi'en" Ma dēdfichəwa: "Shidətə ichinat kə ka sarəchi'en", chedakissha d̄waachitkənwa nga nat tə Farə tə ində'enwa, le dəfkə chikamənat kə ka Kərəsti.

²⁸ Kə ngərändə Farə ichiniyu kə ka sarəchi'en, hwankən paḍ sokkəna ka Fara, kana Fara nata chikamə tə tēmə nat.

²⁹ Manga thlata məmatchəsəwa, mənət nofchiya sətə, fichile sandə fichə baptisma kanda kəthləm məmatcha? Ma thla'awu fichə məmatchəwa kəpware, kəthləmmə la sandə fichə baptisma nofchə kəthləm kandang?

³⁰ Kəthləmmə la natma dēf inchengnəma hur mboro chikayen hanthləkta?

³¹ Wembəta nja miya hanmurta! Yarkiyaa hwanmancha, kittəkən la thla'ayi'ində kəthləm kunang hur Yəso Kərəsti Ləmwadengnəm.

³² Ma mbedi tə pəktat hanthlucha a Afisa, kəthləm yarengnə kə dər nifa, mə naka mbəstengnəhar? Mangu ficha thla'andə məmatchəwa, "Nga kwesh kə sēməm kə sēmwa nakən ishki nəma mərta?"

³³ Mə ləmi fichə kuniwa: "Soktə tə bəbinofcha la səbaən ka hur'indadi."

³⁴ Bamadi kə hur'inchengnuni ndiichin, kə malanguni sət bəbichitfata. Kəthləm funengnuni sənundə Farəwa. Mbuki iniyu kəthləm kə harangfat kuni.

Thlata Fata

³⁵ Paḍ funə nanda sahtə ndatwa: "La thla'ang fichə məmatchəwa kəni? Tə witə fatmə natnda bəta?"

³⁶ Boma! I həftu ngu tiftəwa se ma mirwa.

³⁷ Ma hifna, nga cheta i həftu tə fatkən na tiftəwa, hanwitəkən ndak. Ndu i alkama ndu hanwitə ən somən.

³⁸ Farə la fərang fata hanwitəkən nda i yahtən, paḍ chika witə hanwitəmi la fəraən fatkən'en.

³⁹ Nga nat thlu ərətəwa, nofchə tə witə thləwengnanda ərta, dəhərəmchə tə witə innanda, d̄ishchə tə witə innanda, tinchə paḍ tə witə innanda.

⁴⁰ Tindəsi i afshi nedsə paḍ i kisshita, mwanda i afshi somən, mwanda i kisshitə paḍ somən.

⁴¹ Mwanda hwatfarə somən, i ndəraa somən, i hanndərechə somən; kəthləm yunə hanndəraa somən mwandə'en tə le.

⁴² Nakən kichu tə pathlə thlata məmatcha. I həftə ficha nan yiratadi, i thla'andə ficha yirat'ensadəwa.

⁴³ La həfkə ficha tə bah fər mwanda, thla'ang ficha hur mwanda. La həfkə ficha hur bah alchita, thla'ang ficha hur alchita.

⁴⁴ Həfkə ficha hur cheta fata, thla'ang ficha hur fata shemedə. Nakən fatsə i cheta fata, fatsə paḍ i shemedə.

⁴⁵ Nakən kichu hur yaratkən, "Adamu tərka nifa sokka nifə tə shisshingtafa, ndukwalat Adamu shemedə lela fərkə shisshingta.

⁴⁶ Nga le naka i shemed naka tərakəkənwa, i punifəchita, kana i shemedə.

⁴⁷ Tərka nifa chekna hur furta a hur kisshita, chapatə nifa bakna hur afshi

⁴⁸ Nda ini chet nifa hur furtuyu, nakən kichuyu tə fichile naka i furta. Nda i'ni nat leni hur afshiyu, kichu paḍ natna nata kə fichile naka i hur afshi.

⁴⁹ Nda i'ni tərətəm mirshingta leni cheka hur furtuyu, kichu paḍ natma tər mirshingta le naka hur afshi.

⁵⁰ I nati mbwa'anda kuni, hwanmancha, ngusətta fadengnəm nda thlu tə fwara kə yimnda kuturəchita Farəwa. Kichu paḍ lə yirata ngu mbəs əna a ratə le nguchika yiratwa.

⁵¹ Kamthləmathi, ni mbwa'a əna kuni buḅweeta. Ngəma mərte natəmwa, natəm naficha buḅwedandəkəmhi,

⁵² Nda nakənya a təbərta hwanitəhi, a mweshitmi kutmeta. Naficha pyandə kutmeta, thla'ang fichə məmatcha tə fadi nguchika yirata, kana ficha bubwedandə kəmhi.

⁵³ Kəthləm fadi na yirata waat kə bubwedang fichəhi təle nguchika yirata, lela mərəkə pad kə bubwedang fichə təle nguchika mərta.

⁵⁴ Le na yirata ma bubweda fichəhi təle nguchika yirata, le na mərta kə bubwedang fichə təle nguchika mərta, a mbənniyu nat i yarandə fichəhi hur shunda Farə nan nəhhatahi ndatwa:

"Məhdafichə hanmurta, shera ficha al'en."

⁵⁵ "Ai hanmurta, mbəs'ənekuhara ayi? Ai hanmurta, alchideku ayi?"

⁵⁶ Alchita hanmurta bəbichitfata, kus naka alchita bəbichitfata.

⁵⁷ Usoko Fara le fərang mbəs'əna kəmhar tə mbəda Ləmwadengnəm Yəso Kərəsti.

⁵⁸ Kəthləm ndəkən hwanmanchinə ti yahti, thlaramhi kit, mə fohha ənkunidiwa. Kənding kə fərunə fechengnuni nat kə tora Ləmwanda, kəthləm shinuniwa bahtengnunihi hur Ləmwanda ngu nat pofənwə.

16

Kəsanda Fichilesə Nak Chidchid

¹ Nakənya pathlə kəsanda fichilesə nak chidchid, sam nda i ndadi mbət ngəlhwanichi a Galatiyayu.

² A farə ladi, tərka chika yen mundə mud, chikawuni kəla dəfən hanndəbəltəhi kəlar hur i la mbəlaaten mbəsta kə kəsənhar, kəthləm ma bedi mənə hum'icha natsəwə.

³ Ma she'i ni thlən fichile hartunihar, ngəmtuni təkanda, tə yarat dəlwer kə dəndə tə fərpofən engnuni kə Urshelima.

⁴ Ma sokkənwə keekesi njang pad kə di, natnda dəfkədənji.

Tahhasəfə i Wita

⁵ Ni bəta mbədengnuni ma didi tə Makidoniya, kəthləm yahkisi kə di tə Makidoniya.

⁶ Mbah kə si tolla mbədengnuni, mbahya ma kə mbərayi fektəhi mbənniyu, kəthləm kə kəsikunisi nat mbədi nati dəta.

⁷ Nga yahtengna kənəkunisi nakənya kə mbərihi ndakwa, dəfi hanndəkiketəsi kə muni tolla mbədengnuni, ma ngəma Ləmwandə.

⁸ Pad ni thlarəhi a Afisa kə farə Pentekos,

⁹ Kəthləm i'ni fichə mikəndəsə hauyang i tor nat tə mbəs'ənsi chika sokkən atikrechisə kaən.

¹⁰ Ma bed Timoti, kə ngəməngnguni kə kalən fathi hurnuni, kəthləm məlan ma na sət tora Ləmwandə nda i nati sətta.

¹¹ Mə cherinduni thləndəwə, kə kəsəngngunisa hur witə'en yuyur, kəthləm kə ngəraən i'na mbədengna, nja kəlata mba bat'en tə hwanmancha.

¹² Nakənya pathlə hwanmanəm Afolos pad, hwanadi tə alchitafa kə dəkə mbədengnuni tə tahhət hwanmancha, nakən nga yahtə'en kə dən nakənyawə. Nan dəta ma mbish tə mbanda.

Mweshit Mi Shunda

¹³ Sokam tə tahhasəfə, kə thlaruni kit tə alchita a hur fərkitengnuni, kənuni nda hishcha, kənuni tə alchitafa.

¹⁴ I natuni sətnat kə suni hur mbənfata.

¹⁵ Hwanmancha, shinuni nofchi hura'a Istifanus kanda tərəkə tərtəhi a hur hachahai Akaya, pad firndə fechengnanda kə sangndə tora fichile nak chidchid.

¹⁶ Nja hwanandə kuni kə fəranguni mwanda witə nofchiniyu, tə fichile naka shikechə torchengnani tə bahtengnani.

¹⁷ Shiki mbəndəfə tə bəta Istifanus, tə Fartunatus, tə Akaikus, le sokkə nda kunang baka.

¹⁸ Tərandə hurengnəhi nat tə innuni. Witə nofchiniyu kəla fəranguni mwanda kanda.

Mweshitmi Ndat'icha

¹⁹ Fa tərmbayi Asiyayu kanda nda'icha kuni. Akila tə Biriskila tə fa tərmbayi la humkəhi hure'engnandəyu, kanda nda'icha kuni kaən hur thləm Ləmwanda.

²⁰ Hwanmanchi natta mbənniyu kanda nda'əna kuni. Kə ndangnguni icha ndani tə chidchid tə kəsndanihar.

²¹ Njang Bulus yarak ndat'ənadiya tə harengna.

²² Ma yunəsə nguchit mbənfat'ensi kə mbəda Ləmwanda, kənaka səbkən. Lə Ləmwada a bu.

²³ Kafata Ləmwandə Yəso kənan tə kuni.

²⁴ Malan mbənfadengna kənan tə kuni natuni hur Yəso Kərəsti. Kəsokən kichu.